Muhtesaru šerhi kitabit-tevhid

KNJIGA TEVHIDA

skraćeni komentar

Salih b. Abdilaziz Alu Šejh

Sažeo knjigu:
Abdulaziz El-Kahtani

Naslov originala:
Muhtesaru šerhi kitabit-tevhid
Skraćeni komentar knjige tevhida

Autor knjige Šerhu kitabit-tevhid:
Salih b. Abdilaziz Alu Šejh

Sažeo knjigu:
Abdulaziz El-Kahtani

Preveo:
Prof. Suljo Bahtić

Lektor:
Asim Ljubijankić

Recenzija:
Prof. Ibrahim Hodžić

Izdavač:
Mesdžid Tewhid
1120 Wien, Murilngengasse 61, Austrija
Tel: ++43 1 81 22 346, fax ++43 1 81 77 988
e-mail: ummet@ummet.at

KNJIGA TEVHIDA

skraćeni komentar

Salih b. Abdilaziz Alu Šejh

Sažeo knjigu:

Abdulaziz El-Kahtani

بسم الله الرحمن الرحيم

UVOD U KNJIGU O TEVHIDU[1]

---

[1] Složili su se učenjaci tevhida da u historiji islama nije napisana knjiga na ovu temu kao što je to ova knjiga. Ona predstavlja poziv ka tevhidu, jer je šejh, rahimehullah, pojasnio dijelove tevhida ibadeta, tevhida lijepih imena i svojstava uopšteno, veliki širk i njegove primjere, kao i puteve svakog od njih, zatim način na koji se čuva tevhid, a naveo je nešto i o tevhidur-rububijje. Ukratko, Knjiga o jednoći je zaista veliko djelo, pa prema tome treba da vodiš dosta računa o njenom učenju napamet, izučavanju i razmišljanju o njoj, jer, gdje god bio, tebi je ova knjiga potrebna.
(Knjiga o tevhidu - jednoći): Jednoća je da učiniš nešto jednim. Kaže se: Muslimani priznaju Allahovu jednoću, tj. kod njih je onaj koji se obožava jedan, a on je Allah, subhanehu we teala.
Tevhid koji se traži od nas u Allahovoj Knjizi sastoji se iz tri dijela: tevhidur-rububijje, tevhidul-uluhijje i tevhidul-esmai wes-sifat.
Tevhidur-rububijje znači vjerovati da je Allah jedinstven u Svojim djelima koja su mnogobrojna, kao: stvaranje, opskrba, proživljavanje, usmrćivanje..., jer je onaj koji je uistinu jedinstven u svim tim djelima samo Allah, subhanehu we teala.
Tevhidul-uluhijje ili tevhidul-ilahijje znači obožavati iz ljubavi i veličanja, ili, to je Allahova jednoća u djelima Njegovih robova.
Treća vrsta tevhida je tevhidul-esmai wes-sifat, a znači da rob vjeruje da je Allah jedinstven u svojim imenima i svojstvima i da Mu u tome nema niko ravan.
Ove tri vrste tevhida naveo je šejh u ovoj knjizi, gdje je pojasnio ono za čim postoji velika potreba ljudi, a ne nalaze nešto napisano na tu temu (tevhidul-ilahijje). Pojasnio je njegove dijelove kao što su:

tevekkul (osanjanje), strah, ljubav..., a nakon što je završio s tim, pojasnio je ono što je suprotno tome, tj. širk.

Širk znači da pridružiš nekoga Allahu, subhanehu we teala, u Njegovom rububijjetu, uluhijjetu ili u Njegovim imenima i svojstvima. A ono o čemu se najviše govori u ovoj knjizi je zabrana pripisivanja sudruga Allahu, subhanehu we teala, u ibadetu, kao i naredba priznavanja Allahove jednoće u bilo kom segmentu.

Postoje jasni dokazi koji upućuju na podjelu širka na veliki i mali širk ili na veliki, mali i skriveni.

Veliki širk izvodi iz vjere, a znači: obožavanje nekoga sa Allahom, ili činjenje nekog ibadeta nekome mimo Allaha, subhanehu we teala, ili izjednačavanje nekoga u ibadetu sa Allahom.

Mali širk je onaj za kojeg je Zakonodavac rekao da je širk a koji nije dostigao stepen izjednačavanja koje bi ga učinilo velikim širkom.

Zbog ove podjele vidimo da se veliki širk dijeli na:

1. Spoljašnji, kao što je to slučaj kod obožavaoca kipova, kaburova i mrtvaca;
2. Unutrašnji, kao širk licemjera čiji je širk nevidljiv.

Mali širk nalazimo u nošenju posebnih uzlova, konaca, talismana, u zaklinjanju s nečim mimo Allaha. A skriveni širk je u djelima koja se čine kako bi nas neko vidio (ovo ako nije u potpunosti zbog nekog stvorenja) i slično.

KNJIGA O TEVHIDU

Rekao je Allah Uzvišeni:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

"Džinnove i ljude nisam stvorio ni zbog čega osim da Me obožavaju. " (Ez-Zarijat, 56.)[1]

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allaha obožavajte, a taguta se klonite!... " (En-Nahl, 36.)[1]

---

[1] (Rekao je Allah Uzvišeni: "**Džinnove i ljude nisam stvorio ni zbog čega osim da Me obožavaju.** ") To jest, nisam stvorio ni džinnove ni ljude ni zbog kakvog cilja osim zbog jednog, a to je da me obožavaju. U ovom ajetu je pojašnjenje tevhida zbog toga što su ispravni prethodnici (selef) protumačili "...osim da Me obožavaju" sa "osim da Mi priznaju jedinstvo".

Na ovo upućuje i shvatanje da su poslanici poslani upravo zbog pozivanja u tevhid ibadeta – uluhijje.

Srž ibadeta je: pokornost i poniznost, pa još kada se tome pripoji ljubav i poslušnost, tada bude pravo vjersko obožavanje.

Ibadet je definisan kao: povinovanje naredbama i zabranama popraćeno ljubavlju, željom i strahom.

Rekao je Šejhul-islam: "Ibadet je sveobuhvatni naziv za sve što Allah voli i čime je zadovoljan od riječi i djela, javnih i tajnih. "

Iz ovoga proizilazi da bilo koja vrsta ibadeta mora biti urađena samo radi Allaha, Jedinoga, mimo bilo koga drugoga.

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾

“Gospodar tvoj zapovijeda da samo Njega obožavate i da roditeljima dobročinstvo činite...“ (El-Isra, 23.)[2]

﴿قُلْ تَعَالَوْاْ أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلاَّ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾

"Reci: 'Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje: da Mu ništa ne pridružujete...' " (El-En'am, 151.)[3]

﴿وَاعْبُدُواْ اللَّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾

"I Allaha obožavajte i ništa Mu ravnim ne smatrajte!" (En-Nisa, 36.)[1]

---

[1] Ovaj ajet je pojašnjenje značenja ibadeta i tevhida, kao i da su poslanici slati s ove dvije naredbe: Allaha obožavajte, a taguta se klonite, i ovo je značenje tevhida. U riječima "**Allaha obožavajte**" imamo potvrdu tevhida, a u riječima "**a taguta se klonite**" negaciju širka.

Tagut je imenica uzeta od riječi tugjan (prekoračivanje granica), i on je naziv za sve u čemu rob pređe granicu, bez obzira da li se to radilo o nečemu što obožava (mimo Allaha), slijedi ili mu se pokorava.

[2] "**Gospodar tvoj zapovijeda**", tj. naređuje i savjetuje, "**da samo Njega obožavate**", pa ograničite svoj ibadet samo prema Njemu i ni prema kome više, tako vam naređuje i savjetuje vas. U ovome imamo u potpunosti značenje riječi "la ilahe illallah" (Nema boga osim Allaha), iz čega se vidi da je uputa ajeta na tevhid dosta jasna, te da je tevhid izdvajanje ibadeta samo prema Allahu ili, u njemu je direktan rad po riječima "la ilahe illallah".

[3] Značenje ajeta je: Reci: Dođite da vam kažem šta vam je Gospodar vaš zabranio i oporučio: Zabranio vam je da mu bilo šta pripisujete. Kada oporuka bude vjerska, kao što je ovdje, a došla je od Allaha, tada ona nosi značenje naredbe i stroge dužnosti, a uputa ajeta na tevhid je ista kao i u prošlom ajetu.

Rekao je Ibn-Mes`ud, radijallahu anhu: "Ko želi da gleda u oporuku Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, na kojoj je njegov pečat, neka uči riječi Uzvišenoga:

﴿قُلْ تَعَالَوْاْ أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلاَّ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾

'Reci: 'Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje: da Mu ništa ne pridružujete, i da dobročinstvo prema roditeljima činite...' "
Sve do riječi:

﴿وَأَنَّ هَـذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلاَ تَتَّبِعُواْ السُّبُلَ﴾

"I zaista, ovo je pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite,..." (El-En'am, 151-153.)[2]

Od Mu'aza b. Džebela, r.a., se prenosi da je rekao:

"Sjedio sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, na magarcu kada mi reče: 'O, Mu'aze! Da li znaš šta je Allahovo pravo kod robova, a šta pravo robova kod Allaha?' Rekao sam: 'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.' Rekao je: 'Allahovo pravo kod robova je

---

[1] Ovaj ajet je došao da zabrani sve vrste širka: veliki, mali i skriveni širk, kao i napomena da nije dozvoljeno da Mu pripišemo nikoga od meleka, vjerovjesnika, dobrih robova, kamenja, drva, džinnova, jer svi oni ulaze u značenje riječi "**ništa**".

[2] Rekao je Ibn-Mes`ud, radijallahu anhu: "Ko želi da gleda u oporuku Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, na kojoj je njegov pečat..." ovo kada bi se pretpostavilo da je to oporučio i stavio pečat na tu oporuku, zatim da je otvorena nakon njegove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti, ili nakon što se preselio do Najuzvišenijeg Prijatelja, našli bi se ovi ajeti koji sadrže deset oporuka. Riječi Ibn-Mes`uda upućuju na uzvišenost ovih ajeta koji su započeti zabranom širka, što kazuje da je to najpreče, najbitnije i da mora biti na prvom mjestu.

da Ga obožavaju i ništa Mu ravnim ne smatraju, a pravo robova kod Allaha je da ne kažnjava onoga ko Mu ništa ravnim ne smatra.' Upitao sam ga: 'O, Allahov Poslaniče! Zar da ne obradujem ljude?' Odgovorio je: 'Ne obavještavaj ih kako se ne bi pouzdali!'"

Hadis bilježe Buharija i Muslim u svojim sahihima.[1]

MES`ELE
(pitanja, ključne tačke, zaključci, postavke):

1. Mudrost stvaranja ljudi i džina;
2. Ibadet je tevhid jer je spor u njemu;
3. Ko ne dođe sa tevhidom on ne obožava Allaha i u tom značenju su riječi:

﴿وَلَا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ﴾

"...a i vi niste obožavali Onoga koga sam ja obožavao." (El-Kafirun, 5.);

---

[1] Ovo pravo prema Allahu je obavezno, jer su i Kur`an i sunnet, pa i svi poslanici, došli sa ovom naredbom i njenim pojašnjenjem, kao i da je ona najveći vadžib (dužnost) robovima. Nakon što je spomenuo Allahovo pravo, obavijestio nas je i o pravu robova kod Allaha, koje je Allah Uzvišeni sam sebi stavio u dužnost (na ovome su složni svi učenjaci), jer, On, subhanehu ve teala, zabranjuje Sebi šta želi shodno Njegovoj mudrosti, kao što i obavezuje Sam Sebe čime hoće shodno Njegovoj mudrosti, kao što se to vidi iz hadisi kudsijja (hadis kojeg Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi od Allaha, a što nije Kur`an): *"Zaista sam Ja Sebi zabranio nasilje."*

4. Mudrost u slanju poslanika;
5. Poslanstvo je obuhvatilo svaki narod;
6. Vjera vjerovjesnika je jedna;
7. Veliko pravilo: Ispravno obožavanje Allaha se ne postiže osim nevjerovanjem u taguta. U tom značenju su riječi:

﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللّهِ﴾

"Onaj ko ne vjeruje u taguta, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu..." (El-Bekara, 256.);

8. Tagut je sve što se obožava mimo Allaha (ovo u slučaju da je zadovoljno tim obožavanjem);
9. Uzvišenost tri jasna ajeta iz sure El-En`am kod selefa, u kojima ima deset mes`ela, a prva je zabrana širka;
10. Jasni ajeti iz sure El-Isra`.U njima ima osamnaest mes`ela. Allah ih je započeo riječima:

﴿لاَّ تَجْعَل مَعَ اللّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُولاً﴾

"Ne stavljaj uz Allaha nekog drugog boga – da ne bi osudu zaslužio i bez podrške ostao." (El-Isra', 22.), a završio ih je riječima:

﴿وَلاَ تَجْعَلْ مَعَ اللّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا﴾

"I ne dodaji Allahu drugog boga da ne bi u Džehennem bio bačen, prekoren i od milosti Njegove udaljen." (El-Isra', 39.)

Te nam je skrenuo pažnju na veličinu ovih mes`ela riječima:

﴿ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ﴾

"To je mudrost koju ti Gospodar tvoj objavljuje..." (El-Isra', 39.);

11. Ajet iz sure En-Nisa`, koji se naziva ajetom deset dužnosti, započet je riječima:

﴿وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾

"A Allaha obožavajte i ništa Mu ravnim ne smatrajte!" (En-Nisa, 36.);

12. Napomena na oporuku Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prije smrti;
13. Spoznaja Allahovog prava kod nas;
14. Spoznaja prava robova ako izvrše Njegovo pravo;
15. Ovu mes`elu nije znala većina ashaba;
16. Dozvola skrivanja znanja kada se za to ukaže prilika;
17. Pohvala obavještavanja muslimana onim što ga raduje;
18. Strah od oslonca na širinu Allahove milosti;
19. Onaj ko ne zna nešto kaže: ''*Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.*'';
20. Dozvola davanja znanja nekim ljudima mimo drugih;
21. Njegova, sallallahu alejhi ve sellem, skrušenost zbog jahanja na magarcu uz prisustvo još jednog jahača;
22. Dozvola dvojici da jašu istu životinju u isto vrijeme;
23. Fadilet (prednost, čast) Mu'aza b. Džebela, r.a.;
24. Veličina ove mes`ele.

1. VRIJEDNOST TEVHIDA I ŠTA SVE BRIŠE OD GRIJEHA [1]

Rekao je Allah Uzvišeni:

﴿الَّذِينَ آمَنُواْ وَلَمْ يَلْبِسُواْ إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُوْلَئِكَ لَهُمُ الأَمْنُ وَهُم مُّهْتَدُونَ﴾

„Biće sigurni samo oni koji vjeruju i vjerovanje svoje s nasiljem ne miješaju; oni će biti na pravom putu.“ (El-En'am, 82.)[2]

Od Ubade b. Es-Samita, r.a., se prenosi da je rekao:

---

[1] Dakle, njegov uticaj na brisanje grijeha, pa koliko god rob bude potpunijeg tevhida toliko će biti blizu ulaska u Džennet sa ono dijela koliko bude uradio. Zbog te činjenice, imam, rahimehullah, je naveo i ajet iz sure El-En`am.

[2] Nasilje u ovom ajetu se odnosi na širk, kao što je došlo u dva Sahiha (Buharija i Muslim) u hadisu od Ibn-Mes`uda da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao u vezi ovog ajeta kada su se ashabi zabrinuli zbog njega pa su rekli: *"O, Allahov Poslaniče! Pa ko to od nas ne čini nepravdu prema samom sebi?" On je odgovorio: "Nije to što vi mislite. Nasilje je širk. Zar niste čuli šta je rekao dobri rob: 'Zaista je širk veliko nasilje.'"* Na osnovu ovog hadisa, ajet potpuno odgovara ovom poglavlju: ko bude vjerovao, a uz to ne bude miješao svoje vjerovanje sa širkom, on će biti na sigurnom i pravom putu. Nagrada onome koji bude vjerovao, tj. dođe sa tevhidom, a ne bude miješao svoje vjerovanje s nasiljem, tj. ne bude miješao svoj tevhid sa širkom, biće potpuna sigurnost i uputa. Pa koliko god da rob dođe s nečim od nasilja koje je širk, toliko će od njega otići sigurnosti i upute.

„Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ‚Ko posvjedoči da neme boga osim Allaha, Jedinoga, Koji nema sudruga, i da je Muhammed Njegov rob i poslanik, te da je Isa Allahov rob i poslanik, Njegova riječ koju je spustio na Merjem, i duša od Njega, kao i da su Džennet i Vatra istina, Allah će ga uvesti u Džennet sa onoliko dijela koliko bude uradio.'"

Hadis bilježe Buharija i Muslim.[1]

Oni također bilježe i hadis od `Itbana, r.a., u kojem se kaže:

„Zaista je Allah zabranio vatri onoga koji kaže ‚la ilahe illallah (nema boga osim Allaha)*' želeći time Allahovo lice."*[2]

Od Ebu-Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

„Rekao je Musa: ‚Gospodaru moj! Poduči me nečemu čime bih te spominjao i molio.' Pa mu je rekao: ‚Reci, o

---

[1] *"Sa onoliko dijela koliko bude uradio"* – pa makar bio i nepotpun u svojim djelima, a ima pri sebi i grijeha i neposlušnosti, ova nagrada mu dolazi zbog vrijednosti tevhida kojim se okitio.

[2] Ova riječ, riječ tevhida, kada je onaj koji ju je izgovorio želio njome Allahovo lice i došao s njenim šartovima (uslovima), Allah mu je učinnio počast i dao mu ono što mu je obećao (zabranio vatri da ga muči), a to je, bez sumnje, velika nagrada.
Ali onaj koji dođe s tevhidom, a ostavi se onoga što mu je suprotno (širk), međutim, nađe se pri njemu i nešto grijeha i neposlušnosti, pa umre na tome bez tevbe (pokajanja), on će biti pod Allahovom voljom, ako hoće, kazniće ga a zatim zabraniti vatri da ga muči nakon što odgori svoju kaznu, a ako hoće, oprostiće mu i zabraniti vatri u samom početku.

Musa: ‚La ilahe illallah.' Rekao je: ‚Gospodaru moj, svi robovi govore ovo.' Gospodar mu je odgovorio: ‚O Musa, kada bi sedam nebesa i njihovi stanovnici, mimo Mene i sedam zemalja bili na jednoj strani vage, a ‚la ilahe illallah' na drugoj, prevagnule bi riječi ‚la ilahe illallah.'"

Bilježe ga Ibn-Hibban i El-Hakim, koji je rekao za njega da je sahih (vjerodostojan).[1]

Et-Tirmizi bilježi hadis i kaže za njega da je hasen (dobar) od Enesa, r.a., da je rekao:

„Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: ‚Rekao je Uzvišeni Allah: ‚O sine Ademov, kada bi Mi došao s grijesima kolika je Zemlja, pa Me sreo a nisi Mi nikoga ravnim smatrao, Ja bih ti došao sa isto toliko oprosta.'"

[1] Hadis upućuje na činjenicu da kada bi se zamislilo da grijesi robova dostignu težinu sedam nebesa i težinu njenih stanovnika od robova i meleka i težinu Zemlje, la ilahe illallah bi prevagnulo tu težinu grijeha. Na ovo upućuje i hadis o kartici (na kojoj će biti napisano la ilahe illallah) i hadis od Enesa. Svo ovo veliko dobro i počast zbog riječi tevhida, kod koga one budu jake u srcu pa bude iskren u njima, ubijeđen i bez sumnje u ono na šta upućuju, čvrsto vjerujući i pun ljubavi prema njihovom značenju, čime se njihov uticaj i svjetlost pojačavaju u srcu, pa u koga bude tako, onda će njegov tevhid spaliti i uništiti grijehe koji se eventualno pojave.

MES`ELE:

1. Širina Allahove dobrote;
2. Mnoštvo nagrade za tevhid kod Allaha;
3. Briše grijehe;
4. Tumačenje ajeta iz sure El-En`am;
5. Dobro razmisli o pet stvari koje su spomenute u hadisu Ubade;
6. Ako spojiš između njega i hadisa od `Itbana i onoga što je poslije njega, razjasniće ti se značenje riječi *„la ilahe illallah“* i uvidjećeš grešku onih koji su zavarani;
7. Upozorenje na šart koji je došao u hadisu `Itbana;
8. Čak su i vjerovjesnici trebali upozoriti na vrijednost riječi *„la ilahe illallah“*;
9. Davanje do znanja da su one ispred i teže od svih stvorenja, iako ih mnogi izgovaraju, ali im se dobra djela ne povećavaju;
10. Dokaz da postoji sedam zemalja kao i sedam nebesa;
11. One imaju svoje stanovnike;
12. Priznavanje Allahovih sifata (svojstava) suprotno eš`arijama;

13. Ako shvatiš hadis kojeg prenosi Enes, r.a., znaćeš da se u hadisu kojeg prenosi `Itban, r.a.,: ***„Zaista je Allah zabranio vatri onoga koji kaže: ‚La ilahe illallah (Nema***

boga osim Allaha)', želeći time Allahovo lice", traži ostavljanje širka, a ne samo izgovaranje tih riječi jezikom;

14. Razmisli o spoju između stvarnosti Isa`a, a.s., i Muhammeda, s.a.v.s., da su oba Allahovi robovi i poslanici;
15. Spoznaja posebnosti Isa`a, a.s., da je nazvan Allahovom riječi;
16. Spoznaja da je on duh dat od Allaha;
17. Spoznaja vrijednosti imana (vjerovanja) u Džennet i Vatru;
18. Shvatanje riječi „s onoliko dijela koliko bude uradio";
19. Saznanje da vaga (na Sudnjem danu) ima dva tasa;.
20. Spoznaja spominjanja lica.

2. KO UPOTPUNI TEVHID, UĆI ĆE U DŽENNET BEZ OBRAČUNA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

„Ibrahim je bio ummet (primjer čestitosti), pokoran Allahu, pravi vjernik, nije druge smatrao Allahu ravnim.“ (En-Nahl, 120.)[2]

﴿وَالَّذِينَ هُم بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ﴾

„...i oni koji druge Gospodaru svome ravnim ne smatraju.“ (El-Mu'minun, 59.)[1]

---

[1] Ovo poglavlje je važnije od samog pojašnjavanja vrijednosti tevhida, jer u vrijednosti tevhida mnogi učestvuju, ali odabranici ovog ummeta, oni su oni koji su upotpunili tevhid, pa je upotpunjenje tevhida glavna tačka ovog poglavlja.

[2] Ovaj ajet je dokaz da je Ibrahim upotpunio tevhid, a to vidimo iz osobina kojim ga je Allah opisao: prva, da je bio ummet, tj. imam (vođa) koji se okitio svim mogućim osobinama ljudske savršenosti i osobinama dobra, a to znači da nije ništa umanjio od osobina dobra, i to je značenje potpunosti tevhida; druga, pokoran Allahu, u ovome vidimo obaveznost pokornosti i svih dijelova tevhida.

U riječima **"pravi vjernik"** imamo negaciju puta mušrika (mnogobožaca) i naginjanja ka njemu, a taj put obuhvata širk, novotariju i griješenje. Ove tri stvari (širk, novotarija i griješenje bez pokajanja i traženja oprosta) su ujedno i moral mušrika.

Šejh, rahimehullah, je shvatio ova značenja iz ajeta, pa su ga uputila da je ajet došao u vezi upotpunjavanja tevhida.

Od Husajna b. Abdurrahmana se prenosi da je rekao: „Bio sam kod Sa`da b. Džubejra kada je rekao: ‚Ko je od vas vidio sinoć zvijezdu padalicu?' Ja sam rekao: ‚Ja', a zatim sam dodao: ‚Nisam bio u namazu, nego me nešto ujelo.' On me upitao: ‚Pa šta si uradio?' ‚Učio sam rukju', odgovorio sam. Potom me upita: ‚A šta te navelo na to?' Odgovorio sam: ‚Hadis kojeg nam je prenio Eš-Ša`bijj'. Upitao me je: ‚A o čemu vas je obavijestio?' Rekao sam: ‚Prenio nam je hadis od Burejde b. El-Husajba da je rekao: ‚Rukja se ne čini osim od uroka ili otrova.' On reče: ‚Dobro je uradio onaj koji se zadržao na onome što je čuo, ali, nas je obavijestio Ibn-Abbas, r.a., da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

‚Pokazani su mi narodi, pa sam vidio vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim grupu sljedbenika, zatim vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim jednog ili dva čovjeka, zatim vjerovjesnika,

---

[1] U ovom ajetu je negacija širka i u ovom izrazu imamo negaciju za sve vrste i dijelove širka (naravno u arapskoj verziji), i kao da je rekao: ne čine ni veliki, ni mali, ni skriveni širk, pa onaj ko ne čini širk on je muvehhid (jednobožac). Tako smo dobili jedno pravilo koje glasi: Onaj koji ne čini nikakav vid širka, on ga nije ostavio osim zbog svog tevhida.

Rekli su islamski učenjaci: Došao je na početku rečenice sa "**Gospodaru svome**" jer rububijjet (gospodarstvo) zahtijeva postojanje ropstva, i to je osobina onih koji su upotpunili tevhid, jer, iz nepostojanja širka proizilazi obavezno udaljavanje od širka u svojim prohtjevima, zbog činjenice da, kada osoba počne slijediti svoju strast, tada dođe sa novotarijom ili neposlušnošću, pa je negacija širka postala negacijom za sve njegove vrste, novotarije i griješenja, a to je, ustvari, upotpunjavanje tevhida prema Allahu, subhanehu ve te`ala.

sallallahu alejhi ve sellem, a da sa njim nema niko. Nakon toga sam ugledao ogromnu skupinu ljudi te pomislih da je to moj ummet. Bi mi rečeno: ,Ovo je Musa i njegov narod.' Pogledao sam i ugledao ogromnu skupinu ljudi i bi mi rečeno: ,Ovo je tvoj ummet i među njima sedamdeset hiljada onih koji će ući u Džennet bez polaganja računa i bez kazne.' Zatim je ustao i otišao u svoju kuću a narod poče raspravljati o ovoj skupini pa neki rekoše: ,Možda su to oni koji su se družili sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem.' Drugi rekoše: ,Možda su to oni koji su se rodili u islamu pa nisu Allahu ništa ravnim smatrali'... Spomenuše i mnoga druga mišljenja. Potom izađe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, među njih i obavijestiše ga o tome a on im reče: ,To su oni koji ne traže da im se uči rukja, niti se liječe prženjem nekog dijela tijela, niti se povode za gatkama vezanim za let ptica, i koji se na Gospodara svoga oslanjaju.' Tada ustade Ukkaše b. Mihsan i reče: ,Zamoli Allaha da me učini od njih!' On reče: ,Ti si od njih.' Zatim ustade neki drugi čovjek i reče: ,Zamoli Allaha da me učini od njih!' A on odgovori: ,Ukkaše te pretekao u tome.'"[1]

---

[1] Ono što nam je bitno za ovo poglavlje iz ovog hadisa jesu riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: *"Pogledao sam i ugledao ogromnu skupinu ljudi i bi mi rečeno: 'Ovo je tvoj ummet i među njima sedamdeset hiljada onih koji će ući u Džennet bez polaganja računa i bez kazne.' Zatim je ustao i otišao u svoju kuću a narod poče raspravljati o ovoj skupini pa neki rekoše: 'Možda su to oni koji su se družili sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem.' Drugi rekoše: 'Možda su to oni koji su se rodili u islamu pa nisu Allahu ništa ravnim smatrali'... Spomenuše i mnoga druga mišljenja. Potom izađe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, među njih i*

MES`ELE:

1. Spoznaja ljudskih stepena u tevhidu;
2. Šta znači njegovo upotpunjavanje;
3. Allahova pohvala, subhanehu, Ibrahima jer nije bio od mušrika;

---

obavijestiše ga o tome a on im reče: 'To su oni koji ne traže da im se uči rukja, niti se liječe prženjem nekog dijela tijela, niti se povode za gatkama vezanim za let ptica, i koji se na Gospodara svoga oslanjaju.'" Iz ovih osobina se ne razumije da oni koji upotpune svoj tevhid ne poduzimaju sebebe (uzroke), kao što su to neki shvatili pa misle da je od potpunosti da se nikada ne poduzima nikakav uzrok, ili da se nikada ne treba liječiti. To mišljenje je neispravno, jer je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, učena rukja i liječio se. Čak je i naredio da se liječimo. Jednom ashabu je naredio da se sprži (to je jedan stari arapski način liječenja, tako da se bolesnik sprži na nekom dijelu tijela kako bi otišao veći bol) i slično, iz čega se vidi da oni ne poduzimaju nikada nikakve uzroke, ili da ne poduzimaju uzroke ozdravljenja, nego su ove tri stvari posebno spomenute zbog mnogih slučajeva u kojima se srca vežu i okreću ka onome ko čini rukju, ili ka samom liječenju prženjem, ili onome koji se bavi tim poslom, ili ka samom gatanju gledajući u smijer ptičijeg leta, jer je u tome manjkavost tevekkula (oslonca na Allaha), dok je liječenje samo po sebi propisana stvar u našem šeriatu, s tim što je nekada vadžib (stroga dužnost), nekada je pohvaljeno, a nekada je samo dozvoljeno. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: *"Liječite se, o Allahovi robovi, ali se nemojte liječiti onim što je haram (zabranjeno)."*

4. Njegova pohvala dobrih robova (evlija) zbog njihove čistoće od širka;
5. Ostavljanje rukje i prženja je od potpunosti tevhida;
6. Ono što obuhvata sve te stvari je *tevekkul;*
7. Dubina znanja ashaba zbog toga što su spoznali da oni koji su to postigli nisu došli do tog stepena osim radom;
8. Njihova briga za sticanjem dobra;
9. Prednost ovog ummeta u broju i osobinama;
10. Vrijednost Musaovih drugova;
11. Pokazivanje naroda pred njim, sallallahu alejhi ve sellem;
12. Svaki narod će biti proživljen sa svojim vjerovjesnikom;
13. Manjina onih koji su se odazvali vjerovjesnicima;
14. Onaj kome se niko nije odazvao će doći sam;
15. Plod ovog znanja, a to je nezavaravanje mnoštvom, kao i neskromnost u manjini;
16. Dozvola učenja rukje od uroka i otrova;
17. Dubina znanja selefa u riječima: „*Dobro je uradio onaj koji se zadržao na onome što je čuo, ali tako i tako...*" Iz toga se vidi da prvi hadis nije u suprotnosti sa drugim;
18. Udaljenost selefa od hvaljena čovjeka onim što nije pri njemu;

19. Riječi: *„Ti si od njih“* su jedan od znakova vjerovjesništva;
20. Počast Ukkaše;
21. Izlaganje prijedloga;
22. Ljepota njegovog morala, sallallahu alejhi ve sellem.

3. STRAH OD ŠIRKA [1]

Rekao je Allah Uzvišeni:

﴿إِنَّ اللَّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاء﴾

„Allah, uistinu, neće oprostiti da Mu se širk čini,..." (En-Nisa, 48.)[2]

Rekao je Ibrahim, alejhissalatu vesselam:

---

[1] U upotpunjavanje tevhida kod njegovih nosioca ulazi i strah od širka, pa onaj koji se boji širka bježaće od njega spoznavajući njegovo značenje i vrste, kako ne bi pao u njega.

[2] **"Allah, uistinu, neće oprostiti da Mu se širk čini, a oprostiće ono što je manje od toga kome On hoće."** Neki učenjaci su rekli: "Ovo upućuje da širk koji je spomenut u ovom ajetu obuhvata sve njegove vrste: veliki, mali i skriveni, pa ni jednu vrstu širka Allah neće oprostiti osim ako se osoba ne pokaje, a sve to zbog veličine grijeha u njemu, jer, Allah je taj koji stvara, opskrbljuje, daje i čini razna dobra prema robovima, pa kako da se srce okrene od Njega ka nekom drugom? Ovo je mišljenje Šejhul-islama Ibn-Tejmijje, Ibn-Kajjima, Imama Muhammeda b. Abdul-Vehhaba i većine učenjaka da`veta (poziva u islam).

Pa, ako se bilo koja vrsta širka: rija` (rađenje djela radi nekoga drugog mimo Allaha), zaklinjanje nečim mimo Allahom, nošenje hamajlija, obručova i končića, pripisivanje blagodati nekome mimo Allahu, ne opraštaju, onda nas ta činjenica tjera na najveći strah od njega, bez obzira da li bio mali ili veliki. A ako se već nađe širk u vrsti ljudskih srca, onda rob mora tražiti spoznaju njegovih vrsta, svojstava i pojedinosti, kako ne bi upao u njega.

﴿وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَن نَّعْبُدَ الأَصْنَامَ﴾

„I sačuvaj i mene i moje sinove da obožavamo kipove.“ (Ibrahim, 35.)[1]

U hadisu je došlo:

„Najviše čega se bojim za vas je mali širk.“ Pa je upitan o njemu, na šta je rekao: „Rija`.“[2]

Od Ibn-Mes`uda, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

---

[1] Zatim je šejh naveo riječi Allaha Uzvišenoga kada je Ibrahim rekao: " **I sačuvaj i mene i moje sinove da obožavamo kipove.**" I ovo je stanje onih koji su potpuni i potpunog tevhida, ne mogu se smiriti, nego strahuju od širka i njegovih puteva. Kipovi su sve što je napravljeno u nekom liku i što se obožava mimo Allaha, bez obzira da li to bilo u liku nekog čovjeka, ili kao tijelo ili glava neke životinje..., ili u obliku Sunca ili Mjeseca. Idoli su sve što se obožava mimo Allaha, bez obzira da li to bilo u obliku nečega, gdje ulaze i kipovi, ili bez bilo kakvog oblika, kao kaburovi.

[2] Zbog čega se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bojao rija`a. I ne samo da se bojao njega, nego je to najviše čega se bojao za svoj ummet? Pa, upravo zbog njegovih posljedica, a to su da se on ne oprašta i što ljudi ponekad zaborave na njega, te je zbog toga i strahovao, sallallahu alejhi ve sellem, za njih.

Rija` se dijeli na dvije vrste:

1. Rija` kod munafika, i to je rija` u korijenu vjere. To jest, pretvaraju se da su primili islam, a u stvarnosti, oni kriju u sebi kufr (nevjerstvo), kao što je rekao Uzvišeni: "Pretvaraju se pred ljudima i ne spomunji Allaha osim vrlo malo."
2. Rija` kod muslimana mevehhida, kao da uljepšava svoj namaz kako bi ga neko pohvalio, ili kako bi bio viđen, i ovo je mali širk.

„Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ‚Ko umre, a molio je pored Allaha nekoga drugoga, ući će u vatru.'"

Bilježi ga Buharija.[1]

Muslim bilježi hadis od Džabira, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

„Ko sretne Allaha a nije Mu ništa pripisivao ući će u Džennet, a ko Ga sretne a bude Mu nešto pripisivao (širk činio) ući će u Vatru."[2]

---

[1] Moliti nekoga mimo Allaha je veliki širk, jer je dova ibadet, i ne samo ibadet, nego i najveći ibadet. U vjerodostojnom hadisu je došlo: *"Dova je ibadet."* Pa, ko umre, a bude odvajao ovaj ibadet, ili neki njegov dio nekome mimo Allaha, on je zaslužio vatru.
Riječi: *"Ući će u vatru"*, kao i ostali nevjernici, vječno boraveći u njoj, jer, ako se veliki širk dogodi nekom muslimanu, on mu uništava djela, kao što je to rekao Uzvišeni svome vjerovjesniku: "I objavljeno je tebi i onima prije tebe da ukoliko budeš širk činio, tvoje djelo će propasti i ti ćeš biti od gubitnika." Riječi *"pored Allaha"*, kod mufessira (tumača Kur`ana) i onih koji se bave utvrđivanjem mes`ela obuhvataju one koji mole Allaha i nekoga drugoga pored Njega, kao i one koji se mole samo nekome drugome mimo Allaha, i koji se okreću njima zapostavljajući Allaha u potpunosti.

[2] Muslim bilježi hadis od Džabira, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Ko sretne Allaha, a nije Mu ništa pripisivao" (ne bude činio nikakav vid širka, niti se bude okretao ka nekome od meleka, vjerovjesnika, dobrih ljudi, džinnova,...)"ući će u Džennet"* (Allah Uzvišeni mu je obećao ulazak u Džennet Njegovom milošću i dobrotom) *"a ko Ga sretne, a bude Mu nešto pripisivao (širk činio), ući će u vatru."* Ova rečenica obuhvata veliki, mali i skriveni širk.

MES`ELE:

1. Strah od širka;
2. Rija` je od širka;
3. On je od malog širka;
4. On je najviše čega se treba plašiti za dobre robove;
5. Blizina Dženneta i Vatre;
6. Spoj između njihove blizine u jednom hadisu;
7. Ko Ga sretne a nije Mu ništa pripisivao ući će u Džennet, a ko Ga sretne a bude Mu nešto pripisivao ući će u Vatru, pa makar bio od najpobožnijih ljudi;
8. Velika mes`ela: molba Halila (naziv za Ibrahima, alejhissalatu vesselam, a znači: prisni prijatelj) za sebe i svoje sinove da budu sačuvani od obožavanja kipova;
9. Uzimanje u obzir većine kada je rekao:

Da li će ovaj ulazak u vatru biti u beskonačnost ili će biti samo na određeno vrijeme?
Odgovor je da će biti na osnovu širka koji je učinjen. Pa ako bude veliki širk i umre na njemu, ući će u vatru i ostati u njoj vječno, beskonačno, bez izlaska iz nje. A ako bude mimo njega, tj. mali ili skriveni, tada će njegov počinilac – uz znanje – biti od onih koji će ući u vatru (ako mu Allah ne oprosti) i proboraviti u njoj koliko to Allah želi, a zatim će izaći iz nje, jer je bio od pripadnika tevhida.

﴿رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ﴾

„Oni su, Gospodaru moj, mnoge ljude na stranputicu naveli."

10. U njemu je pojašnjenje riječi *„la ilahe illallah"*, kao što je spomenuo Buharija;
11. Počast onoga ko se sačuva od širka.

4. POZIV U SVJEDOČENJE DA NEMA BOGA OSIM ALLAHA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَاْ وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَاْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

„Reci: ‚Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu, imajući jasne dokaze,...“

(Jusuf, 108.)[2]

---

[1] Naveo je šejh ovo poglavlje kako bi dokazao da je od potpunosti straha od širka i od potpunosti tevhida: da osoba poziva ka tevhidu, i ovo je stvarnost svjedočenja da nema boga osim Allaha, jer je njegovo značenje: ubjeđenje u njega, njegovo izgovaranje i obavještavanje drugih o onome što ono sadrži.
Poziv u tevhid je poziv u detalje tevhida i njegove pojedinosti, kao i zabrana širka i njegovih dijelova, i ovo je od najbitnijih stvari, i to je ono što je Imam o njemu podrobno izložio u ovoj knjizi.

[2] "Reci: "**Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu...**", a ne nekome drugome, i u ovom ajetu imamo sljedeće pouke:

1. Da\`va (poziv) ka tevhidu,
2. Upozorenje na iskrenost.

Ovo zbog toga što mnogi koji iako pozivaju ka istini, u stvarnosti pozivaju sebi.
"Imajući jasne dokaze", znači da je pozivao po ilmu (znanju), ubjeđenju i spoznaji, a nije pozivao Allahu po džehlu (neznanju).
"Ja, i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allah, ja Njemu nikoga ne smatram ravnim", tj. ja pozivam Allahu na jasnim

Prenosi se od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Muazu, radijallahu anhu, kada ga je poslao u Jemen:

„Doći ćeš narodu koji su od sljedbenika Knjige, pa neka bude prvo u šta ćeš ih pozivati svjedočenje da nema boga osim Allaha – a u drugoj predaji: ***„...da priznaju Allahovu jednoću (tevhid) – pa ako te poslušaju u tome, podući ih da ih je Allah obavezao sa pet namaza tokom svakog dana i noći, pa ako te i u tome poslušaju, podući ih da im je Allah naredio da udjeljuju sadaku koja se uzima od njihovih bogataša i udjeljuje njihovim siromasima, pa ako te i u tome poslušaju, onda se ne približavaj njihovim najboljim imecima, i boj se mazlumove (onaj kome je nepravda učinjena) dove, jer, između nje i Allaha nema zastora!“***

Bilježe ga Buharija i Muslim.[1]

Oni također bilježe predaju od Sehl b. Sa`da, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao na dan Hajbera:

„Sutra ću uručiti zastavu čovjeku koji voli Allaha i Njegovog Poslanika i kojeg vole Allah i Njegov

---

dokazima, a također i oni koji me slijede od onih koji su se odazvali mome pozivu, i oni pozivaju Allahu imajući jasne dokaze.
Ovo je, znači, vrlina sljedbenika vjerovjesnika. Nisu se bojali samo širka i na tome ostali, i nisu samo spoznali tevhid i radili po njemu i na tome ostali, nego su i pozivali ka tome, što je neizbježno.

[1] Dokaz za ovo poglavlje iz hadisa je u naredbi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Muazu, radijallahu anhu, da bude prvo u šta bude pozivao: priznavanje (svjedočenje) da nema boga osim Allaha, što je druga predaja (koju bilježi Buharija u poglavlju o tevhidu u svome Sahihu) "da priznaju Allahovu jednoću (tevhid)" još više pojasnila.

Poslanik. Na njegovim rukama će Allah dati pobjedu." Pa su ljudi proveli tu noć uskomešani i razmišljajući o tome koji će je dobiti. Kada su osvanuli, otišli su do Allahovog Poslanika, sallallhu alejhi ve sellem, i svaki je želio da se njemu uruči. Tada je on rekao: „Gdje je Alija b. Ebu-Talib?" Odgovoriše mu: „Ima problema s očima." Poslaše po njega i dovedoše ga. Poslanik pljucnu u njegove oči i uputi dovu za njega. On ozdravi kao da mu ništa nije ni bilo. Dade mu zastavu i reče: „Izađi smireno dok ne stigneš do njihove teritorije, zatim ih pozovi u islam i obavijesti ih o onome što su obavezni izvršiti od Allahovog, teala, prava, jer, tako mi Allaha, da Allah uputi jednog čovjeka tvojim posredstvom bolje ti je od krda crvenih deva."[1]

---

[1] Dokaz je u riječima: *"zatim ih pozovi u islam"*, jer je poziv u islam, poziv u tevhid, zbog toga što je najveći rukn (stub) islama, samo svjedočenje da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik. Zatim je dodao i to da ih pozove u izvršenje Allahovog prava kod njih, tj. u islamu sa strane tevhida i izvršavanja dužnosti, kao i udaljavanja od harama, pa je obaveza u pozivanju u islam da bude poziv u njegov glavni stub, koji je tevhid i pojašnjavanje značenja šehadeta (ešhedu en la ilahe illallah, ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu), a zatim pojašnjavanje harama (zabrana) i vadžiba (dužnosti), jer je stub svih stubova na prvom mjestu, pa je zbog toga i prvi vadžib.

MES`ELE:

1. Poziv ka Allahu je put Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem;

2. Upozorenje na iskrenost, jer mnogi ljudi ako pozivaju ka istini, ipak pozivaju sebi;

3. Jasni dokazi su od obaveznih stvari;

4. Od stvari koje upućuju na ljepotu tevhida jeste i to da je on priznavanje Allahovog savršenstva bez psovanja ili vrijeđanja;

5. Od ružnoće širka jeste i to da je u njemu vrijeđanje Allaha;

6. Ova tačka je od najvažnijih, a predstavlja udaljavanje muslimana od mušrika kako ne bi postao jednim od njih, iako ne čini širk;

7. Tevhid je prvi vadžib;

8. S njim se počinje prvo, pa čak i prije namaza;

9. Značenje riječi *„da priznaju Allahovu jednoću"* je značenje svjedočenja da nema boga osim Allaha;

10. Osoba bude ponekad od sljedbenika Knjige a da ne zna za njega, ili zna, ali ne radi po njemu;

11. Upozorenje da se podučavanje vrši postepeno;

12. Uvijek se počinje s onim što je najvažnije a zatim onim što je na manjem stepenu važnosti;

13. Gdje se udjeljuje zekat;

14. Učenjak otklanja nejasnoću (šubha) od učenika;

15. Zabrana uzimanja najboljeg imetka u zekatu;

16. Čuvanje od dove mazluma;

17. Obavijest da je ništa ne sprječava;

18. Od dokaza tevhida je i ono što se desilo najodabranijem poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i najboljim vjernicima od poteškoća, gladi i bolesti;

19. Riječi: ***„Uručiću zastavu..."***, jesu jedan od znakova vjerovjesništva;

20. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, pljuckanje u oči je, također, od znakova vjerovjesništva;

21. Počast Alije, radijallahu anhu;

22. Dobrota ashaba u njihovom razmišljanju te noći i zauzetošću o radosti osvajanja;

23. Iman (vjerovanje) u kader, jer je dobio (zastavu) onaj ko se nije natjecao, a uskraćen je onaj koji ju je želio;

24. Moralnost u riječima: ***„Izađi smireno"***;

25. Poziv u islam prije ratovanja;

26. Propisan je onima koji su bili pozivani u njega i protiv kojih je vođen rat;

27. Pozivanje s mudrošću, koje nalazimo u riječima: ***„Obavijesti ih o onome što su obavezni izvršiti"***;

28. Spoznaja Allahovog prava u islamu;

29. Nagrada za onoga čijim posredstvom bude upućen jedan čovjek;

30. Zakletva pri fetvi.

5. TUMAČENJE TEVHIDA I SVJEDOČENJA DA NEMA BOGA OSIM ALLAHA [1]

[1] Svjedočiti obuhvata više stvari:

1. Ubjeđenje u ono što će izgovoriti i što je priznao, a ubjeđenje se ne naziva ubjeđenjem osim ako bude uz znanje i pouzdanost;
2. Izgovarati ga;
3. Obavještavanje i oglašavanje o njemu, pa ga izgovara jezikom jer mu je to vadžib, a isto tako, ne naziva se svjedokom dok ne obavijesti nekoga o onome što je uvidio (dospio do nečega putem znanja i ubjeđenja).

Na osnovu ovoga, riječ EŠHEDU znači: ubijeđen sam, izgovaram, obavještavam i oglašavam, te mora da se sve troje nađu na jednom mjestu.

LA ILAHE ILLALLAH:

LA: negira u potpunosti obožavanje nekoga mimo Allaha. A ako poslije negacije dođe ILLA (osim, koristi se za izuzimanje), tada ima dodatno značenje, a to je: ograničenje i skraćivanje, tako da bude značenje: božanstvo sa pravom, ili, jedini bog dostojan ibadeta je Allah, i ne postoji neki drugi bog dostojan ibadeta pored Njega.

ILAH: ono što se obožava; ova rečenica ne sadrži značenje da ne postoji nešto drugo što se obožava, jer su božanstva koja se obožavaju pored Allaha prisutna, pa se zbog toga kaže u značenju rečenice: SA PRAVOM, te je konačno značenje da nema božanstva koje zaslužuje obožavanje. Tako, da sve što je obožavano mimo Allaha, ustvari, i jeste bilo obožavano, ali bez prava i na neispravnosti, nasilju i prelaženju granica. To je ono značenje koje razumije Arap kada čuje la ilahe illallah.

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ﴾

"Oni kojima se oni mole sami traže vesilet (načina) kako će se što više Gospodaru svome približiti..." (El-Isra, 57.)[1]

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ*إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي﴾

"A kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: 'Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, ja obožavam samo Onoga koji me je stvorio.'" (Ez-Zuhruf, 26.)[2]

---

[1] **"Oni kojima se oni mole"**, tj. obožavaju ih. **"Sami traže vesilet (načina) kako će se što više Gospodaru svome približiti."** Vesilet znači cilj i potreba, što znači da svoje potrebe traže samo od Allaha, u čemu je Allah jedinstven, pa se ne okreću nakome mimo Njega, oni su svoje traženje ograničili samo na Allaha. U ajetu je došla riječ koja upućuje na gospodarstvo (Gospodaru svome), jer je odgovor na dovu (molbu, dozivanje) i nagrađivanje od svojstava gospodarstva, te se u ajetu jasno istaklo tumačenje tevhida, a to zbog toga što svaku potrebu treba da izneseš pred Allaha: "I oni očekuju Njegovu milost, a boje se Njegove kazne". I ovo je situacija posebnih Allahovih robova, koji su spojili između ljubavi, straha i nade, i ovo je značenje tevhida.

[2] Ovaj ajet je došao sa negacijom i potvrđivanjem u isto vrijeme, i to je ono na šta upućuju riječi tevhida, pa riječi "nema boga" podudaraju se s riječima: **"Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate"**, a riječi **"osim Allaha"** podudaraju se s riječima: "Ja obožavam samo Onoga koji me je stvorio".

Beraet (odricanje) podrazumijeva da se mrzi ono što se obožava mimo Allaha i da se nevjeruje u to božanstvo, nego da mu se čak bude i neprijatelj. I osoba neće biti muslimanom sve dok ne bude u srcu posjedovala ovu količinu imana.

﴿اتَّخَذُواْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّهِ﴾

"Oni, pored Allaha, gospodarima smatraju svećenike svoje I monahe svoje." (Ez-Zuhruf, 27.)[1]

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللّهِ أَندَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّهِ﴾

"Ima ljudi koji su umjesto Allaha kumire prihvatili, vole ih kao što se Allah voli..." (El-Bekara, 165.)[2]

U Sahihu se nalazi predaja da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ko kaže: 'La ilahe illallah', i bude nevjerovao u ono što se obožava mimo Allaha, njegov imetak i krv postaju

[1] Gospodarstvo u ajetu se odnosi na ibadet, tj. bogovima su uzeli svećenike svoje i monahe svoje "**pored Allaha**", tj. uz Allaha, i to zbog toga što su im se pokoravali u dozvoljavanju harama i zabranjivanju halala (dozvoljenih stvari) i bili ubijeđeni u to, a pokornost je od tevhida.

[2] Izjednačili su tu ljubav sa ljubavlju prema Allahu, jer oni vole Allaha velikom ljubavlju, ali i ta božanstva vole velikom ljubavlju. Ovo izjednačavanje u ljubavi između Allaha i kumira je širk, i ta ih je ljubav učinili od stanovnika vatre, kao što je to rekao Uzvišeni u suri Eš-Šuara` obavještavajući o stanovnicima vatre: "**Allaha nam, bili smo, doista, u očitoj zabludi kad smo vas sa Gospodarom svjetova izjednačavali.**"
Ljubav je jedna vrsta ibadeta, pa nakon što je nisu upravili samo prema Allahu, time su uzeli kumire uz Allaha. I ovo je u značenju tevhida i značenju svjedočenja da nema boga osim Allaha.

zabranjeni (od uzimanja), a njegov obračun je kod Allaha, azze ve dželle."[1]

Tumačenje ovog poglavlja se nastavlja kroz sljedeća poglavlja.[2]

U ovom poglavlju su najveće i najbitnije mes`ele, a to je pojašnjavanje tevhida i šehadeta i on ih je pojasnio jasnim dokazima:

- Ajet iz sure El-Isra`. U njemu je naveo odgovor mušricima koji upućuju dovu dobrim ljudima, i u njemu je dokaz da je to veliki širk.
- Ajet iz sure Et-Tevba. Pojasnio je u njemu da su sljedbenici Knjige uzeli svećenike svoje i monahe svoje

---

[1] U ovom hadisu je dodatni uvjet na samo izgovaranje (riječi tevhida), pa uz riječi la ilahe illallah došao je i kufr (nevjerovanje) u sve što se obožava mimo Allaha. Riječi la ilahe illallah sadrže i značenje kufra i nevinosti od onoga što se obožava mimo Allaha.
"Njegov imetak i krv postaju zabranjeni, a njegov obračun je kod Allaha." Onaj ko kaže la ilahe illallah i bude nevjerovao u ono što se obožava mimo Allaha, postaje muslimanom, a muslimanov imetak i krv nisu dozvoljeni osim u jednom od tri slučaja.
Ovim ti postaje jasno da pojašnjenje tevhida i svjedočenja da nema boga osim Allaha, zahtijevaju od tebe ulaganje velike pažnje, razmišljanja i polagahnosti kako bi ga shvatio s njegovim dokazima.

[2] Cijela knjiga je došla kao tumačenje tevhida i riječi la ilahe illallah, kao i pojašnjenje onoga što im je suprotno i što je kontradiktorno osnovama tevhida ili njegovoj potpunosti, te pojašnjenje širka: velikog, malog, skrivenog ili širka u riječima, pojašnjenje onoga što proizilazi iz tevhidul-uluhijjeta od priznavanja Allahovih imena i svojstava, kao i pojašnjenje onoga što obuhvata tevhidul-uluhijje od priznavanja Allahovog rububijjeta (gospodarstva).

bogovima mimo Allaha. Pojasnio je, također, da im nije bilo naređeno ništa do da obožavaju jednog boga, iako se iz tefsira (tumačenja) ajeta vidi i u što nema sumnje da je riječ o njihovoj pokornosti učenjacima i pobožnjacima u griješenju, a ne da su im upućivali dove.

- Riječi Ibrahima, alejhissalatu vesselam, nevjernicima:

﴿إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ * إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي﴾

"Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, ja obožavam samo Onoga Koji me je stvorio,..." (Ez-Zuhruf, 26-27.)

Tako je izdvojio od onih koji se obožavaju svoga Gospodara. Uzvišeni je naveo da je ovo odricanje i ljubav u ime Allaha ustvari tefsir svjedočenja "da nema boga osim Allaha", pa je rekao:

﴿وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾

"On učini riječi tevhida trajnim za potomstvo svoje, da bi se dozvali." (Ez-Zuhruf, 28.)

- Ajet iz sure El-Bekare koji je došao u vezi nevjernika o kojima je Allah rekao:

﴿وَمَا هُم بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ﴾

"...i oni neće izaći iz vatre." (El-Bekara, 167.)

U njemu je spomenuo da oni vole kumire kao što se voli Allah, što je uputilo da oni vole Allaha velikom ljubavlju, ali ih ta ljubav nije uvela u islam, pa kako je tek sa onima koji više vole kumire od Allaha, ili, kako je tek sa onima koji vole samo kumire, a ne vole Allaha?!

- ***"Ko kaže 'la ilahe illallah' i bude nevjerovao u ono što se obožava mimo Allaha, njegov imetak i krv postaju zabranjeni (od uzimanja), a njegov obračun je kod Allaha, azze ve dželle."***

Ovo je od najvećih stvari koje pojašnjavaju "la ilahe illallah"; jer, nije učinio njihov izgovor spasiocem krvi i imetka, niti je to učinio njihovom spoznajom uz njihov izgovor, niti njihovim priznavanjem, niti zbog toga što ne doziva nikoga mimo Allaha, Jedinoga Koji nema suparnika. Svim ovim njegava krv i imetak ne postaju zabranjeni sve dok ne pridruži tim uslovima i nevjerovanje u sve što se obožava mimo Allaha. Ukoliko posumnja ili zastane, njegova krv i imetak ne postaju zabranjenima.

Pa kako li je to samo velika i uzvišena mes`ela!!

I kako li je samo pojašnjena i razjašnjena!!

I kako li je samo jakog dokaza kojeg ne može negirati neko ko bi se htio raspravljati!!

6. OD ŠIRKA JE NOŠENJE OBRUČOVA, KONACA I NJIMA SLIČNIH STVARI KAKO BI SE RIJEŠILI NEKE NEDAĆE ILI KAKO BI JE SPRIJEČILI[1]

---

[1] Ovdje je početak u pojašnjavanje tevhida tako što je pojasnio njegovu suprotnost, a dobro se zna da nešto postaje jasnim na dva načina: iz njegove stvarne činjenice ili spoznavajući njegovu suprotnost.

Imam, rahimehullahu, je započeo navodeći suprotnosti tevhida, i ono što je suprotno tevhidu:

1. Bilo da mu je suprotno u samoj osnovi, što je veliki širk, koji, ako se nađe kod mukellefa (osoba za koju važe šeriatske naredbe - punoljetna i razumna), poništava njegov tevhid i biva mušrikom koji je učinio veliki širk koji ga izvodi iz vjere;
2. Bilo da utječe na manjkavost obaveznog tevhida, što je mali širk, pa ako dođe s nečim od njega on time umanjuje tevhid, jer potpunost tevhida biva ostavljanjem svih vrsta širka.

Šejh, rahimehullahu, je započeo razlaganjem širka i razjašnjavanjem oblika malog širka koji se dešava vrlo često; započeo je od malog širka ka velikom, idući putem od nižeg ka višem.

(Od širka) znači ovo su samo neke vrste širka, (nošenje obručova, konaca i njima sličnih stvari) kao školjke, hamajlije, željezo i slično što se oblači ili kači u kućama, autima, ili se okači na djecu. A to oblačenje ili kačenje ja sa ubjeđenjem. Sve ove stvari ulaze u ovo poglavlje a time i u širk. Kod Arapa su postojala razna ubjeđenja vezana za obručeve, končiće i njima slične predmete poput hamajlija. Vjerovali su da će imati uticaj na onoga ko ih bude nosio i biti mu od koristi, bez obzira da li se radilo o otklanjanju nedaće nakon što se dogodi ili sprječavanju iste prije njenog dešavanja, i ovo je najgore, jer je vjerovao da će ove bijedne, od njih postavljene stvari, odagnati

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿قُلْ أَفَرَأَيْتُم مَّا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ
أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾

"A ti reci: 'Mislite li vi da li bi oni koje, pored Allaha, dozivate mogli otkloniti štetu, ako Allah hoće da mi je učini, ili, da li bi mogli zadržati milost Njegovu, ako On hoće da mi je podari?" (Ez-Zumer, 38.)[1]

Allahov kader (odredbu). Pa, zašto je to mali širk? Upravo zbog vezivanja srca za te stvari i što misli da su one uzrok uklanjanja ili sprječavanja nadaće. I pravilo u ovom poglavlju je: Nije dozvoljeno potvrđivati djelotvornost nekog uzroka osim ako bude vjerskim uzrokom, ili stvarnost pokaže da djeluje u spoljašnjosti a ne u unutrašnjosti, kao lijek od liječnika, ili kao poduzimanje nekih uzroka od kojih se jasno vidi korist, kao što se griješ pored vatre, ili rashlađuješ vodom i slično, i ovo su vidljivi uzroci kod kojih je djelotvornost jasna.

Također, svaka vrsta malog širka može da bude i veliki širk, što zavisi od njenog počinioca, pa ko bude ubijeđen da obruč i končić nisu uzroci, nego da su djelotvorni sami po sebi, počinio bi veliki širk, jer je pripisao sposobnost uređivanja svijeta nekome drugom mimo Allaha. Znači, glavni stub ovog poglavlja se odnosi na vezivanje i ubjeđenje srca.

[1] Reci: A zar priznajete da je onaj koji je stvorio nebesa i Zemlju samo Allah, Jedini, a zatim se okrećete nekom drugom radi ibadeta!? Ovo je kur`anski stil u kojem pobija mušrike navodeći njihovo priznavanje tevhidur-rububijjeta, a poricanje tevhidul-uluhijjeta.

"Dozivate" obuhvata dovu u kojoj rob iznosi svoje potrebe, kao i dovu čistog ibadeta, jer su to dva stanja onih koji čine Allahu širk, a ono što dozivaju i mole mu se mimo Allaha je mnogobrojno. Tako se neki od njih okreću ka vjerovjesnicima, poslanicima i dobrim ljudima, neki

Od Imrana b. Husajna, radijallahu anhu, se prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio čovjeka na čijoj ruci se nalazio obruč (halka) od bronze pa ga upita:

"Šta je ovo?" Odgovori: "Protiv slabosti." Na što mu reče: "Skini ga jer ti on neće povećati ništa drugo do samu slabost. Ako umreš, a na tebi bude taj obruč, nećeš uspjeti nikada."

Bilježi ga Ahmed s lancem prenosilaca koji nije loš.[1]

---

melekima, neki zvjezdama, neki drveću i kamenju, dok se neki okreću kipovima i idolima.

"Mislite li vi da li bi oni koje, pored Allaha, dozivate mogli otkloniti štetu, ako Allah hoće da mi je učini, ili, da li bi mogli zadržati milost Njegovu, ako On hoće da mi je podari?" U ovom ajetu Allah je pobio mogućnost bilo kakvog nanošenja štete ili dobra od strane tih božanstava, čime propada bilo kakvo vezivanje za ta božanstva za koja se misli da imaju posebno mjesto kod Allaha, azze ve dželle, zbog kojih mogu da čine šefa\`at (zagovorništvo).

Selef (prethodnici) navode ajete u kojima se pobija veliki širk kako bi pobili i mali širk, jer ih veže jedna činjenica, a to je vezivanje za nekog drugog mimo Allaha, azze ve dželle, pa kada propadne vezivanje za ono što je veće, tada propada vezivanje za ono što je manje od toga još prije.Također, značenje oko kojeg kruži ajet je pobijanje bilo kakve mogućnosti nanošenja štete ako to Allah neće, ili, pobijanje mogućnosti da ako Allah pogodi nekoga nekom nesrećom da postoji neko ko ju je u stanju otklonuti bez Allahove volje. I ovo značenje – vezivanje za nešto što može nanijeti štetu ili pridonijeti neko dobro – jeste upravo značenje zbog kojeg se je mušrik vezao za obruč ili konac.

[1] Od Imrana b. Husajna, radijallahu anhu, se prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio čovjeka na čijoj ruci se nalazio obruč (halka) od bronze pa ga upita: *"Šta je ovo?!"* U ovom

On također bilježi hadis od Ukbe b. Amira koji se prenosi od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:

"Ko okači hamajliju, ne upotpunio mu Allah, a ko okači školjku, na dao mu Allah!"

A u drugoj predaji stoji:

"Ko okači hamajliju, on je već počinio širk."[1]

---

pitanju je žestoko neodobravanje. *"Protiv slabosti."* Riječ je o bolesti koja pogodi tijelo i oslabi ga, pa mu je rekao, sallallahu alejhi ve sellem: *"Skini ga!"* i ovo je naredba, pa ako te onaj kojem naređuješ slušaš i pokorava ti se, onda mu naređuješ jezikom i ne zabranjuješ mu njegovo djelo rukom.

"Skini ga, jer ti on neće povećati ništa drugo do samu slabost" sve kada bi u tom obruču i bilo neko dejstvo, onda bi to mogla biti samo šteta po tijelo, ali može biti i šteta po samu dušu i psihu tako što će duša i psiha oslabiti u suprotstavljanju slabostima i bolestima, a to je stanje svakog onoga ko čini širk, uvijek je u nedaćama, makar on mislio da je u tome korist. Zatim je rekao: *"I ako umreš, a na tebi bude taj obruč, nećeš uspjeti nikada."* Ova negacija se može odnositi na dvije stvari:

1. Odnosi se na uspjeh uopšteno, a to je ulazak u Džennet i spas od vatre, i ovo se odnosi na one koji budu činili veliki širk tako što će biti ubijeđeni da je taj obruč od bronze, ili končić koji se nosi, u stanju da donosi korist sam po sebi.
2. Odnosi se na potpunost uspjeha, i to ako bude smatrao uzrokom ono što Allah nije učinio uzrokom, niti šerijatskim niti dunjalučkim, i ovo je situacija onih koji budu činili mali širk.

[1] Riječ *"okači"* odnosi se na samo kačenje, kao i vezivanje srca za ono što je okačio, i time je on obukao datu stvar, a ujedno i vezao srce za ono što je obukao.

Ibn Ebi Hatim bilježi predaju od Huzejfe, radijallahu anhu, da je on vidio čovjeka na čijoj ruci se nalazio končić protiv groznice, pa mu ga je prekinuo i proučio riječi Allaha:

﴾وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلاَّ وَهُم مُّشْرِكُونَ﴿

"Većina ovih ne vjeruje u Allaha, nego druge Njemu smatra ravnim." (Jusuf, 106.)[1]

"Ko okači hamajliju, ne upotpunio mu Allah". Hamajlija je nešto što se stavlja na prsa, kako bi se sačuvao od uroka, ili kako bi otklonio neku nedaću, zavist i slično, pa je Poslanik,sallallahu alejhi ve sellem, dovio protiv onoga koji nosi hamajliju da mu Allah ne upotpuni, jer je hamajlija nazvana hamajlijom (ustvari na arapskom jeziku se kaže temima) zbog ubjeđenja onog koji je nosi da mu ona upotpunjuje stvari, pa je zbog toga i molio protiv tih osoba Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da im Allah ne upotpuni ono što žele.

"A ko okači školjku" – vrsta školjki koje se stavljaju na prsa ljudi, ili mišić, kako bi se sačuvali uroka i sličnog.

"Ne dao mu Allah" – ne ostavio ga Allah na mjestu, u miru i spokoju, jer je počinio širk.

[1] Ovaj čovjek je okačio končić kako bi se izliječio od groznice, ili kako bi se sačuvao od njenog napada, pa ga je prekinuo, što upućuje da je ovo djelo pokuđeno i da je obaveza prekinuti ga.

Rekao je selef za riječi: **"Većina ovih ne vjeruje u Allaha, nego druge Njemu smatra ravnim"**- vjeruju da je Allah gospodar, opskrbitelj, Onaj koji daje život i smrt, čime potvrđuju tevhidur-rububijje, ali mu čine širk u ibadetu, tako da ih neće spasiti tevhidur-rububijje, nego moraju također da priznaju Allahovu jednoću i u ibadetu.

Ovo je dokaz za veliki širk, a sam pisac je rekao da su ashabi uzimali kao dokaz za mali širk ono što je došlo u vezi velikog širka.

MES`ELE:

1. Žestina prema nošenju obručeva, konaca i sličnog;
2. Ako bi i ashab umro a na njemu bilo nešto od toga, ne bi uspio.U ovome je dokaz iz riječi ashaba da je mali širk veći od velikih grijeha;
3. Nije opravdan neznanjem;
4. Te stvari ne pomažu odmah, nego čak nanose štetu, što vidimo iz riječi: *"...jer ti on neće povećati ništa drugo do samu slabost."*;
5. Neodobravanje uz žestinu onome koji uradi nešto od toga;
6. Jasno pojašnjenje da onaj ko okači nešto biva prepušten njemu;
7. Jasno pojašnjenje da onaj ko okači hamajliju biva mušrikom;
8. Ko bude nosio končić protiv groznice, ulazi u taj propis;
9. Huzejfino učenje ajeta je dokaz da ashabi uzimaju ajete koji su došli u vezi velikog širka kao dokaz za mali širk, kao što je to spomenuo Ibn Abbas u ajetu iz sure El-Bekara;
10. Kačenje školjki protiv uroka ulazi u prethodni propis;
11. Dova protiv onoga ko okači hamajliju da mu Allah ne upotpuni ono što želi, a ko okači školjku da mu Allah ne da, tj. da ga Allah ne ostavi na miru.

7. ŠTA JE DOŠLO U VEZI RUKJE I HAMAJLIJA [1]

[1] Cilj ovog poglavlja je pojašnjenje propisa rukje.
Rukja predstavlja učenje ili izgovaranje dova i nekih riječi, nakon čega se puhne s tim riječima.
Rukja se čini zbog bolesti u nekom dijelu tijela, ili bolesti u duši, i od tih vrsta ima rukja koja je dozvoljena u islamu, a ima i rukja koja je širk.
Zakonodavac (Allah, subhanehu ve teala) je dozvolio rukju u kojoj nema širka, pa je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: *"Nema problema da se čini rukja ako u njoj nema širka."*
Što se tiče rukje koja je širk, to je ona u kojoj se traži utočište ili pomoć od nekoga drugog mimo Allaha, ili se u njoj nalazi neko ime od šejtana, ili ako onaj kome se uči rukja bude ubijeđen da rukja sama po sebi djeluje. U ovom slučaju rukja biva zabranjenom i time postaje rukjom širka.
Hamajlija je već protumačena, i ona je sve što se okači od kože, školjke, zikrova, traženja utočišta, ili ako bude u nekom obliku, kao glava medvjeda, gazele, ili potkovica konja, ili crnih krpa, ili kačenje u obliku oka, ili tespih u posebnom obliku; sve ovo ulazi u hamajlije, i ono što im je zajedničko jeste da se svakom od njih želi upotpuniti djelo hajra, ili se želi uklonuti neko zlo, a taj način nije dozvoljen u šerijatu.
Neki ljudi kažu: Ja kačim ove stvari, ali nisam ubijeđen u ova značenja (želje od njihovog kačenja), nego ih samo okačim u automobilu kao ukras, ili u kući kako bi izgledala ljepše i slično. Ovo kaže jedan mali broj ljudi.
Na ovo kažemo: Ako okači hamajlije kako bi se njima izliječio ili sačuvao, onda je to mali širk ako bude smatrao da su one samo uzrok, a ako ih okači s ciljem ukrašavanja, onda je to haram zbog sličnosti s onima koji čine mali širk, jer je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: *"Ko oponaša neki narod, on je sam od njih."*

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Bišra el-Ensarija, radijallahu anhu, da je bio sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na nekom njegovom putu, pa je poslao nekog izaslanika da ne ostavi ni na jednoj devi okačenu ogrlicu o vratu, od strune ili običnu ogrlica, a da je ne prekine.[1]

Od Ibn-Mes`uda, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: 'Zaista su rukje, hamajlije i gatanje širk.'"

Bilježe ga Ahmed i Ebu Davud.[2]

---

[1] U ovom hadisu je naredba kidanja ogrlica, jer su arapi vjerovali da one štite deve i krave od uroka, i ovo vjerovanje je mnogobožačko (mušričko).

[2] U ovom hadisu je potvrda u kojoj stoji da je svaka rukja širk, da je svaka hamajlija širk, kao i da je svako gatanje širk.
Iz ove uopštenosti je izdvojena jedino rukja, i to u riječima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: *"Nema problema da se čini rukja ako u njoj nema širka"*, kao i samim time što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio rukju i što je samom njemu učena, što upućuje da nije svaka rukja širk, nego da postoje rukje koje su širk i to su one koje se grade na širku.
Što se tiče hamajlija, nije izdvojena ni jedna vrsta, te time bivaju sve vrste hamajlija širkom.
Gatanje je pojasnio sam šejh, rahimehullahu, kada je rekao da je to nešto što sprave i čime čine da čovjek zavoli svoju ženu ili žena svog čovjeka (onako kako to oni vjeruju) što je vrsta sihra. I to je kod običnog naroda poznato kao dotjerivanje i simpatija, a ustvari, to je vrsta hamajlija jer se spravlja, gdje sahir (sihirbaz, vračar) čini rukju koja je širk, nakon čega napravi da žena zavoli svog muža ili muž

Abdullah b. `Ukajm prenosi hadis, kojeg diže do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kojem se kaže:

"Ko okači nešto, biva prepušten njemu."

Bilježe ga Ahmed i Tirmizi.[1]

Hamajlije su nešto što se okači na djecu kako bi se sačuvala od uroka. Međutim, ako bi to što se okači bilo od Kur`ana, u toj situaciji su neki prethodnici napravili iznimku pa su dozvolili taj način, a neki od njih nisu izdvojili ni taj način nego su ga uvrstili u zabranjene vrste, a od njih je i Ibn Mes`ud, radijallahu anhu.[2]

---

svoju ženu – naravno, onako kako to oni izjavljuju – što je vrsta sihra, a sihr je vrsta širka prema Allahu, azze ve dželle, i kufr (nevjerovanje).

[1] Riječ *"nešto" u ovom kontekstu rečenice ima značenje sveobuhvatnosti.* Pa svako onaj ko okači nešto, biva prepušten njemu, tako da je ovo dokaz protiv onih koji izdvajaju bilo kakvu vrstu kačenja iz ove uopštenosti, jer je ovaj dokaz uopšten. A kada rob bude prepušten nekom drugom mimo Allaha, azze ve dželle, tada se oko njega obavije nesreća sa svih strana, a rob postiže ponos, uspjeh, spas, kao i lijepe namjere i djela kada bude vezan samo za Allaha u svim svojim djelima, riječima i planovima za budućnost, kao što i postiže otklanjanje nedaća od njega, pa nalazi svoj mir sa Allahom, sreću sa Allahom, vezivanje za Allaha, prepušta se Allahu, oslanja na Njega, azze ve dželle. Pa ko bude takav - osloni se na Allaha a izbaci iz svog srca sva stvorenja, u tom slučaju, kada bi sva nebesa i Zemlja odlučili da mu nanesu neku štetu, Allah bi mu našao izlaz od njih, jer se on oslonio i prepustio svoj život Uzvišenom, dželle dželaluhu.

[2] "Hamajlije su nešto što se okači na djecu kako bi se sačuvala od uroka." Izrazio se riječju *"nešto"* kako bi obuhvatio sve što se kači bez

Rukja je ono što se naziva vračanjem Dokaz je izdvojio onu u kojoj nema širka, i to je dozvolio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ako nekoga pogode uroci ili otrov.

Gatanje je nešto što spravljaju i čime čine da čovjek zavoli svoju ženu, ili žena svog čovjeka - onako kako to oni izjavljuju.

Ahmed bilježi predaju od Ruvejfi`a da je rekao: "Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallhu alejhi ve sellem:

'O Ruvejfi`, možda će život potrajati s tobom, pa obavijesti ljude da onaj ko bude vezao svoju bradu, ili bude vezivao ogrlice od strune, ili se bude brisao nakon nužde životinjskim izmetom ili s kosti, da je Muhammed čist (nevin) od njega."[1]

---

pravljenja razlika po nekim osobinama. Kako bi se sačuvali uroka, ili se spasili nekog zla, ili pribavili neko lično dobro.
"Ali, ako bi to što se okači bilo od Kur`ana, u toj situaciji su neki prethodnici napravili iznimku pa su dozvolili taj način." Došao je dokaz u kojem stoji da su sve vrste hamajlija zabranjene, ali kada je došlo da je okačena stvar od Kur`ana, on u tom slučaju nije počinio širk, jer je okačio nešto od Allahovih, azze ve dželle, svojstava, tj. Allahov govor, a nije uvrstio neko stvorenje kako bi postao mušrikom.

[1] U riječima: *"ili bude vezivao ogrlice od strune"*, ograničava vezivanje oglica na samo one koje su od strune, i ovo ima svoje posebno značenje, a to je da se zabrana ne vraća na samu ogrlicu zbog toga što je ogrlica, nego se odnosi na ogrlicu za koju se vjeruje da otklanja uroke kao struna.
"Da je Muhammed čist (nevin) od njega." Ova rečenica upućuje da je ovo djelo od velikih grijeha, što govori o veličini te neposlušnosti, a

Od Seida b. Džubejra se prenosi da je rekao: "Ko prekine hamajliju sa nekog insana imaće nagradu roba." Bilježi ga Veki`.[1]

On bilježi i predaju od Ibrahima da je rekao: "Prezirali su hamajlije, bilo da su od Kur`ana ili nečeg drugog."[2]

MES`ELE:

1. Tumačenje rukje i hamajlija;
2. Tumačenje gatanja;
3. Sve troje je širk bez izuzimanja;
4. Rukja koja se uči ispravnim riječima (Kur`anom) protiv uroka ili otrova ne ulazi u taj propis;

---

mali širk je od velikih grijeha, kao što je i sam veliki širk od velikih grijeha.

[1] To jest, imaće nagradu kao da je oslobodio roba, iz čega se vidi vrijednost kidanja hamajlija jer su one širk prema Allahu. A mali širk uvodi u vatru sa strane Allahovog obećanja. Pa ko okači hamajliju, on je već zaslužio tim djelom obećani ulazak u vatru, a onaj ko prekine hamajliju sa vrata svoga prijatelja biva nagrađen kao da je oslobodio roba od vatre, jer je tim presijecanjem otklonio uzrok te kazne, pa ga je Allah nagradio za to njegovo djelo nagradom onoga ko oslobodi roba, jer nagrada je one prirode koje je i dotično djelo.

[2] Veki` bilježi predaju od Ibrahima en-Nehaija, učennika Ibn-Mes`uda, da je rekao: "Prezirali su (ashabi, drugovi Ibn-Mes`uda) hamajlije bilo da su od Kur`ana ili nečeg drugog."

5. Ako bi hamajlija bila od Kur`ana, u tom slučaju su se učenjaci razišli da li je to dozvoljeno ili nije;
6. Kačenje strune na životinje da bi se sačuvali od uroka ulazi u isti propis (haram);
7. Žestoka prijetnja onome koji okači strunu;
8. Vrijednost nagrade za onoga koji prekine hamajliju sa insana;
9. Riječi Ibrahima nisu u suprotnosti s onim što smo naveli od razmimoilaženja, jer je on ciljao svojim riječima drugove Abdullaha b. Mes`uda.

8. POGLAVLJE O ONIMA KOJI BUDU TRAŽILI BLAGOSLOV (BERIĆET) OD DRVETA, KAMENA I SLIČNOG [1]

[1] Znači, koji je propis za onoga koji počini ovo djelo?
Odgovor je: On je mušrik.
Teberruk znači traženje berićeta, tj. traženje velikog dobra, njegovog trajanja i posjedovanja.
Tekstovi Kur`ana i sunneta upućuju da je samo Allah, azze ve dželle, taj koji daje berićet i da niko od stvorenja nije u stanju oberićetiti nekog drugog. Rekao je Uzvišeni: "**Neka je blagoslovljen Onaj koji robu Svome objavljuje Kur`an**" – tj. veliko bilo dobro Onoga koji je spustio Svome robu Kur`an, i mnogo bilo, trajno i postojano. Rekao je Uzvišeni: "**I učinili smo ga blagoslovljenim i Ishaka.**" I rekao je: "**I učinio me je blagoslovljenim.**" Pa onaj koji blagosilja (berićet daje) je Allah, i nije dozvoljeno stvorenju da kaže: "Berićetim to i to, ili berićetim vaše djelo, ili berićetan bio tvoj dolazak, jer je značenje riječi "*bereka* (berićet)" od Allaha, jer je dobro, njegova brojnost, posjedovanje i trajanje, od Onoga u čijoj ruci je naredba ili stvar.
Tekstovi Kur`ana i sunneta upućuju da se stvari kojima je Allah, azze ve dželle, dao berićet dijele na vremenske, prostorne ili ljudske.
Prvi dio: Vremenske i prostorne
Allah, azze ve dželle, je blagoslovio neka mjesta kao što je to slučaj s Allahovim svetim hramom (Ka`ba), ili prostorom oko Mesdžidul-Akse, i slično. I ovo znači da je Allah dao na ovim mjestima veliko dobro, stalno i trajno, kako bi to bio stalni podsticaj i inspiracija njihovim stanovnicima, koji su pozvani da žive u njima, da ostanu u njima. A ne znači da sada trebamo ići tamo i potirati tu zemlju ili zidove tih objekata, jer ovaj stalni berićet se ne prenosi u suštini, tj.

ako potireš zemlju, ili se ukopaš u njoj, ili se oberićetiš njome, jer se taj berićet ne prenosi, nego je ta zemlja berićetna zbog njenog značenja, tj. zbog vezivanja ljudskih srca za nju, kao za Allahov sveti hram, kao i zbog mnoštva dobra (hajra) onome koji se uputi ka njemu, dođe mu i tavafi (kruži) oko njega, te čini razne ibadete na tom mjestu. Pa i sam Crni kamen je berićetan kamen, ali je njegov berićet zbog ibadeta, tj. ako ga osoba dodirne želeći time ibadet i pokornost Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem. Zbog tog djela, ili zbog njegovog ljubljenja, čime osoba ima berićet slijeđenja. Rekao je Omer, radijallahu anhu, kada je poljubio Crni kamen: "Ja, zaista, znam da si ti kamen, koji niti činiš dobro niti zlo." To jest, ne prenosi ni na koga nikakvo dobro, niti prenosi neko zlo.

Što se tiče vremena, misli se da neko vrijeme bude berićetno, kao što je to mjesec ramazan ili neki vrijedni dani. Pa ko bude činio ibadet u njima i pratio dobro u njima, on tada postiže veliku nagradu koju ne postiže u drugim danima.

Drugi dio: Berićet vezan za ljudski rod

Allah, subhanehu ve teala, je dao svoj berićet vjerovjesnicima i poslanicima da im bude kao lični berićet, tj. njihova tijela je učinio berićetnima. Kada bi neko od njihovog naroda želio da se oberićeti njihovim potiranjem, uzimanjem njihovog znoja ili dodirom njihove kose, to bi bilo dozvoljeno, jer im je Allah učinio tijela berićetnima. Najbolji od njih je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovo tijelo je također berićetno. U sunnetu je na mnogo mijesta prenešeno da su se ashabi berićetili njegovim znojem i kosom. Njihov (vjerovjesnički) berićet je lični, čiji se trag, vrijednosti i dobra mogu prenositi s njihovih tijela na neka druga, i ovo je posebno i jedinstveno samo za vjerovjesnike i poslanike. A što se tiče drugih ljudi, za njih nije došao dokaz da je Allah učinio nekoga od njih berićetnim pa makar oni bili i drugovi vjerovjesnika. Čak ni najbolji iz ovog ummeta (Ebu-Bekr i Omer) nisu posjedovali taj posebni berićet, kao što je došlo u vjerodostojnim i neisprekidanima (mutevatir) predajama da ni ashabi, ni tabi`ini, ni oni koji su primili islam za vrijeme Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ali ga nisu

sreli (muhadrem) nisu se berićetili od Ebu-Bekra, Omera, Osmana ili Alije kao što su to radili s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem (uzimanjem njegove kose i vode kojom bi se abdestio...) Jer je berićet ovih ashaba berićet u djelima, a ne tjelesni lični berićet, pa se ne prenosi kao što se prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Stoga kažemo da se u svakom muslimanu nalazi berićet, i to ne berićet samog bića, nego berićet djela, berićet onoga što je pri njemu od islama i imana i onoga što je u njegovom srcu od straha i veličanja Allaha, azze ve dželle, i Njegovog poštivanja, kao i od slijeđenja Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovo je berićet ilma (znanja), rada ili ispravnosti koji se ne prenosi. Pa na osnovu ovoga, uzimanje berićeta od ljudi koji su ispravni i dobri biva njihovim slijeđenjem u dobru, a uzimanje berićeta od učenjaka biva uzimanjem njihovog znanja i okorištavanjem od njega i slično. I nije dozvoljeno uzimanje berićeta od njih tako što ćemo ih potirati, ili uzimati njihov znoj, jer najbolja stvorenja ovog ummeta, ashabi, nisu to radili sa najodabranijim pripadnicima ovog ummeta nakon njenog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu-Bekrom, Omerom, Osmanom i Alijom, i ovo je nešto u što nema sumnje.

A što se tiče uzimanja berićeta kod mušrika treba se znati da su oni očekivali mnoštvo dobra, njegovo trajanje, nužnost i opstajanje okrećući se svojim božanstvima na razne načine tražeći berićet, a svaki od tih načina je bio širk.

Pored drveća i kamenja, u isti propis ulaze i razna mjesta, pećine, kaburovi, izvori vode i slično u što vjeruju džahili (neznalice).

Traženje berićeta od drveća, kamenja, kaburova i raznih mjesta jeste veliki širk ako se to čini s ubjeđenjem da to drveće, kamenje ili kabur, ukoliko se budu potirali, valjalo se po njima, ili ih se prisloni uza se, bivaju posrednikom kod Allaha i put ka Njemu. Jer sve se to ubraja u uzimanje nekoga drugoga pored Allaha kao boga, i to je veliki širk. U ovo su bili ubijeđeni predislamski Arapi: vjerovanje u drveće i kamenje koje su obožavali, traženje berićeta od kaburova. Vjerovali

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى﴾

"Šta kažete o Latu I Uzzau..." (En-Nedžm, 19.)[1]

su da ako budu stajali pored njih i dodirivali ih, ili razasipali zemlju po njima, da će vlasnik tog mjesta ili duh koji služi u tom mjestu biti njihov posrednik kod Allaha, azze ve dželle. A rekao je Allah, subhanehu ve teala: **"A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili.'"** Traženje berićeta biva malim širkom kada, npr., uzme zemlju sa kabura i pospe je po sebi iz ubjeđenja da je ta zemlja berićetna, pa misli da ako ta zemlja dođe do njegovog tijela da će i samo tijelo postati berićetno posredstvom te zemlje. Ovo je mali širk, jer nije odvojio ništa od ibadeta prema nekome drugome mimo Allaha, ali je ipak bio ubijeđen da je nešto uzrok što Allah nije učinio vjerskim ispravnim uzrokom.

[1] Lat je bijela stijena koja se nalazila u Taifu. Nije srušena sve dok nije primilo islam pleme Sekif, kada im je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao El-Mugiru b. Šu`beta, koji ju je srušio i razbio. Iznad nje se nalazila kuća i imala je i svoje čuvare i poslugu.

Uzza je drvo koje se nalazilo između Mekke i Taifa. U osnovi je to bilo drvo, zatim je izgrađeno zdanje na tri stuba. Imalo je svoje čuvare i ženu vračaru koja je opsluživala taj širk. Kada je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, oslobodio Mekku, poslao je na to mjesto Halid b. Velida koji je posjekao sva tri drveta i ubio vračaru koja je slala džinne da odvode ljude u zabludu. Uistinu, ljudi su se vezivali za to drvo i ženu koja je opsluživala taj širk.

"I Menatu, trećoj najmanje cijenjenoj?", to jest, poniženoj, i ona je također stijena. Dobila je taj naziv zbog mnoštva krvi koja se prosipala iznad nje u znak njenog veličanja.

Od Ebu-Vakida el-Lejsija se prenosi da je rekao:

"Izašli smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, ka Hunejnu a bili smo blizu vremena kada smo bili nevjernici, a mušrici su imali drvo pored kojega bi stajali (ibadetili) i vješali svoje oružje. Zvali su ga 'vlasnik ordena'. Prošli smo pored drveta i rekli: 'O Allahov Poslaniče, učini i ti nama vlasnika ordena kao što i oni imaju.' Pa je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Allahu ekber! Zaista je to jedno pravilo. Rekli ste, tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, kao što su rekli sinovi Israilovi Musau: ***'Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!' 'Vi ste, uistinu, narod koji nema pameti!', reče on.*** *(El-Earaf, 138.) 'Slijedićete običaje onih koji su bili prije vas.'"*

Bilježi ga Tirmizi i rekao je za njega da je sahih.[1]

Veza između ovih ajeta i poglavlja jeste da su Lat i Menat stijene, a Uzza drvo, i ono što su mušrici radili pored ova tri božanstva je isto što rade mušrici u vremenu nakon Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pored kamenja, drveća i pećina, a najgore od toga jeste kada uzmu kaburove za bogove kojima se okreću i čine ibadete pored njih.

[1] Ovaj hadis je vjerodostojan i značajan.

Mušrici su imali drvo u koje su vjerovali i njihovo vjerovanje u to drvo obuhvata tri stvari:

1. Veličali su to drvo;
2. Stajali su pored njega s ciljem njegovog veličanja i traženja bliskosti;
3. Kačili su na njega svoje oružje želeći time da se berićet prenese sa drveta na oružje, kako bi bilo što dugotrajnije i kako bi njegova korist bila što veća za onoga koji ga nosi. Ovaj postupak je veliki širk zbog sve tri ove stvari.

Oni koji su tek bili primili islam tražili su od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da i on njima učini isto što su imali i mušrici, jer su mislili da ovo ne ulazi u širk i da riječi tevhida ne pobijaju ovo djelo, pa je na osnovu ovoga rekao jedan dio uleme: "Ponekad neki ugledni ljudi ne znaju neke mes`ele vezane za širk, jer i ovim ashabima, koji su primili islam nakon oslobađanja Mekke, nije bilo sve jasno po pitanju tevhida ibadeta, iako su bili najznaniji ljudi po pitanju arapskog jezika".

"*Pa je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Allahu ekber! Zaista je to jedno pravilo. Rekli ste, tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, kao što su rekli sinovi Israilovi Musau:* **'Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!'**" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih je uporedio s Musaovim narodom i bio je obazriv na njihove riječi - kada su rekli: *"Učini i ti nama vlasnicu ordena"*, jer je Musaov narod rekao: "**Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!**", ali nisu uradili ono što su tražili. A kada im je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio, odmah su se i ostavili toga. Da su to kojim slučajem uradili, počinili bi veliki širk, ali pošto su samo rekli i tražili, a nisu to uradili, počinili su mali širk, jer je u njemu vezivanje za nekoga drugoga mimo Allaha, azze ve dželle. Stoga im Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije ni naredio da obnove svoj islam.

Ono što se jasno vidi jeste da veliki širk kojeg su činili mušrici nije bio samo zbog njihovog traženja berićeta od tog drveta, nego je bio zbog njihovog veličanja, stanja i traženja berićeta njihovim kačenjem. A već smo pojasnili da je traženje berićeta od drveća, kamenja i sličnih stvari (ukoliko u tom djelu bude ubjeđenje da te stvari približuju Allahu i da prenose potrebe do Allaha, ili da će njihove potrebe biti prije ispunjene i njihova djela bolja ako se oberićete na ovom mjestu) veliki širk, i ovo su radili u predislamsko doba.

Ako malo bolje razmisliš o onome što rade obožavaoci kaburova i oni koji se povode za praznovjerjem u zadnje vrijeme, kao i u naše vrijeme, vidjećeš da rade iste stvari koje su radili i mušrici pored

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure En-Nedžm;
2. Spoznaja šta su tražili (ashabi);
3. Ipak nisu uradili šta su tražili;

Lata, Uzzaa i Vlasnice ordena, jer vjeruju u kabur, pa čak i u željezo koje je oko kabura, ili raznovrsna mjesta obožavanja u zemljama u kojima se širi ili jasno vidi širk. Tu ćeš vidjeti da ljudi vjeruju, da ukoliko potaru zid oko kabura ili šeljeznu rešetku oko njega, kao da su potrali i samog ukopanog čovjeka i da se njegova duša spojila s njima jer su ga veličali. Ovo je veliki širk, jer je u njemu vezivanje srca u pribavljanju koristi ili čuvanju od zla, za nekoga drugoga mimo Allaha, azze ve dželle, i što time čine to djelo s ciljem približavanja Allahu, isto kao što su radili i oni prije njih za koje je Allah rekao: **"Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili."**
Što se tiče druge situacije, na koju sam ti skrenuo pažnju na samom početku, to jest kada se potiranje uzima kao sebeb (razlog), kao što to rade neke neznalice kada dođu u Harem te počnu potirati vanjska vrata ili neke zidove i stubove s ubjeđenjem da tu postoji neka duša ili da je u blizini neko ukopan ili da postoje neke dobre duše koje se brinu o tom stubu (kao što kažu) pa ih potiru kako bi došli do Allaha - to bi bio veliki širk.
Međutim, ako bi potirao to mjesto iz ubjeđenja da je ono berićetno, i da je to sebeb kojim će se izliječiti, to bi bio mali širk.
Dakle, ako bi potirao nešto smatrajući ga sebebom, to bi bio mali širk, a ako bi vezao srce za taj predmet, ili od njega tražio berićet, veličao i bio vezan za njega i bio ubjeđenja da postoji neka duša na tom mjestu, ili da će se preko njega približiti Allahu, onda je to veliki širk.

4. Željeli su se time približiti Allahu jer su mislili da On to voli;

5. Ako oni nisu znali ove stvari, pa, normalno je da drugi ne znaju još prije;.

6. Oni posjeduju od dobrih dijela i obećanja da će im biti oprošteni grijesi, a to ne posjeduje niko drugi;

7. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, im nije našao opravdanje, nego je uzvratio na njihov govor riječima: ***"Allahu ekber! Zaista je to jedno pravilo, slijedićete običaje onih koji su bili prije vas."*** Pa je potvrdio stvar s ove tri stvari;

8. Velika stvar, i to je ono što je želio. Obavijestio ih je da je njihovo traženje isto kao i traženje sinova Israilovih kada su rekli Musau:

﴿و اجْعَل لَّنَا إِلَهًا﴾

"Napravi i ti nama boga..." (El-E'araf, 138.);

9. Negiranje ovoga je od značenja riječi "la ilahe illallah", uz svu njegovu tančinu i skrivenost za ove ashabe;

10. Zakleo se, sallallahu alejhi ve sellem, na odgovor, a on se ne klete osim za stvar u kojoj je korist;

11. Spoznaja da se širk dijeli na veliki i mali, jer nisu postali otpadnicima od vjere svojim traženjem;

12. Njihove riječi ***"...a bili smo blizu vremena kada smo bili nevjernici"***, upućuju da drugi koji su bili s njima nisu bili neznalice po ovom pitanju;

13. Tekbir prilikom čuđenja je dokaz protiv onih koji ga preziru u tim prilikama;

14. Sprečavanje neželjenih situacija prije njihovog dešavanja;

15. Zabrana oponašanja džahila;

16. Srdžba pri podučavanju;

17. Uopšteno pravilo u riječima: ***"Zaista je to jedno pravilo"***;

18. Ovo je znak od znakova vjerovjesništva, jer se desilo ono o čemu je obavijestio;

19. Sve ono za što je Allah ukorio Židove i kršćane u Kur`anu odnosi se i na nas;

20. Njima je poznato da se ibadeti grade na naredbama, iz čega proizilazi upozorenje na pitanja u kaburu. Što se tiče pitanja: "*Ko je tvoj gospodar?*" - stvar je jasna. Što se tiče pitanja: "*Ko je tvoj vjerovjesnik?*" - vidi se iz njegovog obavještavanja o gajbu (skrivenom, tajnom). A što se tiče pitanja: "*Koja je tvoja vjera?*" - vidi se iz riječi: **"Napravi I tl nama boga..."**;

21. Slijeđenje običaja sljedbenika Knjige (Židova i kršćana) je pokuđeno;

22. Onaj ko pređe sa neistine na koju se bio navikao, nije siguran da u njegovom srcu nije ostalo nešto od te navike, što vidimo iz riječi:

"... bili smo blizu vremena kada smo bili nevjernici."

9. ŠTA JE DOŠLO U VEZI KLANJA NEKOM DRUGOM MIMO ALLAHU [1]

---

[1] (Šta je došlo u vezi klanja nekom drugom mimo Allahu) od prijetnje, i da je to širk prema Allahu.
Klanje je prolijevanje krvi, i pri klanju imamo dvije važne tačke, koje su osnova ovog poglavlja:

1. Klanje uz izgovaranje nečijeg imena i
2. Klanje s ciljem približavanja onome zbog koga kolje, što će reći da ovdje imamo izgovaranje imena i nijjet (namjeru).

Izgovaranjem imena mi se stvarno potpomažemo njegovim nosiocem, pa kada kažemo: U ime Allaha, želimo reći da tražimo pomoć od Allaha, tako da imamo značenje: Koljem tražeći berićet i potpomažući se svakim Allahovim, azze ve dželle, imenom.
A što se tiče namjere, ona dolazi sa strane obožavanja i htijenja, pa imamo četiri situacije:

1. Da bude imenovanje i namjera samo radi Allaha, azze ve dželle, i ovo je tevhid a ujedno i ibadet. Pri klanju imamo dvije obavezne stvari:
   - da zakolje samo radi Allaha i s ciljem približavanja (ako bi tim klanjem želio da se približi) kao kurban za bajram, ili kurban na hadždžu, ili akika (povodom rođenja djeteta),...
   - da spomene Allahovo ime dok kolje, pa ako ne spomene Allahovo ime namjerno, njegova zaklana životinja postaje zabranjena.

Ali ako ne bi namjeravao da se tim klanjem približi Allahu, niti nekome drugome, nego želi samo da ugosti goste, ili kako bi je pojeo, to je onda dozvoljeno, jer je spomenuo Allahovo ime, a nije zaklao nekome pored Njega pa ne ulazi u prijetnju i zabranu.

2. Da zakolje spominjući Allahovo ime, ali se tom zaklanom životinjom želi približiti nekom drugom. Kao kada bi čovjek zaklao životinju i rekao: "U ime Allaha", a želi tim djelom da se približi nekom velikanu od vjerovjesnika ili dobrih ljudi, ili..., taj je čovjek, iako je zaklao spominjući Allaha, počinio širk jer je prolio krv zbog nekog ukopanog stvorenja a ne radi Allaha. U ovo također ulazi i ono što se dešava kod nekih beduina ili i samih građana kada žele dočekati nekoga, izlaze pred njega s devama ili nekom drugom stokom, te ih kolju pred njima, tako da krv teče pri njihovom dolasku. I ovo klanje bi bilo za nekog drugog mimo Allaha, azze ve dželle, pa makar spomenuo i Allahovo ime pri klanju. Ulema je izdala fetvu da je to haram, jer je u tom postupku prolijevanje krvi zbog nekog drugog mimo Allaha i time postaje zabranjenim jedenje tog mesa. A pogotovo nije dozvoljeno veličanje ovih ljudi na taj način, jer se prolijevanjem krvi veliča samo Allah, Jedini, ta, On je jedini koji zaslužuje da Mu se čini ibadet i da bude veličan na ovakav način i On je Taj Koji je dao da krv teče venama.
3. Da spomene nečije ime mimo Allahovog i da se klanjem životinje želi približiti nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle, pa kaže npr.: "U ime Isusa", zatim pokrene ruku da zakolje, želeći da se približi tim djelom Isusu, - ovo je širk. Ovim djelom je spojio dvije vrste širka: širk u traženju pomoći i širk u ibadetu. Isti je propis i za one koji bi zaklali u ime Bedevija, ili Husejna, ili u ime prvakinje Zejnebe, ili u ime Ajderusa, ili u ime Marginanija, i drugih ljudi prema kojima su se okrenuli ljudi s ciljem ibadeta, pa kolju spominjući njihova imena i ciljaju ta stvorenja. To jest kada kolje on ima namjeru da se prolijevanjem krvi približi tom stvorenju. I ovaj širk dolazi s dvije strane:
   - sa strane traženja pomoći i
   - sa strane ibadeta, veličanja i prolijevanja krvi radi nekoga drugoga mimo Allaha, azze ve dželle.

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ*لاَ شَرِيكَ لَهُ﴾

"Reci: 'Molitva moja, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, koji nema saučesnika...' " (El-En-am, 162-163.)[1]

﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ﴾

---

4. Da zakolje spominjući nečije ime mimo Allahovoga, a da se time želi približiti. Ova situacija je veoma, veoma rijetka. I ovo kao kada bi htio da zakolje radi nekoga koga on veliča, kao na primjer da zakolje u ime Bedevija, a zatim odluči da se tom zaklanom životinjom želi približiti Allahu. U stvarnosti ovo se vraća na širk u traženju pomoći, kao i na širk u ibadetu.

Ono što je potrebno da se zna jeste, da ako bi se zaklalo radi nekoga drugoga, onda bi to bio širk u ibadetu, a ako bi spomenuo nečije ime mimo Allahovog, onda bi to bio širk u traženju pomoći, pa je zbog toga rekao Uzvišeni: "Ne jedite ono pri čijem klanju nije spomenuto Allahovo ime, to je, uistinu, grijeh! A šejtani navode štićenike svoje da se s vama raspravljaju, pa ako biste im se pokorili, i vi biste, sigurno mnogobošci postali." – tj. ako biste im se pokorili u širku i vi biste bili mušrici kao što su i oni.

' Ovaj ajet upućuje da su klanje i molitva od ibadeta, jer je učinio obred samo radi Allaha, a Allahu pripadaju djela stvorenja; pa je zbog toga u riječima **"i obredi moji"**, uputstvo da su i obredi ibadeti i da ih je dostojan samo Allah.

Riječi: **"Allahu, Gospodaru svjetova"** – dakle, On je taj koji to zaslužuje, **"Koji nema saučesnika"**, iz čega se vidi da nema saučesnika u molitvama, obredima, pa se ne smijemo okretati nikome u molitvama i obredima osim ka Allahu, azze ve dželle. On je taj koji zaslužuje da bude obožavan, Njemu pripada najuzvišenije carstvo.

"Zato se Gospodaru svome moli I kurban kolji." (El-Kevser, 2.)[1]

Od Alije, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, četiri rečenice: 'Allah prokleo onoga ko kolje nekome mimo Allahu. Allah prokleo onoga ko proklinje svoje roditelje. Allah prokleo onoga ko pruži utočište novotaru. Allah prokleo onoga ko promijeni granice zemlje.'"

Bilježi ga Muslim.[2]

Od Tarika b. Šihaba se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

---

[1] Ono što je Allah naredio ulazi u ibadet, jer je ibadet sveobuhvatni naziv za sve što Allah voli i čime je zadovoljan od javnih i tajnih riječi i dijela. Molitvu je Allah naredio, pa je ona zbog toga Njemu draga, a neredio je i klanje, pa je i ono drago Allahu i zadovoljan je njime i na osnovu toga biva ibadetom prema Allahu, azze ve dželle.

[2] Ono što nam je potrebno u ovom poglavlju iz ovog hadisa su riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: *"Allah prokleo onoga ko kolje nekome mimo Allahu"* – želeći mu se time približiti i veličati ga.

Prokletstvo znači: tjeranje i udaljavanje od Allahove, azze ve dželle, milosti.

Pa, ako je Allah taj koji nekoga proklinje, onda to znači da je otjerao i udaljio tu osobu iz svoje posebne milosti, a što se tiče opšte milosti, ona obuhvata i muslimane i nevjernike, kao i sva druga stvorenja.

Poznata je činjenica da spominjanje nekog grijeha sa prokletstvom upućuje da je to od velikih grijeha, i ovo je potpuno vidljivo u klanju, jer je klanje nekom drugom mimo Allaha širk prema Allahu, azze ve dželle, i njegov počinioc zaslužuje prokletstvo, tjeranje i udaljavanje od Allahove milosti.

"Čovjek je ušao u Džennet zbog mušice, a drugi je čovjek ušao u Vatru zbog mušice." Rekli su: "A kako to, Allahov Poslaniče?" Odgovorio je: "Prošla su dva čovjeka pored naroda koji je imao kipa i niko nije mogao tuda proći sve dok ne prinese neku žrtvu tom kipu. Rekli su jednom od njih: 'Prinesi žrtvu!' Rekao je: 'Nemam ništa što bih prinio kao žrtvu.' Oni mu rekoše: 'Prinesi žrtvu pa makar mušicu.' Pa je prinio mušicu kao žrtvu, a ovi ga pustiše, i on time uđe u vatru. Pa su rekli drugome: 'Prinesi žrtvu!' A on odgovori: "Ja ne prinosim nikakvu žrtvu nikome osim Allahu, azze ve dželle.' Oni mu odsjekoše glavu i tako uđe u Džennet."

Bilježi ga Ahmed.[1]

---

[1] Hadis upućuje da je klanje radi kipa bilo sebebom ulaska u vatru, i ono što se vidi jeste da je ovaj što je to uradio bio musliman, pa je ušao u vatru zbog svog djela, što će reći da je klanje radi nekoga mimo Allaha, azze ve dželle, veliki širk, jer riječi "ušao je u vatru" znače da je time zaslužio ulazak u nju sa onima koji će vječno boraviti u njoj.

Također, hadis upućuje na još jednu činjenicu, a to je, da prinošenje mušice, koja nema nikakve vrijednosti, upućuje da je prinošenje onoga što je vrjednije, čija je korist veća i što je skuplje kod njihovih posjednika, upućuje da je to još veći sebeb da se uđe u vatru.

Riječi: *"Prinesi žrtvu"* – tj. zakolji s ciljem približavanja, (obrati pažnju da ih oni nisu natjerali da to urade)

Riječi: *"Niko nije mogao tuda proći"* – tj. nisu dozvoljavali nikome da prođe tim putem sve dok ne prinese žrtvu. I ovo nije prinošenje na silu, jer je mogao reći: "Vratiću se odakle sam i došao." A ako bi se reklo: "Natjerali su ih prijeteći im smrću", u tom slučaju se može reći da je ovaj hadis došao kao priča o onima koji su bili prije nas, a otklanjanje prisile ili dozvola izgovaranja riječi nevjerstva ili rađenje

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ﴾

"Reci: 'Molitva moja, i obredi moji..."

2. Tumačenje ajeta:

﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ﴾

"Zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji";

3. Početak hadisa proklinjanjem onoga koji kolje nekome drugome mimo Allahu;
4. Proklinjanje onoga koji proklinje svoje roditelje, a tu spada i da proklinješ roditelje nekog čovjeka, pa onda on prokune tvoje;
5. Proklinjanje onoga koji pruži utočište novotaru, a misli se na onoga ko učini nešto kada se mora na njemu izvršiti Allahova kazna, pa traži nekoga ko će ga zaštititi od toga;
6. Proklinjanje onoga koji mijenja granice zemlje, tj. međe između sebe i svoga komšije, i to tako što će ih pomaknuti naprijed ili nazad;

---

nekog djela koje je nevjerstvo uz čvrstinu srca na imanu, to je posebno samo za naš ummet.

7. Razlika između proklinjanja određene osobe i proklinjanja grješnika uopšteno;
8. Ovo je velika priča, priča o mušici;
9. Ušao je u Vatru zbog te mušice, iako mu to nije bila namjera da učini (prinese žrtvu), nego je to uradio kako bi se spasio;
10. Spoznaja mjesta širka u vjerničkim srcima, kako je samo bio strpljiv ovaj što su ga ubili, i nije ih podržao u njihovom traženju, iako oni od njega nisu tražili osim samo spoljašnje djelo;
11. Onaj što je ušao u Vatru bio je musliman, jer da je bio nevjernik ne bi rekao: "*Ušao je u vatru zbog mušice*";
12. Ovaj hadis upućuje na jedan drugi vjerodostojan hadis u kojem se kaže: ***"Džennet je bliži svakom od vas od remena vaše obuće, a i vatra također"***;
13. Spoznaja da je djelo srca glavni cilj, čak i kod mušrika.

10. NE KOLJE SE RADI ALLAHA NA MJESTU NA KOJEM SE KOLJE NEKOM DRUGOM MIMO ALLAHA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿لاَ تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا﴾

"Ti u njoj (džamiji) nemoj nikad molitvu obaviti!..." (Tevba, 108.) [2]

---

[1] "na mjestu" - ovim se žele reći dvije stvari: da se ne kolje radi Allaha u blizini mjesta na kojem se kolje radi nekog drugog mimo Allaha, i da se ne kolje na samom mjestu na kojem se kolje radi nekog drugog mimo Allaha, jer u oba slučaja sudjelujemo sa onima koji kolju nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle.
Izgled ove mes`ele:
Mjesto na kojem se kolje nekom drugom mimo Allahu, kao na primjer pored kabura, ili nekog njihovog svetog mjesta ili bogomolje, ili kod sljedbenika praznovjerja uopšte, koji kolju radi vlasnika kabura i sl., nije dozvoljeno muslimanu da zakolje na tom mjestu, pa makar njegova žrtva bila samo radi Allaha, azze ve dželle, jer je svojim klanjem bio sličan mušricima koji su veličali dotična mjesta gdje su činili razne ibadete prema nekom drugom mimo Allaha, azze ve dželle. Klanje radi Allaha, iskreno radi Njega, a ne radi nekog drugog, na mjestu na kojem se približava nekom drugom mimo Njega, nije dozvoljeno ni u kom slučaju, jer je to od puteva širka i zbog toga što bi to moglo da zavede neke osobe pa da počnu veličati dotično mjesto. A propis klanja na tim mjestima jeste da je to haram i put ka širku.

[2] Ovo je zabrana klanjanja u mesdžidu (mesdžidud-dirar – mesdžid štete) kojeg su sagradili munafici. **"Džamija čiji su temelji, već od**

Od Sabit b. Ed-Dahhaka, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Zavjetovao se čovjek da će zaklati devu na nekom mjestom, pa je upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome a on mu reče: 'Je li na tom mjestu bio neki od idola džahilijjeta koji se obožavao?' Odgovorili su: 'Ne.' Rekao je: 'A jesu li na tom mjestu slavili neki svoj praznik?' Odgovorili su: 'Ne.' Pa je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Izvrši svoj zavjet, jer, zaista, ne izvršava se zavjet u kojem bi bilo griješenje prema Allahu, niti onaj kojeg posjeduje neko od sinova Ademovih.'"

---

prvog dana, postavljeni na strahu od Allaha..."(ajet). Mesdžidud-dirar je sagrađen kako bi uhodili muslimane i suprotstavljali se Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Pa kada je to već bio cilj gradnje tog mesdžida, tada je sudjelovanje u namazu s njima u njemu postalo zabranjenim, jer bi klanjenjem u njemu samo potvrdili njihova nedjela, ili bi se čak doprinijelo povećanju njihovih pristalica, kao što bi se i narod zavarao zbog klanjanja Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u njemu. Pa je Uzvišeni Allah zabranio Svome Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, kao i ostalim mu`minima da klanjaju namaz u Mesdžidud-diraru, iako se zna da je Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, namaz, kao i namaz ostalih mu`mina, iskren i samo radi Allaha, azze ve dželle. Na tom mjestu im je zabranjen bez obzira što tim namazom ne namjeravaju nanošenje štete, niti razdvajanje, niti uhođenje muslimana, ali im je zabranjen zbog njihovog učešća i oponašanja munafika, čime bi se mnogi zavarali pa bi počeli dolaziti na to mjesto.
Ovo je primjer i onih koji kolju radi Allaha na mjestima gdje se kolje radi nekog drugog mimo Allaha, pa čak ako bi onaj koji kolje bio i iskren u svojim djelima, ali bi svojim djelom ipak pozivao na veličanje i cijenjenje tog mjesta.

Bilježi ga Ebu Davud a lanac prenosilaca je na uslovima Buharije i Muslima.[1]

---

[1] (Od Sabita b. ed-Dahhaka, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: *"Zavjetovao se čovjek da će zaklati devu na nekom mjestom, pa je upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome, a on mu reče: "Je li na tom mjestu bio neki od idola džahilijjeta koji se obožavao?" Odgovorili su: "Ne."*) Tražio je od njega da ga obavijesti u tančine, jer ono što ga je upitao tražilo je da se dobro informiše o njemu. Ovo pitanje upućuje na pretpostavku da, ukoliko bi se našlo ovo o čemu je pitao – da se je nalazio neki njihov idol – u tom slučaju ne bi bilo dozvoljeno klanje na tom mjestu. I ovo je ono što se htjelo reći ovim hadisom u ovom poglavlju.
(*"A jesu li na tom mjestu slavili neki svoj praznik?" Odgovorili su: "Ne."*) Praznik obuhvata mjesto i vrijeme koje se ponavlja, ili kojem se stalno dolazi, i praznik nekada bude mjesto na koje se dolazi s vremena na vrijeme, a bude nekada i vrijeme, jer se i ono stalno ponavlja, pa njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, pitanje o prazniku obuhvata i vremenske i prostorne praznike. Mušrički praznici, kao što je poznato, bilo da se radi o prostoru ili vremenu, vraćaju se na njihova vjerovanja, a ona su mnogobožačka, tako da imamo sljedeći rezultat: Oni na tim mjestima čine razne mnogobožačke ibadete, a od tih ibadeta je, a ujedno to je i najveće što rade, približavanje nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle, prinošenjem žrtava i prolijevanjem krvi, što sve upućuje da je sudjelovanje s mušricima na mjestima gdje se oni približavaju nekom drugom mimo Allahu, tako što će se ličiti na njih u djelima u vanjštini, nije dozvoljeno, jer bi osoba tim djelom oponašala mušrike u spoljašnjosti, iako je osoba iskrena u svome klanju kurbana samo radi Allaha, ili u svome namazu prema Allahu, azze ve dželle. (*"Izvrši svoj zavjet, jer, zaista, ne izvršava se zavjet u kojem bi bilo griješenje prema Allahu"*) – rekli su učenjaci da riječ *"jer"* na ovom mjestu ima značenje da povod dozvole izvršenja zavjeta jeste to što su odgovori ovog čovjeka uputili da u tom djelu nema griješenja prema Allahu, a njegovo,

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta: ﴿لاَ تَقُمْ فِيهِ أَبَـدًا﴾ **"Ti u njoj (džamiji) nemoj nikad molitvu obaviti!..."** (Et-Tevba, 108.);
2. Griješenje ponekad utiče na Zemlju, a i pokornost također;
3. Vraćanje nejasnog pitanja na jasno kako bi nestala nejasnoća;
4. Raspitivanje muftije ako mu to bude potrebno;
5. Određivanje nekog mjesta za zavjet nije zabranjeno ako ne bude nikakve vjerske smetnje;
6. Zabrana izvršavanja zavjeta na mjestu na kojem se nalazio neki od idola mušrika, pa čak i nakon njegovog uklanjanja;
7. Zabrana izvršavanja zavjeta na mjestu na kojem je bio neki njihov praznik, pa čak i nakon njegovog ukidanja;
8. Nije dozvoljeno izvršiti zavjet na tom mjestu jer je to zavjet koji je haram;
9. Čuvanje od oponašanja mušrika u njihovim praznicima, pa čak i ako osoba ne bi imala tu namjeru;
10. Nema zavjeta u griješenju;
11. Sinu Ademovom nije dozvoljeno da se zavjetuje nečim što ne posjeduje.

---

sallallahu alejhi ve sellem, raspitivanje upućuje da je klanje radi Allaha na mjestu gdje je bio neki idol, ili mušrički praznik, griješenje prema Allahu, azze ve dželle.

11. OD ŠIRKA JE DA SE ČOVJEK ZAVJETUJE NEKOM DRUGOM MIMO ALLAHU, AZZE VE DŽELLE

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ﴾

"Oni su zavjet ispunjavali..." (Ed-Dahr, 7.)

﴿وَمَا أَنفَقْتُم مِّن نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُم مِّن نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ﴾

"Za sve što potrošite i što zavjetujete – Allah, sigurno, za to zna!" (El-Bekara, 270.)[1]

U Sahihu je došla predaja od Aiše, radijallahu anha, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ko se zavjetuje da će obožavati Allaha, neka Ga obožava, a ko se zavjetuje da će griješiti prema Allahu, neka ne griješi."[2]

---

[1] Allah, subhanehu ve teala, je pohvalio one koji izvršavaju svoje zavjete, a to Njegovo pohvaljivanje upućuje da je to ibadet koji Mu je drag, kao i da je propisan u vjeri, i sve što bude tako, ulazi u ibadete. Tako da činjenje tog djela prema nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle, biva velikim širkom. Ovo je značenje oba ajeta.

[2] U ovom hadisu imamo naredbu izvršenja zavjeta, a njegovo naređivanje upućuje da je to poželjan ibadet, jer je vadžib od vrsta ibadeta, i ono što je put ka ibadetu biva ibadetom također, jer je put ka izvršenju zavjeta sam zavjet, jer da nije bilo zavjeta ne bi ga ni

MES`ELE:

1. Obaveza izvršavanja zavjeta;
2. Kada se vidi da je zavjet Allahu ibadet, onda je zavjet nekom drugom širk;
3. Nije dozvoljeno izvršiti zavjet u kojem je grijeh.

izvršio, pa je njegovo izvršenje postalo obaveznim jer je sama osoba stavila sebi u dužnost ovaj ibadet.
(*"A ko se zavjetuje da će griješiti prema Allahu, neka ne griješi."*) – jer je obavezivanje samog sebe griješenjem prema Allahu, azze ve dželle, suprotstavljanje Allahovoj zabrani griješenja i mora da se iskupi zbog tog zavjeta istim iskupom (keffaret) kao što je i kod iskupa od zakletve, a to poglavlje se nalazi u knjigama fikha.
Zavjet Allahu je veliki ibadet, a i zavjet nekom drugom mimo Allahu je također ibadet, pa ako se neko zavjetuje nekom drugom mimo Allahu, on ga time obožava, a ko se zavjetuje Allahu, on time obožava Allaha.

12. OD ŠIRKA JE TRAŽENJE UTOČIŠTA (ISTI`AZA) KOD NEKOGA DRUGOG MIMO ALLAHA [1]

[1] Ovo je od velikog širka, kao što se i vidi iz samog naslova ovog poglavlja.
Traženje utočišta je vrsta dove, jer u njemu imamo traženje onoga koji je na nižem stepenu od onoga koji je na višem, a kada bude tako, onda to djelo dobiva naziv dove, i tom dovom želimo da se žaštitimo. Kada smo vidjeli da je to dova, onda vidimo da je to i ibadet, a ibadet se ne čini nikome osim Allahu, azze ve dželle, i to je nešto na čemu su se svi muslimani složili, i na što upućuju šerijatski tekstovi. Kao što nalazimo u riječima Uzvišenoga: "**Džamije su Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha, nikome!**" ili u riječima: "**Allah je naredio da ne obožavate nikoga osim Njega.**"...Šta više, svaki dokaz koji upućuje da je Allah jedini kojem se upućuju dove, ili da se samo Njemu čini ibadet, sve je to dokaz za posebnost ovog pitanja.
Pravo značenje traženja utočišta, koje nije ispravno tražiti osim samo od Allaha, jeste ono koje povezuje spoljašnje djelo u traženju zaštite (a to je da osoba bude sačuvana i spašena od nekog zla) i unutrašnje djelo, koje predstavlja usmjerenje srca, smiraj, njegovu nuždu i potrebu za onim od kojeg traži utočište, kao i njegovo držanje za njega i prepuštanje stvari svoga uspjeha njemu. To je ono traženje utočišta za koje su se svi muslimani složili da nije dozvoljeno upućivati nikome osim Allahu, azze ve dželle.
Ako bi neko rekao: "Dozvoljeno je tražiti utočište od stvorenja onoliko koliko je ono u stanju pružiti zaštitu", tada kažemo da je potvrda za to došla u ispravnim dokazima. A pod tim djelom se misli da se traži utočište riječima, a da srce i dalje ostane mirno i okrenuto ka Allahu, i da ima lijepo mišljenje o Njemu, a da je ovaj rob od kojeg je zatraženo utočište samo jedan uzrok. Traženje utočišta u

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

"I bilo je ljudi koji su pomoć od džinnova tražili, pa su im tako obijest povećali. " (El-Džinn, 6.)[1]

Od Havle kćeri Hakimove, radijallahu anha, se prenosi da je rekla:

"Čula sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: 'Ko dođe u neko mjesto pa kaže: 'Utječem se Allahovim potpunim riječima od zla onoga što je stvorio', neće mu ništa nauditi sve dok ne napusti to mjesto.'"

Bilježi ga Muslim.[1]

---

ovom slučaju biva samo u vanjštini, a što se tiče srca, iz njega nije došlo traženje utočišta. Pa ako se nađe ovakva situacija, onda to postaje dozvoljenim. Ovim bivaju pobijene izjave onih koji izjavljuju da traženje utočišta od mrtvaca, džinna, Božijih štićenika, kao i od stvorenje uopšte biva u onome što su u stanju učiniti, a da im je Allah dao tu moć.

[1] (**"obijest"**) – znači da su ih zastrašivali i poigravali se njihovim srcima, što je proizvelo da su ih ugnjetavali tjelesno i duševno, i to je bila kazna zbog njihovog traženja utočišta od nekog drugog mimo Allaha. A kazna ne dolazi osim zbog grijeha, pa je ajet ukazao na pokuđenost ovih, a pokuđeni su zbog usmjeravanja tog ibadeta prema nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle, a Allah je naredio da se samo od Njega traži utočište, ne od nekog stvorenja.
Postoji drugo mišljenje za tumačenje ovog ajeta, koje je prenešeno od Katade i nekih prethodnika, a to je da se misli da su time zasluživali grijeh, što se i vidi da traženje utočišta od nekog drugog mimo Allaha povećava samo grijeh.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure El-Džinn;

2. Traženje utočišta kod nekog drugog mimo Allaha je širk;

3. Dokaz za to je i hadis, jer učenjaci njime dokazuju da Allahove riječi nisu stvorene, jer kažu: "Traženje utočišta kod nekog drugog mimo Allaha je širk;"

4. Vrijednost ove dove iako je kratka;

5. Ako nečim postižemo neko ovosvjetsko dobro, čuvajući se od nekog zla ili pribavljajući neku korist, to ne znači da to nije širk.

---

[1] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je u ovom hadisu pojasnio vrijednost traženja utočišta u Allahovim riječima, u kojem se utiče od zlih stvorenja, a utočište je u Allahovim riječima: *"od zla onoga što je stvorio"*, tj. od zla stvorenja koja je Allah stvorio. Ovim se želi reći da tražimo utočište kod Allaha od zla onih stvorenja u kojima se nalazi zlo, jer postoje i dobra stvorenja u kojima nema zla, kao što su to Džennet, meleki, poslanici, vjerovjesnici...

13. OD ŠIRKA JE I TRAŽENJE POMOĆI ILI UPUĆIVANJE DOVE NEKOM DRUGOM MIMO ALLAHU [1]

---

[1] Dakle, ova djela su veliki širk, a traženje pomoći ulazi u pojam dove, jer je dova traženje nečega.

Pomoć traži onaj koga zadesi teška situacija i nevolja od kojih se pribojava velike nedaće ili propasti, i on želi da mu neko pomogne na onome što ga je zadesilo i da ga riješi tih neprijatnosti.

Traženje pomoći biva velikim širkom ako bi zatražio pomoć od stvorenja u onome što niko nije u stanju pomoći osim Allah. A ako bi se tražila pomoć od stvorenja u onome što je ono u mogućnosti učiniti, onda je to dozvoljeno, kao što je rekao Uzvišeni Allah u priči o Musau: "**Pa ga zovnu u pomoć onaj iz njegova naroda protiv onoga iz neprijateljskog naroda.**"

(ili upućivanje dove nekom drugom mimo Allahu) – dova je ibadet i dijeli se na dvije vrste:

1. Dova mes`ele, time mislimo na ono što se traži i moli od Allaha, kada podignemo ruke ka Allahu, azze ve dželle, i dozivamo ga; i to je ono što većina muslimana naziva dovom.
2. Dova ibadeta, kao što je Allah rekao: "**Džamije su Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha, nikome!**" – tj. ne obožavajte pored Allaha nikoga, i ne tražite svoje potrebe ni od koga pored Allaha; i kao je što je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: *"Dova je ibadet"*.

Između ove dvije vrste postoji razlika, pa dova ibadeta se nalazi, na primjer, u namazu ili u zekatu, i svaki dio ibadeta se naziva dovom, ali je to dova ibadeta. Ako to dobro shvatimo, onda nam ovo pojednostavljanje i podjela pomažu u shvatanju dokaza koje navodi ulema, jer se već desilo da sljedbenici praznovjerja i pozivači ka širku tumače ajet koji je došao u značenju dove mes`ele kao dovu; a u stvarnosti i ne postoji neka razlika između dove mes`ele i dove

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَلاَ تَدْعُ مِن دُونِ اللّهِ مَا لاَ يَنفَعُكَ وَلاَ يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ الظَّالِمِينَ*إن

يَمْسَسْكَ اللّهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ﴾

"I, pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio, bio bi, uistinu, nasilnik (nevjernik). Ako ti Allah dade kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti..." (Junus, 106-107.)[1]

---

ibadeta, jer je rezultat isti, tako što iz jednog proizilazi drugo, ili što jedno prvo zahtijeva postojanje drugog, jer je dova mes`ele jedna vrsta ibadeta, a iz dove ibadeta proizilazi da se traži samo od Allaha...

[1] (**"I ne moli se"**) – zabrana koja je usmjerena na glagol "moliti se" što obuhvata sve vrste dove: dovu mes`ele i dovu ibadeta. I ovo je ono što je šejh htio reći ovim ajetom u ovom poglavlju. Ovaj ajet upućuje na zabranu upućivanja dove mes`ele ili dove ibadeta prema nekome mimo Allahu, a da bi zabrana bila još jača, ovaj ajet je upućen direktno Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, koji je vođa svih bogobojaznih, koji samo jednog Boga obožavaju.

(**"pored Allaha"**) – obuhvata ako bi neko molio nekoga zajedno sa Allahom, ili samo nekoga bez moljenja Allaha.

(**ko ti ne može ni koristiti ni nauditi**) – obuhvata one koji imaju razum, kao: meleke, poslanike i vjerovjesnike, kao i one koji nemaju razum, kao: kipove, drveće i kamenje.

Rekao je Uzvišeni Allah Svome vjerovjesniku: **"jer ako bi to uradio"** – ako bi upućivao dovu nekome pored Allaha, a poznato je da ti taj ne može pomoći, niti kakvu štetu nanijeti, **"bio bi, uistinu"** – zbog upućivanja te dove, **"nasilnik"** –nasilje u ovom ajetu se odnosi na širk, pa ako je ovo sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, kojem je Allah upotpunio tevhid (da, ukoliko bi se našao pri njemu širk da bi time postao nasilnik, tj. mušrik – daleko on od toga bio, sallallahu

Rekao je Uzvišeni:

﴿فَابْتَغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ﴾

"Vi od Allaha opskrbu tražite I Njega obožavajte..." (El-'Ankebut, 17.)[1]

Također je rekao:

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ﴾

"Ko je u većoj zabludi od onih koji, umjesto Allaha, obožavaju one koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati..." (El-Ahkaf, 5.)[1]

---

alejhi ve sellem) iz toga proizilazi da, onaj ko je na manjem stepenu od njega i ko nije zaštićen od upadanja u grijehe, bude još većeg straha i bojažljivosti od širka.
Zatim je Allah, azze ve dželle, naveo opšte pravilo kojim se prekidaju sve žile širka sa srcem, kada je rekao: "**Ako ti Allah dade kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti.**" – ako Allah pogodi nekoga nekom nevoljom, pa ko je to može otkloniti? Ne može niko osim kome je On odredio da će se riješiti te nevolje. Ovo prekida svako okretanje ka nekome pored Allaha, azze ve dželle, ali, i pored toga, Zakonodavac je dozvolio da se traži od živoga koji je prisutan ono što je u mogućnosti uraditi od pribavljanja neke koristi ili otklanjanja nekog zla, jer ga je Allah učinio uzrokom tako da može otkloniti nešto Allahovom voljom, a u stvarnosti, onaj koji otklanja neko zlo jeste sam Allah, subhanehu ve teala. Nevolja koja je spomenuta u ajetu obuhvata sve vrste nevolja, vjerske i dunjalučke, tjelesne, duševne, sa strane djece...
[1] Rekli su učenjaci koji se bave značenjem riječi: Ova konstrukcija rečenice upućuje na posebnost, tj. tražite opskrbu samo od Allaha i ne tražite je ni od koga drugoga. A opskrba obuhvata ono što se može i zabraniti i dati, pa u to ulazi zdravlje, vitalnost, imetak... Zatim je rekao: "**i Njega obožavajte**" – kako bi spojio sve vrste traženja, što obuhvata dovu mes`ele i dovu ibadeta.

I rekao je:

﴿أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ﴾

"Onaj koji se nevoljniku, kad mu se obrati, odaziva, i koji zlo otklanja..." (En-Neml, 62.)[2]

Taberani bilježi predaju sa svojim lancem prenosilaca da je za vrijeme Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, bio neki munafik koji je nanosio štetu vjernicima, pa su neki od njih rekli:

"Ustanite sa nama do Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bismo od njega zatražili pomoć od ovog munafika", pa je rekao Vjerovjesnik, sallallahu

---

[1] Ovaj ajet je došao kao dokaz protiv onih koji dozivaju mrtve. A dokaz da su dozivali mrtve a ne kipove, kamenje ili drveće, jeste u riječima: **"do Sudnjeg dana"** – i ovo važi za mrtve, jer će mrtvaci biti proživljeni na Sudnjem danu i biće u mogućnosti da čuju, a riječ **"one"** upućuje na one koji mogu čuti. I to su oni koji su bili ljudskog roda, koji su govorili i kojima se govorilo, koji su znali i od kojih se nešto saznavalo.

[2] U ovom ajetu je pojašnjenje da je odaziv nevoljniku na njegovu molbu (dovu mes`ele) od Allaha, azze ve dželle. **"I koji zlo otklanja"** – otklanjanje zla ponekad biva nakon traženja pomoći, a ponekad i bez njega.

"Zar pored Allaha postoji drugi bog?" Ovim pitanjem se želi negirati postojanje drugog boga, i On ih kori zbog njihovog uzimanja drugog boga, i zbog čega će im to? Zar da mole nekoga pored Allaha i da mu se okreću, a ne Allahu, kako bi otklonio neko zlo od njih, u onim stvarima koje nije u stanju učiniti niko osim Allah, **"Kako nikako vi pouku ne primate!"**

alejhi ve sellem: "Ne traži se pomoć od mene, nego se pomoć traži samo od Allaha."[1]

MES`ELE:

1. Spominjanje dove nakon spominjanja traženja pomoći je sa strane navođenja opšteg nakog posebnog;

2. Tumačenje riječi:

﴿وَلاَ تَدْعُ مِن دُونِ اللّهِ مَا لاَ يَنفَعُكَ وَلاَ يَضُرُّكَ﴾

"I, pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti nl nauditi." (Junus, 106.);

3. Ovo bi bio veliki širk;

---

[1](Taberani bilježi predaju sa svojim lancem prenosilaca da je za vrijeme Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, bio neki munafik koji je nanosio štetu vjernicima, pa su neki od njih rekli:) – onaj koji je to rekao bio je Ebu-Bekr es-Siddik, kao što je to došlo u nekim predajama. ("*Ustanite sa nama do Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bismo od njega zatražili pomoć od ovog munafika*") – i ovo traženje ashaba od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, je dozvoljeno, jer su tražili od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ono što je u mogućnosti učiniti za vrijeme svoga života, jer je mogao narediti nekome pa da ubije tog munafika, ili da ga pritvore, kazne i slično, zbog njegovog uznemiravanja vjernika. Pa ih je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, podučio moralu u tome, (*Pa je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ne traži se pomoć od mene, nego se pomoć traži samo od Allaha."*) jer, kao da se kod njih našla neka vrsta okretanja ka Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u onome što je on u stanju učiniti, pa ih je podučio da je prva obaveza da mole Allaha, azze ve dželle. Ono što je došlo u ovom hadisu nosi isto značenje kao i prethodni ajeti.

4. Kada bi najispravniji čovjek uradio ovo djelo, postao bi od nasilnika – mušrika;

5. Tumačenje ajeta koji slijedi nakon prvog;

6. To djelo ne pomaže na dunjaluku pored toga što je još i kufr (nevjerstvo);

7. Tumačenje trećeg ajeta;

8. Ne priliči tražiti opskrbu ni od koga pored Allaha, kao što se ni Džennet ne traži ni od koga osim od Njega;

9. Tumačenje četvrtog ajeta;

10. Neme osobe koja je u većoj zabludi od onoga ko se moli nekom drugom pored Allaha;

11. Oni koje oni dozivaju su ravnodušni po pitanju tih dova, jer ih ne čuju;

12. To upućivanje dove prouzrokuje mržnju i neprijateljstvo između onoga koga dozivaju i samih dozivača;

13. To dozivanje se naziva ibadetom prema onome koga dozivaju;

14. Onaj koga dozivaju će se odreći njihovog ibadeta;

15. Ovo djelo je uzrok da njegov počinilac bude u najvećoj zabludi;

16. Tumačenje petog ajeta;

17. Čudna stvar, a to je priznavanje idolopoklonika da se nevoljniku odaziva samo Allah, i zbog te činjenice oni Njega mole kada ih pogode velike nedaće;

18. Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, čuvanje tevhida i lijep odnos prema Allahu, azze ve dželle.

14. POGLAVLJE O ALLAHOVIM RIJEČIMA:

﴿أَيُشْرِكُونَ مَا لاَ يَخْلُقُ شَيْئاً وَهُمْ يُخْلَقُونَ * وَلاَ يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا﴾

"Zar da Njemu smatraju ravnim one koji ne mogu ništa da stvore, i sami su stvoreni, i koji im ne mogu pomoći..." (El-E'araf, 191-192.)[1]

---

[1] Ovo je najljepše poglavlje koje se moglo navesti nakon svih prethodnih poglavlja. Ono je najjasnije i najpoučnije jer je dokaz obaveznosti priznavanja Allahove jednoće i Njegovog prava da bude obožavan; ono je u samoj ljudskoj prirodi na kojoj su stvoreni gdje sami oni priznaju Allahovo gospodarstvo u stvaranju; pa dokaz Allahovog prava da se samo Njemu čini ibadet jeste dokaz iz ljudske prirode, stvarnosti i razuma.

U ovom poglavlju je pojašnjenje da je Onaj Koji stvara, opskrbljuje i istinski posjeduje, samo Allah, a da niko drugi pored Njega, azze ve dželle, nema nikakvog učešća u stvaranju, zapovijedi, i da ništa lično istinski ne posjeduje, pa čak ni stvorenje koje je na najvećem mogućem stepenu koji se može dobiti - Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jer mu je objavljen govor Allaha u kojem kaže: **"Od tebe ništa ne zavisi"** – tj. ti ništa ne posjeduješ od ove stvari. Pa kad je tako sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, pa ko je taj onda što nešto posjeduje?!

To je samo Allah, azze ve dželle. Pa ako On Sam negira bilo kakvo posjedovanje Svom Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, onda onaj ko je na manjem stepenu od njega još prije nema nikakve moći niti šta posjeduje.

Oni koji su se okrenuli onima u kaburovima, ili dobrim ljudima i Allahovim štićenicima, ili vjerovjesnicima, u svojoj unutrašnjosti izjavljuju da ovi posjeduju razne mogućnosti. Bilo da se to radi o posjedovanju moći opskrbljivanja ili mogućnosti približavanja i traženja zagovorništva bez Allahove dozvole i Njegove volje. A u stvarnosti, oni su samo stvoreni robovi, ništa nisu u stanju stvoriti, a sami su stvoreni, i nisu u stanju pomoći nekome ko ih moli za pomoć, i ne posjeduju od vlasti ništa.

Kur`an je pun dokaza koji potvrđuju da je samo Allah dostojan da Mu se čini ibadet, a ne neko drugi. Jedan od tih jasnih dokaza je i samo priznavanje mušrika Allahovog rububijjeta. Iz toga proizilazi kao da im se obraća i kaže: "To vaše priznavanje, dokaz vam je da je ibadeta dostojan samo Onaj Kome ste priznali rububijjet."

Od kur`anskih dokaza je i kazivanje o Njegovoj pomoći poslanicima i štićenicima protiv njihovih neprijatelja.

Od tih dokaza jeste i potvrđivanje slabosti stvorenja, kao i da su dobila život bez njihove volje (Allah, azze ve dželle, je taj koji im je dao život), kao i da će napustiti ovaj život bez svoje volje također. Iz toga se sve vidi da su ta stvorenja podređena, i onaj koji se okreće tim stvorenjima, zna u potpunosti da onaj koji ga je učinio slabašnim, podređenim, poniženim i u onom obliku u kojem jeste, da to nisu učinila ta božanstva, nego je sve to učinio samo Allah, azze ve dželle, i da samo On daje život i usmrćuje. Ovo priznavanje je opšte, svi ga znaju iz svoje prirodne urođenosti.

Od dokaza je i shvatanje da Allah posjeduje lijepa imena i uzvišena, potpuna i plemenita svojstva, pa, Njemu, subhanehu ve teala, pripada savršenstvo u svim pogledima, kojeg ne pogađaju nikakve manjkavosti, ni u imenima, ni u svojstvima i atributima.

Rekao je Uzvišeni također:

﴿وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ﴾

"A one koje, pored Allaha, obožavate ne posjeduju ništa (pa nl kožicu od datule)." (Fatir, 13.)[1]

U sahihu je došla predaja od Enesa da je rekao:

"Ranjen je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na dan Uhuda i slomljen mu je sjekutić, pa je rekao: 'Kako da uspije narod koji rani svoga vjerovjesnika?' Pa je Allah objavio: ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ﴾ **'Od tebe ništa ne zavisi...' "**

(Ali-Imran, 128.)

U njemu je također predaja da je Ibn-Omer, radijallahu anhuma, čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže nakon što podigne glavu sa zadnjrg rukua na sabah-namazu:

"Allahu moj, prokleti tog i tog." I to bi rekao nakon što bi izgovorio: "Semiallahu limen hamideh, rabbena ve lekel-hamd", pa je Allah objavio: **"Od tebe ništa ne zavisi..."**

---

1 Ovo je ono što se htjelo reći svim ovim, a to je da ne posjeduju ni obični omotač košpice od datule, ili tanku nit koja bude na njenom vrhu, pa da ne posjeduju nešto veće od toga, još prije ne posjeduju.
("One koje") ima opšte značenje, tj. odnosi se na sve koje budu dozivali: vjerovjesnike, poslanike, dobre ili loše mrtvace, džinne... Pa ako ne posjeduju ni običnu nit sa datuline košpice, zašto onda da im se molimo?
Obaveza nam je da se okrenemo u dovama prema onome ko posjeduje te stvari (Allahu, azze ve dželle).

A u drugoj predaji stoji da je dovio protiv Safvana b. Ummeje, Suhejla b. Amra i El-Harisa b. Hišama, pa je objavljeno: لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ **"Od tebe ništa ne zavisi..."**[1]

U Sahihu je došla i predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao:

"Kada je objavljeno: **'I opominji rodbinu svoju najbližu'**, ***ustao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: 'O Kurejšije, (ili nešto slično tome) otkupite sami sebe! Ne mogu vas zaštititi od Allaha. O Abbase b. Abdul-Muttalibe, ne mogu te zaštititi od Allaha! O Safijja, tetko Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne mogu te zaštititi od Allaha! O Fatima, kćeri Muhammedova, traži od mene što hoćeš od imetka, ja te od Allaha ne mogu zaštititi!'"***[2]

[1] U ovim hadisima je jasan dokaz da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije posjedovao ništa od Allahovog carstva.

Pa, kada je već tako, on je onda prenio i pojasnio šta mu je objavljeno, a onaj ko je na manjem stepenu od njega, sallallahu alejhi ve sellem, još prije ne posjeduje ništa od Allahovog carstva, kao što je to slučaj sa melekima, ostalim vjerovjesnicima i ispravnim sljedbenicima Allahovih vjerovjesnika.

Kada znamo sve ove stvari, tada propadaju sva okretanja nekome pored Allaha, azze ve dželle, i samim tim postaje nam dužnost da usmjerimo sve vrste svoga ibadeta od dova, traženja pomoći i utočišta, klanja, zavjeta i drugih ibadeta, samo prema Allahu, azze ve dželle, i nikome više.

[2] Iz ovoga jasno vidimo da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije u mogućnosti pribaviti nikakvu korist najbližim svojim rođacima, osim ono što mu je Allah dao od poslanstva, izvršavanja povjerenoga, a to da ih on može zaštititi od Allaha, kao da otkloni od njih patnju, mučenje i kaznu, to mu Allah nije dao, kao ni bilo kojem

MES`ELE:

1. Tumačenje dva ajeta;
2. Priča sa Uhuda;
3. Predvodnik svih poslanika upućuje kunut-dovu a iza njega najodabraniji sljedbenici izgovaraju amin;
4. Oni protiv kojih je dovio su bili nevjernici;
5. Radili su ono što je radila većina nevjernika: od ranjavanja svoga vjerovjesnika, nastojanja da ga ubiju, a od njihovih nedjela je i masakriranje poginulih, iako su im bili amidžići;
6. Tada mu je Allah objavio:

﴿لَيْسَ لَ□ □ مِ□ الأَمْرِ شَيْءٌ﴾

"Od tebe ništa ne zavisi..." Ali-'Imran, 128.);

7. Ajet:

﴿أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾

"...da li će On pokajanje njihovo primiti ili će ih na muke staviti..." (Ali-'Imran, 128.)

Ipak je primio njihovo pokajanje i oni su postali od vjernika;

---

drugom stvorenju u cijelom Njegovom carstvu, nego je On jedinstven u Svom carstvu i moći, kao i u Svojoj potpunosti, ljepoti i uzvišenosti.

8. Učenje kunut-dove u teškim situacijama;

9. Imenovanje onih protiv kojih se uči dova njihovim imenima i imenima njihovih očeva;

10. Proklinjanje određenih osoba u kunut-dovi;

11. Priča o Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kada mu je objavljeno:

﴿وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾

"I opominji rodbinu svoju najbližu." (Eš-Šu'ara, 214.);

12. Njegov trud u ovom poslu, tako da su ga zbog toga nazivali ludim, a to se dešava i mnogim muslimanima kada rade isto djelo;

13. Njegov govor daljima i bližima: ***"Ne mogu te zaštititi od Allaha," što je rekao čak i svojoj kćerci: "O Fatima, kćeri Muhammedova, ja te od Allaha ne mogu zaštititi!"***

Pa ako on jasno izjavljuje - a on je najodabraniji poslanik - da ne može pomoći ništa najodabranijoj ženi na svijetu, i ako čovjek bude vjerovao da on, sallallahu alejhi ve sellem, nije govorio ništa osim istinu a zatim bude pogledao u ono što se danas dešava sa posebnim ljudskim srcima, razumjeće šta je tevhid i koliko je vjera postala otuđena.

15. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿حَتَّى إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾

"I kad Iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati:'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu', odgovoriće,'On je uzvišen i velik.'" (Sebe', 23.)[1]

---

[1] Dakle, kada se otkloni strah iz srca meleka, - a njihovo znanje o Allahu je ogromno, i od tog znanja jeste da znaju da je On svemoguć, slavan, Onaj koji posjeduje carstvo, pa zbog svega toga njihov strah od Allaha biva većim, jer nisu u stanju biti samostalni, bez Allahovog nadzora, ni koliko treba da se okom trepne.

Osobine u kojima se nalazi ovaj dokaz su svojstva Allahove, azze ve dželle, slave, jer se osobine dijele na razne vrste shodno polazištu sa kojeg ih dijelimo. Pa od tih podjela imamo podjelu osobina na: osobine slave i uzvišenosti, i osobine ljepote.

Osobine koje izazivaju u srcu strah, bojažljivost i strahopoštovanje od Gospodara, azze ve dželle, jesu osobine uzvišenosti i slave, i onaj ko se njima opisuje u stvarnosti jeste Allah, azze ve dželle, jer je samo on potpun u svojim osobinama.

Pa kad je već tako, onda samo On i zaslužuje da bude obožavan. A što se tiče ljudi koji su stvoreni, oni su manjkavi u svojim osobinama. Znaju da njihov život nije potpun, nego ako bi nešto naletjelo što bi im oduzelo taj život, postali bi mrtvi, ili ako bi nešto naletjelo postali bi bolesni. Oni su slabići, siromasi i u stalnoj potrebi, jer ne posjeduju osobine potpunosti i savršenstva. Ovo je dokaz njihove manjkavosti i slabosti, kao i dokaz njihovog ropstva i potčinjenosti. Iz toga proizilazi obaveznost okretanja robova u svojim ibadetima ka Onome koji posjeduje svojstva savršenstva, atribute uzvišenosti i ljepote, a to je samo Allah. I ovo je ono što se htjelo reći ovim poglavljem, što je i vidljivo, zahvaljujući Uzvišenom Allahu.

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Kada Allah odredi neku stvar na nebesima, meleki udare svojim krilima iz pokornosti prema Njegovim riječima, koji kao da je lanac na stijeni koji ih ispuni time. I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu', odgovoriće, 'On je uzvišen i velik.' Pa to čuje neki što prisluškuje, a oni budu ovako, jedan na drugom. Opisao ga je Sufjan svojom rukom tako što ju je nakosio i razdvojio prste. On čuje riječ koju prenese onom ispod sebe, zatim ovaj šalje onom koji je ispod njega, sve dok je ne prenesu do sihirbazovog jezika ili gatara. Možda ga sustigne zvijezda prije nego li koga obavijesti, a možda je prenese prije nego li ga pogodi, pa uz tu riječ slaže još stotinu laži, pa neko kaže: 'A zar nam nije rekao u tom i tom danu tako i tako', pa mu povjeruju zbog te riječi koja se čula na nebesima."

Od Nevvasa b. Sem`ana, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Kada Uzvišeni Allah htjedne da spusti neku objavu, On to izgovori, što učini da se nebesa zatresu *(ili je rekao jako zadršću)* ***iz straha od Allaha, azze ve dželle, pa kada to čuju stanovnici nebesa, padnu u nesvjest i padnu Allahu na sedždu. Prvi koji podigne glavu bude Džibril. Tada mu Allah kaže od objave šta želi. Zatim prođe Džibril pored meleka. Pored bilo kog neba da prođe, upitaju ga meleki na tom nebu: 'Šta je rekao naš Gospodar, o Džibrilu?!' A on odgovori: 'Rekao je istinu, On je***

uzvišen i velik.' Pa onda kažu svi što je rekao i Džibril, a Džibril prenese objavu tamo gdje mu je Allah, azze ve dželle, naredio."

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta;

2. U njemu se nalazi dokaz kojim se pobija širk, pogotovo koji se čini prema dobrim ljudima, a to je ajet za koji se reklo da prekida korijene širka u srcu;

3. Tumačenje riječi: ***"'Istinu' – odgovoriće, On je Uzvišen i Velik"***;

4. Razlog njihovog pitanja o tome;

5. Džibril ih obavještava nakon toga riječima: ***"Rekao je tako i tako..."***;

6. Navođenje da je prvi koji podigne glavu Džibril;

7. On se obraća svim stanovnicima nebesa, jer ga oni pitaju;

8. Padanje u nesvijest obuhvata sve stanovnike nebesa;

9. Potres nebesa zbog Allahovog govora;

10. Džibril prenese objavu do onog mjesta gdje mu je naredio Allah;

11. Navođenje šejtanskih prisluškivanja;

12. Opis penjanja jednog na drugog;

13. Gađanje zvijezdama;

14. Ponekad ga pogodi zvijezda prije nego li prenese ono što je čuo, a ponekad obavijesti svog ljudskog zaštitnika prije nego ga pogodi;

15. Vračar govori nekada istinu;

16. Pored te istine on slaže još stotinu laži;

17. Nije mu povjerovano osim zbog te riječi koja se čula na nebesima;

18. Duše prihvataju neistinu i vežu se za jedno, a ne uzimaju pouku iz stotine;

19. Primaju tu riječ jedan od drugoga, pamte je i dokazuju njome;

20. Priznavanje svojstava u suprotnosti sa Eš`arijama koji ne priznaju svojstva;

21. Izjašnjavanje da je razlog tog postresa i padanja u nesvijest, strah od Allaha, azze ve dželle;

22. Oni padaju Allahu na sedždu.

16. ŠEFA`AT (ZAGOVORNIŠTVO) [1]

---

[1] Dolazak ovog poglavlja nakon ova dva prethodna je u potpunoj podudarnosti, jer oni koji dozivaju Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i traže pomoć od njega, ili se mole nekom drugom od evlija (štićenika) ili vjerovjesnika, ako im doneseš dokaze kao što smo naveli da samo Allahu pripada rububijjete, oni tada kažu: "Mi smo ubijeđeni u to, ali su ovi bliski Allahu i na velikim stepenima, imaju ugled kod Gospodara, azze ve dželle, i oni čine šefa`at kod Allaha, pa ko se okrene njima oni ga zadovolje svojim zagovorništvom, jer imaju veliki ugled kod Njega, i oni su od onih koje je Allah uzdigao, pa se zbog toga prima njihovo zagovorništvo.
Šejh je dobro shvatio stanje mušrika i njihove dokaze pa je rekao: "Nije im preostalo ništa do šefa`at kada im dokazuješ, pa, eto, ovo je poglavlje o šefa`atu."
Šefa`at je dova.
Pa ako bi neko rekao: "Tražim zagovorništvo preko Allahovog Poslanika", ovo ima isto značenje kao da je rekao: "Tražim od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da moli Allah za mene", iz čega se vidi da je to dova, kao i traženje dove također, pa zbog toga, svaki dokaz kojeg smo naveli, svaki dokaz u Kur`anu ili sunnetu, koji pobija bilo kakvu mogućnost dozivanja nekog drugog pored Allaha, azze ve dželle, može biti u isto vrijeme i dokaz protiv traženja šefa`ata od mrtvaca ili odsutnih sa ovog svijeta. Tako da je traženje šefa`ata od nekog drugog pored Allaha veliki širk ako bi osoba od koje se traži bila mrtva, a ako bi osoba bila živa, onda bi to bilo dozvoljeno, jer se nalaze u kući vjerskih obaveza i u stanju su odazvati se.
Allah je dozvolio traženje šefa`ata od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je bio živ. Tako da su neki ashabi dolazili i tražili od njega da čini šefa`at za njih, tj. da uputi Allahu dovu za njih.

13. Gađanje zvijezdama;

14. Ponekad ga pogodi zvijezda prije nego li prenese ono što je čuo, a ponekad obavijesti svog ljudskog zaštitnika prije nego ga pogodi;

15. Vračar govori nekada istinu;

16. Pored te istine on slaže još stotinu laži;

17. Nije mu povjerovano osim zbog te riječi koja se čula na nebesima;

18. Duše prihvataju neistinu i vežu se za jedno, a ne uzimaju pouku iz stotine;

19. Primaju tu riječ jedan od drugoga, pamte je i dokazuju njome;

20. Priznavanje svojstava u suprotnosti sa Eš`arijama koji ne priznaju svojstva;

21. Izjašnjavanje da je razlog tog postresa i padanja u nesvijest, strah od Allaha, azze ve dželle;

22. Oni padaju Allahu na sedždu.

16. ŠEFA`AT (ZAGOVORNIŠTVO) [1]

[1] Dolazak ovog poglavlja nakon ova dva prethodna je u potpunoj podudarnosti, jer oni koji dozivaju Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i traže pomoć od njega, ili se mole nekom drugom od evlija (štićenika) ili vjerovjesnika, ako im doneseš dokaze kao što smo naveli da samo Allahu pripada rububijjete, oni tada kažu: "Mi smo ubijeđeni u to, ali su ovi bliski Allahu i na velikim stepenima, imaju ugled kod Gospodara, azze ve dželle, i oni čine šefa`at kod Allaha, pa ko se okrene njima oni ga zadovolje svojim zagovorništvom, jer imaju veliki ugled kod Njega, i oni su od onih koje je Allah uzdigao, pa se zbog toga prima njihovo zagovorništvo.
Šejh je dobro shvatio stanje mušrika i njihove dokaze pa je rekao: "Nije im preostalo ništa do šefa`at kada im dokazuješ, pa, eto, ovo je poglavlje o šefa`atu."
Šefa`at je dova.
Pa ako bi neko rekao: "Tražim zagovorništvo preko Allahovog Poslanika", ovo ima isto značenje kao da je rekao: "Tražim od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da moli Allah za mene", iz čega se vidi da je to dova, kao i traženje dove također, pa zbog toga, svaki dokaz kojeg smo naveli, svaki dokaz u Kur`anu ili sunnetu, koji pobija bilo kakvu mogućnost dozivanja nekog drugog pored Allaha, azze ve dželle, može biti u isto vrijeme i dokaz protiv traženja šefa`ata od mrtvaca ili odsutnih sa ovog svijeta. Tako da je traženje šefa`ata od nekog drugog pored Allaha veliki širk ako bi osoba od koje se traži bila mrtva, a ako bi osoba bila živa, onda bi to bilo dozvoljeno, jer se nalaze u kući vjerskih obaveza i u stanju su odazvati se.
Allah je dozvolio traženje šefa`ata od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je bio živ. Tako da su neki ashabi dolazili i tražili od njega da čini šefa`at za njih, tj. da uputi Allahu dovu za njih.

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُواْ إِلَى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِهِ وَلِيٌّ وَلاَ شَفِيعٌ﴾

"I opominji Kur`anom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati." (El-En'am, 51.)

﴿قُل لِّلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا﴾

"Reci: "Samo Allahu pripada potpuno zagovorništvo." (Ez-Zumer, 44.)[1]

Također, ne prima se svaki šefa`at. Imamo one koji se primaju i one koji se odbijaju: primaju se uz određene šartove (uslove), a odbijaju, također, zbog nekih nedostataka.

Iz ovoga se vidi da su u Kur`anu i sunnetu spomenute dvije vrste šefa`ata: onaj koji se prima i onaj koji se odbija.

Šefa`at koji se ne prima je onaj kojeg je Allah, azze ve dželle, negirao i koji se nalazi kod mušrika. Za tu vrstu je šejh, rahimehullahu teala, i naveo prvi dokaz u ovom poglavlju kada je neveo riječi Allaha: "**I opominji Kur`anom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati.**" Ovim ajetom se negira svaki šefa`at osim od pripadnika tevhida – mu`mina. I njihov šefa`at se prima uz određene šartove, a to su: Allahova dozvola onome koji čini šefa`at da ga učini, te Njegovo zadovoljstvo s njim i s onim za koga se zagovara.

' U stvarnosti, pravi zagovornik je samo Allah, azze ve dželle, pa je zbog toga odmah naveo i drugi ajet: "**Reci: 'Samo Allahu pripada potpuno zagovorništvo.'**" Zagovorništvo je u potpunosti Allahovo vlasništvo a vjernici i drugi ljudi, ustvari, nemaju pored Njega drugog zaštitnika i zagovornika, nego to zagovorništvo mora biti od Allaha, tj. uz Njegovu dozvolu i zadovoljstvo. Tako da šefa`at ima neku korist, ali uz određene uslove. Pa je u tom kontekstu naveo još dva ajeta kako bi to pojasnio.

﴿مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ﴾

"Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštanja Njegova?!" (El-Bekara, 255.)

﴿وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِن بَعْدِ أَن يَأْذَنَ اللَّـهُ لِمَن يَشَاءُ وَيَرْضَى﴾

"A koliko na nebesima ima meleka čije posredovanje nikome neće biti od koristi, sve dok Allah to ne dozvoli onome kome On hoće i s kim je zadovoljan." (En-Nedžm, 26.)[1]

[1] U prvom ajetu je došla potvrda za dozvolu, tako da niko nije u stanju posredovati osim pod uslovom da mu to Allah dozvoli, bez obzira da li to bio melek, vjerovjesnik ili neko blizak Allahu, nego je Allah, azze ve dželle, Onaj koji posjeduje šefa`at i On je taj koji ga dozvoljava nekome, i niko ne može započeti prvi s njim dok mu to On ne dozvoli.
Drugi je ajet sličan prvom: "**Sve dok Allah to ne dozvoli onome kome On hoće**" – od onih koji posreduju, "**i s kim je zadovoljan**" – obuhvata posrednika i onoga za koga se zalaže.
Proizvod ovih šartova je – a ujedno i ono što se želi reći ovim poglavljem – da se niko ne treba vezati za ova stvorenja od kojih se traži šefa`at, niti se treba misliti da imaju neko mjesto kod Allaha kojim mogu da posreduju, kao što to vjeruju mušrici da će im njihova božanstva biti posrednici bez ikakve sumnje, i da Allah neće odbiti njihovo zagovorništvo.
U ovim ajetima je pobijanje mušričkih izjava da postoji neko ko posjeduje šefa`at bez Allahove dozvole i bez Njegovog zadovoljstva s onom osobom za koju se posreduje. Pa kada je već tako, i da onaj koji posreduje za nekoga posreduje samo zbog počasti koju mu je

﴿قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ﴾

"Reci: 'Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji..." (Sebe', 22.)[1]

Allah ukazao i uz Njegovu dozvolu, pa kako onda da se vežemo za neko stvorenje?

Obaveza nam je vezati se za Onoga koji posjeduje šefa`at u stvarnosti. Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, šefa`at na Sudnjem danu će se dogoditi u što nema sumnje, ali od koga da tražimo njegovo posredovanje? Tražimo ga samo od Allaha i kažemo: "Allahu moj! Učini Svoga vjerovjesnika našim posrednikom", jer je Allah taj koji daje i nadahnjuje Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da posreduje za neku osobu koja je tražila od Allaha da mu omogući posredovanje Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, za njega.

Zbog ovoga je šejh, rahimehullahu teala, naveo ajet iz sure Sebe` odmah nakon ova dva ajeta.

'S ovim ajetom, i onim poslije njega, ukazano je na četiri situacije:

1. Da dozivaju one koje pored Allaha bogovima smatraju i neka vide da li išta imaju na nebesima ili na Zemlji? Allah kaže o njima: **"Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji"** – čime je negirao njihovo neovisno posjedovanje.
2. Rekao je: **"Oni u njima nemaju nikakva udjela"** – čime je negirao njihovo saučesništvo sa Allahom u vlasti, planiranju, ili posjedovanju nečega na nebesima ili na Zemlji.
3. Zatim je rekao: **"On nema od njih nikakve pomoći."** – Ovim dijelom ajeta Allah, Uzvišeni i Neovisni od bilo koga, se ogradio od mogućnosti da ta božanstva od kipova ili mrtvaca budu

Rekao je Ebul-Abbas: "Negirao je Allah sve ono za šta se mušrici vežu mimo Njega. Tako je negirao da neko nešto posjeduje, ili ima neki udio u nečemu, ili da je neko pomagač Allahu. Nije preostalo ništa drugo do šefa`at, pa je pojasnio da šefa`at nema nikakvog uticaja osim kome to Gospodar dozvoli, kao što je rekao:

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ﴾

'I neće se zagovarati osim za onoga s kim On bude zadovoljan.' (El-Enbija' 28.)

I ovaj šefa`at na kojeg misle mušrici će biti zanijekan na Sudnjem danu, kao što ga je opovrgnuo i Kur`an.

---

njegovi saveznici i pomagači ili da su postavljeni da uređuju život Njegovih robova.

4. Na kraju je pobio posljednje ubjeđenje, a to je da ta božanstva posjeduju šefa`at, pa je rekao Uzvišeni: "**I kod Njega ne vrijedi zagovorništvo osim kome to On dozvoli.**" Ovim je negirao zagovorništvo, ali ga je ipak potvrdio uz jedan šart, a to je Njegova dozvola. Pa kada je već tako, ko je taj kome će On dozvoliti zagovorništvo? I s kim će biti zadovoljan da mu dozvoli zagovaranje? I ko je taj s kim će biti zadovoljan da se zagovara neko za njega?

Na ova tri pitanja nalazimo odgovor u riječima Šejhul-islama, rahimehullahu teala: "Rekao je Ebul-Abbas: "Negirao je Allah sve ono za šta se mušrici vežu mimo Njega... I ovaj šefa`at na kojeg misle mušrici će biti zanijekan na Sudnjem danu, kao što ga je opovrgnuo i Kur`an." Biće odbačen na Sudnjem danu bez ikakvog šarta, jer su mušrici ubijeđeni da ovaj šefa`at biva bez dozvole i Allahovog zadovoljstva; ali je stvarnost da će šefa`at biti na Sudnjem danu uz šart, kao što su to potvrdili Kur`an i sunnet.

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je obavijestio da će doći te pasti na sedždu pred svoga Gospodara i uputiti mu zahvalu. Neće početi odmah sa šefa`atom, pa će mu biti rečeno:

'Podigni svoju glavu i reci, poslušan ćeš biti; zatraži i dobićeš šta želiš; zagovaraj se za nekoga, tvoje će zagovorništvo primljeno biti.'[1] Tada ga je upitao Ebu-Hurejre: 'Ko će od ljudi biti obradovan tvojim šefa`atom?' Odgovorio mu je: 'Ko kaže 'la ilahe illallah' iskreno iz svog srca.'[2]

To je šefa`at za iskrene uz Allahovu dozvolu, a neće biti onima koji budu učinili širk prema Allahu.

---

[1] Ovo je dokaz za dozvolu, tj. biće dozvoljeno Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a i nekim drugim ljudima, i oni neće započeti odmah sa šefa`atom, nego će tražiti da im se dozvoli šefa`at, pa će im biti dozvoljen, jer ga oni ne posjeduju, a njegov stvarni posjednik je Allah, azze ve dželle, i niko drugi.

[2] S kim se bude zadovoljno i za koga se bude zagovaralo nakon Allahove dozvole, taj posjeduje iskrenost i tevhid, što će reći da mušrici neće zaslužiti taj šefa`at. Zbog toga je rekao: "To je šefa`at za iskrene uz Allahovu dozvolu, a neće biti onima koji budu učinili širk prema Allahu." – Obzirom da je tako, onda onaj koji se bude okretao ka mrtvacima, poslanicima, vjerovjesnicima, dobrim ili lošim ljudima, tražeći od njih šefa`at, biva mušrikom, jer je uputio dovu nekom drugom pored Allaha, a oni ne posjeduju šefa`at, nego se samo zagovaraju nakon dozvole i zadovoljstva, a zadovoljstvo biva samo prema nosiocima tevhida, a nosioci tevhida ne traže šefa`at ni od kakvih mrtvaca. Svako onaj ko bude tražio šefa`at od mrtvaca, sam je sebi zabranio Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, šefa`at, jer je učinio širk prema Allahu, azze ve dželle.

Njegova stvarnost[1] je da je Allah učinio dobročinstvo prema onima koji su iskreni pa im oprosti zbog dove

[1] (Njegova stvarnost) – dakle, stvarnost njegovog postizanja i način na koji se postiže šefa`at. Odgovor dolazi odmah u nastavku riječi Šejhul-islama Ibn-Tejmijje: "Allah je učinio dobročinstvo prema nosiocima iskrenosti pa im oprostio zbog dove nekoga kome On dozvoli da se zagovara kako bi ga počastio time i kako bi postigao pohvaljeno mjesto." Na ovom mjestu je Allah oprostio zbog zagovorništva, a ne u samom početku, kako bi pokazao vrijednost onoga koji je uputio šefa`at, i kako bi ga Allah počastio i smilovao mu se.

Ovo je stvarnost šefa`ata, tj. da Allah sam učini dobročinstvo prema nekome, pa primi šefa`at uz Njegovu dozvolu, učini dobročinstvo prema šefa`adžiji, počasti ga time što će se zagovarati, i učini dobročinstvo i smiluje se onome za koga se zagovaralo. Tako da sam šefa`at upućuje na to da je onaj ko ga zasluži imao srce i Allahovu uzvišenost i Njegovu jedinstvenost u vlasti, i samo Njemu pripada potpuni šefa`at, i samo Njemu pripada stvar naredbe. Pa kada je već tako, onda je obaveza vezivati srca samo za Njega, azze ve dželle, u traženju šefa`ata.

(Na osnovu ovoga, šefa`at kojeg je negirao Kur`an je onaj u kojem se bude nalazio širk) – kao što je to došlo u riječima Uzvišenoga: **"Kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati."** Ovo je šefa`at koji je negiran, i to je šefa`at u kojem se nalazio širk. A i sam šefa`at mušrika je negiran, jer Allah nije zadovoljan njima. I kada nam ovim bude jasno da je onaj koji zaslužuje šefa`at samo onaj kome se Allah smiluje svojim blagodatima i olakša mu Njegovo veličanje i vezivanje srca samo za Njega i ni za koga više, tada će nam biti jasno da svako onaj ko počini veliki širk neće zaslužiti šefa`at, jer je šefa`at dobrota od Allaha nosiocima iskrenosti.

Rekao je Šejhul-islam Ibn-Tejmijje nakon toga: "Pa je zbog toga potvrdio šefa`at koji će biti uz Njegovu dozvolu na nekim mjestima." – Ovo je potvrđeni, primljeni šefa`at, i biće primljen samo pod

nekoga kome On dozvoli da se zagovara, kako bi ga počastio time, i kako bi postigao pohvaljeno mjesto.

Na osnovu ovoga, šefa`at kojeg je negirao Kur`an je onaj u kojem se bude nalazio širk, pa je zbog toga potvrdio šefa`at koji će biti uz Njegovu dozvolu na nekim mjestima, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je pojasnio da ga neće postići niko osim pripadnici tevhida i iskrenosti."[1] Završen je njegov govor.

---

uslovom dozvole, a dozvola biva Allahovim određenjem. Pa ako Allah ne odredi da će neko postići šefa`at, neće ga ni postići, niti će se njegov jezik pomjeriti zbog šefa`ata. Isto tako, potrebno je da šefa`at ne bude popraćen širkom i da onaj za koga se čini šefa`at ne bude od mušrika.
Od ovoga se izdvaja Ebu-Talib za kojega će se zagovarati Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi mu se smanjila kazna. I tim šefa`atom se neće postići izlazak iz vatre, on će biti samo u svrsi umanjivanja patnje. I ovo je posebno samo za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, jer mu je to objavio Allah, azze ve dželle, i dozvolio mu je to djelo.

[1] Ovim poglavljem se objelodanilo da je šefa`at za kojeg su se vezala srca praznovjernih, kao i onih koji ga traže od nekoga drugoga pored Allaha, neispravan i da su njihove izjave: "Oni su naši zagovornici kod Allaha", propale i neispravne, jer je šefa`at koji koristi samo onaj koji je vezan za nosioce iskrenosti. A kada su ovi tražili šefa`at od nekoga drugoga pored Allaha, samim time su i molili nekoga pored Njega za šefa`at, i to je proizvelo da su sami sebi zabranili šefa`at, jer je njihovo djelo u suprotnosti sa iskrenošću, a šefa`at je određen samo iskrenima.
Ukratko o ovom poglavlju: Vezivanje praznovjernih za šefa`at će biti samo dokaz protiv njih, a ne u njihovu korist, jer kada su se vezali za šefa`at, tada su ga bili i lišeni, a sve to zbog vezivanja za nekoga za koga nije Allah dozvolio vezivanje u vjeri, jer su

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta;
2. Opis neprihvaćenog šefa`ata;
3. Opis prihvaćenog šefa`ata;
4. Spominjanje velikog šefa`ata, koji će biti na pohvaljenom mjestu;
5. Opis onoga što će činiti Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a od toga je da neće odmah početi sa šefa`atom, nego će pasti na sedždu, pa kada mu se dozvoli započeće sa šefa`atom;
6. Ko će biti najsretniji s tim šefa`atom?;
7. Neće ga postići onaj ko bude činio Allahu širk;
8. Pojašnjenje njegove stvarnosti.

---

upotrijebili mnogobožačke šefa`ate, okrenuli se nekom drugom pored Allaha, te vezali srca za nekoga pored Njega, azze ve dželle.

17. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ﴾

"Ti, doista, ne možeš uputiti na pravi put onoga koga ti želiš da uputiš..." (El-Kasas, 56.)[1]

---

[1] Negacija upute u ovom ajetu se odnosi na onu negaciju koja se naziva uputom pomoći od Boga i nadahnuća (ili srčanom uputom), a znači: da Allah stavi u srce roba posebnu pomoć za primanje upute, koju ne stavlja u srce svake osobe, pa je pomoć Božija posebnost onome koga Allah želi pripomoći kako bi prihvatio i išao ka uputi. Stavljanje ove pomoći u srca robova nije djelo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, jer su srca u Allahovoj ruci, prevrće ih kako želi, pa čak ni one koje je volio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio u stanju uputiti na ovaj način.
Ali, postoji i drugi vid upute koji se veže za ljudsku prirodu, a to je uputa navođenja i ukazivanja. Ova uputa je bila prisutna kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i bila je od njegovih posebnosti. Ona je prisutna i kod svakog pozivača ka Allahu, kao i kod svakog vjerovjesnika i poslanika. Rekao je Uzvišeni: **"Ti samo opominješ, i svaki narod ima svoga upućivača."** I rekao je na drugom mjestu: "**I ti, doista, upućuješ na pravi put, Allahov put.**" – Upućuješ tako što ćeš ih navoditi i ukazivati im na pravi put na najbolji mogući način i najboljim mogućim ukazivanjem, a uz sve to potpomognut nadnaravnim djelima – mu\`džizama i jasnim dokazima koji će upućivati na istinitiost te upute, i istinitost upućivača.
Pa ako je negirana srčana uputa od Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i pored njegovog velikog mjesta i funkcije kod svoga Gospodara, onda u tom slučaju propada i vezivanje srca u traženjima

U Sahihu je došla predaja od Ibnul-Musejjeba, koju prenosi od svoga oca da je rekao:

"Kada se približila smrt Ebu-Talibu, došao mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a kod njega su se već nalazili Abdullah b. Ebu-Umejje i Ebu-Džehl. Rekao mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Amidža moj, reci 'la ilahe illallah', riječi kojima ću se zalagati za tebe kod Allaha. Pa su mu rekla ona dvojica: 'A zar ćeš napustiti vjeru Abdul-Muttalibovu?" Pa mu je ponovio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem a ponovila su i ona dvojica. Zadnje što je izgovorio bilo je: 'On je na vjeri Abdul-Muttalibovoj', a odbio je reći 'la ilahe illallah'. Rekao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Moliću da ti bude oprošteno ukoliko mi to ne bude zabranjeno.'[1] Pa je Allah, azze ve dželle, objavio:

velikih stvari, upute, oprosta, zadovoljstva, otklanjanja zla, kao i pribavljanja dobara, za nekoga drugoga pored Allaha, azze ve dželle.

[1] Ovom rečenicom kao da se je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zakleo i rekao: *"Tako mi Allaha, moliću za tebe,"* pa je molio za svoga amidžu, ali da li je njegovom amidži vrijedilo nešto što je za njega molio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem? Nikakve koristi nije imao od toga, jer je umro kao mušrik, a traženje oprosta i šefa`ata ne pomažu mušricima. Pa ni sam Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio u stanju pomoći mušriku tako što bi mu bili oprošteni grijesi, niti je u stanju pomoći nekome ko se okrene ka njemu čineći širk tako što bi otklonio neko zlo koje ga je pogodilo, ili mu pribavio neko dobro, pa je zbog toga rekao: "*Moliću da ti bude oprošteno osim da mi to bude zabranjeno.*" Pa je Allah, azze ve dželle, objavio: "**Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole**

﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُواْ أَن يَسْتَغْفِرُواْ لِلْمُشْرِكِينَ﴾

'Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole oprosta za mnogobošce..." (Et-Tevba, 113.)

A u povodu Ebu-Taliba objavio je:

﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ﴾

'Ti, doista, ne možeš uputiti na pravi put onoga koga ti želiš da uputiš, - Allah ukazuje na pravi put onome kome On hoće...'" (El-Kasas, 56.)

MES`ELE:

1. Tumačenje riječi: ﴿ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ ﴾

"Ti, doista, ne možeš uputiti na pravi put onoga koga ti želiš da uputiš..." (El-Kasas, 56.);

---

oprosta za mnogobošce, makar im bili i rod najbliži, kad im je jasno da će oni stanovnici u džehennemu biti." Iz ovoga se jasno vidi da je Allah, azze ve dželle, zabranio Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da traži oprost za mušrike.

Pa kada bi se sve i pretpostavilo da je on, sallallahu alejhi ve sellem, u stanju tražiti oprost za nekoga dok je u zagrobnom životu, pa, neće tražiti oprost za mušrika koji mu se okrene tražeći od njega šefa`at ili pomoć, ili mu prinese žrtvu, ili mu se zavjetuje, ili ga počne obožavati, ili se osloni na njega, ili njemu prepusti svoje potrebe umjesto da ih prepusti Allahu, azze ve dželle. Zatim je rekao: "A u povodu Ebu-Taliba objavio je: "**Ti, doista, ne možeš uputiti na pravi put onoga koga ti želiš da uputiš, - Allah ukazuje na pravi put onome kome On hoće.**"

2. Tumačenje riječi: ﴿ مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَن يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ ﴾ **"Vjerovjesniku i vjernicima nije dozvoljeno..."** (Et-Trvba, 113.);

3. Velika mes`ela, a to je tumačenje riječi: *"Reci la ilahe illallah,"* što je u suprotnosti sa onima što izjavljuju da posjeduju znanje;

4. Ebu-Džehl je znao šta je htio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, riječima la ilahe illallah, pa unakazio Allah onoga od koga je Ebu-Džehl učeniji u poznavanju temelja vjere;

5. Njegov, sallallahu alejhi ve sellem, trud i upornost u prihvatanju islama od strane njegovog amidže;

6. Dokaz protiv onih koji izjavljuju da su Abdul-Muttalib i njegovi prethodnici bili na islamu;

7. Činjenica da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tražio oprosta za amidžu, ali mu nije oprošteno, nego je, čak, i zabranjeno Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da to čini;

8. Štetnost druženja sa lošim društvom;

9. Štetnost uzvisivanja prethodnika i velikana;

10. Nejasnoća koja se javlja kod onih koji negiraju tu činjenicu zbog korištenja Ebu-Džehla tom metodom;

11. Pokazatelj da se djela vrjednuju po njihovom svršetku, jer da je rekao te riječi, koristile bi mu;

12. Razmišljanje o veličini ove nejasnoće u srcima zalutalih, jer je u priči došlo da se oni nisu raspravljali sa njim osim tim riječima uz njegovu, sallallahu alejhi ve sellem, ustrajnost i ponavaljanje, pa su zbog veličine i jasnoće te rečenice kod njih i ostali samo na njoj.

18. UZROK NEVJEROVANJA LJUDSKOG RODA I NJIHOVOG OSTAVLJANJA VJERE JE PRETJERIVANJE U POGLEDU DOBRIH LJUDI [1]

---

[1] Ovim poglavljem, kao i onima što dolaze poslije njega, šejh je pojasnio da je uzrok velikog širka pretjerivanje u određenim osobama, kojeg su Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranili, u ovom, a i u prijašnjim ummetima – narodima. I u ovome imamo spominjanje uzroka nakon stubova i ubjeđenja.

Pretjerivanje ima značenje prelažanja granica u nečemu, a u ovom slučaju je nevjerovanje ljudskog roda, kao i ostavljanje vjere koju im je naredio Allah, subhanehu ve teala, upravo prelaženje granica koje je Allah odredio prema dobrim ljudima, a u dobre ljude ulaze: vjerovjesnici, poslanici, Božiji štićenici, kao i svi koji se ogrnu dobrotom i iskrenošću prema Allahu, pa na taj način bivaju od onih koji žure ka činjenju što većeg broja dobrih djela, ili se ograničavaju samo na onome što im je Gospodar naredio, a sve te grupe se nalaze kod Allaha.

Što se tiče dobrih ljudi, Allah je dozvolio da ih volimo, poštujemo i slijedimo u dobroti i djelima, pa ako budu od vjerovjesnika i poslanika, onda uzimamo njihove zakone, radimo po njihovim naredbama i slijedimo njihov put, i ukratko, ono što je Allah dozvolio prema njima je: poštovanje, ljubav, privrženost, odbrana od onih koji ih napadaju, kao i njihovo pomaganje, i slično.

Od pretjerivanja prema njima jeste i slučaj kada im se pripisuju i božanska svojstva, tako da su neki rekli za Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da zna tajnu Levhi Mahfuza (ploča pomno čuvanja – i nalazi se kod Allaha) i kalema (pera), kao i to da je zbog njega stvoren dunjaluk i ahiret, kao što je to rekao El-Busiri u jednoj svojoj

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لاَ تَغْلُواْ فِي دِينِكُمْ﴾

"O sljedbenici Knjige! Ne pretjerujte u svojoj vjeri." (En-Nisa, 171.) [1]

---

kasidi, u kojoj kaže da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dobio ajet koji bi bio ravan njegovom mjestu.
Rekao je Eš-Šerrah: "Čak ni Kur`an nije bio ravan njegovom mjestu" - da nas Allah sačuva ovakvih pretjerivanja – "i nije ravno njegovom mjestu koje zaslužuje osim ako bi se spomenulo njegovo ime nad mrtvacem koji je već istruhao i čije su se kosti i trulež stopili sa zemljom, pa se te kosti sakupile i vratio mu se život zbog spomena Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, imena."Sve je ovo od pretjerivanja koje nalazimo kod onih koji obožavaju nekoga drugog pored Allaha, azze ve dželle, i koji se okreću vjerovjesnicima i poslanicima pored Allaha, subhanehu ve teala, te im pripisuju božanska svojstva koja im, u osnovi, nisu dozvoljena, jer je to veliki širk prema Uzvišenom Allahu i poistovjećivanje stvorenja sa Stvoriteljem. Sve je to kufr – Allah nas sačuvao – tako da imamo ono što nam je dozvoljeno i ono što je pretjerivanje – guluv.
Suprotno ovim dvjema situacijama jeste gruboća, koja se ogleda u pogledu dobrih ljudi tako što se ne iskazuje privrženost njima, niti njihovo poštovanje, kao i nedavanje njihovog prava i ostavljanje ljubavi prema njima. Svaka manjkavost prema njima se računa gruboćom, a svako dodavanje prema njima se računa pretjerivanjem.
[1] Allah je zabranio sljedbenicima Knjige pretjerivanje u vjeri, i svako onaj ko malo razmisli o stanju sljedbenika Knjige (Židovi i kršćani), na osnovu onoga što je Allah kazao o njima prenoseći nam vijesti o njima, vidjeće da su oni pretjerali u svome odnosu prema dobrim ljudima. Kršćani su pretjerali prema Isau, alejhi selam, njegovoj majci i bliskim prijateljima – apostolima, tako da su im pripisali neka svojsta božanstva i zagovorništva, te da imaju udjela u vlasti, ili da

U Sahihu je došla predaja od Ibn-Abbasa, radijallahu anhu, da je rekao u vezi Allahovih riječi:

﴿وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا﴾

"I govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako ni Vedda, ni Suvaa, a ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte!'" (Nuh, 23.)

"Ovo su imena dobrih ljudi iz Nuhovog naroda. Kada su umrli, šejtan je objavio njihovom narodu da postave na mjesta na kojima su oni nekada sjedili kipove i da im daju njihova imena, pa su uradili što im je objavio. Ti kipovi nisu obožavani tada, ali kada su i ovi ljudi pomrli, zaboravilo se znanje o njima i tada su počeli obožavati te kipove."[1]

Rekao je Ibnul-Kajjim: "Nije rekao samo jedan od selefa da kada su umrli, ljudi su počeli stajati pored

---

određuje kako će se šta dogoditi, ili da su u stanju uklonuti nešto iz Božijeg carstva.

[1] Širk kojeg je činio Nuhov narod bio je zbog pretjerivanja prema dobrim ljudima i njihovim dušama. Došao im je šejtan sa strane duše tog dobrog čovjeka, i postigao je jak utisak tom dušom. Usadio im je mišljenje da ko se veže za tu dušu, ona će se zagovarati za njega. Nakon tog veličanja dolazi etapa u kojoj ih navodi da počnu obožavati slike, kipove i idole, kao što je to rekao i Ibn-Abbas na ovom mjestu kada je pojašnjavao korijen upadanja u širk: "Pa kada su umrli, šejtan je objavio njihovom narodu da postave na mjesta na kojima su oni nekada sjedili kipove i da im daju njihova imena, pa su uradili što im je objavio. Ti kipovi nisu obožavani tada, već kada su i ovi ljudi pomrli, zaboravilo se znanje o njima i tada su počeli obožavati te kipove."

njihovih kaburova, zatim su naslikali njihove slike, a kada je prošlo mnogo vremena od toga, počeli su ih obožavati."[1]

Od Omera se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ne pretjerujte u mome hvaljenju kao što su pretjerali kršćani prema Isau sinu Merjeminom, jer ja sam samo rob, pa recite Allahov rob i poslanik."

Bilježe ga Buharija i Muslim.[2]

Također je rekao:

"***Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Čuvajte se pretjerivanja, jer je pretjerivanje uništilo one koji su bili prije vas.'***"[1]

---

[1] Ono što je bitno iz ovog govora jeste da su se ljudi okrenuli ka njihovim slikama. Znali su da ako uzmu njihove slike da ih neće obožavati, ali su te slike dobrih i velikih ljudi bile uzrokom, sredstvom i putem ka njihovom obožavanju u budućnosti kada se zaboravi njihova osnova. Možda je i šejtan nekada dolazio do tih slika i općinjavao oči onoga koji bi ih posmatrao ili bi se njima obraćao, pa bi ovaj pomislio da one govore, ili da se usta na slici pomiču i da ga čuje i slično tim radnjama. Sve to čini da se srca vežu za te duše, te se ovi zavaraju njima. Ovo se desilo i sa onima koji su stajali pored kaburova te obožavali njihove stanovnike pored Allaha, azze ve dželle, i to je bio uzrok širka prema Allahu, azze ve dželle.

[2] U ovom hadisu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se koristio analogijom (kijas), tako što je usporedio radnju s radnjom, a nije poređenje ili zabrana pohvaljivanja, pa je zabranio time pretjerano pohvaljivanje i uzdizanje prema samom sebi, sallallahu alejhi ve sellem, jer su kršćani pretjerali u hvaljenju sina Merjeminoga, što ih je dovelo do kufra i širka prema Allahu, kao i izjavljivanja da je on Allahov, azze ve dželle, sin, pa je zbog toga zvršio hadis riječima: *"Jer, ja sam samo rob, pa recite: Allahov rob i poslanik."*

Muslim bilježi predaju od Ibn-Mes`uda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Propali su oni koji su uzeli vjeru žestoko (koji su pretjerali)."[2]

MES`ELE:

1. Shvatanjem ovoga kao i sljedeća dva poglavlja, vidi se otuđrnost islama kod ljudi, te čudo od Allahove moći u okretanju ljudskih srca;

2. Spoznaja da je zbog neispravnog shvatanja prema dobrim ljudima došlo do pojave širka na Zemlji;

---

[1] U ovom hadisu imamo zabranu svih vrsta pretjerivanja, jer je ono uzrok svakog zla, a umjerenost je uzrok svakog dobra i uspjeha.

[2] Misli se na one koji su pretjerali u svojim djelima ili govorima, koji traže znanje o nečemu i koji se obavežu nečim što Allah nije dozvolio, a sve to ulazi u pretjerivanje.

Ovim poglavljem je šejh pojasnio da je uzrok nevjerovanja ljudskog roda, kao i njihovog ostavljanja vjere, upravo pretjerivanje prema dobrim ljudima. Prešao je Nuhov narod granicu prema dobrim ljudima, pa su kružili i stajali oko njihovih kaburova, nakon čega su ih učinili božanstvima; dok su kršćani pretjerali prema svome poslaniku Isau, alejhi selam, kao i prema njegovim apostolima, a nakon njih prema svojim svećenicima, te su ih učinili božanstvima pored Allaha, azze ve dželle. A u našem ummetu slično se desilo i sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, tako što su mu neki pripisali neka božanska svojstva, iako je to sam Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio.

3. Spoznaja prve stvari koja je izmijenila vjeru vjerovjesnika, kao i spoznaja uzroka te pojave uz znanje da ih je Allah poslao;

4. Spoznaja uzroka prihvhatanja novotarija iako ih vjerozakoni i čist razum odbijaju;

5. Uzrok svemu tome je miješanje neistine s istinom. Nekada to bude iz ljubavi prema dobrim ljudima a nekada se desi zbog toga što neki ljudi od vjere i znanja urade neko dobro djelo i kada dođu generacije poslije njih, misle da su tim djelom htjeli sasvim nešto drugo;

6. Tumačenje ajeta iz sure Nuh;

7. Spoznaja da je urođeno ljudskom rodu umanjivanju istine u srcu, a uvećavanju neistine;

8. U ovom poglavlju je dokaz kojeg su prethodnici navodili da je novotarija uzrok kufra;

9. Šejtanovo znanje čemu vodi neka novotarija, pa makar bila namjera njenog počinioca lijepa;

10. Spoznaja opšteg pravila koje glasi: Svako pretjerivanje je zabranjeno, kao i spoznaja čemu ono vodi;

11. Štetnost kruženja oko kabura iako bi se htjelo uraditi neko dobro djelo;

12. Spoznaja zabrane kiparstva i mudrost u uklanjanju kipova;

13. Spoznaja velikog značaja ove priče i prijeke potrebe za njom uz znanje koliko smo nemarni prema njoj;

14. Ovo je najčudnije, tj. stvarnost da novotari čitaju ovu priču u knjigama tefsira i hadisa i znaju šta znače te riječi, ali ih je Allah ostavio u zabludi: misle da je djelo

Nuhovog naroda najbolji ibadet, a ubijeđeni su da je ono što su zabranili Allah i Njegov Poslanik kufr koji dozvoljava njihovu krv i imetak.

15. Jasan iskaz da oni nisu htjeli ništa drugo do njihovo zagovorništvo;

16. Mislili su da su i učenjaci koji su ih naslikali i napravili njihove kipove htjeli isto;

17. Potpuna jasnoća u riječima: ***"Ne pretjerujte u mome hvaljenju kao što su pretjerali kršćani prema Isau sinu Merjeminom..."***, pa neka je selam i salavat na onoga koji je prenio poslanicu na najpotpuniji način;

18. Njegov savjet upućen nema iz govora o onima koji pretjeruju;

19. Kazivanje da kipovi nisu obožavani sve dok nije nestalo znanja Iz toga se vidi vrijednost njegovog postojanja kao i štetnost kada ga izgubimo;

20. Uzrok nestanka znanja je smrt učenjaka.

19. STROGA ZABRANA OBOŽAVANJA ALLAHA PORED KABURA NEKOG DOBROG ČOVJEKA, A KAKO JE TEK ONDA AKO BI GA OBOŽAVAO? [1]

U Sahihu je došla predaja od Aiše, radijallahu anha, da je Ummu-Selema spomenula Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, crkvu koju je vidjela u Abesiniji i slike koje su se nalazile u njoj, pa je rekao:

---

[1] Ovo poglavlje zajedno s poglavljem koje dolazi nakon njega pojašnjava marljivost Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prema svome ummetu. A od potpunosti njegove brige prema ummetu jeste da nas je upozorio na svaki put i sredstvo koje vodi ka širku.
Od ovih situacija je da se dođe na mjesto gdje je ukopan neki dobri čovjek čija je dobrota bila poznata kako bi obožavao Allaha na tom mjestu želeći da postigne berićet tog mjesta. Ovo se dešava mnogim osobama jer su ubijeđeni da je prostor oko kabura dobrog čovjeka berićetan i da ibadet koji se obavi na tom mjestu nije kao ibadet koji se obavi na nekom drugom mjestu.
Riječi: "Pa kako je tek onda ako bi ga obožavao?" – tj. ako bi obožavao kabur, ili njegovog vlasnika, jer je ibadet onih koji obožavaju kaburove usmjerena ponekad ka samom kaburu, a ponekad je usmjerena prema njegovom vlasniku, a nekada je usmjerena prema prostoru koji se nalazi oko kabura; tako da su zdanja i zavjese koje okružuju kaburove evlija postali svetištima, jer su te željezne zavjese i zdanja uzeti kao božanstva. Pa ako bi ih neko potrao, tražio bi u tom djelu berićet, - uzeli su ih kao sredstvo približavanja Allahu, azze ve dželle; oko njih stoje, kruže, obožavaju, od njih očekuju ispunjenje svojih želja, boje ih se...

"To je narod u kojem ako bi umro neki dobri čovjek ili dobri rob, podigli bi na njegovom kaburu mesdžid i naslikali bi u njemu slike To su najgora stvorenja kod Allaha."

Ovi su spojili između dvije smutnje: kaburske i slikarske.[1]

Buharija i Muslim također bilježe predaju od nje da je rekla:

"Kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio na smrtnoj postelji, prebacivao bi svoj ogrtač preko lica. Kada bi se prekrio njime sklonio bi ga, te bi rekao u tom stanju: 'Neka je Allahovo prokletstvo na Židove i kršćane! Uzeli su kaburove svojih vjerovjesnika kao mesdžide.' Upozoravao je na ono što su oni činili, a da nije bilo toga, njegov kabur bi bio isturen, ali se bojalo da ga ne bi uzeli kao mesdžid."[2]

---

[1] Mesdžidom se naziva svako mjesto koje se uzme radi obožavanja Allaha, azze ve dželle. Iz hadisa vidimo da su te crkve izgrađene na kaburovima dobrih ljudi, kao i da su postavili njegovu sliku na samom kaburu ili iznad njega na zidu kako bi podsticali ljude da obožavaju Allaha tako što bi veličali dotičnog dobrog čovjeka kao i njegov kabur. Rekao je, sallallahu alejhi ve sellem, Ummu Selemi: *"To su najgora stvorenja kod Allaha"* – dakle, oni koji su veličali dobre ljude i gradili zdanja na njihovim kaburovima. U hadisu ne navodi da su se okretali ka dobrim ljudima u ibadetu, nego su samo veličali njihove kaburove i postavljali njihove slike.
Obje ove smutnje vode ka velikom širku, te iz hadisa jasno vidimo upozoravanje ummeta kako ne bi gradili nikakav mesdžid iznad bilo kojeg mrtvaca.

[2] Ovo je jedan od najžešćih hadisa po pitanju sredstava koja vode ka velikom širku i gradnje mesdžida na kaburovima, kao i uzimanja

kaburova vjerovjesnika i dobrih ljudi mesdžidima. To se sve vidi iz teškog stanja u kojem se nalazio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, od tuge i žestine, kao i spuštanja smrtne agonije na njega, i pored svega toga nije zapostavio ummet ni u tom trenutku, nego se o njemu brinuo na najveći mogući način, pa nas je upozorio na jedno od sredstava koje vodi ka velikom širku pri čemu je uputio prokletstvo na Židove i kršćane, jer su oni uzeli kaburove svojih vjerovjesnika kao mesdžide. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se bojao u tom stanju da ne bi i njegov kabur doživio istu sudbinu kao što je bio slučaj sa kaburovima vjerovjesnika koji su bili prije njega. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, proklinjanje onih koji su uzeli kaburove kao mesdžide je upozoravanje ashaba kako ne bi uradili isto djelo, te upućuje da je to djelo od velikih grijeha.

Uzimanje kaburova mesdžidom biva na tri načina:

prvi, da obavi sedždu na samom kaburu, i ovo je najodvratnija situacija;

drugi, da klanja prema kaburu tako što bi bio ispred kabura i klanjao bi prema njemu, te na taj način uzima kabur kao mjesto poniznosti i skrušenosti, a mesdžidom se podrazumijeva mjesto poniznosti i skrušenosti, pa je zbog toga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i zabranio klanjanje prema kaburu, jer je namaz prema njemu jedan od puteva njegovog veličanja, i ova situacija odgovara naslovu ovog poglavlja;

treći, da postave kabur unutar mesdžida, pa kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret, prošlo je neko vrijeme pa su oko njegovog kabura napravili mesdžid, te su uzeli to mjesto za ibadet i namaz na njemu.

Riječi: *"A da nije bilo toga, njegov kabur bi bio isturen"* – bio bi vidljiv i bio bi među ostalim kaburovima u Bekiji i slično, i to je prvi razlog; a drugi je ono što je čuo Ebu-Bekr, radijallahu anhu, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: *"Zaista se vjerovjesnici ukopavaju na onom mjestu gdje im budu duše uzete."*

Muslim bilježi predaju od Džunduba b. Abdullaha da je rekao:

"Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prije nego će umrijeti na pet (dana) kako kaže: 'Ja sam pred Allahom čist od toga da uzmem nekog od vas za halila (prisnog prijatelja), jer me Allah uzeo za prisnog prijatelja isto onako kao što je uzeo i Ibrahima za prisnog prijatelja. Kada bih uzimao nekoga iz svog ummeta za prisnog prijatelja, uzeo bih Ebu-Bekra. Uistinu, oni koji su bili prije vas, uzimali su kaburove

---

"Ali se bojalo da ga ne bi uzeli kao mesdžid." –Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se bojao, ili sami ashabi, da mu ne bi uzeli kabur kao mesdžid, i ovo je jedan od uzroka, kao što smo naveli.

Naravno, ashabi su, radijallahu anhum, prihvatili njegovo upozorenje te su uradili onako kako je oporučio, sallallahu alejhi ve sellem.

Od pokazatelja ove činjenice jeste i to da su uzeli od Časne revde (bašča od džennetskih bašči koja se nalazi odmah pored njegovog kabura) oko tri metra kako bi sazidali još dva zida, a nakon njih željeznu ogradu. Ovo je najbolje što su mogli uraditi izvršavajući njegovu, sallallahu alejhi ve sellem, naredbu, tj. dozvolili su uzimanje jednog dijela Revde u svrhu zidanja zaštitnih zidova, a sve to kako bi Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, kabur bio zaštićen od uzimanja mesdžidom.

Iz ovog djela se, bez sumnje, vidi velika mudrost i shvatanje ashaba, radijallahu anhum. Onaj ko ne razmisli dobro i ko nije obdaren zdravim razumom, ponekad misli da je kabur unutar mesdžida, a u stvarnosti nije tako, zbog različitih zidova koji ga zaklonjaju od mesdžida. A što se tiče istočne strane, ona nije dio mesdžida, ali, u svakom slučaju, Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, kabur nije uzet mesdžidom.

svojih vjerovjesnika mesdžidima, pa, ne uzimajte vi kaburove mesdžidima, jer vam to ja zabranjujem.'"[1]

Zabranio je to djelo pred sami kraj svog života. Prokleo je, što se vidi iz samog konteksta, onoga ko bi ga počinio. U to se ubraja i namaz, pa makar i ne bio sagrađen mesdžid na tom mjestu. To je značenje njenih riječi: "*...ali se bojalo da ga ne bi uzeli kao mesdžid.*"[2]

Ashabima nije priličilo da sagrade oko njegovog kabura mesdžid. Svako mjesto na kojem se želi obaviti namaz uzima se kao mesdžid, pa, svako mjesto na kojem se klanja namaz naziva se mesdžidom, kao što je rekao, sallallahu alejhi ve sellem:

---

[1] Ovo se desilo i u ovom ummetu, a ono je ujedno i od puteva ka širku, a svaki put vodi ka nečemu poslije njega. Prihvaćeno je u vjerskim pravilima, na kojima su se složili učenjaci, da je sprječavanje uzroka koji vode ka širku i grijesima vadžib, te zbog toga nije ispravan namaz koji se obavi u mesdžidu koji je sagrađen na kaburu, jer se kosi s Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, zabranom.
"Pa, ne uzimajte vi kaburove mesdžidima", tako što bi gradili nešto iznad njih ili klanjali oko njih.

[2] Dakle, nije dozvoljeno obavljati namaz kod kabura bez obzira da li ga obavljao zbog želje da postigne berićet tog mjesta, ili da klanja neku nafilu mimo dženaze. Sve ove radnje nisu dozvoljene, bez obzira da li se na kaburu nalazi neko zdanje kao mesdžid, ili se ne nalazi ništa.
Zbog ovoga je Buharija zabilježio u svome Sahihu predaju koja se prenosi od Omera, radijallahu anhu, da je vidio Enesa kako klanja pored kabura, pa mu je rekao: "Kabur, kabur!", tj. čuvaj se kabura, čuvaj se kabura, što sve upućuje da nije dozvoljeno obavljati namaz pored kabura, jer je to od najvećih uzroka i puteva ka širku.

"Učinjena mi je zemlja mesdžidom i čistom."

Ahmed bilježi predaju s dobrim lancem prenosilaca od Ibn- Mesuda koju diže do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kojoj se kaže:

"Zaista, od najgorih ljudi su oni koje žive zatekne Smak svijeta, kao i oni koji uzimaju kaburove mesdžidima."

Ovaj hadis bilježi i Ebu-Hatim u svome sahihu.[1]

MES`ELE:

1. Ono što je spomenuo Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o onome koji izgradi mesdžid kod kabura nekog

[1] Ebu-Hatim, tj. Ibn-Hibban.
Riječi: *"Kao i oni koji uzimaju kaburove mesdžidima"*, obuhvataju sve one koji su uzeli kabur mesdžidom, bez obzira da li ga uzeo za mesdžid tako što će klanjati na njemu, ili prema njemu, ili kod njega, tako da namjera osobe da klanja kod kabura čini je od najgorih ljudi koje je opisao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na taj način. Dobro razmisli o ovome obraćajući pažnju na ono što se raširilo u muslimanskim zemljama od gradnje na kaburovima, podizanja kupola nad njima, gradnje svetišta i njihovog veličanja, okretanja ljudi prema njima, spominjanja dugih priča o dostignućima dotičnih evlija, o tome kako su se odazivali molitvama, pomagali ugroženome i slično, pa ćeš u svemu tome vidjeti preveliku usamljenost islama u ovom vremenu i prije njega, pa kako je tek kada kažu za sva ova djela: "Ona su dozvoljena! To je tevhid!!" Pa kako je tek kada okrive onoga ko im zabranjuje ta djela da ne posjeduje znanje i ispravno shvatanje!!! A on ih poziva ka Allahu, azze ve dželle, a oni ga pozivaju ka vatri. Allaha molimo za spas i dobro zdravlje.

dobrog čovjeka kako bi se Allah obožavao, pa makar mu namjera bila i ispravna;

2. Zabrana slikanja i kiparstva te stroga prijetnja u tom pogledu;

3. Uzimanje pouke iz njegove, sallallahu alejhi ve sellem, prevelike brige za ovim djelom, kako im ga je prvo pojasnio, zatim rekao na pet(dana) prije smrti šta je već rekao, a kada je bio na izdisaju nije se zadovoljio samo time;

4. Zabranio je činjenje tog djela pored njegovog kabura i prije postojanja kabura;

5. Ovo djelo je od prakse Židova i kršćana i oni su to činili prema svojim vjerovjesnicima;

6. On ih je prokleo zbog toga;

7. Time je želio da nas upozori kako ne bi postupili isto tako i sa njegovim kaburom;

8. To je razlog što njegov kabur nije na vidljivom mjestu;

9. Šta znači uzimanje kabura mesdžidom;

10. Uporedio je onoga koji učini kabur mjestom za ibadet sa onim nad kojim se desi Smak svijeta, pa je spomenuo uzrok širka, prije nego se desi, zajedno s njegovim završetkom;

11. Ono što je spomenuo u svome obraćanju na pet(dana) prije svoje smrti je odgovor dvjema skupinama koje su najveći novotari, a neki učenjaci su ih čak i izveli iz sedamdeset i dvije skupine, a to su rafidije (šije) i džehmije. Zbog rafidija se i desio širk i obožavanje

kaburova i oni su prvi koji su izgradili na njima mesdžide;

12. Kako je samo teško iskušan smrtnim bolovima, sallallahu alejhi ve sellem;

13. Čime je počašćen uzimanjem za prisnog prijatelja;

14. Dokaz da je uzimanje za prisnog prijatelja veće od obične ljubavi;

15. Jasan dokaz da je Es-Siddik najbolji ashab;

16. Nagovještavanje njegovog hilafeta.

20. PRETJERIVANJE U POGLEDU KABUROVA DOBRIH LJUDI ČINI IH IDOLIMA KOJI SE OBOŽAVAJU PORED ALLAHA[1]

Malik bilježi u Muvetti da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"***Allahu moj! Ne učini moj kabur idolom koji će se obožavati; povećala se Allahova srdžba prema narodu koji je uzeo kaburove svojih vjerovjesnika mesdžidima.***"[2]

---

[1] U islamu su svi kaburovi jednaki po izgledu i nema razlike između kabura i kabura. Nije došao nikakav dokaz u šeriatu kojim bi se trebao razlikovati kabur dobrog čovjeka od kabura nekog drugog, nego svi izgledaju isto, ili su ispupčeni ili su četvrtasti.
Na osnovu navedenoga, prelaženje granica u odnodu prema kaburovima dobrih ljudi je prelaženje koje nije naredio Zakonodavac, već je čak i zabranio to djelo, a to biva na više načina: ako bi nešto napisali na njima, ili ako bi bili uzeti mesdžidima, ili ako bi se kabur uzeo kao sredstvo približavanja Allahu, azze ve dželle, i slično što se čini od vrsta velikog širka prema Allahu, tebareke ve teala.

[2] Ovim je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tražio utočište od Allaha i upućivao mu dovu tražeći od Njega da ne dozvoli dešavanje ovog djela. To znači da je moguće da kabur bude idol koji se obožava, i to je vrhunac, a put koji vodi ka tome je pojašnjen u riječima: *"Povećala se Allahova srdžba prema narodu koji je uzeo kaburove svojih vjerovjesnika mesdžidima."* U ovom djelu je pretjerivanje, tj. pretjerivanje u traženju puteva i načina ka dobrim djelima. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je u ovom hadisu spomenuo taj put i ujedno upozorio na njega kako bi ga se klonuli, zatim povećanje Allahove srdžbe na počinioca dotičnog djela i kraj kojem

Ibn-Džerir bilježi predaju sa svojim lancem prenosilaca od Sufjana b. Mensura a on od Mudžahida da je rekao u vezi ajeta:

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى﴾

"Šta kažete o Latu I Uzzau?",(En-Nedžm, 19.)

sljedeće: "On im je mijesio brašno, pa je umro, pa su počeli kružiti i stajati oko njegovog kabura." Isto je rekao i Ebul-Dževzai u onome što prenosi od Ibn-Abbasa: "Mijesio bi brašno hadžijama."[1]

Prenosi se da je Ibn-Abbas, radijallahu anhu, rekao:

"Prokleo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, one žene koje posjećuju kaburove kao i one koji postavljaju na njima mesdžide i svjetiljke."

Bilježe ga Ehlus-sunen (Ebu Davud, Tirmizi, Nesai, Ibn Madždže)[2]

---

ga vodi taj put: da kabur postane idolom koji se obožava pored Allaha, azze ve dželle, tako da je ovaj hadis dokaz da i kabur može biti idolom.

[1] Ono što je bitno iz predaje jesu riječi Mudžahidove: "...pa je umro, pa su počeli kružiti i stajati oko njegovog kabura", jer je to bio čovjek koji im je koristio mijeseći im tijesto, tako da je ta dobrota dovela do njihovog pretjerivanja prema njegovom kaburu. Njihovo stajanje oko njega je bilo iz veličanja i ubjeđenja da se time postiže berićet, nagrada i neka korist, kao i da se otklanja neko zlo, što sve govori da je veličanje kaburova jako sredstvo ka uzimanju kabura idolom.

[2] Već smo govorili o zabrani podizanja mesdžida na kaburovima a što se tiče zabrane postavljanja svjetiljki, to je zbog toga što su one put ka veličanju dotičnog kabura, a uz to, to je i vrsta pretjerivanja prema njima.

MES`ELE:

1. Tumačenje idola;
2. Tumačenje ibadeta;
3. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije tražio utočište kod Allaha od nečega osim ako se bojao da bi se to djelo moglo nekada dogoditi;
4. Uz njega je povezao i uzimanje vjerovjesničkih kaburova mesdžidima;
5. Spominjanje žestoke Allahove srdžbe;
6. Najveće mes`ela u ovom poglavlju: spoznaja načina na koji su obožavali Lata, najvećeg idola;
7. Spoznaja da je to kabur dobrog čovjeka;
8. Lat je ime vlasnika kabura; spominjanje značenja tog imena;
9. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, proklinjanje žena koje posjećuju kaburove;

U prijašnjim vremenima postavljali bi kandilje na njih, dok su to danas zamijenili velikim svjetiljkama koje pokazuju da se to mjesto cilja i ide ka njemu. Zatim stavljaju na njih svjetlosne svodove i reflektore koji razasipaju svjetlost, što sve navodi ljude na veličanje tog kabura, pa su oni koji to rade i prokleti od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i zbog svega toga, nije dozvoljeno njihovo postavljanje iznad kaburova.

10. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, proklinjanje onih koji budu osvjetljavali kaburove.

21. POSLANIKOVO, SALLALLAHU ALJHI VE ELLEM, ČUVANJE TEVHIDA I ZATVARANJE SVAKOG PUTA KOJI VODI KA ŠIRKU

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv." (Et-Tevba, 128.)[1]

Od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Ne činite svoje kuće kaburovima i ne učinite moj kabur mjestom okupljanja. Donosite salavate na mene, jer, uistinu, vaši salavati dolaze do mene gdje god vi bili.'"

---

[1] Znači da ne želi da budete u nevoljama i poteškoćama. "**Jedva čeka da pravim putem pođete.**"- Od njegove, sallallahu alejhi ve sellem, brige za nama i od toga što mu teško pada da nas zadese nedaće, jeste i čuvanje tevhida, kojeg je sačuvao i zatvorio svaki put koji bi nas mogao odvesti u širk. "**A prema vjernicima je blag i milostiv.A ako oni glave okrenu, ti reci: "Meni je dovoljan Allah, nema boga osim Njega; samo se uzdam u Njega, On je Gospodar Arša Veličanstvenoga!"**

Bilježi ga Ebu-Davud s dobrim lancem prenosilaca, a prenosioci hadisa su sikati (povjerljivi).[1]

Prenosi se da je Alija b. Husejn, radijallahu anhuma, vidio čovjeka kako dolazi do otvora koji je bio u blizini Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, kabura, u koji bi ušao i upućivao dove, pa mu je to zabranio i rekao: "A zar da ti ne prenesem hadis kojeg sam čuo od svoga oca, a on od moga djeda, a on od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao:

"Ne uzimajte moj kabur mjestom okupljanja niti svoje kuće kaburovima. Donosite salavate na mene, jer, uistinu, vaši selami dolaze do mene gdje god vi bili."

Hadis je zabilježen u Muhtari.[2]

---

[1] Praznik bude vezan za mjesto, kao što je to slučaj ovdje, a nekada bude vezan za vrijeme.

Riječima: *"Niti učinite moj kabur mjestom okupljanja praznikom)"*, želi se reći: Ne uzimajte ga mjestom na koje ćete dolaziti samo u određenim vremenima i danima, jer ovo može da dovede do veličanja Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pored Allaha, azze ve dželle, jer je uzimanje kaburova praznikom od puteva ka širku, pa je zbog toga i rekao: *"Donosite salavate na mene, jer, uistinu, vaši salavati dolaze do mene gdje god vi bili."*

[2] I ovaj hadis nosi isto značenje u kojem je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sačuvao tevhid i njegovo mjesto, te je zatvorio svaki put koji bi mogao dovesti do širka. Pa ako je takva situacija s njegovim kaburom, kako je tek onda s nečijim drugim kaburom. Ipak, desilo se u ovom ummetu da mnoge grupe nisu prihvatile njegovu, sallallahu alejhi ve sellem, zaštitu tevhida, nego su uzeli kaburove mesdžidima i praznicima, šta više, izgradili su na njima svetišta koja su ukrasili svjetiljkama, kolju pred njima kurbane i daju zavjete, tavafe (kruže) oko njih, te su postali kao Ka`ba, a mjesto oko njih je

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure Et-Tewba;
2. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, udaljavanje svoga ummeta daleko, daleko od ovih granica;
3. Spominjanje njegove brige, blagosti i milosti prema nama;
4. Zabranio je da posjećujemo njegov kabur na neki poseban način i u posebno vrijeme, iako je posjeta njegovog kabura od najboljih djela;
5. Zabranio je pretjerane posjete kaburovima;
6. Podsticao je na klanjanje nafila u kući;
7. Oni znaju da se ne klanja na grobljima;
8. Pojašnjenje toga je u riječima da čovjekovi salavati i selami dolaze do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ako bi osoba bila daleko, pa nema potrebe da to zapostavi onaj ko bude želio bliskost;

---

učinjeno svetim više nego što smatraju svetim Allahova berićetna mjesta. Da bi bilo još gore, naći ćeš kod obožavaoca kaburova poniznost, skrušenost, pokajanje, strah i nadu kada dođu do Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, kabura ili kabura nekog dobrog čovjeka ili evlije, što nećeš naći u njihovim srcima kada se osame sa Allahom, azze ve dželle, a ovo je pravo suprotstavljanje Allahu, azze ve dželle, i Njegovom poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem.

9. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prima selame i salavate u zagrobnom životu.

22. NEKI PRIPADNICI OVOG UMMETA OBOŽAVAJU IDOLE [1]

---

[1] Prisjetio se šejh, rahimehullahu - nakon što je pojasnio obavezu poznavanja tevhida i znanja o njemu, strah od širka, neke dijelove tevhida, kao i neke vrste malog i velikog širka - da bi se mogao naći neko ko bi mu rekao: "Sve je ovo istina, ali je ovaj ummet sačuvan od upada u veliki širk, shodno riječima Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: 'Šejtan je izgubio nadu da će ga obožavati oni koji obavljaju namaz na Arabijskom poluotoku, ali ne i u njihovom zavađanju.'" Odgovor na ovaj govor je sljedeći: Navođenje ovog hadisa nije ispravno na ovom mjestu, jer šejtan se zaista ražalostio, ali mu Allah nije oduzeo nadu od njegovog obožavanja na Arabijskom poluotoku u potpunosti. Zatim, u riječima: "Izgubio je nadu da će ga obožavati oni koji obavljaju namaz", ukazano je na jednu činjenicu, a to je da oni koji obavljaju namaz naređuju na dobro, a odvraćaju od zla, a najveće zlo kojeg će klanjač prezirati i odvraćati od njega jeste širk prema Allahu, azze ve dželle; a šejtan je izgubio nadu da će ga obožavati onaj ko bude obavljao namaz u potpunosti i onako kako treba, pa stoga kažemo da se u ovom hadisu ne nalazi dokaz da niko od ovog ummeta neće obožavati šejtana. Zbog ovoga je i došlo do njegovog obožavanja brzo nakon Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti. Neke arapske skupine su se odmetnule od vjere, što je bilo od šejtanovog obožavanja, jer je njegov ibadet u pokornosti prema njemu, kao što je rekao Uzvišeni: **"O sinovi Ademovi, zar vam nisam naredio: 'Ne obožavajte šejtana, on vam je neprijatelj otvoreni.'"** Ovo obožavanje je, kao što je došlo u njegovom tefsiru: pokornost njemu u naredbi i zabrani, pokornost u širku, pokornost u napuštanju imana i stvari koje proizilaze iz njega.

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ﴾

"Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u kumire (džibt) i tagute vjeruju..." (En-Nisa, 51.)[1]

Rekao je također:

Idol je sve ono čemu se okrenu ljudi obožavajući ga pored Allaha, tražeći pomoći od njega, ili imajući ubjeđenje da on donosi neku korist ili nanosi štetu bez Allahove dozvole, ili bojeći ga se u tajnosti kao što se treba bojati Allaha; bez obzira da li to bio neki kip u ljudskom ili nečijem drugo obliku, ili to ne bio nikakav kip, kao zid, kabur, mrtvac...

[1] *Džibt* je sveobuhvatni naziv za sve u čemu se nalazi suprotnost Allahovoj, azze ve dželle, naredbi, ili naredbi Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vjerskom ubjeđenju, a nekada to bude sihr, nekada vračar, a nekada bude nešto prezreno što je štetno po njegovog nosioca.

Tagut je riječ uzeta od riječi *tugjan*, a znači da rob pređe granicu prema nečemu što obožava, slijedi ili mu se pokorava.

Onaj kojeg trebamo slijediti u vjeri jeste onaj koji naređuje ono što je naredio vjerozakon, zabranjuje ono što je zabranjeno u vjeri, tako da pod tagutom podrazumijevamo sve one koji se obožavaju, slijede ili im se pokorava (u griješenju).

Veza ajeta s poglavljem jeste da se ovo djelo desilo kod Židova i kršćana koji su dobili jedan dio knjige, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je obavijestio da će se u ovom ummetu desiti ono što se desilo u prijašnjim ummetima, kao što će doći u hadisu od Ebu-Seida. Tako da imamo i u ovom ummetu one koji vjeruje u sihr, a neki od njih vjeruju u obožavanje nekoga pored Allaha i na taj način bivaju sljedbenicima običaja onih koji su bili prije njih.

﴿قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِندَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ﴾

"Reci: 'Hoćete li da vam kažem koji su gori od takvih i koje će Allah još teže kazniti? Oni koje je Allah prokleo i na koje se rasrdio i u majmune i svinje pretvorio, oni koji su šejtana obožavali...'" (El-Maida, 60.)[1]

Rekao je Uzvišeni:

﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾

"A onda oni do čijih se riječi najviše držalo rekoše: 'Napravićemo iznad njih bogomolju (mesdžid)!'" (El-Kehf, 21.)[2]

Prenosi se od Ebu-Seida, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Slijedićete običaje onih koji su bili prije vas u potpunosti, pa kada bi oni ušli u gušterovu jazbinu i vi biste ušli u nju." Rekli su: "O Allahov Poslaniče, misliš

---

[1] Ajet govori o onima koje je Allah prokleo jer su obožavali taguta. To obožavanje je opšte i u njega ulazi obožavanje idola od kaburova, njihovih stanovnika, približavanja Allahu preko njih, i sve se ovo desilo u Muhammedovom, sallallahu alejhi ve sellem, ummetu, te je došlo do obožavanja idola, svetišta, drveća, kamenja i sličnoga.

[2] Dakle, ovo su izgovorili oni koji su imali vlast u datom momentu, te su veličajući dobre ljude koji su bili u toj pećini rekli: **"Napravićemo iznad njih bogomolju!"**

Obzirom da se to dogodilo u tom narodu, desiće se i u ovom našem ummetu, jer nema ni jedna vrsta širka da se desila u prijašnjim ummetima, a da se neće desiti i u našem ummetu.

li možda na Židove i kršćane?" Pa je odgovorio: "A ko bi drugi bio?"

Bilježe ga Buharija i Muslim.[1]

Muslim bilježi predaju od Sevbana, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Smotao mi je Allah Zemlju, pa sam vidio njene istoke i zapade, a uistinu će vlast moga ummeta dospjeti do svega što je smotano preda mnom od nje. Dobio sam dvije riznice: crvenu i bijelu. Molio sam svoga Gospodara da ne uništi moj cijeli ummet sušom, niti da nad njima zagospodari neprijatelj koji nije od njih samih i koji bi oskrnavio njihov integritet. Zaista mi je rekao moj Gospodar: "O Muhammede, kada ja nešto odredim, onda tome nema povratka. Ja sam ti dao da neću uništiti tvoj ummet glađu u potpunosti, niti ću dozvoliti da nad njima zagospodari neprijatelj koji nije od njih i koji bi oskrnavio njihov integritet, pa makar se protiv njih složili svi koji se nalaze na dunjaluku kako

[1] Običaje ili puteve onih koji su bili prije nas. - U arapskom jeziku rečenica izgovorena na način na koji je izgovorio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nosi značenje zakletve, pa zašto se onda zakleo, sallallahu alejhi ve sellem? Učinio je to kako bi potvrdio ovo krupno djelo na najbolji mogući način, i da bi nas obavijestio da će ovaj ummet slijediti put i običaje onih koji su bili prije njih, a rečeno je da će slijeđenje biti u potpunosti: *"...pa kada bi oni ušli u gušterovu jazbinu i vi biste ušli u nju." Rekli su: "O Allahov Poslaniče, misliš li možda na Židove i kršćane?" Pa je odgovorio: "A ko bi drugi bio?"* Glavni stub ovog poglavlja se bazira na ovom hadisu kojim se želi reći da svaki kufr i širk koji se desio u nekom prijašnjem ummetu desiće se i u ovom.

bi neki pobili jedan dio, dok bi drugi porobili neke od njih."

Ovaj hadis bilježi i El-Berkani u svome Sahihu i dodaje:

"Ali se bojim za svoj ummet od vođa koji vode u zabludu. A kada se među njima izvuče sablja, neće se podići do Sudnjega dana. Neće se dogoditi Sudnji dan sve dok se ne sastane pleme od mog ummeta sa mušricima i dok skupina od mog ummeta ne bude obožavala idole. Biće u mome ummetu trideset lažova. Svi će oni izjavljivati da su vjerovjesnici, a ja sam pečat (kraj) svih vjerovjesnika i nema vjerovjesnika nakon mene. Neće prestati postojati skupina na istini iz moga ummeta, potpomognuta. Neće im naškoditi onaj ko se izdvoji od njih, niti ko se ne složi sa njima, sve dok ne dođe naredba Allahova, tebareke ve teala."[1]

[1] Vođe koje vode u zabludu su oni koje su sami ljudi izabrali, ili sa vjerske ili sa strane vlasti, i oni drže povodce ljudi te vode ljude ka zabludi putem novotarija i dijela širka, koje uljepšavaju toliko dok u njihovim očima ne postanu kao hakk – istina.

"...a kada se među njima izvuče sablja neće se podići do Sudnjega dana, i neće se dogoditi Sudnji dan sve dok se ne sastane pleme od mog ummeta sa mušricima" - na taj način što će napustiti muslimanske zemlje i otići u mušričke iz zadovoljstva s njima i njihovom vjerom, ili uzimanjem njihovih osobina, pa će činiti širk kao što to rade mušrici, čime će se odmetnuti od vjere.

"...i dok skupina od mog ummeta ne bude obožavala idole" - biće to velike skupine, i ovaj dio hadisa se jasno poklapa s naslovom ovog poglavlja.

"Biće u mome ummetu trideset lažova. Svi će oni izjavljivati da su vjerovjesnici, a ja sam pečat (kraj) svih vjerovjesnika i nema

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure En-Nisa`;
2. Tumačenje ajeta iz sure El-Maida;
3. Tumačenje ajeta iz sure El-Kehf;
4. Jedna od najbitnijih mes`ela: Šta znači vjerovati u džibta i taguta na ovom mjestu? Je li to ubjeđenje srca, ili je to podudaranje s onima koji vjeruju u njih uz mržnju prema njima i spoznaju neispravnosti njihovog puta;
5. Oni govore:*"Nevjernici koji su svjesni svoga kufra su na ispravnijem putu od vjernika"*;
6. Ovo se i htjelo samim naslovom ovog poglavlja: Ova pojava se mora dogoditi u ovom ummetu, u mnogim skupinama, kao što je potvrda ove tvrdnje došla u hadisu Ebu-Seida;

---

vjerovjesnika nakon mene. Neće prestati postojati skupina na istini iz moga ummeta potpomognuta, neće im naškoditi onaj ko se izdvoji od njih, niti ko se ne složi sa njima, sve dok ne dođe Allahova naredba, tebareke ve teala." - Ova skupina je potpomognuta jer ju je Allah, azze ve dželle, pomogao protiv onih koji se bore protiv njih dokazima i tumačenjima. Ta pomoć nije u sili i snazi, tako da su oni, iako bi bili pobijeđeni u nekim bitkama, ili ako bi neko osvojio njihovu zemlju, ipak gornji, vidljivi, potpomognuti onim što im je Allah, azze ve dželle, dao od dokaza, tekstova, ispravnosti i istine, što nije slučaj sa drugima - oni su stalno na istini, a svi mimo njih su na neispravnom putu.

7. Njegova, sallallahu alejhi ve sellem, jasna izjava o ovoj pojavi - obožavanju idola - u ovom ummetu;
8. Najčudnija stvar, a to je pojava Muhtara koji se proglasio vjerovjesnikom iako je izgovarao šehadet. Tvrdio da je pripadnik ovog ummeta, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, istina, da je Kur`an istina, a u Kur`anu je potvrda da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, pečat svih vjerovjesnika, i pored svega toga mnogi su mu povjerovali i pored ovih jasnih nepodudarnosti. Pojavio se na samom kraju vremena u kojem su živjeli ashabi i slijedile su ga velike skupine;
9. Obveseljivanje da istina neće prestati postojati u potpunosti, kao što je to bio slučaj u prijašnjim ummetima, nego će ipak ostati na njoj jedna grupa;
10. Veliki ajet koji govori da i pored njihove malobrojnosti neće im naškoditi onaj ko se izdvoji od njih niti ko se ne složi s njima;
11. Taj uslov će biti do Sudnjeg dana;
12. U hadisu su spomenuti veliki znakovi, od kojih su: obavještenje da mu je, sallallahu alejhi ve sellem, Allah savio istoke i zapade. Obavijestio je o značenju toga, pa se desilo onako kako je i rekao, u suprotnosti s jugom i sjeverom. Zatim obavještenje da je dobio dvije riznice. Obavještenje da su mu dvije dove uslišane, a treća nije. Obavještenje o izvlačenju sablje koja se neće spustiti nakon što se jednom podigne u ummetu. Obavještenje o međusobnom ubijanju i porobljavanju. Njegov strah za ummet od vođa koje vode u zabludu. Sve se ovo već dogodilo kao što je i

obavijestio, iako je svaka ova vijest bila daleko od ljudskih mozgova u to doba;

13. Ograničenje straha za svoj ummet samo na vođe koji vode u zabludu;

14. Upozorenje na značenje obožavanja idola.

23. POGLAVLJE O SIHRU [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَلَقَدْ عَلِمُواْ لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ﴾

"...iako su znali da onaj koji tu vještinu otkupi neće nikakve sreće na onom svijetu imati. " (El-Bekara, 102.)[2]

Također je rekao:

﴿يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ﴾

---

[1] Sihr je jedna vrsta velikog širka prema Allahu, azze ve dželle, i kosi se s temeljem tevhida, a njegova stvarnost je: potpomaganje šejtanima u nekom uticaju. Sihirbaz nije u stanju sprovesti svoj sihr u djelo sve dok se ne približi šejtanu a kada mu se približi onda ga opslužuju šejtani od džina tako što djeluju na tijelo općinjenoga, tako da nije moguće biti sihirbaz u pravom smislu sve dok se ne približi šejtanu, pa stoga i kažemo da je sihr širk prema Allahu, azze ve dželle. Rekao je Uzvišeni: **"I od zla onih koji pušu u uzlove."** - misli se na sihirbašice koje pušu u uzlove uz izgovaranje raznih nevjerničikih dova, riječi i traženja utočišta kod džina, kako bi izvršili ono što se htjelo tim uzlovima u kojima se nalazi neki dio tijela općinjenoga, ili nešto što je njegovo vlasništvo, kako bi sve to uticalo na njega.

[2] Znači, sihirbaz je otkupio sihr u zamjenu za tevhid, pa je cijena sam tevhid, a roba je sihr. **"Neće nikakve sreće na onom svijetu imati."** - neće imati nikakav udio u Džennetu, i to je stanje svakog mušrika, neće imati nikakve sreće na ahiretu.

"...vjeruju u džibta i taguta." (En-Nisa, 51.)

Rekao je Omer: "Džibt je sihr, a tagut je šejtan."[1]

Rekao je Džabir: "Taguti su vračevi kojima su dolazili šejtani. U svakom naselju nalazio se po jedan."[2]

Prenosi se od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Klonite se sedam upropašćujućih grijeha." Rekli su: "O Allahov Poslaniče, a koji su to?" Rekao je: "Širk prema Allahu, sihr, ubisto duše koju je Allah zabranio osim s pravom, jedenje kamate, jedenje siročetovog imetka, bježanje s bojnog polja i potvaranje čestitih i bezazlenih vjernica."[3]

Prenosi se da je Džundub rekao: "Propis za sihirbaza je da se udari sabljom." Hadis bilježi Tirmizi i kaže:

---

[1] Ovaj ajet je došao kao prijekor sljedbenicima Knjige nakon što su povjerovali u sihr, što je prisutno kod Židova u velikom broju, pa ako ih je Allah ukorio, prokleo i rasrdio se na njih zbog toga, onda nam to kazuje da je to djelo od zabranjenih stvari, pa čak i od velikih grijeha a jasno je da je sihr, kao i svi njegovi dijelovi, širk prema Allahu, azze ve dželle.
Džibt je pojam koji obuhvata mnoge stvari, kao što smo i spomenuli, a od najvidljivijih i najjasnijih djela kod Židova jeste sihr u kojeg vjeruju (džibt), kao i u taguta – šejtana, a on je naziv za sve čemu posvete svoju pokornost, a što je daleko od istine i ispravnosti.

[2] Pojašnjenje ovoga će doći naknadno.

[3] Upropašćujući grijesi koji uništavaju njihovog počinioca i bacaju ga u propast i štetu na oba svijeta, i oni su od velikih grijeha. Spominjanje sihra odmah nakon širka prema Allahu jeste spominjanje posebnog nakon opšteg, jer je sihr samo jedan dio širka prema Allahu, azze ve dželle.

"Ispravno je da je ovaj hadis mevkuf (pripisuje se ashabu a ne Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem)."[1]

U Buharijinom Sahihu se nalazi predaja od Bedžaleta b. Abede u kojoj kaže: "Napisao je Omer b. El-Hattab, radijallahu anhu, da se ubije svaki sihirbaz i sihirbaskinja" i kaže: "Pa smo ubili tri sihirbaza."[2]

Vjerodostojna je predaja od Hafse, radijallahu anha, u kojoj stoji da je naredila da se ubije njena služavka koja ju je opsihrila, pa je ubijena.

Također, vjerodostojna je predaja i od Džunduba.

Rekao je Ahmed: "Ovo se prenosi od tri Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba."[3]

---

[1] Prenosi se da je rečeno: "da se udari", što je najispravnije, i nije napravljena razlika između sihirbaza i sihirbaza, što nam govori da se svaki sihirbaz, bez obzira kakve on vrste bio, ubija, a ubija se zbog otpadništva od vjere, jer je stvarnost sihra da u njemu mora biti širk prema Allahu, azze ve dželle, pa ko učini širk on se već odmetnuo od vjere, čime njegov imetak i krv bivaju dozvoljenima.

[2] Ova predaja je jasna u naredbi ubijanja sihirbaza i sihirbašice bez ikakvog pojednostavljenja.

[3] Obavezno je ubiti sihirbaza, pa su zbog toga i ashabi, radijallahu anhum, izdavali fetve po kojima se naređivalo ubijanje sihirbaza ne praveći među njima nikakvu razliku. Ovo je vadžib u kojem se ne pravi razlika u vrstama, tako da je obaveza na sve muslimane da se čuvaju bilo koje vrste sihra te da se međusobno potpomažu – kako bi bili čisti od tog grijeha i kako bi ga javno prezirali – u obavještavanju o svakom onom kod koga se nalazi nešto od stvari vezanih za čarolije, jer sihirbazi, kao što su rekli učenjaci, nisu ušli ni u jedno mjesto, a da nisu u njemu raširili nered, nasilje, neprijateljstvo i prelaženje svih granica.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure El-Bekare;
2. Tumačenje ajeta iz sure En-Nisa`;
3. Tumačenje džibta i taguta, kao i razlike između njih;
4. Tagut nekada bude od džinnova, a nekada od ljudi;
5. Spoznaja sedam uništavajućih grijeha koji su posebno zabranjeni;
6. Za sihirbaza kažemo da je kafir;
7. Ubija se bez traženja njegove tevbe – pokajanja;
8. Ovo se dešavalo među muslimanima za vrijeme Omera, pa kako je onda tek nakon njega!

24. POJAŠNJENJE NEKIH VRSTA SIHRA [1]

---

[1] Sihr je opšta imenica u jeziku u koju ulazi i ovo posebno značenje u kojem se nalazi potpomaganje šejtanima, približavanje njima uz obožavanje kako bi služili sihirbaza.
Pod ovu imenicu ulaze i neka druga značenja za koja je Zakonodavac rekao da su sihr, ali nisu kao onaj pravi sihr kojeg smo spomenuli na početku, niti u stvarnosti, niti u propisu, a ima svoje stepene i razlikovanje ovih vrsta je veoma bitno, pa je zbog toga imam i naveo ovo poglavlje kako bismo razlikovali ove vrste.
`Ijafet je, kao što je i rekao Avf, plašenje ptica tako da se pokrenu ptice kako bi se vidjelo na koju će stranu odletjeti, i sama osoba ih pokreće, zatim razumijeva iz tog plašenja da li je djelo kojem želi pristupiti pohvalno ili pokuđeno, ili pokušava spoznati plašenjem ptica kakva će biti budućnost. I ovo je vrsta džibta, što je opet sihr, ali zašto? Već smo naveli da je značenje džibta nešto prezreno, odbačeno, što odvodi pojedinca od istine, i ovo je jedno od tumačenja `ijafeta, a `ijafet dolazi sa strane nekog uticaja, pa je utjecalo na način prilaženja ili odstupanja od nekog djela, te je zbog toga jedna vrsta sihra.
Tijera je uopštenija od *`ijafeta,* jer je `ijafet, na osnovu Avfovih riječi, što je ujedno i jedno od njenih tumačenja – vazan samo za ptice, dok je tijera sveobuhvatni naziv za sve ono što se smatra da donosi sreću ili nesreću. O njoj ćemo govoriti u jednom od narednih poglavlja.
Što se tiče *tarka* on dolazi od postavljanja puteva po zemlji, tj. crtanja brojnih linija. Zatim dođe vračar koji se služi tim linijama, te potare svaku od njih i to dvije po dvije na brzinu, nakon čega gleda šta je ostalo i kaže: "Ovo što je ostalo upućuje na to i to", i ovo je od vrsta gatanja a gatanje je od vrsta sihra.

Rekao je Ahmed: "Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer koji je rekao: 'Obavijestio nas je Avf od Hajjan b. el-Alaa koji je rekao: 'Obavijestio nas je Katan b. Kabisa, a on prenosi od svoga oca da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže:

'Zaista su `ijafet (plašenjem ptica gatati iz njihovog leta), tark (vračanje bacanjem piljaka) i tijera (povođenje za zlim slutnjama) od džibta.'"

Rekao je Avf: "`Ijafet je plašenje ptica, tark je linija koja se nacrta na zemlji, a za džibt je rekao Hasan da je to zvono šejtanovo." [1]Lanac prenosilaca ove predaje je dobar.

Također ovu predaju bilježe s lancem prenosilaca i Ebu Davud, Nesai i Ibn-Hibban u svome Sahihu.

Prenosi se da je Ibn-Abbas, radijallahu anhu, rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko nauči jednu vrstu od zvijezda, on je već naučio jednu vrstu sihra, doda šta doda."

Bilježi ga Ebu-Davud s vjerodostojnim lancem prenosilaca.[2]

Nesai bilježi predaju od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, u kojoj stoji: "Ko zaveže čvor, zatim puhne u njega,

[1] Sve je ovo od vrsta sihra, jer šejtan zove njemu svojim glasom i jaukanjem.

[2] U ovom hadisu imamo pojašnjenje da je učenje zvijezda učenje sihra, a doći će posebno poglavlje o vstama učenja zvijezda i za šta ih je Allah, azze ve dželle, stvorio.

on je već počinio sihr, a ko počini sihr on je počinio i širk, a ko se veže za nešto, biva njemu prepušten."[1]

Od Ibn-Mes`uda, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"A zar da vas ne obavijestim o vračanju? To je nemimet - prenošenje tuđih riječi, govorkanje između ljudi."

Bilježi ga Muslim.[2]

---

[1] Puhanje u ovom hadisu se odnosi na ono u kojem se nalazi traženje utočišta kod šejtana kao i traženje njegove pomoći kao i govor kojem prisustvuju džinni prilikom njegovog izgovora, te opslužuju ovaj začarani čvor, tako da nije svako puhanje u čvor koji se sveže od djela sihra.
Ovo biva sihrom jer džinn opslužuje čvor u koji je puhnuo sihirbaz, a korist od čvora kod sihirbaza je u tome da se sihr ne može uklonuti sve dok je čvor svezan, tako da se djelo kojeg želi sihirbaz dešava na dva načina: vezivanjem čvora i puhanjem u njega.
Od bitnih stvari koje treba znati iz ovog poglavlja jeste da ovi čvorovi budu nekada vidljivi i jasni, a nekada budu veoma mali.
Riječi:"...a ko počini sihr on je počinio i širk", imaju opšte značenje.
"...a ko se veže za nešto, biva njemu prepušten." - pa ko se veže za Allaha, Allah će mu biti dovoljan, a ako se rob veže za nekoga pored Allaha, on tada biva prepušten onome za koga se i vezao. A svi mimo Allaha, azze ve dželle, su siromašni u odnosu na Njega i Allah, subhanehu, je vlasnik blagodati i dobrote.**"O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha, a Allah je nezavisan i hvale dostojan."**

[2] Vračanje u jeziku se odnosi na mnoge stvari, od njih je sihr, a sličnost između nemimeta i sihra se ogleda u sljedećem:
Sihr utiče na razdvajanje onih koji se vole, ili na sastavljanje onih koji su razdvojeni, i to je uticaj na samo srce, skriveni.
Ovo je djelo i onoga koji prenosi tuđe riječi, razdvaja zavoljene riječima kojima neke navodi na jedno, a druge na nešto drugo.

Oba njih bilježe predaju od Ibn-Omera, radijallahu anhuma, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Zaista u rječitosti ima nešto što je sihr."[1]

MES`ELE:

1. `Ijafet, tark i tijera su od džibta;
2. Tumačenje `ijafeta, tarka i tijere;
3. Učenje o zvijezdama je jedna vrsta sihra;
4. Vezivanje čvorova uz puhanje u njih je od toga;
5. Nemimet je također od toga;
6. Od toga je i jedan dio književnosti.

[1] U rječitosti ima neki dio koji je sihr. Ono što se misli ovdje pod pojmom rječitosti jeste ono što neko iskazuje o svojoj duši književnim, jasnim riječima koje obuzimaju srca onih koji ih slušaju pa ih opčine, tako da nekada prikaže istinu neistinom, a neistinu istinom. Ono što je ispravno od riječi učenjaka jeste da je u ovome kuđenje retorike – rječitosti, a ne njeno hvaljenje, pa je zbog toga šejh, rahimehullah, i naveo ovaj hadis u ovom poglavlju koje je obuhvatilo neke vrste zabranjenih djela.

25. POGLAVLJE O VRAČEVIMA I I NJIMA SLIČNIM [1]

' Misli se na predskazivače, zvjezdoznance...
Vračanje je djelo koje je u suprotnosti s korijenom tevhida a vračar je mušrik prema Allahu, azze ve dželle, jer je upotrijebio džinne, kojima se približava obožavajući ih, kako bi ga oni opsluživali i obavještavali o skrivenim stvarima a to nije moguće saznati osim da se približi džinnu na razne načine obožavanja. Osnova vračara u džahilijjetu – predislamskom dobu ili dobu neznanja, jeste da su to ljudi za koje se govorilo da su to posjednici posebne zaštite i dobra, te da posjeduju znanje o skrivenim stvarima koje će se dogoditi ljudima ili na Zemlji, pa su zbog ove činjenice Arapi veličali vračare a u isto vrijeme i osjećali strah prema njima.
Džinni dolaze do skrivenih stvari zbog kojih bivaju smatrani iskrenima tako što krišom prisluškuju naredbe upućene melekima.
To prisluškivanje je prošlo kroz tri situacije:

1. Prije Muhammedovog, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstva, i bilo je u velikom broju.
2. Nakon Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstva nije se dogodilo prisluškivanje od strane džinna, a i ako se dogodilo, bilo je u vrlo malom broju i bilo je u nečemu drugom mimo Allahove, azze ve dželle,objave, Knjige koju je spustio Svome Poslaniku, a sve to kako ne bi došlo do nejasnoća u osnovama objave i vjerovjesništva.
3. Nakon njegove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti povratilo se prisluškivanje također, ali ne u velikom broju koji je bio prije poslanstva, jer su nebesa popunjena žestokom stražom i zvijezdama.

Kada ovo znamo onda treba znati da se za vračara govori ponekad da je on predskazivač, a oba imena su sinonimi za jednu te istu osobu pa

Muslim bilježi u svome Sahihu od nekih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ko dođe kod predskazivača pa ga bude nešto pitao i povjeruje mu, neće mu biti primljen namaz četrdeset dana."[1]

Prenosi se od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ko dođe kod vračara i povjeruje mu u ono što kaže, taj je zanijekao ono što je spušteno Muhammedu."

Bilježi ga Ebu Davud.

---

se nekada prvi izraz kaže za drugog, kao što je slučaj s onima koji uče o pijesku i zvijezdama.

[1] Tumači hadisa su skrenuli pažnju na ovaj hadis i pojasnili da se riječi *"povjeruje mu"* ne nalaze u Muslimovom sahihu, nego se ovaj dio nalazi u Musnedu imama Ahmeda, pa je šejh, rahimehullah, spomenuo ovaj dio i pripisao ga Muslimu na način na koji učenjaci pripisuju neki hadis Buhariji ili Muslimu ako bi njegova osnova bila u njima i to zbog istog lanca prenosilaca i slično, a prethodno smo spomenuli da pod pojam predskazivača ulazi vračar i njemu slični. Riječima: "...neće mu biti primljen namaz četrdeset dana", se želi reći da je osoba izvršila ono što joj je bilo naređeno od namaza i da nije obavezna da ih naklanjava, ali neće imati nikakve nagrade za njih, jer je prijestup i grijeh koje je počinila prilikom posjete predskazivaču te ga upitala o nečemu, na istom stepenu, samo s druge strane, kao i nagrada za namaz u četrdeset dana. Pa je ovaj grijeh poništio nagradu svih tih namaza što sve upućuje na veličinu grijeha onoga koji dođe kod predskazivača kako bi ga nešto upitao, pa makar mu i ne povjerovao, nego samo onako iz znatiželje.

Ukrako, ovaj hadis bilježe četvorica, kao i El-Hakim koji kaže: "Hadis je sahih na osnovu uslova Buharije i Muslima."

Od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, se također prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ko dođe kod predskazivača ili vračara pa mu povjeruje u ono što kaže, taj je zanijekao ono što je spušteno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. "

Ebu-Ja`la prenosi isti hadis s dobrim lancem prenosilaca od Ibn-Mes`uda, a hadis je mevkuf.[1]

Prenosi se od Imrana b. Husajna predaja koja ima stepen merfua (hadis koji se pripisuje Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem):

"Nije od nas onaj ko se bavi nekim gatkama** (tijerom) **ili se gata zbog njega, ili ko se bavi vračanjem ili se vrača zbog njega, ili se bavi sihrom ili neko biva opsihren zbog njega. Ko ode vračaru pa mu povjeruje u ono što kaže, taj je zanijekao ono što je spušteno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. "

Bilježi ga El-Bezzar s dobrim lancem prenosilaca.[2]

---

[1] Ono što je spušteno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, jeste Kur`an, jer je došlo u Kur`anu i u onome što je pojasnio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u svome sunnetu da vračar, sihirbaz i predskazivač neće uspjeti nikada i da lažu i ne govore istinu. Kufr koji je spomenut u ovom hadisu jeste mali kufr (koji ne izvodi iz vjere), po najispravnijem mišljenju, zbog značenja na koje upućuje hadis i jasnoće pojašnjenja u svemu tome.

[2] *"Nije od nas"* upućuje da je ovo djelo haram, a neki učenjaci kažu: "Ove riječi upućuju da je ovo djelo od velikih grijeha. "

Taberani bilježi u El-Evsatu s dobrim lancem prenosilaca hadis od Ibn-Abbasa bez riječi *"a ko dođe..."* (do kraja hadisa).

Rekao je El-Begavi: "Predskazivač je onaj koji trdi da poznaje stvari na osnovu pretpostavki iz kojih uzima dokaz za ukradenu stvar ili nalazi mjesto onoga koji se izgubio i tome slično. Neki su rekli da je to vračar.[1] Vračar je onaj koji obavještava o skrivenim stvarima iz budućnosti, a neki su rekli da je to onaj koji obavještava o onome što se nalazi u samoj duši. "

Rekao je Ebul-Abbas b. Tejmijje: "Predskazivač je naziv za vračara, onoga koji uči o zvijezdama, pijesku i njima slične koji govore o poznavanju stvari na ovaj način."[2]

"...onaj ko se bavi nekim gatkama – tijerom - ili se gata zbog njega", riječ o ovome će doći u posebnom poglavlju.

"...ili ko se bavi vračanjem", ko za sebe bude tvrdio da poznaje skriveno i da je sam vračar, "...ili se vrača zbog njega", tj. ko bude zadovoljan da se vrača radi njega, pa dođe kod vračara i upita ga o nečemu.

"...ili se bavi sihrom ili neko biva opsihren zbog njega. Ko ode vračaru pa mu povjeruje u ono što kaže, taj je pronevjerovao u ono što je spušteno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. "

Sve je ovo zbog toga što je vjerovanje vraču ujedno i njegovo potpomaganje na velikom širku prema Allahu, azze ve dželle, a što se tiče vračara, već smo spomenuli njegov propis, a to je da je on počinilac velikog širka prema Allahu, azze ve dželle.

[1] Znači da se te dvije imenice odnose na jedno.

[2] O onome koji uči o zvijezdama biće riječi kasnije.

Što se tiče onoga koji uči o pijesku, to je onaj koji se bavi tarkom, ili to je onaj koji crta linije na pijesku ili se koristi kamenčićima po

Rekao je Ibn-Abbas za one koji pišu besposlice (eba džad) i gledaju u zvijezde: "Neće se kod Allaha vidjeti za one koji to rade nikakva sreća. "[1]

MES`ELE:

1. Ne može se sastati vjerovanje u vrača s vjerovanjem u Kur`an;
2. Spominjanje onoga zbog kojeg se bude vračalo;
3. Spominjanje onoga zbog kojeg se bude gatalo – tijerom;
4. Spominjanje onoga zbog kojeg neko bude opsihren;

---

pijesku a sve to kako bi obavijestio o skrivenome, a doći će naknadno i o njemu pojašnjenje.
Što se tiče onih koji su slični ovima spomenutima, od njih su i oni koji gledaju u dlan ili findžan.

[1] Ovo je iz razloga što je pisanje besposlica, kao i gledanje u zvijezde radi nekog uticaja – vrsta vračanja.
Ostalo je još da kažem da su vrste vračanja brojne, a spaja ih to što vračar koristi vidljivo sredstvo kod njega kako bi uvjerio onoga ko ga nešto pita da je do njega došlo znanje putem vidljivih, znanstvenih načina, čime vračar obmanjuje one koji mu dođu, a u stvarnosti, sve te radnje ne pribavljaju vraču nikakvo znanje, jer mu je znanje došlo preko džinna, a ono što on radi pred ljudima je sredstvo obmane masa i njihovo vođenje u zabludu zbog toga što misle da je rezultat tog znanja upravo posebno znanje, kao i mišljenje da ovi posjeduju znanje i vještinu u ovim stvarima, ili da je neki evlija.

5. Spominjanje onoga ko nauči besposlicu – eba džad;
6. Spominjanje razlike između vračara i predskazivača.

26. ŠTA JE DOŠLO O NUŠRI – UKLANJANJU SIHRA [1]

Prenosi se od Džabira da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan o nušri pa je rekao:

"Ona je od šejtanovog djela."[2]

---

[1] Dakle, od pojašnjavanja da li je svaka nušra – uklanjanje sihra – pokuđena? Ili ima vrsta koja je pokuđena i vrsta koja je dozvoljena?
Nušra je povezana sa sihrom. Ova riječ u arapskom jeziku je uzeta od riječi "nešr", što znači da bolesnik ustane potpuno zdrav, a ona je naziv za lijek opsihrene osobe.
Nušra se dijeli na dvije vrste:
- dozvoljena i
- zabranjena.

Dozvoljena nušra je ona koja bude uz učenje Kur`ana ili učenje poznatih dova, ili uz uzimanje lijekova kod doktora, i sve to ako bi sihr bio u nekom dijelu tijela.
Zabranjena nušra je ona pri kojoj se prvi sihr uklanja drugim sihrom. Zabranjena je je zbog toga što drugi sihirbaz koji otklanja prvi sihr mora tražiti pomoć ili se mora okrenuti ka nekim svojim džinnima kako bi otklonili džinne koji su napravili prvi sihr i samim tim i njegov uticaj. Tako da imamo sa strane pravljenja i početka sihra da se nije desio osim zbog širka prema Allahu, a sa strane otklanjanja i liječenja da se ni to nije desilo osim zbog širka prema Allahu, azze ve dželle, pa je zbog ovoga rekao Hasen: "Sihr ne otklanja niko do sam sihirbaz. " Znači, ne otklanja ga nekim putem mimo vjerskim, poznatim, niko do sam sihirbaz.

[2] Ono što je bilo poznato kod Arapa jeste da je pojam nušre dolazio samo sa strane sihirbaza.

Bilježi ga Ahmed s dobrim lancem prenosilaca, kao i Ebu-Davud koji kaže: "Upitan je Ahmed o njoj pa je rekao: "Ibn-Mes`ud prezire sve ovo. "[1]

Buharija bilježi predaju od Katade da je rekao: "Rekao sam Ibn-Musejjebu: '*Ako je čovjek bolestan ili ne može prići svojoj ženi, da li se može to otkloniti od njega, ili izliječiti?*' Rekao je: '*Nema nikakve smetnje, oni su time htjeli samo ozdravljenje, a ono što je korisno nije zabranjeno.*'" Završen citat.[2]

Prenosi se da je Hasan rekao: "*Sihr ne otklanja niko do sam sihirbaz.* "

Rekao je Ibn-Kajjim: "Nušra je otklanjanje sihra od opsihrenoga, a dijeli se na dvije vrste:

- Otklanjanje istim sihrom, i to je ono što je od šejtanovog djela i na njega se odnose Hasanove riječi. U ovoj vrsti se približava liječnik i oboljeli šejtanu onim što on voli, nakon čega otklanja svoje djelo sa opsihrenoga;

---

[1] Misli se na nušru koja biva na način nošenja hamajlija u kojima se nalazi nešto od Kur`ana. A što se tiče nušre koja biva puhanjem i rukjom bez ikakvog vezivanja, onda nije moguće da imam Ahmed kao ni Ibn-Mes`ud preziru tako nešto, jer je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, koristio taj način i dozvolio ga.

[2] Ovim je Ibn-Musejjeb mislio na nušru koja biva učenjem određenih ajeta, dova, Kur`ana uopšte, dozvoljenih lijekova i slično. A što se tiče nušre koja biva putem sihra, pa Ibn-Musejjeb je daleko od toga da kaže da je dozvoljena.

Ako vidimo da sihr – bez obzira da li se radilo o općinjavanju ili liječenju – ne biva osim putem velikog širka prema Allahu, azze ve dželle, onda treba da znamo da nije dozvoljeno otklanjati sihr sihrom pa čak ni u velikoj nuždi, nego se otklanja šeriatskom rukjom.

- Nušra učenjem rukje, traženjem utočišta kod Allaha, lijekovima i dozvoljenim dovama. Ova vrsta je dozvoljena.

MES`ELE:

1. Zabrana nušre;
2. Razlika između zabranjene i dozvoljene nušre što otklanja mnoge nejasnoće.

27. ŠTA JE DOŠLO O TETAJJURU [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿أَلاَ إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِندَ اللّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لاَ يَعْلَمُونَ﴾

"Njihova nevolja je od Allaha bila, samo što većina njih nije znala! " (El-E'araf, 131.)

Također je rekao:

﴿قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ﴾

"'Uzrok vaše nesreće je s vama!' - rekoše oni. " (Ja-Sin, 19.) [2]

---

[1] To jest, šta je došlo od tekstova koji potvrđuju da je to djelo širk prema Allahu, azze ve dželle. To djelo je protivriječno potpunom obaveznom tevhidu ako bi se poveo za njim, jer je to mali širk.
Tetajjur je u stvarnosti povođenje za nečim za šta se misli da donosi sreću ili nesreću i biva gledanjem u pokret ptica da li će doći s lijeve ili desne strane, ili da li će doći ravno ususret, ili će doći s leđa. Biva i gledanjem u nešto drugo mimo ptica, gledanjem u ono što mu se dešava i iz čega izvodi pretpostavke za uspjeh djela koje želi učiniti ili za njegovu propast.

[2] Glavni uzrok onoga što im je dolazilo od dobra i zla je bio sa strane Božijeg određenja, tako da je sve od Allaha, azze ve dželle.
Tetajjur je osobina mušrika, protivnika svih Božijih poslanika, pa je zbog toga i pokuđen, dok sljedbenici poslanika povezuju stvari s Božijom odredbom – kaderom, ili onim što im je Allah, azze ve dželle, dao od nagrade za njihova djela ili kazne za prijestupe, kao što je rekao Uzvišeni: **"Njihova nevolja je od Allaha bila."** Ili kao

Od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Nema zaraze, niti tijere, niti hame (ptica za koju su arapi mislili da izlazi iz duše ubijenoga i govori: 'Napojite me, napojite me", kako bi se uzela osveta za njega), niti žutice. "

Bilježe ga Buharija i Muslim, a Muslim još dodaje:

"niti zvijezde koja nagovještava kišu, niti zloduha."[1]

Oni bilježe predaju i od Enesa da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Nema zaraze, niti tijere, a sviđa mi se dobar predznak." Rekli su: "A šta je to dobar predznak?" Rekao je: "Lijepa riječ. "[2]

što je rekao na drugom mjestu: "**Uzrok vaše nesreće je s vama!" - rekoše oni. "Zar zato što ste opomenuti?"** Znači, stvarni uzrok dešavanja vaših grijeha, ili vašeg činjenja dobrih dijela je od nečega što je u samim vama: od činjenja loših dijela, neprijateljstva prema poslanicima i njihovog utjerivanja u laž, i ukratko, tijera ili tetajjur je djelo svojstveno mušricima i neprijateljima Božijih poslanika.

[1] Zaraza ne djeluje sama od sebe i svoje prirode, nego se prenosi Allahovom, azze ve dželle, dozvolom, dok su ljudi u džahilijjetu smatrali da se zaraza prenosi sama od sebe, pa je Allah, azze ve dželle, pobio to pogrešno vjerovanje.
Isti slučaj je i sa tijerom, dakle, ona nema nikakvo dejstvo, nego je ona nešto što čovjek samo umisli u svome srcu, a u stvarnosti, ona nema nikakav uticaj na Allahovu odredbu.

[2] Ni zaraza ni tijera nemaju nikakvu moć same po sebi, nego se sve dešava po Allahovoj volji i dozvoli.
Dopadao mu se dobar predznak jer je u njemu lijepo mišljenje prema Allahu, dok je gledanje u loš predznak od lošeg mišljenja prema

Ebu-Davud bilježi predaju s vjerodostojnim lancem prenosilaca od `Ukbe b. Amira da je rekao:

"Spomenuta je tijera kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekao: 'Najbolje od nje je dobar predznak, i ona ne sprječava muslimana (od njegovih namjera). A ako neko od vas vidi nešto što ne voli neka kaže: "Allahu moj! Dobra djela ne donosi niko do sam Ti, niti neko otklanja loša djela osim Tebe, i nema moći niti snage osim s Tobom."[1]

On također bilježi predaju od Ibn-Mes`uda koja ima stepen merfua:

"Tijera je širk, tijera je širk. Nema od nas niko a da neće... Međutim, sve to Allah otklanja osloncem na Njega – tevekkulom."

Allahu, azze ve dželle, pa je zbog ovoga dobar predznak pohvaljen i poželjan, a loš prezren i pokuđen.

[1] Tijera je kao što smo naveli naziv koji obuhvata mnoge pojmove, djela i riječi koja se dešavaju ispred roba, a od njih je i djelovanje riječima, a lijepa riječ je sama po sebi poželjna, jer se optimističkim razmišljanjem prsa šire, smiruju, otklanja se tjeskoba koju donosi šejtan i proizvodi u ljudskom srcu, pa kada osoba otvori svome srcu vrata optimizma, tada zatvori na svome srcu vrata šejtanovom djelovanju prema duši.

"...i ona ne sprječava muslimana", u ovome imamo obavještenje o stanju muslimana, ali u isto vrijeme sadrži i zabranu oslonca na takve stvari.

Nakon toga je spomenuo dovu od velikog značaja kojom se otklanja od srca ono što mu dolazi od raznih pesimističkih osjećanja i vrsta tijere.

Bilježi ga Ebu-Davud i Tirmizi koji kaže za hadis da je sahih - vjerodostojan, a za kraj hadisa je rekao da je od riječi Ibn-Mes`uda.[1]

Ahmed bilježi iz hadisa od Ibn-Amra:

"Koga tijera spriječi od njegove potrebe on je već počinio širk." Rekli su: "A šta je otkup za to?" Rekao je: "Da kažeš: 'Allahu moj! Nema dobra osim Tvoga, i nema lošeg predznaka osim Tvoga, i nema boga pored Tebe.'"

Također bilježi iz hadisa od El-Fadla b. el-Abbasa:

"Tijera je ono što te ponuka da nastaviš ili da se vratiš."[2]

---

[1] *"Nema od nas niko a da neće..."*, tj. a da neće doživjeti nešto od toga.
"Međutim, sve to Allah otklanja osloncem na Njega – tevekkulom." - jer dobro djelo koje postiže tevekkulom i rad osobe po onome što mu nalaže ispravan tevekkul, otklanja od nje šejtanove spletke koje nabacuje tetajjurom."

[2] Ahmed bilježi iz hadisa od Ibn-Amra: *"Koga tijera spriječi od njegove potrebe on je već počinio širk."* Ovo djelo čini tijeru širkom. Zatim je došlo pitanje o iskupu za taj grijeh nakon čega je rekao: *"Da kažeš: 'Allahu moj! Nema dobra osim Tvoga, i nema lošeg predznaka osim Tvoga'"* - znači da se neće dogoditi ništa drugo do Tvoja odredba koju si Ti odredio, ili, neće se dogoditi niti će biti određeno ništa drugo do ono što si Ti odredio Svome robu, a znanje o skrivenome nalazi se samo kod Allaha, azze ve dželle.

MES`ELE:

1. Skretanje pažnje na riječi Uzvišenoga:

أَلا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِندَ اللَّهُ **"Njihova nevolja je od Allaha bila"**,

uz riječi: قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ **"Uzrok vaše nesreće je s vama!"**;

2. Negiranje zaraze;

3. Negiranje tijere;

4. Negiranje hame;

5. Negiranje žutice;

6. Optimističko razmišljanje nije od toga, nego je čak i poželjno;

7. Tumačenje optimističkog razmišljanja;

8. Ako se u srcu desi nešto od toga uz njegov prezir, onda to ne nanosi nikakvo zlo, nego ga Allah otklanja tevekkulom;

9. Spominjanje riječi koje izgovara onaj ko nađe nešto od toga;

10. Jasna izjava da je tijera širk;

11. Tumačenje pokuđene tijere.

28. ŠTA JE DOŠLO O ASTROLOGIJI? [1]

[1] Šta je došlo o njenom propisu kao i njenim vrstama, a dijeli se na tri vrste:

1. Astrologija, po kojoj se vjeruje da zvijezde imaju uticaj same od sebe i da su zbivanja koja se dešavaju na Zemlji produkt njihovog htijenja, tako da se u ovome nalazi pripisivanje božanstva zvijezdama, što je po saglasnosti svih islamskih učenjaka veliki kufr i isti širk kojeg je činio i Ibrahimov narod.
2. Druga vrsta se naziva znanjem o djelotvornosti ili uticaju, a znači da se dokazuje pokretima zvijezda, njihovih približavanjem ili udaljavanjem, izlaskom ili zalaskom, ono što će se dogoditi na Zemlji. Onaj koji se bavi ovim poslom naziva se munedždžim – onaj koji gata iz zvijezda, tako da ova vrsta ulazi u vračanje. Ovim munedždžimima dolaze šejtani koji im objavljuju šta hoće i obavještavaju o onome što će se dogoditi, pa je i ova vrsta haram – zabranjena i ulazi u velike grijehe, a uz sve to, ona je i kufr prema Allahu, azze ve dželle.
3. Za treću vrstu se također upotrebljava izraz astrologija a još se naziva i znanjem o pokretanju, a predstavlja poznavanje zvijezda i njihovih pokreta kako bi se znalo na kojoj strani se nalazi Kibla, određivala vremena, znalo koje vrijeme odgovara za sjetvu. Ovu vrstu su dozvolili neki učenjaci, a uzrok njihove dozvole je to što pokrete zvijezda, njihova približavanja i udaljavanja, izlaske i zalaske uzimaju samo kao vremenske periode, a ne kao uzroke. Pa ako bi se uzelo na taj način da su to samo vremenski periodi, onda nema nikakvih problema da se o tome govori ili uči, jer je sve to dozvoljeno.

Rekao je Buharija u svome Sahihu: "Rekao je Katade: 'Allah je stvorio ove zvijezde iz tri razloga: kako bi bile nebeski ukras, za gađanje šejtana i kao znakove preko kojih se neko upućuje. Ko za njih kaže nešto drugo on je pogriješio, izgubio je svoj udio i obavezao se onim o čemu on nema nikakvog znanja." Završen citat.[1]

Katade je prezirao učenje o Mjesečevim položajima, dok ga Ibn-Ujejne nije uopšte dozvolio. Ove dvije predaje prenosi Harb. S druge strane, učenje o položajima Mjeseca su dozvolili Ahmed i Ishak.[2]

Prenosi se da je Ebu-Musa rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Trojica neće ući u Džennet: notorni alkoholičar, onaj koji kida rodbinske veze i onaj koji vjeruje u sihr te ga potvrđuje.'"

---

[1] Rekao je Buharija u svome Sahihu: "Rekao je Katade: 'Allah je stvorio ove zvijezde iz tri razloga: kako bi bile nebeski ukras'", kao što je rekao Uzvišeni: "**A nebo najbliže sjajnim zvijezdama smo ukrasili i nad njima Mi bdijemo.**" Zatim je rekao: "Za gađanje šejtana" - a ajeti na ovu temu su brojni - "**i kao znakove preko kojih se neko upućuje**" - i ovo je istina, jer su zvijezde stvorenja od Allahovih stvorenja, i ne možemo razumjeti njihovu tajnu osim onako kako nas je Allah, azze ve dželle, obavijestio.

[2] Ujedno, mišljenje koje su zastupali Ahmed i Ishak je ispravno mišljenje, jer je Allah, azze ve dželle, učinio dobro prema svojim robovima na taj način, pa je rekao Uzvišeni: "**On je Sunce izvorom svjetlosti učinio, a Mjesec sjajnim i položaje mu odredio da biste znali broj godina i računanje.**" Vanjština ajeta upućuje da je dobro upravo u učenju o mjesecu, te je ovaj ajet dokaz za dozvoljenost učenja o njemu.

Bilježe ga Ahmed i Ibn-Hibban u svome Sahihu.[1]

MES`ELE:

1. Mudrost u stvaranju zvijezda;
2. Odgovor onima koji izjavljuju suprotno;
3. Spominjanje razmimoilaženja u dozvoljenosti učenja Mjesečevih položaja;
4. Prijetnja onima koji govore za sihr da je istina, pa čak i ako bi bio ubijeđen u njegovu neispravnost.

[1] Već smo pojasnili da je astrologija vrsta sihra, kao što je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: *"Ko nauči jednu vrstu od zvijezda, on je već naučio jednu vrstu sihra..."* Od vrsta koje ulaze u astrologiju u našem vremenu – a o čemu su ljudi u velikom nemaru i neznanju - jeste pojava horoskopa u velikom broju po časopisima. Ova vrsta ulazi u drugu vrstu astrologije koju smo prethodno naveli – djelotvornost, i u što nema sumnje jeste da je ovo vrsta gatanja koje smo obavezni negirati na svakom mjestu i ne unositi te stvari u svoje kuće, čitati ih i pregledati, jer to nije dozvoljeno, a ako bismo to učinili to bi bilo isto kao da smo otišli direktno kod vračara bez preziranja. Jer ako bi gledao svoj znak i čitao o njemu, to bi bilo isto kao kada bi došao kod vračara i pitao ga o sebi, što je opet zabranjeno, pa ako bi povjerovao u ono što čita, onda bi tada pronevjerovao u ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem.
U stvarnosti, oni koji objavljuju horoskope su pravi vračari, što te sve upućuje na usamljenost tevhida među svojim nosiocima, i usamljenost ove knjige – Knjige o tevhidu – čak i kod onih koji su ostali na čistom razumu i nasljeđu, kao i kod nosioca ove da`ve (poziva u islam).

29. TRAŽENJE KIŠE OD ZVIJEZDA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ﴾

"I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana – vi u njega ne vjerujete." (El-Vakia, 82.)[2]

Ebu-Malik el-Eš`ari, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Četiri stvari od džahilijjeta će ostati u mome ummetu što neće ostaviti:[3] ponos plemićkim porijeklom,[1]

---

[1] Misli se na pripisivanje kiše zvijezdama. Nekada neki govore za neke zvijezde da donose kišu, što je u proturječnosti s potpunim tevhidom, jer potpuni tevhid obavezuje roba da pripisuje sve blagodati samo Allahu, Jedinome, i da ništa od njih ne pripisuje nekome drugome, pa čak i ako bi taj neko drugi bio sebebom – uzrokom, i u ovome imamo dva slučaja prelaženja granica:

1. Prvo je da one nisu uopšte sebeb u dolasku kiše.
2. Drugo je da se učine sebebima, a sam ih Allah, azze ve dželle, nije učinio takvima, te da im se pripiše blagodat, dobrota i napajanje kišom.

[2] Rekli su učenjaci tefsira da je značenje ovog ajeta: "**I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana – vi u njega ne vjerujete**", tako što blagodat koja vam dolazi od Allaha vi pripisujete nekome drugome.

[3] U ovom dijelu hadisa je dokaz da su ova djela pokuđena, te da su od dijelova džahilijjeta, a u Buharijinom sahihu je hadis kojeg prenosi Ibn-Abbas da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Tri*

kaljanje porijekla,[2] traženje kiše od zvijezda[3] i kukanje usljed nevolje." Zatim je rekao: "Ako se ona koja kuka ne pokaje prije svoje smrti ustaće na Sudnjem danu a na njoj će biti haljina od katrana i zahrđali pancir."

Bilježi ga Muslim.[4]

Oni bilježe i predaju od Zejd b. Halida, radijallahu anhu, u kojoj kaže:

"Klanjao nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sabah- namaz na Hudejbiji poslije kiše koja je bila protekle noći, pa kada je obavio namaz okrenuo se ljudima i rekao: "Znate li šta je rekao vaš Gospodar?" Rekli su: 'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.'[5] Reče: 'Rekao je: 'Od mojih robova je osvanuo neko ko vjeruje u Mene i ko ne vjeruje. Što se tiče onoga koji je rekao:

čovjeka su najmrža Allahu...i onaj koji želi uvesti u islam neki džahilijjetski običaj."

[1] Iz oholosti i uzdizanja nad drugima.

[2] Tako što će omalovažavati i kaljati porijeklo neke osobe, ili tako što neće vjerovati - naravno, bez ikakvog vjerskog dokaza i bez ikakve potrebe - nekome da pripada onome za koga ovaj tvrdi da je od njega nego će ga u laž utjerivati.

[3] Misli se na pripisivanje kiše zvijezdama a obuhvata i ono što je još gore od toga, a to je da traži direktno od zvijezde da ga napoji kišom.

[4] Kukanje ili naricanje je od velikih grijeha, a predstavlja podizanje glasa pri nekoj nevolji, kao i kidanje džepova i slično. Sve je to u suprotnosti s obaveznim saburom – strpljenjem, i to je od džahilijjetskih običaja.

[5] Spominjanje Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, ograničava se samo na period njegovog ovozemaljskog plemenitog života, tj., ova rečenica se ne govori nakon njegove smrti. Nakon njegove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti kaže se ako osoba nešto ne zna: "Allah najbolje zna."

'Opskrbljeni smo kišom iz Allahove dobrote i milosti', on vjeruje u mene, a ne vjeruje u zvijezdu.'[1] A onaj koji je rekao: 'Opskrbljeni smo kišom zbog te i te zvijezde', on ne vjeruje u mene, a vjeruje u zvijezdu."[2]

Oni također bilježe predaju od Ibn-Abbasa u značenju da su neki od njih rekli: "Obistinila se ta i ta zvijezda", pa je Allah objavio ove ajete:

﴿فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ﴾

"I kunem se časom kad se zvijezde gube" –

sve do riječi:

﴿أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ﴾

"Vi u njega ne vjerujete?"[3]

---

[1] Ovo iz razloga jer je pripisao blagodat samo Allahu, što opet upućuje na njegov iman – vjerovanje.

[2] Ako bi osoba mislila ovim riječima da je zvijezda uzrok padanja kiše, onda bi to bio mali kufr, koji ne izvodi iz vjere, a ako bi mislila da je zvijezda ta koja je spustila kišu kao odgovor svojim obožavaocima, ili iz svoje milosti prema ljudima, onda bi to bio veliki kufr, koji izvodi svoga počinioca iz vjere.

[3] I ovi ajeti su potpuno jasni u svojoj poruci.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure El-Vakia;
2. Spominjanje četiri stvari svojstvene džahilijjetu;
3. Spominjanje kufra u nekima od njih;
4. Postoji kufr koji ne izvodi iz vjere;
5. Njegove, azze ve dželle, riječi: ***"Od mojih robova je osvanuo neko ko vjeruje u Mene i ko ne vjeruje"***, su došle kao uzrok spuštanja blagodati;
6. Razmišljanje o imanu na ovom mjestu;
7. Razmišljanje o kufru na ovom mjestu;
8. Razmišljanje o riječima: "Obistinila se ta i ta zvijezda";
9. Učenjakovo predstavljanje nekog pitanja učeniku na upitni način shodno riječima: ***"Znate li šta je rekao vaš Gospodar?"***;
10. Prijetnja onima koje nariču i kukaju.

30. POGLAVLJE O RIJEČIMA ALLAHA UZIŠENOGA: [1]

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللّهِ أَندَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّهِ﴾

“Ima ljudi koji su mjesto Allaha kumire prihvatili, vole ih kao što se Allah voli...” (El-Bekara, 165.) [2]

Rekao je Uzvišeni:

﴿قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا

وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ اللّهِ وَرَسُولِهِ﴾

“Reci: ' Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju

---

[1] Imam je ovim poglavljem počeo navoditi ibadete srca i način na koji se rade samo radi Allaha, azze ve dželle.
Oni su od obaveznih dijelova tevhida i njegove potpunosti. Započeo ih je poglavljem o ljubavi i da Allah, azze ve dželle, mora biti draži robu od svega pa čak i od samog sebe. Ova ljubav se odnosi na ljubav iz ibadeta u kojoj je prisutno vezivanje za voljenoga tako što će se izvršavati njegove naredbe uz želju i lično htijenje, čežnju za voljenim, kao i udaljavanje od onoga što on zabrani opet uz želju i lično htijenje.
Ovo je ljubav iz ibadeta koju ako bi usmjerili prema nekome mimo Allaha, azze ve dželle, to bi bio veliki širk. Ona je stub vjere, temelj ispravnosti srca, i usmjerenje ove ljubavi samo ka Allahu je vadžib.

[2] Uzimaju one za koje misle da su Allahu jednaki, suparnici i slični i koje poistovjećuju u ljubavi sa Allahom, azze ve dželle.

strahujete da neće proće imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate – miliji od Allaha i Njegova Poslanika...'" (Et-Tevba, 24.)[1]

Od Enesa se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neće vjerovati niko od vas sve dok mu ja ne budem draži od djeteta njegovoga, i roditelja njegovoga, i svih ljudi."

Bilježe ga Buharija i Muslim.[2]

Oni bilježe od njega i drugu predaju u kojoj kaže:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Kod koga se nađu tri stvari osjetiće slast imana: da mu Allah i Njegov Poslanik budu draži od bilo čega mimo

---

[1] Ovaj ajet nosi u sebi prijetnju, što upućuje da je davanje prednosti drugima u ljubavi nad Allahom veliki grijeh, haram, jer je Allah u njemu spomenuo žestoku prijetnju, pa je obavezno – da bi tevhid bio potpun – da rob više voli Allaha i Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, više od bilo kojeg voljenoga. Ljubav prema Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, je ljubav radi Allaha, a nije ljubav sa Allahom, jer nam je Allah, azze ve dželle, naredio ljubav prema Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem.

[2] Riječi: *"Neće vjerovati"*, upućuju da osoba neće imati potpun iman. *"...sve dok mu ja ne budem draži od djeteta njegovoga, i roditelja njegovoga, i svih ljudi"* - sve dok ljubav prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ne bude ispred svih drugih stvorenja, i sve dok kod same osobe ne bude draži i na većem stepenu od njenog djeteta, roditelja i svih ljudi, a ovo se sve vidi kroz djelo, tako da onaj koji voli Allaha, azze ve dželle, ljubavlju ibadeta, želje i straha, pokreće se tražeći Njegovo zadovoljstvo i udaljavajući se od svega u čemu se nalazi bilo šta što bi bilo uzrokom Gospodarove, azze ve dželle, ljutnje, a isti rezultat biva ako volimo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, onako kako nam je naređeno.

njih, da voli osobu samo u ime Allaha, da prezire povratak u kufr nakon što ga je Allah izbavio iz njega kao što prezire da bude bačen u vatru.'"

U drugoj predaji stoji: *"Neće niko naći slast imana sve dok..."* - pa do kraja hadisa.[1]

Prenosi se da je Ibn-Abbas rekao: "Ko zavoli u ime Allaha, i zamrzi u ime Allaha, i bude prijateljevao u ime Allaha, i neprijateljevao u ime Allaha, pa zaista se Allahova posebna zaštita postiže upravo time.[2] Rob neće osjetiti okus imana, pa čak i ako bi njegov namaz i post bili mnogobrojni, sve dok ne bude posjedovao sve to. Većina ljudskih bratimljenja je postala radi dunjaluka, a od toga neće nikakve koristi imati." Bilježi ga Ibn-Džerir. Ibn-Abbas je za riječi Uzvišenoga:

﴿وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الأَسْبَابُ﴾

"I kad će veze koje su ih vezale prekinute biti" (El-Bekare, 166) rekao: "To je ljubav."[3]

[1] Pod ovom slašću podrazumijeva se slast koja biva kao posljedica potpunog imana, jer iman posjeduje slast koja se dešava u duši.

[2] Osoba postaje od Božijih štićenika ako bude izvršavala ova djela – evlija, čime ga Allah zavoli i potpomogne.

[3] Ibn-Abbas je za riječi Uzvišenoga: **"i kad će veze koje su ih vezale prekinute biti"**, rekao: "To je ljubav" - jer su mušrici činili širk preko svojih božanstava, voljeli ih i mislili da će se ona zalagati za njih na Sudnjem danu zbog ljubavi koju su im poklanjali.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure El-Bekare;

2. Tumačenje ajeta iz sure Et-Tevba;

3. Obaveza voljenja Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, više od samog sebe, porodice i imetka;

4. Negacija imana u hadisu ne upućuje da je osoba izašla iz okvira islama;

5. Iman ima svoju slast, koju osoba nekada osjeti, a nekada ne osjeti;

6. Spominjanje četiri srčana djela, koja ako se ne nađu ne može se postići posebna Allahova zaštita, niti može neko osjetiti slast imana bez njihovog posjedovanja;

7. Ashabovo razumijevanje stvarnosti, a to je da je većina ljudskih bratimljenja iz ovosvjetskih razloga;

8. Tumačenje ajeta:

﴿وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الأَسْبَابُ﴾

"I kad će veze koje su ih vezale prekinute biti."; (El-Bekare, 166)

9. Ima mušrika koji vole Allaha velikom ljubavlju;

10. Žestoka prijetnja onima kojima bude osam stvari spomenutih u ajetu draže od njihove vjere;

11. Ko bude volio nekog idola istom ljubavalju kao što se treba voljeti Allah, on je počinio veliki širk.

31. POGLAVLJE O RIJEČIMA ALLAHA UZVIŠENOG:

﴿إِنَّمَا ذَٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾

"To vas je samo šejtan plašio pristalicama svojim, i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!"

(Ali Imran, 175.) [1]

---

[1] Ovo poglavlje je došlo kao pojašnjenje jednog od ibadeta, a to je strah od Allaha, kao i da je to jedan od obaveznih ibadeta srca. Svako njegovo upotpunjenje je ujedno i upotpunjenje tevhida, a svaki nedostatak u njemu je nedostatak potpunog tevhida.

Osjećanje straha prema nekome drugom mimo Allaha, azze ve dželle, se dijeli na strah koji je širk, strah koji je samo haram, i strah koji je dozvoljen.

Strah koji je širk u ovosvjetskim djelima je onaj strah kada se osoba boji da će ga neko koga veličaju od stvorenja pogoditi nekim zlom čiji uzroci nisu vidljivi, pa da se boji u tajnosti i kad je skriven, bez obzira da li to bio neki vjerovjesnik, ili evlija, ili neko od džinna.

Strah koji je širk i vezan je za ahiret jeste da se osoba pribojava da mu dotična osoba koja se veliča neće biti od koristi na Sudnjem danu, pa da bi postigao korist od njega na ahiretu, i da bi se za njega zalagao, ili ga privukao sebi na ahiretu, a udaljio od patnje, on osjeća strah prema njemu.

Strah koji je samo haram – ne izvodi iz islama – jeste onaj kada se osoba boji od nekog stvorenja u izvršavanju nekog vadžiba, ili udaljavanju od nekog harama, a što je sve Allah naredio ili zabranio.

Prirodni strah je dozvoljen, kao kada nas je strah od neprijatelja, zvijeri, vatre i slično, jer je sve to normalna pojava.

Najispravnije tumačenje ovog ajeta je da šejtan plaši pripadnike tevhida njihovim neprijateljima, "**...i ne bojte ih se**" - ovo je zabrana, a zabrana upućuje da je dotično djelo haram, tj. osjećanje straha od

Rekao je Uzvišeni:

﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّهِ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلاَةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلاَّ اللّهَ﴾

"Allahove džamije održavaju oni koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju, i koji molitvu obavljaju, i zekat daju, i koji se nikoga osim Allaha ne boje..." (Et-Tevba, 18.)[1]

Rekao je Uzvišeni:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ﴾

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allaha' - a kad neki Allaha radi budu na muke stavljen, on drži da je ljudsko mučenje isto što i Allahova kazna.'" (El-Ankebut, 10.)[2]

Od Ebu-Seida, radijallahu anhu, se prenosi predaja koja je na stepenu merfua u kojoj se kaže:

"Zaista je od slabosti ubijeđenosti[1] da zadovoljiš ljude izazivajući Allahovu srdžbu, i da im zahvaljuješ za

---

nekog stvorenja je zabranjeno (ako je riječ o jednoj od prve dvije vrste straha). Sve ovo upućuje da je u ovom ajetu došla zabrana jedne vrste širka. **"...a bojte se Mene, ako ste vjernici!"** - na ovom mjestu je naredio da se bojimo samo Njega, što nas opet upućuje na činjenicu da je strah također jedna vrsta ibadeta.

[1] Ajet upućuje svojom vanjštinom da se strah mora osjećati samo od Allaha, i da je Allah pohvalio one koji ga posjeduju na taj način, jer se na taj način boje samo Allaha, Jedinoga, i nikoga više.

[2] Tako što će se bojati tog mučenja, pa će se ostaviti ono što mu je Allah naredio, ili će učiniti nešto što mu je Allah zabranio bojeći se ljudskog prigovora.

opskrbu koja je od Allaha, i da ih kudiš zbog nečega što ti Allah nije dao. Zaista Allahovu opskrbu ne donosi žudnja onoga koji za njom žudi, niti je sprječava negodovanje onoga koji je ne želi."[2]

Od Aiše, radijallahu anha, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ko bude tražio Allahovo zadovoljstvo tako što će ljudi biti na njega srditi, Allah će biti zadovoljan s njim i učiniće da i ljudi budu zadovoljni s njim, a ko bude tražio zadovoljstvo ljudi tako što će Allah biti srdit na njega, Allah će se rasrditi na njega i učiniće da i ljudi budu na njega srditi."

Bilježi ga Ibn-Hibban u svome Sahihu.[3]

---

[1] Ovo je od uzroka slabosti imana, a iman slabi griješenjem, jer se iman povećava pokornošću, a umanjuje griješenjem.

[2] Hadis upućuje da je traženje ljudskog zadovoljstva griješeći prema Allahu zabranjeno djelo, haram i grijeh.

[3] Ovo je nagrada onoga koji bude osjećao strah iz ibadeta samo prema Allahu, a spomenuta je i kazna onoga čiji iman ne bude potpun sa strane straha, jer je počinio grijeh bojeći se ljudi i čineći taj strah povodom za činjenjem drugog harama ili ostavljanjem nekog vadžiba.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure Ali `Imran;
2. Tumačenje ajeta iz sure Et-Tevba;
3. Tumačenje ajeta iz sure El-Ankebut;
4. Ubjeđenje slabi i jača;
5. Znak njegove slabosti, a od toga je i ovo troje;
6. Iskreno osjećanje straha samo od Allaha je od farzova – obaveznih djela;
7. Spominjanje nagrade za onoga ko ga bude osjećao;
8. Spominjanje kazne za onoga ko ga bude ostavio.

32. POGLAVLJE O RIJEČIMA ALLAHA UZVIŠENOGA:

﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾

"I u Allaha se pouzdajte, ako ste vjernici!" (El-Maida, 23.) [1]

---

[1] Ovo poglavlje pojašnjava da je tevekkul – oslonac na Allaha jedan od šartova (uslova) ispravnosti islama, a stvarnost tevekkula u šeriatu obuhvata velike ibadete srca, a odnosi se na prepuštanje stvari Allahu, azze ve dželle, uz poduzimanje uzroka.

Mutevekkil – onaj koji se oslanja na nekoga, u šeriatu je onaj koji poduzima uzroke a zatim prepušta stvar Allahu, azze ve dželle, u pribavljanju koristi preko uzroka, i dešavanju neke stvari kao posljedica dotičnog uzroka, kao i u sreći i potpomaganju od Allaha, jer nema moći niti snage osim sa Allahom, azze ve dželle, tako da je tevekkul čisti ibadet srca.

Oslonac na nekoga drugoga mimo Allaha, azze ve dželle, ima dvije situacije:

1. Da bude na stepenu velikog širka, a to biva kada se osoba osloni na neko stvorenje u onome što nije u stanju učiniti niko osim Allaha, azze ve dželle, kao što je opraštanje grijeha, opskrba djetetom, službom. Ove stvari se dešavaju u velikom broju kod obožavaoca kaburova i evlija, i sve je to veliki širk prema Allahu, subhanehu ve teala, koji se kosi s temeljem tevhida.
2. Da se osloni na neko stvorenje u onome što mu je Allah dao moć i sposobnost, i ovo je mali i skriveni širk, kao kada bi rekao: "Oslanjam se na Allaha i na tebe." Isto tako nije dozvoljeno reći ni: "Oslanjam se na Allaha a zatim na tebe", jer ni jednom stvorenju ne pripada ni jedan dio tevekkula, a pravi tevekkul kojeg smo spomenuli ne pripisuje se nikome do

Rekao je također:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ﴾

"Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene..." (El-Enfal, 2.)[1]

Rekao je Uzvišeni:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾

"O Vjerovjesniče, Allah ti je dovoljan i vjernicima koji te slijede." (El-Enfal, 64.)[2]

Allahu, azze ve dželle, jer je tevekkul prepuštanje stvari onome u čijoj ruci se one nalaze, dok stvorenje ne posjeduje ništa, osim što je ono samo uzrok, kao da mu Allah dozvoli da bude zagovornik za nekoga, i ovo ne znači da se on oslonio na njega.

U ajetu je došla naredba za postojanjem tevekkula, a iz njegove obaveze vidimo da je on ibadet, dok sama konstrukcija rečenice (naravno, na arapskom jeziku) upućuje da se tevekkul smije usmjeriti samo ka Allahu, azze ve dželle, i da je to ibadet koji je dostojan samo da bude prema Allahu.

Ovo je prvi dokaz iz ajeta, dok je drugi u samom njegovom kraju kada je rekao Uzvišeni: **"...ako ste vjernici!"** i time učinio ispravnost imana ovisnim od usmjerenja tevekkula samo prema Allahu, azze ve dželle.

[1] Sama vanjština ovog ajeta upućuje da su se oni samo na Allaha oslonuli pa ih je opisao ovim osobinama, što opet upućuje da tevekkul zauzima najveće mjesto kod mu`mina, posjednika imana.

[2] Dovoljan će ti biti Allah, kao i svima onima koji te budu slijedili od vjernika, a ko se bude oslonio na Allaha, niko mu više ne treba, pa je zbog toga naveo sljedeći ajet: **"Onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta."**

Također je rekao:

﴿وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾

"Onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta." (Et-Talak, 3.)

Od Ibn-Abbasa se prenosi da je rekao:

﴿حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾

"'Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar!' - *izgovorio ih je Ibrahim, alejhisselam, kada je bačen u vatru, i izgovorio ih je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, kada su mu rekli:*

﴿إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُواْ لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَاناً وَقَالُواْ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾

'Neprijatelji se okupljaju zbog vas, treba da ih se pričuvate!' - pa im je to učvrstilo vjerovanje." (Alu Imran, 173.) Bilježe ga Buharija i Nesai.

Tevekkul na Allaha, azze ve dželle, se vraća, kao što smo spomenuli, na razumijevanje tevhidur-rububijjeta i veličini vjerovanja u njega, jer se kod nekih mušrika zna ponekad naći tevekkul na Allaha u velikoj mjeri.

Zbog ovoga kažemo da se formiranje tevekkula u srcu vraća na pomno razmišljanje o posljedicama rububijjeta, pa koliko god rob bude više razmišljao o Allahovom carstvu, nebesima i Zemlji... toliko će njegovo znanje biti potpunije i savršenije u spoznaji da samo Allah posjeduje svo to carstvo i da samo On raspolaže njime kako hoće, kao i da je Njegovo pomaganje roba nešto potpuno lahko u odnosu na ono što Allah, azze ve dželle, čini u Svome carstvu. Zbog tog razmišljanja mu`min veliča Allaha, azze ve dželle, pa se time povećava i njegov tevekkul na Njega.

MES`ELE:

1. Tevekkul je od farzova;
2. On je, također, i od uslova imana;
3. Tumačenje ajeta iz sure El-Enfal;
4. Tumačenje ajeta koji se nalazi na njenom kraju;
5. Tumačenje ajeta iz sure Et-Talak;
6. Veličina ovih riječi, kao i da su to riječi Ibrahima, alejhisselam, i Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, u teškim situacijama.

33. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿أَفَأَمِنُواْ مَكْرَ اللّهِ فَلاَ يَأْمَنُ مَكْرَ اللّهِ إِلاَّ الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾

"Zar oni mogu biti sigurni od Allahove spletke? Allahove spletke se ne boji samo narod kome propast predstoji."
(El-Earaf, 99.)[1]

Rekao je također:

﴿وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلاَّ الضَّآلُّونَ﴾

"Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli." (El-Hidžr, 56.) [1]

---

[1] Poglavlje je posvećeno značenju oba ajeta zbog njihove povezanosti, jer je u prvom ajetu došlo da je od osobina mušrika sigurnost od Allahove kazne, pa se nisu ni bojali, a sigurnost od Allahove spletke je proizvod nepostojanja straha i ostavljanja straha koji je ibadet, a strah iz ibadeta od Allaha je ibadet srca.
Stvarnost Allahove, azze ve dželle, spletke i značenje ove osobine je da On, subhanehu, olakšava robu njegova djela, sve dok ne pomisli da je dostigao do vrhunca sigurnosti, tako da sve to ide postepeno, kao što je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: *"Kada vidite da Allah daje nekom robu koji je postojan na svome griješenju, znajte da je to samo postepeno dobivanje priznanja."* Allah, azze ve dželle, pravi spletke onima koji spletkare prema Njegovim štićenicima, vjerovjesnicima i vjeri Njegovoj, i ona je na ovom mjestu svojstvo potpunosti, jer tada pokazuje ponos, moć i silu...

Od Ibn-Abbasa, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan o velikim grijesima, pa je rekao:

"Širk prema Allahu, očajavenje za Allahovom olakšicom i sigurnost od Allahove spletke."[2]

Prenosi se da je Ibn-Mes`ud rekao: "Najveći veliki grijesi su: širk prema Allahu, sigurnost od Allahove spletke, gubljenje nade u Allahovu milost i očajavanje za Allahovom olakšicom." Bilježi ga Abdur-Rezzak.[3]

---

[1] Ajet kazuje da je od osobina zabludjelih gubljenje nade u Allahovu milost, azze ve dželle, što će opet reći, gledano sa suprotne strane, da je osobina bogobojaznih i upućenih negubljenje nade u Allahovu milost.

Spoj između straha i nade je vadžib po šeriatu, kako bi ibadet bio ispravan.

Ali, koje od njih dvoje treba da zauzima veće mjesto u srcu?

Kod osobe koja je zdrava i griješi treba da preovladava strah u srcu, dok kod osobe koja je bolesna i koja se boji uništenja i smrti treba da preovladava nada u Allahovu milost. Ove dvije osobine se izjednačavaju kod onih koji ispunjavaju obaveze i žure u rađenju dobrih dijela: **"Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i u strahu, i bili su prema Nama ponizni."**

[2] Očajavanje za Allahovom olakšicom vraća se na ostavljanje nade koja je ibadet, a sigurnost od Allahove spletke vraća se na ostavljanje straha koji je iz ibadeta, njihovo spajanje je jedan od vadžiba, a njihov nestanak ili manjkavost je ujedno i manjkavost tevhida kod osobe u čijem srcu se to desi.

[3] Gubljenje nade u Allahovu milost je opšte, i milost na ovom mjestu obuhvata pribavljanje blagodati kao i otklanjanje nesreća, a Allahova, azze ve dželle, olakšica se u većini slučajeva odnosi na rješavanje i završetak nekih nedaća.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure El-E`araf;
2. Tumačenje ajeta iz sure El-Hidžr;
3. Žestoka prijetnja onome ko bude siguran od Allahove spletke;
4. Žestoka prijetnja onima koji očajavaju.

34. OD VJEROVANJA U ALLAHA JE I SABUR – STRPLJIVOST NA ALLAHOVIM ODREDBAMA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ﴾

"A On će srce onoga koji u Allaha vjeruje uputiti." (Et-Tegabun, 11.)[2]

Rekao je Alkame: "To je čovjek kojeg pogodi nedaća i zna da je ona od Allaha, te bude time zadovoljan i povinuje se."[3]

---

[1] Od vrlina imana i njegovih dijelova je sabur na Allahovim odredbama, i on je na velikom stepenu i od najuzvišenijih ibadeta, jer svaki vadžib zahtijeva sabur, kao što i zabranjene stvari zahtijevaju sabur, a također i ovosvjetska određenja , tako da je sabur dobio tri svoje vrste.
Stvarnost sabura je čuvanje jezika od žalbi, zatim čuvanje srca od srdžbe, kao i čuvanje organa od pokazivanja srdžbe koja bi se pokazala kidanjem džepova, udaranjem obraza i slično.

[2] Ko bude Allaha veličao i Njegove naredbe izvršavao a Njegovih zabrana se klonio, On će njegovo srce uputiti ka ibadetima, saburu i udaljiti ga od srdžbe.

[3] Alkamine riječi su u vezi prethodnog ajeta, a čovjek kojeg je spomenuo je zadovoljan Allahovom odredbom i Njemu se povinuje i pokorava jer zna da je sve to od Njega. Ovo Alkamino tumačenje je po samoj svojoj vanjštini tačno i ispravno, jer su i nedaće od kadera – određenja, a kader se opet vraća na Allahovu, azze ve dželle, mudrost.

U Muslimovom Sahihu je predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, u kojoj se kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Dvije stvari se nalaze kod ljudi i obje su kufr: kaljanje porijekla i naricanje za umrlim."[1]

Buharija i Muslim bilježe predaju od Ibn-Mes`uda, koja ima stepen merfua:

"Nije od nas onaj ko udara po obrazima, kida džepove i doziva na način na koji su to radili u džahilijjetu."[2]

Allahova mudrost podrazumijeva da postavi stvari na njihovo mjesto koje će imati lijep završetak, tako da znaš da će na kraju svake nedaće koja pogodi nekog roba biti dobro po njega, pa ili će se strpiti na toj nedaći i biti nagrađen za svoj sabur, ili će se razljutiti i zaraditi samo grijeh.

[1] *"Dvije stvari se nalaze kod ljudi, a obje su kufr"*, ove dvije osobine su od dijelova kufra koje se nalaze kod ljudi i koje će ostati pri njima: *"Kaljanje porijekla i naricanje za umrlim."* Naricanje se odnosi na žalbu i kukanje, što je sve u suprotnosti sa saburom, a u obaveznom saburu je čuvanje organa od udaranja obraza, kidanja džepova i sličnoga, kao i čuvanje jezika od žalbi i kukanja.

To što su ove osobine od kufra ne znači da onaj kod koga se one nađu biva kafirom koji izlazi iz vjere u potpunosti, nego upućuju da osoba kod koje se one nađu posjeduje samo neke osobine nevjernika i neke dijelove kufra.

[2] Riječi: *"Nije od nas"* upućuju da je dotično djelo od velikih grijeha, pa zbog toga kažemo da je ostavljanje sabura a pokazivanje ljutnje jedan od velikih grijeha, a grijesi umanjuju iman, jer se iman povećava pokornošću, a opada griješenjem, i manjkavost imana zna umanjiti i potpunost tevhida, a ustvari, ostavljanje sabura je u suprotnosti sa obaveznom potpunošću tevhida.

Od Enesa, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Kada Allah hoće dobro nekom Svom robu, On mu ubrza kaznu još na dunjaluku, a kada hoće zlo nekom Svom robu On ga ostavi na njegovom grijehu kako bi ga kaznio za njega na Sudnjem danu."[1]

Rekao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem:

"Zaista je veličina nagrade zbog veličine iskušenja. Zaista Allah, teala, kada zavoli neki narod, On ih stavi na kušnju, pa ko bude zadovoljan i dobiće zadovoljstvo, a ko se rasrdi, dobiće srdžbu."

Tirmizi je rekao za ovaj hadis da je hasen – dobar.

[1] U ovom hadisu je pojašnjenje Allahove, azze ve dželle, mudrosti koja, ako bi je se prisjetila osoba koja je pogođena nekom nedaćom, povećava kod nje sabur i ona se tada okiti ovim velikim ibadetom srca koji podrazumijeva ostavljanje srdžbe kao i zadovoljstvo Allahovim, azze ve dželle, djelom i odredbom. Zbog toga su neki ispravni prethodnici okrivljavali sami sebe kada bi vidjeli da ih ništa ne snalazi od nedaća, ili ako ne bi bili bolesni i slično.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure Et-Tegabun;
2. Ovo je od vjerovanja u Allaha;
3. Kaljanje porijekla;
4. Žestoka prijetnja onima koji budu udarali po obrazima, kidali džepove i dozivali na način na koji su dozivali u džahilijjetu;
5. Znak kada Allah želi nekom robu dobro;
6. Znak kada Allah želi nekom robu zlo;
7. Znak kada Allah zavoli nekog roba;
8. Zabrana srdžbe;
9. Nagrada koja biva zbog zadovoljstva nekim iskušenjem.

35. ŠTA JE DOŠLO O RIJA`U? [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

"Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, obožavajući svoga Gospodara, ne smatra Njemu ravnim nikoga." (El-Kehf, 110.) [2]

---

[1] Riječ je o prijetnji onome kod koga se nađe ovo djelo, kao i stvarnost da je ono jedna vrsta širka prema Allahu, azze ve dželle.
Njegovo prvobitno značenje dolazi od viđenja prostim okom, i to kada bi neko činio neki ibadet kako bi ga vidjeli ljudi i pohvalili za to djelo.
Rija` ima dva stepena:

1. Rija` koji se nalazi kod munafika – licemjera, i biva tako što pokazuje da je od muslimana, a u stvarnosti je nevjernik, a sve to kako bi ga drugi vidjeli. Ovo djelo je u suprotnosti sa samim osnovama tevhida i kufr prema Allahu, azze ve dželle, kufr koji izvodi svoga počinioca iz islama.
2. Da neki musliman radi neko djelo kako bi ga drugi vidjeli, i ovaj stepen se još naziva skrivenim širkom, koji je u suprotnosti s potpunim tevhidom.

[2] Rekao je Uzvišeni Allah: "**Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, obožavajući**

Od Ebu-Hurejre, r.a., se prenosi predaja koja ima stepen merfua:

" Rekao je Uzvišeni Allah: "Od svih ortaka, ja sam najneovisniji od širka – suparništva. Ko učini neko djelo u kojem mi pripiše suparnika, Ja ću ostaviti i njega i njegov širk."

Bilježi ga Muslim.[1]

Od Ebu-Seida se prenosi predaja koja ima stepen merfua:

Gospodara svoga, ne smatra Njemu ravnim nikoga'". U ovom ajetu je zabrana činjenja širka, i ova zabrana je opšta, tako da obuhvata sve vidove širka od kojih je i rija`. Zbog toga su ispravni prethodnici dokazivali ovim ajetom mes`ele vezane za rija`, kao što ga je i sam imam, rahimehullah, naveo na ovom mjestu, a riječ "nikoga" obuhvata sva stvorenja bez obzira da li se to radilo o gledanju ili slušanju, i slično.

[1] Hadis upućuje da se djelo učinjeno iz rija`a vraća njegovom počiniocu, pa ako bi rija` bio prisutan u nekom ibadetu od samog njegovog početka, onda bi cijelo djelo bilo pokvareno, a njegov počinioc bi bio griješan zbog rija`a i bio bi nosiocem skrivenog, tj. malog širka.

Ako bi djelo bilo u samom početku samo radi Allaha, ali ga osoba pomiješa sa rija`om, tj. ako izvrši neki vadžib, ali doda na njega, kao kada bi produžio boravak na ruku`u ili zikrenju kako bi ga vidjeli ljudi, u tom slučaju bi ovaj dodatak bio upropašten i on bi bio griješan zbog njega, - to je vezano za tjelesne ibadete.

Što se tiče ibadeta koji su vezani za imetak, oni se razlikuju od tjelesnih. *"Ko učini neko djelo"* - ko ga započne, i obuhvata svako djelo, pa, Allah je najneovisniji od širka i On neće primiti ništa osim što bude samo radi Njega, azze ve dželle.

"A zar da vas ne obavijestim o onome čega se za vas plašim više od Mesiha Dedždžala (lažnog Mesiha)?" Rekli su: "Svakako, o Allahov Poslaniče!" Rekao je: "Skriveni širk. Čovjek ustane, pa klanja i uljepša svoj namaz zbog toga što je vidio da ga neko gleda."

Bilježi ga Ahmed.[1]

[1] *"A zar da vas ne obavijestim o onome čega se za vas plašim više od Mesiha Dedždžala (lažnog Mesiha)?"* Spomenut je Dedždžal jer je njegova pojava jasna i vidljiva, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je pojasnio šta će se desiti u vezi njega, ali se rija` često nameće srcu, i to je širk koji postepeno vodi roba da zaboravi na Allahovu, azze ve dželle, kontrolu i okreće se ka pažnji i kontroli stvorenja, pa je zbog svega toga njegova pojava i bila najviše čega se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bojao za nas, više nego što se bojao Dedždžala. Nakon toga pojasnio je kako se rija` dešava: "Čovjek ustane, pa klanja i uljepša svoj namaz zbog toga što je vidio nekog čovjeka da gleda u njega."

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure El-Kehf;
2. Velika stvar, a to je da se dobro djelo odbacuje ako bi se s njim pomiješalo nešto što nije urađeno u ime Allaha;
3. Spominjanje uzroka tog odbijanja, a to je savršenstvo Njegove neovisnosti;
4. Od tih uzroka je i to što je On, azze ve dželle, najbolji od svih ortaka;
5. Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, strah za svoje ashabe od rija`a;
6. On ga je čak i pojasnio, i to da osoba klanja Allaha radi, ali uljepša svoj namaz zbog toga što je vidio da neko gleda u njega.

36. OD ŠIRKA JE I AKO BI OSOBA HTJELA SVOJIM DJELOM POSTIĆI DUNJALUK [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿مَن كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لاَ يُبْخَسُونَ*أُوْلَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ إِلاَّ النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُواْ فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُواْ يَعْمَلُونَ﴾

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i biće uzaludno sve što su učinili." (Hud, 15-16.) [2]

---

[1] Znači, koga bude dunjalučka nagrada podstakla za činjenjem nekog djela, to bi bio mali širk prema Allahu, azze ve dželle.

[2] "Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i biće uzaludno sve što su učinili." Ovo je za one kojima to Allah bude želio, i iz ove sveobuhvatnosti su izdvojene neke stvari ajetom iz sure El-Isra`. Oni koji žele samo ovodunjalučki život i koji samo njemu teže i radi njega se pokreću, jesu nevjernici, pa je zbog njih i objavljen ovaj ajet, ali način na koji je objavljen obuhvata svakog onoga koji bude želio ovosvjetski život nekim svojim dobrim djelom.

Djela koja rob učini i bude htio postići neku dunjalučku nagradu dijele se na dvije grupe:

1. Da djelom koje bude uradio želi dunjalučku nagradu i bude mu namjera samo to, a ne želi njime postići nagradu na ahiretu, iako za to djelo Allah nije postavio neku određenu nagradu na dunjaluku kao što su namaz, post i slično od ibadeta. Potrebno je znati da nije dozvoljeno tražiti tim djelima neku dunjalučku korist, a ako bi je htio, onda bi tim djelom postao jednim od mušrika.
2. Djela za koja je Zakonodavac dao određene nagrade još na dunjaluku i podstiče na njihovo činjenje spominjući neke dunjalučke nagrade, kao što su povezivanje rodbinskih veza, dobročinstvo prema roditeljima i slično. Ako bi osoba u ovoj vrsti imala na umu ove nagrade prilikom činjenja nekog od tih dijela, ima na umu dunjalučku nagradu, i iskreno uradi to djelo radi Allaha, a ne bude imala na umu ahiretsku nagradu, onda bi i ta osoba ulazila pod žestoku prijetnju, što bi opet bila jedna vrsta širka. Ali, ako bi se prisjetila i dunjalučke i ahiretske nagrade u isto vrijeme, tada ne bi bilo nikakvih problema, jer šeriat nije podstakao ni na kakvo djelo spominjući ovosvjetsku nagradu osim kako bi to bio podsticaj na činjenje dotičnog djela.

Od situacija koje ulaze u ovaj ajet jeste i onaj ko radi neko dobro djelo zbog novca, kao neko ko bi učio vjersko znanje zbog postizanja nekog položaja, čisto radi posla, a ne bude mu briga otklanjanje neznanja od samog sebe, niti bude želio Džennet, niti bude bježao tim djelom od vatre, i na njega bi se odnosila prijetnja.

U ovu zabranjenu situaciju ulaze i oni koji rade djela iz rija`a, kao i oni koji čine dobra djela ali se pri njima nalazi nešto što poništava islam, tako da ovaj, iako bi neko rekao da je on vjernik to ne bi bilo tačno, jer da je to tačno i da je iskren, onda bi priznavao Allahovu jednoću onako kako mu je naređeno.

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Nesretan bio rob dinarov, nesretan bio rob dirhemov, nesretan bio rob ogrtačev, nesretan bio rob kadifin, ako dobije, raduje se, a ako ne dobije, rasrdi se. Nesretan bio i izopačio se, a ako bi ga trn ubo, ne izvadio ga. Tuba *(drvo u Džennetu)* ***robu koji uzme za uzdu svoga konja na Allahovom putu, raščupane kose, uprašenih stopala. Ako se nađe na staži, on je na straži, ako se nađe u pratnji, on je u pratnji. Ako nešto zatraži ne udovolji mu se, a ako se zagovara za nekoga, njegovo zagovorništvo ne biva primljenim."***[1]

[1] *"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Nesretan bio rob dinarov..."'* Rob koji je na ovom mjestu spomenut je onaj koji bude radio neko ahiretsko djelo kako bi postigao nešto od dunjaluka, pa ga je zbog toga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i nazvao dinarovim robom. Sve to upućuje da je to djelo od širka, jer robovanje ima svoje stepenove, od kojih je i mali širk, pa se kaže: "On je rob toga i toga", jer ga je ta stvar pokrenula na činjenje nekog djela, a zna se da je rob pokoran svome gospodaru, ide za njim gdje god da se on okrene.

MES`ELE:

1. Osoba želi dunjaluk radeći neko ahiretsko djelo;
2. Tumačenje ajeta iz sure Hud;
3. Nazivanje muslimana robom dinara, dirhema i ogrtača;
4. Pojašnjenje toga time što se raduje ako šta dobije, a ako ne dobije, rasrdi se;
5. Njegove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ***"Nesretan bio i izopačio se"***;
6. Njegove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ***"A ako bi ga trn ubo, ne izvadio ga"***;
7. Pohvala mudžahida opisanog prethodnim svojstvima u hadisu.

37. ONAJ KO BUDE POKORAN UČENJACIMA I ZAPOVJEDNICIMA U ZABRANJIVANJU NEČEGA ŠTO JE ALLAH DOZVOLIO, ILI DOZVOLJAVANJU NEČEGA ŠTO JE ZABRANIO, ON IH JE VEĆ UZEO GOSPODARIMA POred ALLAHA [1]

Rekao je Ibn-Abbas: "Samo što na vas nije palo kamenje s neba. Ja vam kažem rekao je Allahov Poslanik,

---

[1] Ovo poglavlje kao i naredna poglavlja pojašnjava šta sve iziskuje tevhid, kao i sve neophodnosti ispravnog upotpunjenja šehadeta - la ilahe illallah.
Učenjaci su sredstva i putevi ka razumijevanju tekstova Kur`ana i sunneta, tako da pokornost prema njima dolazi sa strane pokornosti Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, tj. slijedi pokornost prema Allahu i Poslaniku, dok nezavisnu pokornost posjeduje samo Allah, azze ve dželle, i ona je jedna od vrsta ibadeta. Pokornost Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je farz i vadžib jer nam ju je sam Allah naredio, i pokorni smo Vjerovjesniku iz ibadeta prema Allahu, azze ve dželle. "**A Mi nismo ni jednog poslanika poslali osim da bi mu se pokoravali prema Allahovom naređenju.** "Što se tiče pitanja koja se vraćaju na njihov idžtihad – misaoni trud u iznalaženju odgovora vraćajući se na tekstove Kur`ana i sunneta, i u kojima ne nalazimo poseban tekst iz Kur`ana i sunneta, tada smo pokorni učenjacima, opet po Allahovoj naredbi, jer moramo pitati one koji znaju ("**I pitajte one koji znaju ako vi ne znate**"), a također i sa strane postojanja dobrobiti koja ima svoje mjesto u šeriatu.

sallallahu alejhi ve sellem, a vi govorite: 'Rekli su Ebu-Bekr i Omer.'"[1]

Rekao je Ahmed b. Hanbel: "Čudim se narodu koji zna lanac prenosilaca i njegovu vjerodostojnost, a povodi se za mišljenjem Sufjana, a Uzvišeni Allah je rekao:

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

'Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.' (En-Nur, 63.)

Da li znaš šta je iskušenje? Iskušenje je širk. Ako bi čovjek možda odbacio neke njegove riječi, u njegovo srce bi ušlo nešto od odstupanja sa pravog puta i time bi bio uništen." [2]

---

[1] Ovu predaju bilježi imam Ahmed s vjerodostojnim lancem prenosilaca.
Riječi Ibn-Abbasa upućuju da nije dozvoljeno suprotstavljati se Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima, koje nose jasno značenje, navodeći nečije riječi koje nisu zasnovane na nekom šeriatskom dokazu, pa makar ta osoba bila i Ebu-Bekr ili Omer, radijallahu anhuma. Pa kad je tako s njima, kako je onda tek s ostalima, koji nisu na njihovom stepenu?!

[2] Pod ovim širkom misli se na jedan dio širka, ali koji može da dostigne i svoju potpunost. Odbacivanje riječi odnosi se na odbacivanje Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi zbog riječi nekog drugog. Uzvišeni Allah je rekao o Židovima: **"A kad oni skrenuše u stranu – a Allah učini da i srca njihova u stranu skrenu."** - jer su oni skrenuli po svojoj volji i bez ikakve prisile iako su znali dokaze koji su im bili jasni i vidljivi, ali kada su skrenuli u stranu, Allah je učinio da i njihova srca skrenu kao kazna za njihova djela.

Od Adija b. Hatima se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako uči ovaj ajet:

﴿اتَّخَذُواْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّهِ﴾

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje I monahe svoje...", *pa mu je rekao: "Mi ih nismo obožavali." On mu odgovori: "A zar nisu zabranjivali ono što je Allah dozvolio pa ste i vi to zabranjivali, i dozvoljavali su ono što je Allah zabranio pa ste i vi to dozvoljavali?" Rekao je: "Svakako." On reče: "To je njihovo obožavanje."*

Bilježi ga Ahmed i Tirmizi koji je rekao da je hadis hasen.[1]

---

[1] Pokornost svećenicima u dozvoljavanju i zabranjivanju dijeli se na dva dijela:

1. Da se pokorava učenjacima i zapovjednicima u mijenjanju vjere iz poštovanja prema njima i veličanja, pa dozvoljava nešto što su oni dozvolili i biva ubijeđen da je to sada dozvoljeno, a sve iz pokornosti njima i njihovog veličanja, iako i sam zna da je ono i dalje zabranjeno; ko bi uradio nešto ovakvo, uzeo bi ih za bogove, što je veliki kufr, a uz to i veliki širk prema Allahu, azze ve dželle, i on bi time usmjerio ibadet pokornosti prema nekom drugom mimo Allaha, azze ve dželle.
2. Da se pokorava nekom učenjaku ili zapovjedniku u zabranjivanju halala ili u dozvoljavanju harama tako što će ga izvršavati, a ubijeđen je da čini grijeh, i priznaje svoj grijeh, ali im se pokorava iz ljubavi prema griješenju ili iz ljubavi za njihovom bliskošću, i ovome pripada isti propis kao i svim drugim grješnicima.

Šejh je, rahimehullah, htio spominjući monahe, kao i pokornost koja je došla sa njihove strane, a oni su mnogo činili ibadete, da ukaže na

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure En-Nur;
2. Tumačenje ajeta iz sure Et-Tevba;
3. Skretanje pažnje na značenje ibadeta kojeg je Adijj negirao;
4. Način na koji je pojašnjavao Ibn-Abbas spominjući Ebu-Bekra i Omera, kao i Ahmedov način tako što je spomenuo Sufjana;
5. Promjena stanja do te mjere da je kod većine obožavanje isposnika, koje nazivaju evlijama, postalo najboljim ibadetom, a obožavanje učenjaka nazivaju znanjem i razumijevanjem. Zatim su se stvari još više promijenile pa su počeli obožavati pored Allaha i one koji uopšte nisu od dobrih ljudi, ili na drugi način rečeno, počeli su obožavati džahile - neznalice.

---

stanje sufija – derviša, njihove tarikate, one koji su prešli sve granice u njihovim redovima u veličanju svojih sufijskih vođa, jer su se pokorili svojim šejhovima, isposnicima i evlijama izjavljujući da su postigli stepen evlija, pokorili su im se u mijenjanju vjere, a svo to njihovo poimanje isposnika ulazi u njihovo uzimanje za bogove pored Allaha, azze ve dželle.

38. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOGA:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُواْ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن

يَتَحَاكَمُواْ إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُواْ أَن يَكْفُرُواْ بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلاَلاً بَعِيدًا﴾

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe pa ipak žele da im se pred tagutom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega. A šejtan želi da ih u veliku zabludu navede." (En-Nisa, 60.) [1]

---

[1] Priznavanje Allahove jednoće u rububijjetu i uluhijjetu obuhvata, i iz njega obavezno proizilazi, da Mu priznaju jednoću i u suđenju. Priznavanje Allahove jednoće, kao i sprovođenje u djelo šehadeta "la ilahe illallah ve enne Muhammeden resulullah", ne bivaju osim kada robovi u svome suđenju prihvate ono što je Uzvišeni Allah objavio Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, jer ostavljanje suđenja po Allahovom zakonu, a uzimanje džahilijjetskog, ustavnog ili nomadskog načina suđenja, ubraja se u veliki kufr prema Allahu, azze ve dželle, i u djela koja nište riječi tevhida.
Rekao je imam, šejh, Muhammed b. Ibrahim, rahimehullah, na početku svoga djela "Suđenje po ustavima": "Zaista je veliki kufr, koji je potpuno jasan, stavljanje prokletih ustava na mjesto onoga što je donio Povjerljivi duh na srce prvaka svih poslanika kako bi bio zakonom svim svjetovima, a sve to čine kako bi oborili i bili u borbi protiv onoga što je došlo od Gospodara svih svjetova."
"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe" - upućuje da su oni lažljivci, jer se ne može sastati iman sa željom da se sudi pred tagutom.
"...pa ipak žele da im se pred tagutom sudi" Riječ **"žele"** je veoma bitan uslov i pokazatelj u negiranju korijena imana kod onoga koji se

Rekao je Uzvišeni:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ﴾

"Kad im se kaže: 'Ne remetite red na Zemlji' - odgovaraju: 'Mi samo red uspostavljamo!'" (El-Bekara, 11.)[1]

Rekao je također:

﴿وَلاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا﴾

"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen." (El-Earaf, 56.)

Rekao je Uzvišeni:

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ﴾

"Zar oni da traže da im se kao u džahilijjetsko doba sudi?" (El-Maida, 50.)[1]

---

parniči pred tagutom, a to znači da je do suđenja došlo njegovom voljom, izabirom i željom i bez ikakvog prezira, tako da je htijenje bitan faktor u svemu tome.

"...a naređeno im je da ne vjeruju u njega" - Nevjerovanje u suđenje pred tagutom je vadžib i ulazi u same dijelove tevhida i veličanje Allaha, azze ve dželle, u Njegovom rububijjetu.

"...a šejtan želi da ih u veliku zabludu navede" - Ovakva završnica ajeta upućuje da je sve to od šejtanove objave i nejgovih obmana.

[1] Nered na Zemlji biva kada se sudi nekim drugim zakonom, mimo Allahovim, kao i činjenjem širka, tako da uspostavljanje reda na Zemlji biva samo slijedeći šeriat i tevhid, dok je njeno kvarenje zasnovano na širku i njegovim vrstama, od kojih je i širk u pokornosti. Ajet jasno govori da je jedna od munafičkih osobina i njihovo hitanje ka širku, njegovim putevima i vrstama, a govore: **"Mi samo red uspostavljamo!"**

Od Abdullaha b. Omera se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Niko od vas neće vjerovati sve dok njegova strast ne bude slijedila ono s čime sam došao."

Rekao je Nevevi: "Hadis je sahih, prenosimo ga u knjizi El-Hudždže s vjerodostojnim lancem prenosilaca."

Rekao je Ša`bij: "Bila je neka parnica između nekog munafika i Židova, pa je rekao Židov: 'Sporićemo se kod Židova', jer je znao da Židovi uzimaju mito. Pa su se dogovorili da dođu do jednog vračara iz Džuhejne kako bi se pred njim parničili, pa je objavljeno:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُواْ﴾

'Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju...'

Prenosi se da je ajet objavljen u vezi dvojice koja su se sporila, pa je jedan od njih rekao:

'Podići ćemo našu stvar do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem', a drugi reče: 'Do Ka`b b. el-Ešrefa'.

Zatim su otišli do Omera kojem jedan od njih spomenu priču, na što on reče onome koji nije bio zadovoljan Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve

[1] "Zar oni da traže da im se kao u džahilijjetsko doba sudi? A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji čvrsto vjeruje?" U džahilijjetu su jedni sudili drugima, tako što bi izmišljali zakone koje su uzimali u svome suđenju, pa ko bi god uzeo džahilijjetsko suđenje, time bi uzeo za svoga sudija ljudsko stvorenje, što bi značilo da mu se pokorio pored Allaha, azze ve dželle, ili da je Allahu pripisao ortaka sa strane ibadetske pokornosti.

sellem: 'Je li tako?' A on reče: 'Da.' Pa ga udari sabljom i ubi ga.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure En-Nisa` i onoga što je u njemu što pomaže u razumijevanju pojma tagut;
2. Tumačenje ajeta iz sure El-Bekare:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ﴾

"Kad im se kaže: 'Ne remetite red na Zemlji!'"

3. Tumačenje ajeta iz sure El-E`araf:

﴿وَلاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا﴾

"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen";

4. Tumačenje ajeta:

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ﴾

"Zar oni da traže da im se kao u džahilijjetsko doba sudi?";

5. Ono šta je rekao Ša`bijj u povodu objave prvog ajeta;
6. Tumačenje iskrenog i lažnog imana;
7. Priča o Omeru i munafiku;
8. Istina da niko neće postići iman sve dok njegova strast ne bude slijedila ono s čime je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

39. POGLAVLJE O ONOME KO BUDE NEGIRAO NEŠTO OD IMENA ILI SVOJSTAVA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ﴾

"Oni u Milostivog ne vjeruju." (Er-Ra'd, 30.)[2]

---

[1] Veza između ovog poglavlja i Knjige o tevhidu dolazi sa dvije strane:

1. Od jasnih dokaza ispravnog ibadeta i tevhida jeste i priznavanje tevhidul-esmai ves-sifata.
2. Negiranje bilo čega od imena ili svojstava je širk i kufr koji izvode iz vjere, tako da ako bi neko ime ili svojstvo bilo utvrđeno, i ako bi se znalo da ga je Allah, azze ve dželle, sam Sebi pripisao, ili ga je Njemu pripisao Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zatim bude negirao i poricao to ime ili svojstvo u osnovi, to bi bio čisti kufr, jer bi to bilo pripisivanje laži Kur`anu i sunnetu.

[2] Milostivi je ime od Allahovih, azze ve dželle, imena.
Mnogobošci i nevjernici u Mekki su govorili: "Mi ne znamo ni za kojeg milostivoga osima Milostivoga Jemame", pa su tim riječima pronevjerovali u jedno od Allahovih imena – Milostivi. Ovo je čisti kufr u kojeg nema sumnje, pa je zbog toga Allah i rekao: **"Oni u Milostivog ne vjeruju."** - Ne vjeruju u Allahovo ime "Milostivi" koje sadrži svojstvo milosti, jer svako Allahovo ime sadrži i neko svojstvo.
Svako Allahovo ime upućuje na dvije stvari uz podudarnost: biće i osobinu koje sadrži dotično ime, zbog čega i kažemo da svako

U Buharijinom Sahihu je predaja da je rekao Alija:

"Govorite ljudima ono što znaju, zar hoćete da se pripiše laž Allahu i Njegovom Poslaniku?"[1]

Abdur-Rezak prenosi od Ma`mera, od Ibn-Tavusa, od njegovog oca, da je Ibn-Abbas, radijallahu anhu, vidio čovjeka kako se uzrujao u znak negiranja[2] kada je čuo hadis

Allahovo ime sadrži i svojstvo od Allahovih, azze ve dželle, svojstava, čak i plemenito ime "Allah" koje je vlastita imenica i upućuje na posjedovanje prava da se samo On obožava s pravom. To je izvedenica, po najispravnijem mišljenju učenjaka, od božanstva, koje je, ustvari, ibadet.

[1] Iz ove predaje se zaključuje da nije svako znanje za svakoga (kao što su neka poglavlja iz tevhidul-esmai ves-sifata), jer neće odgovarati svakome, pa se ne treba razgovarati o nekim pitanjima u detalje pred običnim svijetom, nego im se nalaže da vjeruju u njih uopšteno i u ono što je poznato iz Kur`ana i sunneta, jer je od uzroka negiranja imena i svojstava i pojava kada neko govori ljudima nešto što oni ne razumiju od imena ili svojstava. Obaveza muslimanu je, a posebno onome ko traži znanje, da ne dovode ljude u poziciju negiranja nečega što je Allah, azze ve dželle, rekao ili o čemu je obavijestio Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a što je sigurno, jeste da je od uzroka njihovog negiranja i poricanja ako bi im se govorilo nešto što ne znaju i što njihovi razumi ne mogu pojmiti.

[2] Negirao je ovaj hadis jer je razumio iz svojstva o kojem je bila riječ da je došlo do poistovjećivanja ili sličnosti između Allaha i stvorenja, pa se bojao priznati dotično svojstvo, dok je vadžib svakom muslimanu, da, kada čuje za neko od Allahovih svojstava u Kur`anu ili Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, sunnetu, postupa prema njemu kao i prema svim ostalim svojstvima, a to znači da je priznavanje Allahovih svojstava priznavanje bez traženja kakvoće dotičnog svojstva i bez poistovjećivanja sa stvorenjima. Zbog toga je Ibn-Abbas i rekao: "Čega li se ovi boje?" - tj. šta je uzrok njihovog

od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, o svojstvima, pa je rekao: "Čega li se ovi boje? Stide se pri njegovim jasnim ajetima, a bivaju uništeni pri onima koji su manje jasni."

Kada su Kurejšije čule Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako spominje Milostivoga, negirali su to pa je Allah u vezi njih objavio:

﴿وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ﴾

"Oni u Milostivog ne vjeruju."[1]

---

straha? "Stide se pri njegovim jasnim ajetima" - kada im se govori ono što znaju, u srcima svojim nalaze stidljivost od toga. "A bivaju uništeni pri onima koji su manje jasni" - kada čuju iz Kur`ana ili sunneta nešto što njihovi razumi ne mogu pojmiti, propadaju na tim mjestima, boje se, pojašnjavaju, tumače, negiraju ili poriču, i sve je to od uzroka zablude.

Pod riječima "manje jasni" misli na znanje onoga koje neki slušaoci ne mogu shvatiti.

[1] Negiranje svojstva ili imena tako što se neće vjerovati u njega je poricanje koje je kufr, i ono se razlikuje od tumačenja, jer i tumačenje i poricanje imaju svoje stepene, o kojima će biti riječi kasnije, inšaAllahu teala.

MES`ELE:

1. Ne postojanje imana kod osobe koja negira bilo šta od imena ili svojstava;

2. Tumačenje ajeta iz sure Er-Ra`d;

3. Ostavljanje govora kojeg ne razumije slušalc;

4. Spominjanje uzroka, a to je da takav govor vodi ka pripisivanju laži Allahu i Njegovom Poslaniku, pa čak i ako ne bi želio time činjenje onoga što je zabranjeno;

5. Ibn-Abbasove riječi u vezi onoga ko bi negirao nešto od toga, kao i da bi ga to uništilo.

40. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللّهِ ثُمَّ يُنكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ﴾

"Oni priznaju da je blagodat od Allaha, pa je poslije poriču, - većina njih su nevjernici." (En-Nahl, 83.)[1]

Rekao je Mudžahid: "To je kada čovjek kaže: 'Ovo je moj imetak kojeg sam naslijedio od svojih očeva.'"[2]

Rekao je Avn b. Abdullah: "Govore: 'Da nije te osobe, ne bi bilo tako.'"[1]

---

[1] Robu je vadžib znati da je svaka blagodat od Allaha, azze ve dželle, i da iman neće biti potpun sve dok se sve blagodati ne priznaju Allahu, azze ve dželle, a da je pripisivanje blagodati nekome drugom pored Allaha manjkavost u potpunosti tevhida, te mali širk prema Allahu, azze ve dželle, jer se time pripisuje blagodat nekome drugom pored Allaha, azze ve dželle. Uzvišeni Allah je rekao: **"Od Allaha je svaka blagodat koju uživate."**

[2] Ovaj govor bi bio u suprotnosti s potpunim tevhidom i, u isto vrijeme, neka vrsta širka, jer je imetak pripisao sebi i svojim očevima, a u stvarnosti, isti taj imetak je Allah dao njegovim očevima kao blagodat, zatim je tim imetkom učinio blagodat prema ovom vjerniku, jer je Allah, azze ve dželle, odredio da ga on naslijedi, a sve je to od Allahove, azze ve dželle, dobrote i blagodati, dok je roditelj samo uzrok dolaska imetka do tebe, i zbog toga nije dozvoljeno ni jednom roditelju da podijeli imetak koji ostaje iza njega onako kako to on hoće, jer u stvarnosti, imetak kojeg trenutno posjeduje, nije u njegovom potpunom vlasništvu.

Rekao je Ibn-Kutejbe: "Govore: 'Ovo je zbog zagovorništva naših bogova.[1]"[2]

Rekao je Ebul-Abbas nakon hadisa od Zejd b. Halida u kojem stoji da je Uzvišeni Allah rekao: ***"Od mojih robova je osvanuo neko ko vjeruje u Mene i ko ne vjeruje..."*** (Hadis, već je bilo govora o njemu.) Ovo se nalazi na mnogim mjestima u Kur`anu i sunnetu. Allah kori onoga koji pripiše Njegovo obasipanje blagodatima nekome pored Njega i čini širk prema Njemu.

Rekli su neki prethodnici: "To je kao kada kažu: 'Vjetar je bio dobar, mraz je bio žestok", i slično što je prisutno na jezicima kod mnogih.[3]

---

[1] Isto značenje imaju i riječi: "Da nije bilo pilota, otišli bismo u propast" i slično od riječi u kojima se nalazi pripisivanje nekog djela nekomekao posredniku, bez obzira da li taj posrednik bio čovjek, mrtva tvar, mjesto ili bilo koje drugo Allahovo stvorenje, kao što su kiša, voda, zrak...

[2] Kada bi im došla kakva blagodat sjetili bi se da su se obraćali svojim božanstvima, vjerovjesnicima, kipovima ili idolima, pa su i njima posvetili jedan dio ibadeta, te su rekli: "Božanstva su se zagovarala za nas pa nam je zbog toga došlo ovo dobro" i sjete se svojih božanstava, a zaborave da je onaj koji je sve to dao samo Allah, azze ve dželle, i da Allah neće primiti zagovorništvo nikakvog ortaka od tih njihovih božanstava kojih se prisjećaju.

[3] Potrebno je posvetiti ovom poglavlju mnogo pažnje i upozoravati ljude na njega, jer Allahove blagodati prema nama su brojne i ne mogu se pobrojati pa je vadžib pripisati sve blagodati samo Allahu, azze ve dželle, i spominjati Ga uz njih, zahvaljivati Mu, jer je od stepena zahvaljivanja na blagodatima da se pripišu onome koji ih je dao i prvi stepen je: **"I o blagodati Gospodara svoga kazuj!"** tj. da kažeš: "Ovo je od Allahove dobrote, ovo je Allahova blagodat", a

MES`ELE:

1. Tumačenje spoznaje blagodati i njenog poricanja;
2. Spoznaja da je ovo prisutno na jezicima kod mnogih;
3. Nazivanje ovog govora poricanjem blagodati;
4. Postojanje dvije suprotne stvari u srcu u isto vrijeme.

ako bi se srce okrenulo nekom stvorenju, tada bi osoba počinila ovu vrstu širka koja je u suprotnosti s potpunim tevhidom.

41. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

"Zato ne činite svjesno druge Allahu ravnim!" (El-Bekara,22.) [1]

Rekao je Ibn-Abbas u vezi ajeta: "Njihovo činjenje drugih Allahu ravnim je širk, koji je skriveniji od mravljeg hoda po crnom kamenu u noćnoj tmini. To je da kažeš:

---

[1] Potpuni iman biva kada u srcu nema niko osim Allaha, azze ve dželle, bez ikakvog sudruga ili ortaka. Nije dozvoljeno zaklinjati se nečim osim Allahom, niti je dozvoljeno reći: "Onako kako je htio Allah i kako je htjela neka osoba" i slične rečenice koje se upotrebljavaju na ovaj način, jer se na svim ovim mjestima treba spominjati samo Allahovo ime.

Iz prethodnoga vidimo da postoje dva stepena:

- Prvi stepen je ujedno i stepen potpunosti, a to je da se kaže: "Da nije bilo Allaha, ne bi se desilo tako."
- Drugi stepen je samo dozvoljeni stepen, a to je da se kaže: "Da nije bilo Allaha, a zatim te i te osobe, ne bi se desilo tako" i u ovome se nalazi tevhid, jer je položaj dotične osobe učinio na manjem stepenu od Allahovog obasipanja blagodatima, ali ovo nije potpunost, pa je zbog toga i rekao Ibn-Abbas: "Nemoj spominjati u njoj (rečenici) nikakvu osobu."

Što se tiče zabranjenog govora, za kojeg je Ibn-Abbas rekao: "...sve je ovo širk", jeste kada bi neko rekao: "Da nije bilo Allaha i te osobe", jer veznik "i" upućuje na jednakost između dvije riječi bez ikakve razlike u stepenima, dok riječ "zatim" upućuje na kašnjenje u stepenu ili vremenu, pa je zbog toga upotreba veznika "i" u ovim rečenicama mali širk.

'Tako mi Allaha i tvoga života – o čovječe – i moga života', ili da kažeš: 'Da nije bilo njegove keruše, došli bi nam lopovi', ili: 'Da nije bilo patke u kući, došli bi nam lopovi.' Ili kada bi rekao čovjek svome prijatelju: 'Onako kako je htio Allah i kako si ti htio', kao i čovjekove riječi: 'Da nije bilo Allaha i te osobe'. Nemoj spominjati u njoj (rečenici) nikakvu osobu, jer sve je ovo širk." Bilježi ga Ibn-Ebi-Hatim.

Od Omer b. el-Hattaba, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ko se zakune nečim mimo Allahom, on je već počinio kufr ili širk."

Bilježi ga Tirmizi koji kaže da je hadis hasen, dok je El-Hakim za njega kazao da je vjerodostojan.[1]

---

[1] Znači, ko bi svoju zakletvu potvrdio spominjući nekoga drugoga pored Allaha, azze ve dželle, a zakletva je potvrđivanje govora spominjući nekoga ko je na uzvišenom mjestu kod oba sugovornika, pa je vadžib spominjati samo Allaha, azze ve dželle, pri zakletvama, jer samo Njemu pripada mjesto visočanstva u pravom smislu, te zbog toga je rekao: *"On je već počinio kufr ili širk."* Ali zašto? Pa upravo zbog njegovog veličanja stvorenja na način na koji se veliča samo Allah, azze ve dželle, u zakletvama. Kufr i širk koji su spomenuti u ovom hadisu su mali širk koji može doći i do stepena velikog širka, a to biva ako bi veličao stvorenje kao što se veliča Allah, azze ve dželle, u nekom ibadetu.
Postoji i zakletva nečim mimo Allahom u izgovoru, što je također širk, pa čak i kada srce ne bi željelo pravo zaklinjanje. To biva kod onih koji stalno upotrebljavaju zaklinjanje vjerovjesnikom, Ka`bom, povjerenjem, evlijom i slično, iako on ustvari ne želi da se zakune, nego mu to ide na jeziku iz običaja kao jezična greška, ali je to ipak

Rekao je Ibn-Mes`ud: *"Draže mi je da se zakunem Allahom lažno, nego da se zakunem nekim drugim iskreno."*[1]

Od Huzejfe, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ne govorite: 'Onako kako je htio Allah i kako je htio taj i taj',[2] nego recite: 'Onako kako je htio Allah, a zatim kako je htio taj i taj.'"

Bilježi ga Ebu-Davud s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

Prenosi se da je Ibrahim en-Nehai prezirao da neko kaže: *"Tražim utočište kod Allaha i kod tebe"*, a dozvoljeno je da kaže: *"kod Allaha a zatim kod tebe"*. Rekao je: *"Govorite:*

širk, jer je tim djelom veličao nekog drugog pored Allaha, azze ve dželle.

[1] Izgovorio je ove riječi zbog veličine zakletve nekim drugim pored Allaha, azze ve dželle, i što je zaklinjanje nečim drugim mimo Njegovim imenom širk, a što se tiče laži, ona je samo veliki grijeh, dok je mali širk veći od velikog grijeha, te bi zbog toga prije izabrao laž sa tevhidom, nego što bi izabrao iskrenost sa širkom, jer je nagrada za tevhid veća od grijeha kojeg čovjek postiže lažući, i što je grijeh koji se postiže činjenjem širka veći od grijeha proizašlog iz laži.

[2] Ova zabrana upućuje da je dotično djelo haram, jer je ovaj širk u htijenju mali širk prema Allahu, azze ve dželle. *"Nego recite: 'Onako kako je htio Allah, a zatim kako je htio taj i taj'"* - jer riječ "zatim" upućuje na kašnjenje u htijenju, a sve to opet jer robovo htijenje slijedi htijenje svoga Gospodara, Allaha, azze ve dželle. Rekao je Uzvišeni Allah: "A vi ne možete ništa htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, neće!"

'Da nije bilo Allaha a zatim te osobe', a nemojte govoriti: 'Da nije bilo Allaha i te osobe.'"[1]

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure El-Bekare koji govori o suparnicima;

2. Ashabi su, radijallahu anhum, pojašnjavali da je ajet koji je objavljen u vezi velikog širka obuhvatio i mali širk;

3. Zaklinjanje nečim drugim mimo Allahom je širk;

4. Ako bi se neko zakleo nečim drugim mimo Allahom, a iskren je u zakletvi, počinio bi veći grijeh nego kada bi se zakleo lažnom zakletvom;

5. Razlika između veznika "i" i riječi "zatim" u izgovoru.

---

[1] Ako bi osoba rekla: "Tražim utočište kod Allaha i kod tebe" počinila bi širk u traženju utočišta, koje ima, kao što smo naveli, dvije strane: vanjsku i unutrašnju, a to su sklanjanje, držanje, nada i strah, kao i srčano prilaženje onome kod koga se traži utočište, a dostojan da se prema njemu čine sva ova djela jeste samo Allah, azze ve dželle.
Kada bi prethodnici za nešto rekli da ga preziru, to bi uglavnom značilo da je to djelo haram, a upotrebljavali bi taj izraz u pitanjima gdje ne bi bio poseban dokaz.
"A dozvoljeno je da kaže: "kod Allaha a zatim kod tebe", jer se u ovoj rečenici nalazi kašnjenje stvorenja za Stvoriteljem.

42. POGLAVLJE O ONOME KO SE NE ZADOVOLJI ZAKLINJANJEM ALLAHOM

Od Ibn-Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ***"Ne kunite se svojim očevima! Ko se zakune Allahom neka bude iskren, a kome se neko zaklete Allahom neka bude zadovoljan,[1] a ko se ne zadovolji, on nije od Allaha."***

Bilježi ga Ibn-Madždže s dobrim lancem prenosilaca.

[1] Hadis je opšti za svako zaklinjanje, bez obzira da li to bilo pred kadijom – sudijom, ili na nekom drugom mjestu, jer je uzrok zadovoljstva govorom koji je popraćen zakletvom upravo veličanje Allaha, azze ve dželle, jer, zaista Allahovo veličanje u robovom srcu čini roba da povjeruje onome ko mu se zakune Allahom, pa čak i ako bi ovaj slagao, a dozvoljeno mu je i da se ne oslanja na njegovu zakletvu, ali ne smije pokazati to nezadovoljstvo zbog veličanja Allaha, azze ve dželle, i da svoj tevhid i veličanje Allaha, subhanehu, uzme za sebe, a laž onoga koji mu se lažno zakleo Allahom na njega. *"A ko se ne zadovolji"* zakletvom *"on nije od Allaha."* Ove riječi upućuju da je njegovo djelo od velikih grijeha.

MES`ELE:

1. Zabrana zaklinjanja očevima;
2. Naredba onome kome se neko zakune da bude zadovoljan;
3. Prijetnja onome ko ne bude zadovoljan.

43. POGLAVLJE O RIJEČIMA: "ONAKO KAKO JE HTIO ALLAH I KAKO SI TI HTIO" [1]

Prenosi se od Kutejle da je došao neki Židov kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao:

"Vi činite širk govoreći: 'Onako kako je htio Allah i kako si ti htio', i govorite: 'Tako mi Ka`be', pa im je naredio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da kažu kada se budu htjeli zaklinjati: 'Tako mi Ka`binog Gospodara', i da kažu: 'Onako kako je htio Allah, a zatim kako si ti htio.'"

Bilježi ga Nesai i kaže da je hadis vjerodostojan.[2]

On također bilježi predaju od Ibn-Abbasa da je neki čovjek rekao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem:

"Onako kako je htio Allah i kako si ti htio." Pa mu je rekao: "A zar si me Allahu učinio ortakom? Nego reci: 'Onako kako je samo Allah htio.'"

Ibn-Madždže bilježi predaju od Tufejla, Aišinog brata po majci, da je rekao:

---

[1] To bi bio širk u izgovoru kao i širk u htijenju, a oba širka ulaze u mali širk.

[2] Iz ovog hadisa da se zaključiti da ponekad sljedbenici svojih strasti razumiju pravu istinu i šta je tačno, pa kada razumije i spozna šta je tačno, tada mu postaje obaveznim da se usmjeri ka njemu, jer je muslimanu vadžib da primi istinu od koga ona god bila, pa čak ako bi ta osoba bila i Židov ili kršćanin.

"Vidio sam kao da sam došao do neke grupe Židova pa sam im rekao: 'Zaista ste vi narod, samo da ne govorite: 'Uzejr je Allahov sin'. Oni su rekli: 'Zaista ste i vi narod, samo da ne govorite: 'Onako kako je htio Allah i kako je htio Muhammed.' Zatim sam prošao pored grupe kršćana, pa sam rekao: 'Zaista ste vi narod, samo da ne govorite: 'Mesih je Allahov sin.' Oni su rekli: 'Zaista ste i vi narod, samo da ne govorite: 'Onako kako je htio Allah i kako je htio Muhammed.' Kada sam osvanuo ispričao sam ovo nekome, zatim samo otišao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestio ga o onome što sam vidio, pa je rekao: 'Jesi li o tome ikoga obavijestio?' Rekao sam: 'Jesam.' Pa je zahvalio Allahu i pohvalio Ga, a zatim je rekao: 'A zatim, zaista je Tufejl vidio u snu ono što je obavijestio neke od vas, i zaista ste vi izgovorili riječ koju vam nisam bio u stanju zabraniti zbog toga i toga, pa nemojte govoriti: 'Onako kako je htio Allah i kako je htio Muhammed', nego recite: 'Onako kako je samo Allah htio.'"[1]

---

[1] Hadis upućuje da sljedbenici svojih strasti, kao i sljedbenici drugih vjera, uzvraćaju ponekad sljedbenicima istine navodeći im da i oni imaju neke pogreške i neispravnosti kao i oni u svojoj vjeri, pa ako bi mu neko došao na taj način, onda bi mu bila obaveza prihvatiti istinu, a ne da je odbaci zbog činjenice što je onaj koji mu je donio i ukazao na nju jedan od onih koji je na neispravnom putu.
Na ova pitanja malog širka upućuje kraj hadisa: *"I zaista ste vi izgovorili riječ koju vam nisam bio u stanju zabraniti zbog toga i toga."* Širk u izgovoru je došao postepeno, a što se tiče velikog širka, njega je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio još od samog početka poslanstva u potpunosti, i nije dozvoljeno odgađanje njegovog negiranja i zabranjivanja, a što se tiče širka u izgovoru, nekada je korisno – a ovo je preuzeto iz poznavanja i razumijevanja

MES`ELE:

1. Židovi poznaju mali širk;

2. Čovjekovo razumijevanje ako bude riječ o prohtjevima;

3. Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ***"A zar si me Allahu učinio ortakom?"*** pa kako je onda tek sa onim koji kaže:

"O vođo svih vjerovjesnika, oslonče moj,
ti si Allahova vrata i od tebe zavisim
na mom dunjaluku i ahiretu.
O Allahov Poslaniče, uzmi me za ruku,
ne čini mi teškoću olakšicom,
niko osim tebe, o kruno svih civilizovanih";

4. Ovo nije od velikog širka, jer je rekao: "Riječ koju vam nisam bio u stanju zabraniti zbog toga i toga";

5. Istinit san je jedan dio objave;

6. Ponekad bude uzrokom propisivanja nekog propisa.

---

da`veta (misionarstva) kao i davanja prednosti važnijem od manje važnoga – da se neki propisi odgode za neko vrijeme, kako bi se postigla veće korist, dok ne postoji nikakva korist u ostajanju velikog širka među ljudima.

44. KO BUDE PSOVAO VRIJEME, ON JE UZNEMIRIO ALLAHA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾

"Postoji samo život naš zemaljski, živimo i umiremo, jedino nas vrijeme ništi." (Ajet) (El-Džasija, 24.)[1]

---

[1] Psovanje vremena je od riječi koje nisu dozvoljene a udaljavanje od njih je vadžib. Upotreba ovih riječi se kosi sa potpunošću tevhida, što je prisutno kod velikog broja neznalica, jer kada im se u vremenu dogodi nešto što ih ne raduje, oni psuju to vrijeme i umanjuju njegovu vrijednost, te njemu pripisuju zlo, proklinju taj dan, godinu ili mjesec, a ono u što nema sumnje, jeste da njihova psovka nije usmjerena ka vremenu, jer vrijeme ne radi ništa samo po sebi, nego se radi s njim, a onaj koji ga usmjerava i određuje jeste Allah, azze ve dželle, te onaj ko bi psovao vrijeme vrijeđao bi Allaha, azze ve dželle.
Psovanje vremena ima svoje stepene, a najveći stepen je kada ga proklinje.
Ne smatra se psovanjem vremena kada se za neku godinu kaže da je žestoka, ili kada se za neki dan kaže da je crn, ili da je neki mjesec zamoran, i slično, jer je sve ovo povezano, tj. dotični dan je bio težak za njega lično – onoga koji govori, ili je taj dan bio crn za njega, što znači da je ovim htio opisati šta se njemu dogodilo u tom času i na koji način, i on time opisuje samo svoje stanje, a ne opisuje taj dan ni sa lijepim, ni sa ružnim osobinama.

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Rekao je Uzvišeni Allah: 'Vrijeđa me Ademov sin, psuje vrijeme, a Ja sam vrijeme, prevrćem noć i dan.'"

U drugoj predaji je došlo:

"Ne psujte vrijeme, jer Allah je vrijeme."[2]

MES`ELE:

1. Zabrana psovanja vremena;
2. Psovanje vremena se naziva uznemiravanjem Allaha;
3. Razmišljanje o njegovim riječima: ***"...jer Allah je vrijeme"***;
4. Osoba opsuje, iako to ne želi iz svog srca.

---

[1] Pripisivanje nekih stvari vremenu je od mušričkih osobina, protivnika tevhida, iz čega zaključujemo da je osobina vjernika da sve stvari prisuju Allahu, azze ve dželle.

[2] *"...a Ja sam vrijeme"* ne znači da je vrijeme jedno od Allahovih, azze ve dželle, imena, ali ga je povezao s onim što je prije njega, a to je *"psuje vrijeme"*, jer je prava stvarnost da vrijeme ne posjeduje ništa, niti je u stanju šta učiniti, tako da je psovanje vremena psovanje Allaha, jer Allah, azze ve dželle, radi u njemu šta želi onako kako to nalaže Njegova mudrost.

"...prevrćem noć i dan", jer su i noć i dan vrijeme, a Allah, azze ve dželle, je taj koji ih prevrće i oni nemaju nikakvu moć, te onaj ko bi ih opsovao, opsovao bi onoga koji ih prevrće.

45. POGLAVLJE O IMENOVANJU NEKOGA SUDIJOM SVIH SUDIJA [1]

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Zaista je najodvratnije ime[2] kod Allaha ima čovjek koji se nazvao vladarem svih imetaka; niko nije vladar osim Allah."

---

[1] Šejh je, rahimehullah, napomenuo da nazivanje nekoga imenima koja dolikuju samo Allahu, azze ve dželle, nije dozvoljeno, jer iz tevhida proizilazi da se njima ne naziva, niti opisuje, niko do Allah, azze ve dželle.

[2] *"Najprezrenije i najniže ime"* kod Allaha je čovjek koji se nazvao vladarem svih imetaka; *"niko nije vladar osim Allah"*, jer samo Allah posjeduje pravu vlast i u ovom imenu bi bilo nazivanje ljudskog bića nečim čega je samo Allah dostojan, jer onaj ko vlada svim imecima je samo Allah, azze ve dželle, a imetci i dobra su mnogobrojna, dok se za čovjeka kaže da je vlasnik samo nečeg određenoga, a ne da vlada svime.

Također i vlast koja se odnosi na izvršavanje naredbi i nadmoć, u kojoj čovjek ima samo jedan udio na Zemlji, a ne na čitavoj planeti, tako da se za onoga koji nešto posjeduje od imetka ili vlasti kaže vladar i to se njegovo vladanje vezuje za određene stvari, kao: vladar te i te države, ili vladar tog i tog i slično.

A što se tiče opšteg izgovaranja: Vladar svih imetaka, ovo se smije odnositi samo na Allaha, azze ve dželle, jer tevhid obavezuje da se tim imenom ne naziva niko do Allah, azze ve dželle, i da se niko ne

Rekao je Sufjan: "To je isto kao kada kažu 'šahan šah.'"

U drugoj predaji stoji:

"Čovjek na kojeg će se Allah najviše rasrditi na Sudnjem danu i koji će biti na najgorem stepenu..."[1]

Riječi "najodvratnije ime" znače da je ono najprezrenije.

MES`ELE:

1. Zabrana imenovanja vladarem svih imetaka;
2. U istom značenju je i primjer kojeg je naveo Sufjan;
3. Podrobno razmišljanje o prijetnji koja je došla za ovo i njemu slično, iako se pouzdano zna da srce nije željelo to značenje;
4. Prisjećanje da je sve ovo zbog ukazivanja Allahove, azze ve dželle, slave.

---

raduje tim imenom, pa i ako bi našao to ime u nekoj knjizi nemoj ga prenositi onako kako si ga našao napisanog.

[1] Razlog koji ga je učinio da Allah bude na njega najviše srdit, kao i to što će biti na najgorem položaju, jeste što se poistovjetio sa Allahom, azze ve dželle, u imenovanju ovim imenom.

46. POGLAVLJE O POŠTIVANJU ALLAHOVIH, AZZE VE DŽELLE, IMENA, KAO I MIJENJAJU IMENA ZBOG TOGA [1]

Od Ebu-Šurejha se prenosi da mu je nadimak bio Ebul-Hakem,[2] pa mu je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem:

---

[1] U ovom poglavlju se nalaze neki lijepi načini ponašanja koji moraju da proizilaze iz vjerničkog srca, kao i sa njegovog jezika u odnosu prema Allahu, azze ve dželle. Ova lijepa ponašanja i iskazivanje poštovanja su ponekad samo pohvalna, dok nekad bivaju obaveznima; moramo poštovati Allahova imena i svojstva kako ih ne bi dovodili u ružne pozicije i kako se niko ne bi njima nazivao.

[2] El-Hakem je jedno od Allahovih, azze ve dželle, imena, a Allah, azze ve dželle, niti je rodio, niti je rođen, i ne priliči nekome da se naziva ocem El-Hakemovim (ebu znači otac). Također, i sa druge strane, riječ el-hakem se odnosi na onoga koji ne griješi u presudama između onih koji se parniče, a ovo se ipak vraća na onoga ko posjeduje sud, a to je samo Allah, azze ve dželle, dok je čovjek sudac samo kao sljedbenik, pa ga je zbog svega toga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i ukorio za nadimak. Zatim je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojasnio da samo Allahu, azze ve dželle, pripada to ime i da samo Njemu pripada potpuni sud, na osnovu čega se vidi da potpuni i najpravedniji sud nije ni kod koga osim kod Allaha, azze ve dželle.

Nakon tih riječi čovjek je pojasnio razlog zbog kojeg su ga nazivali tim imenom: *"Pa je odgovorio: 'Zaista, kada bi se moj narod u nečemu razišao, došli bi kod mene i ja bih im presudio, tako da su obje strane bile zadovoljne', na što je rekao: 'Što li je to lijepo!'"* -

"Samo je Allah El-Hakem i samo Njemu pripada sud." Pa je odgovorio: "Zaista, kada bi se moj narod u nečemu razišao, došli bi kod mene i ja bih im presudio tako da su obje strane bile zadovoljne." Na to je on rekao: "Što li je to lijepo! Koju djecu imaš?" Odgovorio je: "Šurejha, Muslima i Abdullaha." Zatim je upitao: "Ko je od njih najstariji?" Rekao sam: "Šurejh." Rekao je: "Onda si ti Ebu-Šurejh."

Bilježi ga Ebu-Davud i drugi.

MES`ELE:

1. Poštovanje Allahovih imena i svojstava, pa čak i ako ne bi imao to na umu;
2. Mijenjanje imena radi toga;
3. Za nadimak se uzima ime najstarijeg sina.

Izmirio bi obje strane, ali, da li im je sudio po Allahovom zakonu ili po svome nahođenju? Odgovor je da im je sudio po svome nahođenju. *"'Što li je to lijepo!? Koju djecu imaš?' Rekao je: 'Šurejh, Muslim i Abdullah.' Rekao je: 'Ko je od njih najstariji?' Rekao sam: 'Šurejh.' Rekao je: 'Onda si ti Ebu-Šurejh.'"* Zbog ovoga kažemo da nije od lijepog ponašanja da osoba nazove nekoga imenom El-Hakem ili El-Hakim i slično tome, osim ako bi osoba koju naziva tim imenom sudila i izvršavala Allahove, azze ve dželle, naredbe, i tada bi to bilo dozvoljeno, i ne bi bilo nikakve smetnje, jer je Allah, azze ve dželle, opisao onoga ko sudi po Njegovom zakonu kao hakima – sudiju.

47. KO SE BUDE ŠALIO NEČIM U ČEMU SE SPOMINJE ALLAHOVO IME, KUR`AN ILI POSLANIK [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

* ﴾وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِؤُونَ

لاَ تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴿

"A ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali? Ne ispričavajte se! Jasno je da ste nevjernicima postali nakon što ste vjernici bili.'" (Et-Tevba, 65.)[2]

---

[1] Tevhid je pokoravanje, povinovanje, prihvatanje i veličanje, dok su ismijavanje i šala nečim u čemu se nalazi spominjanje Allaha, Kur`ana ili Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, suprotni i ruše stvarnost tevhida, jer je to suprotno veličanju i biva velikim kufrom prema Allahu, azze ve dželle, ali uz jedan određeni uvijet, a to je da njegova šala – umanjivanje od vrijednosti, igra i ismijavanje – bude na račun Allaha, azze ve dželle, Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ili Kur`ana. U ovo se ne ubraja situacija ako bi se neko izigravao vjerom, jer u toj situaciji postoji detaljno pojašnjenje, pa ako se bude šalio na račun islama, onda je on kafir, ali ako bi šaljivdžija, onaj koji proklinje ili se ismijava vjerom, ali pod tom vjerom podrazumijeva vjeru onoga s kojim se šali, a ne misli tim svojim djelom na islam uopšte, tada se njegovo ismijavanje ne bi odnosilo ni na jedan od tri spomenuta slučaja.

[2] Rekao je Uzvišeni Allah: **"A ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar se niste Allahu i**

Od Ibn-Omera, Muhammed b. Ka`ba, Zejd b. Eslema i Katade – njihovi hadisi su se uklopili jedan u drugi – se prenosi da je neki čovjek rekao prilikom pohoda na Tebuk:

"Nismo vidjeli nikoga kao ove naše karije - učače Kur`ana – da imaju više želje za stomacima, niti da su lažljiviji od njih, niti plašljiviji prilikom susreta", misleći na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i karije. Na to mu je rekao Avf b. Malik: "Lažeš, ti si munafik. Ja ću obavijestiti Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem." Avf je otišao do Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi ga obavijestio. Međutim, Kur`an ga je već prestigao. Nakon toga je došao taj čovjek kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a ovaj je već bio krenuo na put uzjahavši svoju devu. "O Allahov Poslaniče, mi smo se samo zabavljali pričajući putne priče, kojima smo ublažavali zamor na putu", rekao je.

Rekao je Ibn-Omer: "Kao da ga gledam obješenog o kolan deve Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dok mu je kamenje ranjavalo noge, i samo je govorio: "Mi smo samo razgovarali i zabavljali se." Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi mu

---

riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali? Ne ispričavajte se! Jasno je da ste nevjernicima postali nakon što ste vjernici bili.'" Ovaj ajet je očiti dokaz da je onaj ko se bude izigravao Allahom, Poslanikom ili Njegovim, azze ve dželle, ajetima (vjerskim obilježjima), Kur`anom - pravi nevjernik, i da mu neće vrijediti njegovo ispričavanje da se samo šalio i igrao, nego je on nevjernik bez imalo sumnje.

Ajet je objavljen u vezi munafika, dok se kod pripadnika tevhida ne nalazi izigravanje uopšte.

odgovarao: ﴾أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ﴾ *"Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?", niti bi se obazirao na njega, niti bi šta dodavao na njih."*

MES`ELE:

1. I ona je zaista velika, a to je - ko se bude šalio s ovim, on je nevjernik;
2. Ovo je značenje ajeta koje se odnosi na onoga ko bi to uradio, bez obzira ko on bio;
3. Razlika između nemimeta i savjetovanja u ime Allaha i Njegova Poslanika;
4. Razlika između opraštanja kojeg Allah voli i žestine protiv Allahovih neprijatelja;
5. Postoje neke isprike koje ne priliči da budu primljene.

48. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِن بَعْدِ ضَرَّاء مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي﴾

"Kad ga obaspemo milošću Našom, poslije nesreće koja ga zadesi, on govori: 'Ovo sam i zaslužio...'" (Fussilet, 50.)

Rekao je Mudžahid: *"Ovo je zbog mog rada i ja ovo zaslužujem s punim pravom."*[1]

Rekao je Ibn-Abbas: *"Hoće da kaže: 'Od mene je'."*

Rekao je Uzvišeni:

﴿قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِندِي﴾

"Govorio je on: 'Ovo što imam stekao sam znanjem svojim.'" (El-Kasas, 78.)

Rekao je Katade: *"Svojim poznavanjem načina zarade."*[1]

---

[1] Znači da on ima pravo na tu blagodat i da Allah, azze ve dželle, nije taj koji mu je dao iz Svoje dobrote sve što ima, jer samo On daje sve blagodati, tako da u ovu grupu ljudi o kojima je spušten ajet ulaze dvije vrste:
oni koji nešto sami sebi pripisuju, i ne prisuju to Allahu, azze ve dželle, uopšte; i oni koji sebi pripisuju sa strane zasluge videći samog sebe dostojnim toga kod Allaha, azze ve dželle, kao što se dešava kod nekih koji su se zavarali.
Robovo djelo je samo uzrok, iz kojeg ponekad ne proizilazi ništa, dok se nekad desi da ima neki udio Allahovom, azze ve dželle, dozvolom, tako da se sve vraća na Allahovu dobrotu koju daje kome On hoće.

A rekli su drugi: *"Jer je Allah znao da sam ja dostojan toga."*

I ovo je značenje Mudžahidovih riječi: *"Dobio sam ga zbog počasti."*

Od Ebu-Hurejre se prenosi da je čuo Allahovog Poslanika kako kaže:

"Bila su tri čovjeka iz Benu-Israila: gubavac, ćelo i slijepac, pa je Allah htio da ih iskuša, te im posla jednog meleka koji dođe gubavcu i reče: 'Šta bi najviše volio?' 'Lijepu boju i lijepu kožu i da od mene ode ono zbog čega

---

[1] Ovo se dešava kod mnogih kojima je Allah, azze ve dželle, dao bogatstvo i koji su se upustili u veliku trgovinu, tako da ćeš naći neke od njih kako sam sebi pripisuje neke stvari, pa kaže: "Ja poznajem načine kako da zaradim" i slično, ili pak kada dođe na neki položaj govori: "Ovo je zbog mog truda..."
Zatim je naveo dugi hadis od Ebu-Hurejre, a ono na što on upućuje je zaista jasno, kao i da je Allah, azze ve dželle, izliječio ovu trojicu a zatim ih obogatio iz Svoje dobrote, ali nakon što ih je izliječio, dvojica od njih su pripisali blagodat samim sebi, dok je treći blagodat pripisao Allahu, azze ve dželle, pa ga je Allah nagradio dobrim, te mu dao da blagodat koju je dobio i dalje ostane pri njemu. Što se tiče prve dvojice, njih je kaznio. Ovakva je Allahova blagodat, daje je kome On hoće, zatim učini da ta blagodat ostane kod koga On želi, a oduzima je od koga želi.
Od uzroka opstanka blagodati jeste da rob veliča svoga Gospodara i da zna da je dobrota u Allahovoj ruci, a da je blagodat samo Allahova blagodat; i potpunost tevhida je da rob bude svjestan svoje potrebe i siromaštva prema Allahu, azze ve dželle, i da on nema nikakvo pravo kod Allaha, azze ve dželle, nego je Allah njegov Gospodar Koji ima pravo da bude obožavan, hvaljen i veličan od strane Svojih robova, kao i da Ga spominju i sve blagodati Njemu pripisuju.

se narodu gadim', odgovori on. Pa ga je potrao i od njega je otišla nečistoća te je dobio lijepu boju i lijepu kožu. Zatim ga je upitao: 'Koji ti je imetak najdraži?' Odgovorio je: 'Deve ili krave' (nije bio siguran Ishak), pa je dobio devu koja je bila u desetom mjesecu trudnoće. Rekao mu je: 'Allah ti dao berićet u njoj.' Potom je došao ćelavome i rekao: 'Šta bi najviše volio?' 'Lijepu kosu i da od mene ode ono zbog čega se narodu gadim', odgovorio je. Potrao ga je i od njega je to otišlo. Dobio je lijepu kosu i lijepu kožu. Upitao ga je: 'Koji ti je imetak najdraži?' Rekao je: 'Krave – ili deve'. Pa je dobio steonu kravu i rečeno mu je: 'Allah ti dao berićet u njoj.' Zatim je došao slijepcu i upitao ga: 'Šta bi najviše volio?' Reče: 'Da mi Allah vrati vid kako bih vidio narod', pa ga je potrao i Allah mu vrati vid. On mu reče: 'A koji ti je imetak najdraži?' Reče: 'Ovce'. Pa je dobio sjanjenu ovcu. Sve životinje su se ramnožile, pa je ovaj imao dolinu deva, drugi dolinu krava, a treći je imao dolinu ovaca. Rekao je: "Zatim je došao gubavcu u svome liku i obliku i rekao mu: 'Čovjek sam siromah i putnik, nestalo mi je namirnica na putu i danas mi ne može pomoći niko do Allah, a zatim ti. Molim te Onim Koji ti je dao lijepu boju i lijepu kožu i imetak da mi daš jednu devu kojom bi se potpomogao na putu.' Odgovorio mu je: 'Potrebe su velike.' Tada mu reče: 'Kao da te ja znam. Zar nisi bio gubav, zbog čega se narodu na tebe gadilo, siromašan, pa ti je Allah, azze ve dželle, dao imetak?' On odgovori: 'Ovaj imetak sam ja naslijedio od svojih predaka.' 'Ako si slagao, Allah te vratio u ono što si bio', rekao je. Zatim je došao kod ćelavoga u svome liku pa mu reče isto što i ovome, a ovaj mu uzvrati isto onako kako mu je i onaj uzvratio, pa mu

reče: 'Ako si slagao, Allah te vratio u ono što si bio.' Zatim je došao kod slijepca u svome liku, pa mu reče: 'Čovjek sam siromah i putnik, nestalo mi je namirnica na putu i danas mi ne može pomoći niko do Allah, a zatim ti, pa te molim Onim koji ti je vratio vid da mi daš jednu ovcu kojom bi se potpomogao na putu.' Odgovorio mu je: 'Bio sam slijep, pa mi je Allah vratio moj vid. Uzmi šta hoćeš, a ostavi šta hoćeš, jer, tako mi Allaha, neću ti prigovoriti danas ni za šta što uzmeš radi Allaha.' Pa mu je rekao: 'Zadrži svoj imetak. Vi ste samo iskušani. Allah je zadovoljan tobom, a rasrdio se na tvoja dva prijatelja."

Bilježe ga Buharija i Muslim.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta;
2. Šta znači:﴿ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي ﴾**"Ovo sam i zaslužio"**;
3. Šta znače riječi:﴿ أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِندِي ﴾**"Ovo što imam, stekao sam znanjem svojim, tako ja mislim."**;
4. Šta se sve nalazi u ovoj čudnoj priči od velikih pouka.

49. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحاً جَعَلاَ لَهُ شُرَكَاء فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"I kad im je On darovao zdrava potomka, oni su izjednačili druge s Njim u onome što im On daje – a Allah je vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnima!" (El-E'araf, 190.)

Rekao je Ibn-Hazm: "Složili su se da je svako ime u kojem se spominje robovanje nekome pored Allaha haram, kao Abdul-Amr (Amrov rob), Abdul-Ka`ba i slično, osim imena Abdul-Muttalib."[1]

---

[1] Rekao je Ibn-Hazm: "Složili su se" - znači, učenjaci su saglasni, shodno znanju koje je do njega došlo, da je nazivanje nekoga nečijim robom, a ne Allahovim - haram, a bilo je haram i u svim zakonima prijašnjih vjerovjesnika, jer se u tom imenu blagodat pripisuju nekome drugom pored Allaha, azze ve dželle, a također u tome bi bilo i loše ophođenje prema Allahu sa strane Njegovog gospodarstva i prava na obožavanje, a i samo pripisivanje prava na ropstvo ljudima je greška također i sa strane njegovog značenja.

"...osim imena Abul-Muttalib" – u ovom pitanju se nisu složili, jer su neki učenjaci rekli da je nazivanje tim imenom nakon Muttaliba pokuđeno, ali da ne dostiže do stepena harama; i ovo mišljenje nije tačno, a ono čime dokazuju svoje mišljenje je potpuno slabo, jer je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Ja sam vjerovjesnik i to nije laž, ja sam Abdul-Muttalibov sin"*- i ovo je došlo samo sa strane obavještenja u kojem se ne nalazi direktno pripisivanje ropstva nekom stvorenju, a poglavlje u arapskom jeziku o obavještavanju je široko poglavlje koje obuhvata mnoga značenja.

Od Ibn-Abbasa se prenosi da je rekao u vezi ajeta: "Kada ju je Adem obljubio, ona je zatrudnjela, pa im je došao Iblis i rekao: 'Ja sam vaš saputnik koji vas je izveo iz Dženneta. Ili ćete mi biti pokorni ili ću učiniti da ono dobije rog od divojarca, pa kada bude izlazilo iz stomaka da ti ga razdere. Uradiću, uradiću to,' zastrašivao ih je. 'Nazovite ga Abdul-Harisom'. Odbili su da mu se pokore, te se rodi mrtvo dijete. Zatim je ponovo zatrudnjela, pa im je on došao i rekao isto što i prije. Oni odbiše da mu se pokore, te se rodi mrtvo dijete. Nakon toga, ona ponovo zatrudni a on im ponovo dođe i spomenu im. Njih nadvlada ljubav prema djetetu, pa ga nazvaše Abdul-Haris". Na to se odnose riječi:﴿ جَعَلَا لَهُ شُرَكَاء فِيمَا آتَاهُمَا ﴾"Oni su izjednačili druge s Njim u onome što im On daje…" Bilježi ga Ibn-Ebi-Hatim.

On također bilježi predaju s vjerodostojnim lancem prenosilaca od Katade da je rekao: "Izjednačavaju druge s Njim u pokornosti, a ne u obožavanju."

Također bilježi predaju s vjerodostojnim lancem prenosilaca od Mudžahida u vezi ajeta: **"Ako bi nam darovao zdravog potomka"** – da je rekao: "Bojali su se da neće dobiti

---

Što se tiče nazivanja nekih ashaba imenom Abdul-Muttalib, učenjaci koji se bave utvrđivanjem tačnih činjenica u vezi prenosilaca su rekli: "Oni koji su nazvani imenom Abdul-Muttalib, u pravoj stvarnosti, njihovo ime je Muttalib, bez pripisivanja ropstva (abd), ali je prenešeno kao Abdul-Muttalib, jer se to ime raširilo više nego ime Muttalib, te je na taj način došlo do greške na tom mjestu."

ljudsko biće." Isto značenje se prenosi i od Hasene, Seida i drugih.[1]

---

[1] Mišljenje većine prethodnika jeste da je ova priča u vezi Adema i Have. Ovo mišljenje je zastupao i šejh, rahimehullah, a riječ "zdrava" odnosi se na tjelesi izgled kao i na njihovu korist od njega.
Izjednačavanje koje je spomenuto u ajetu odnosi se na sudjelovanje dvije osobe u nečemu, pa su Allahu, azze ve dželle, pripisali sudruga u onome što im je On dao, jer su se pokorili šejtanu imenovanjem djeteta Harisom, a Haris je ime šejtanovo.
Ovo njihovo griješenje nije bilo po prvi put, nego se ono desilo i prije, kao što je došlo u hadisu u kojem stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Dva puta ih je prevario."* I to je bilo zbog toga što su ga izjednačili sa Allahom u pokornosti.
Opštepoznato je da je svaki grješnik pokoran šejtanu, i rob ne počini ni jedan grijeh, a da ne učini nešto od širka (poistovjećivanja) u pokornosti.
Njihova pokornost šejtanu na ovom mjestu ne podrazumijeva umanjivanje od njihovog položaja, niti da su počinili širk prama Allahu, azze ve dželle, nego je to samo poistovjećivanje u pokornosti. Vjerovjesnicima je bilo dozvoljeno činjenje nekih malih prijestupa, kao što to znaju učenjaci, jer oni ne nastavljaju činjenje tih grijeha, nego žure u kajanju Allahu, azze ve dželle, tako da njihovo stanje u pokornosti i ibadetu nakon počinjenog grijeha biva samo još većim i boljim nego što je bilo prije, i sve ovo učenjaci dobro znaju. Širk koji se na ovom mjestu spominje se odnosi samo na poistovjećivanje u pokornosti, i on ne dostiže do malog širka, a oni su daleko od toga.

MES`ELE:

1. Zabrana svakog imena u kojem se nalazi pripisivanje gospodarstva nekome drugome pored Allaha;
2. Tumačenje ajeta;
3. Ovo se naziva širkom samo sa jezičke strane, a ne misli se na stvarni širk;
4. Allahovo darovanje nekom čovjeku zdrave djevojčice je od blagodati;
5. Prethodnici su navodili razliku između širka u pokornosti i širka u ibadetu.

50. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿وَلِلَّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُواْ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَآئِهِ﴾

"Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena." (El-Earaf, 180.) [1]

Spomenuo je Ibn-Ebi-Hatim da je Ibn-Abbas, u vezi ajeta ﴿يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَآئِهِ﴾ **"Iskreću Njegova imena"**, rekao: "Čine širk."

Od njega se prenosi da je rekao: "Uzeli su ime za Lata od riječi ilah – bog, a za Uzaa od riječi aziz."

---

[1] Najljepša imena, koja su dostigla vrhunac ljepote, pripadaju samo Allahu, azze ve dželle, i to s punim pravom.
"I vi Ga zovite njima"- naredba, a dova ili dozivanje u ovom ajetu je protumačeno kao pohvaljivanje i ibadet, tako da Ga obožavamo preko ovih prelijepih imena i onoga što su obuhvatila od uzvišenih svojstava. Neki su to protumačili kao traženje i molbu, tj. kada nam nešto treba, okrećemo se ka Allahu kako bismo to dobili, te Ga molimo imenima koja sadrže ono što nam treba, i oba značenja su ispravna.
Riječ **"njima"** znači da se Allahu približavamo preko njih.
"A klonite se onih koji iskreću Njegova imena" – ostavite ih se, i ovo znači da je muslimanu vadžib udaljiti se od stanja onih koji iskreću Allahova, azze ve dželle, imena.
Iskrivljavanje Allahovih imena podrazumijeva skretanje i udaljavanje od njihovog pravog značenja ka nekom koje ne priliči Allahu, azze ve dželle, i ovo iskrivljavanje (ilhad) ima svoje stepenove.

Od Ea`meša se prenosi da je rekao: "Ubacuju u njih ono što nije od njih."[1]

---

[1] Od stepenova iskrivljavanja Allahovih imena i svojstava jeste kada se ljudi, koji su ustvari samo robovi, nazovu Allahovim imenima, kao što su mušrici uzeli ime za Lata od ilah, a za Uzaa od Aziz, i slično.
U iskrivljavanje Allahovih imena ulazi i pripisivanje Allahu, azze ve dželle, djeteta, kao što je to slučaj sa kršćanima.
U to ulazi i negiranje Njegovih imena i svojstava, ili negiranje samo nekih od njih, kao što su radile džehmijje koji su pretjerali; oni ne vjeruju ni u jedno ime od Allahovih imena, niti u neko od Njegovih svojstava, osim u postojanje i da On postoji.
Od iskrivljavanja je i skretanje od njihovog postojanog značenja koje moramo priznati Allahu, azze ve dželle, te ih tumače i udaljavaju od njihovog pravog i vidljivog značenja i tumače značenjima koja nije dozvoljeno pripisati Allahu, azze ve dželle, dok je pravilo kod ispravnih prethodnika da se vjeruje u sva ta imena, i da ih ne udaljavamo od njihovog jasnog i stvarnog značenja raznim tumačenjima ili koristeći neka prenesena značenja – medžaz, i slično, kao što su to uradile mu`tezile, eš`arije, maturidije i još neke sekte.
Ovo su bile samo neke vrste iskrivljavanja Allahovih imena.
Ako nam ovo bude jasno i budemo ubijeđeni u ovo, onda ćemo vidjeti da je neko iskrivljavanje Allahovih imena čisti kufr, dok je neko bid`at – novotarija, i sve to shodno nekoj od situacija koje smo naveli.
Zadnja situacija je bid`at i iskrivljavanje, ali ne dostiže do stepena kufra.
Pitanja o ovom poglavlju su velika i opširna jer se povezuju s imenima i svojstvima, što je poznato u poglavlju o imenima i svojstvima.

MES`ELE:

1. Potvrđivanje imena;
2. Ona su najljepša;
3. Naredba da Ga zovemo njima;
4. Ostavljanje onih koji se protive tome i koji ih iskrivljavaju;
5. Pojašnjavanje ilhada – iskrivljavanja Allahovih imena;
6. Prijetnja onima koji budu iskrivljavali nešto od njih.

51. NE KAŽE SE: "SELAM ALLAHU."[1]

U Sahihu je došla predaja u kojoj stoji da je Ibn-Mes`ud rekao:

"Kada smo bili sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, govorili smo u namazu: 'Selam Allahu od njegovih robova, selam tom i tom,' pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,rekao: 'Ne govorite "Selam Allahu", jer, Allah je, uistinu, selam."[2]

---

[1] Ne govore se ove riječi jer je to manjkavost u potpunom tevhidu, što će reći da je od upotpunjavanja tevhida da se ne izgovaraju ove riječi, i što je Allah neovisan Sam po Sebi od svih stvorenja, dok su stvorenja siromašna i od Njega ovisna: **"O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha, a Allah je nezavisan i hvale dostojan."** I što je u stvarnosti njima potreban selam – mir, spas.

[2] Govorili su ove riječi s namjerom pozdravljanja, a pozdravljanje u ovom šerijatu je povezano sa značenjem, tako da je selam Allahu od Njegovih robova kao da su rekli: "Pozdrav Allahu od Njegovih robova", i ovo značenje, iako je bilo ispravno sa strane njihove namjere, nije bilo ispravno sa strane izgovora, jer riječi: "Selam Allahu od Njegovih robova" znače: "Neka Ga prati sigurnost od Njegovih robova", i ovo je, bez sumnje, neispravno i pogrešno, kao i loše ophođenje s onim što je obavezno u pogledu Njegovog rububijjeta, uluhijjeta i svojstava, pa im je zbog toga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ne govorite: 'Selam Allahu', jer Allah je, uistinu, Selam." Ovim riječima on im je zabranio te riječi a ova zabrana upućuje da je to djelo haram.

MES`ELE:

1. Tumačenje značenja riječi selam;
2. Ona je pozdravljanje;
3. Nije ispravno upućivati je Allahu;
4. Razlog tome;
5. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, podučavanje ashaba pozdravljanju koje nije ispravno upućivati Allahu.

52. POGLAVLJE O RIJEČIMA: "ALLAHU MOJ, OPROSTI MI AKO HOĆEŠ!"[1]

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Hurejre da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neka niko od vas ne kaže: 'Allahu moj, oprosti mi ako hoćeš, Allahu moj smiluj mi se ako hoćeš,' nego neka bude uporan u svojoj molbi,[2] jer Allaha niko ne može primorati."

A Muslim bilježi:

---

[1] Iz ovog govora se da razumjeti da onaj ko ih izgovori nije ovisan od toga da mu se oprosti, i kao da ne želi da se potčini i kao da nema nikakve potrebe. Ovo je djelo onih koji se ohole kao i onih koji ne žele da budu uz Allaha, pa je zbog toga u njima nepotpunost tevhida, kao i suprotnost onome što je obavezno robu da učini sa strane Allahovog, azze ve dželle, rububijjeta, jer je vadžib pokazati svoju bijedu i potrebu prema svome Gospodaru, i da nije neovisan od Allahovog oprosta, bogatstva, prelaženja preko propusta, plemenitosti i dobrote Njegove, i zbog ovih činjenica šejh je naveo hadis.

[2] Dakle, neka moli kao neko ko je potreban, ponizan i uporan, a ne kao neki ko se smatra neovisnim i koji se oholi. *"Jer Allaha niko ne može primorati"*- niko Ga ne može ni na šta primorati, a sve to zbog Njegove neovisnosti i bogatstva, te Njegovog ponosa, savladivosti drugih i moći, a ovo je opet kao produkt Njegovih imena i svojstava.

"Neka poveća svoju želju, jer, Allahu nije teško ništa što podari."[1]

MES`ELE:

1. Zabrana izuzimanja u dovi;
2. Pojašnjenje razloga za to;
3. Riječi "nego neka bude uporan u svojoj molbi";
4. Povećanje želje;
5. Pojašnjenje za tu naredbu.

[1] Međutim, što se tiče Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Čist, ako Allah htjedne" – ovo nije dova uopšte, nego je samo obavještenje, tj. biće očišćen, ako Allah htjedne, tako da od samog korijena nema veze s ovom mes`elom.

53. NE KAŽE SE: "MOJ ROB I MOJA ROBINJA."[1]

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neka niko od vas ne kaže: 'Nahrani svoga gospodara, očisti svoga gospodara',[2] nego neka kaže: 'Moj

---

[1] Razlog ove zabrane je što je ljudsko ropstvo prema Allahu, azze ve dželle, stvarno robovanje, ili prisilno ili uz vlastito opredjeljenje, i ono je potpuno jasno, jer, On je Gospodar i On radi šta hoće... Dok riječi čovjeka o svome robu: "Ovo je moj rob, a ovo je moja robinja", u njima pripisuje pravo na posjedovanje ropstva samom sebi, u čemu je suprotnost potpunom obaveznom lijepom odnosu prema Allahu, azze ve dželle, kao i suprotnost veličanju rububijjeta, te narušavanje ljudskog ropstva prema Allahu, azze ve dželle, pa je to razlog što su ove riječi zabranjene kod većine učenjaka, dok je kod drugih samo pokuđeno.

[2] U vezi ove zabrane koja je došla u ovom hadisu, učenjaci su se razišli pa su neki rekli: "Iz nje proizilazi da je to djelo haram", dok su drugi rekli: "Zabrana na ovom mjestu upućuje da je to djelo pokuđeno", a do razmimoilaženja je došlo jer se ovo djelo veže za naš edeb – lijepo ponašanje, i ono što je ispravno, jeste da nije dozvoljeno reći: "Moj rob i moja robinja, ili nahrani svoga gospodara..." i slično.
Što se tiče pripisivanja gospodarstva nad nečim što nije ljudsko biće, u tome nema nikakvih smetnji, kao što se kaže: "Gospodar kuće...", jer se u ovoj situaciji ne može pojmiti stvarno gospodarstvo.
"...nego neka kaže: "Moj starješina i zaštitnik" – upotreba starješinstva – iako se zna da je samo Allah, azze ve dželle, pravi Starješina i Gospodar – uz određeno pripajanje nije zabranjeno, jer,

starješina i zaštitnik'. Neka niko od vas ne kaže: 'Moj rob i moja robinja', nego naka kaže: 'Moj mladić i moja djevojka, ili moj sluga.'"

MES`ELE:

1. Zabrana izgovaranja: "Moj rob i moja robinja";
2. Rob ne govori svome starješini: "*Gospodaru moj*", niti mu se kaže: "*Nahrani svoga gospodara*";
3. Podučavanje prvoga riječima: "*Moj mladić i moja djevojka, ili moj sluga*";
4. Podučavanje drugoga riječima: "*Moj starješina i zaštitnik*";
5. Skretanje pažnje na ono što se htjelo ovim poglavljem, a to je upotpunjavanje tevhida čak i u riječima.

---

ljudi posjeduju neko starješinstvo koje im dolikuje, a Allahu, azze ve dželle, pripada savršeno starješinstvo nad svim stvorenjima.
Riječ "zaštitnik" su neki učenjaci dozvolili na osnovu ovog hadisa, a neki su rekli da je pokuđeno, međutim, ispravno je upotrebljavati riječi starješina, zaštitnik i slično za ljudska stvorenja uopšte, zbog činjenice da i oni imaju neku vrstu starješinstva i zaštitništva, a sve to onako kako im dolikuje, i nisu na istom mjestu kao riječi: "Tvog gospodara, moj rob i moja robinja."

54. NE ODBIJA SE ONAJ KO BUDE TRAŽIO NEŠTO SPOMINJUĆI ALLAHA [1]

Od Ibn-Omera, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Ko bude tražio utočište kod Allaha, vi mu ga pružite.[2] Ko bude molio u ime Allaha vi mu to podajte. Ko vas pozove, odazovite mu se.[3] Ko učini neko dobro prema vama, vi mu to nadoknadite,[4] pa ako ne nađete ništa

---

[1] Ako neko bude nešto molio, i Allaha, azze ve dželle, uzme kao sredstvo do željenoga, tada nije dozvoljeno odbiti tu osobu iz veličanja koje smo dužni iskazati prema Allahu, azze ve dželle.
Rekao je Šejhul-islam Ibn-Tejmijje i jedan broj učenjaka koji se bave utvrđivanjem tačnih činjenica: "Haram je odbiti onoga koji moli spominjući Allaha ako bi se obratio određenoj osobi i s određenim pitanjem, znači, ako bi se tebi posebno obratio, i molio te u ime Allaha da mu pomogneš, a ti si u stanju da mu daš ono što traži. Ovo biva lijepim i pohvalnim djelom ako se osoba koja nešto traži ne obrati nekome posebno, kao da pita tog, tog i tog insana. Biva dozvoljenim ako bi se znalo da osoba koja traži hoće da i slaže ponekad.

[2] Onaj ko bude tražio utočište kod Allaha, on traži utočište kod najuzvišenijega kod kojeg se može tražiti utočište.

[3] Većina učenjaka je na stanovištu da je ovaj poziv vezan samo za svadbeno veselje, a ne bilo koji poziv, dok je odaziv ostalim pozivima samo pohvalan.

[4] Nadoknadite mu onako kako je i on vama učinio dobro, a sve to kako bi srce bilo što iskrenije, pa da u njemu ne bude skretanje ili

čime bi mu to nadoknadili, molite za njega sve dok ne vidite da ste mu nadoknadili."

Bilježe ga Ebu-Davud i Nesai s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

MES`ELE:

1. Pružanje utočišta onome ko ga bude tražio kod Allaha;
2. Davanje onome ko bude tražio u ime Allaha;
3. Odazivanje na poziv;
4. Nadoknada za učinjeno dobro;
5. Dova je nadoknada od onoga ko ne bude u stanju uzvratiti istom mjerom;

6. Riječi: ***"sve dok ne vidite da ste mu nadoknadili."***

---

poniženje i poslušnost prema tom dobru, i zbog toga je rekao: "*Pa ako ne nađete ništa čime bi mu to nadoknadili, molite za njega sve dok ne vidite da ste mu nadoknadili."* – Ova stanja ne može osjetiti niko do oni koji su se okitili iskrenošću, upotpunili tevhid, Allah nas sve učinio od njih.

55. NIŠTA SE NE TRAŽI ALLAHOVIM LICEM OSIM DŽENNET [1]

Od Džabira se prenosi da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Ništa se ne traži Allahovim licem osim Džennet.'" Bilježi ga Ebu-Davud.[2]

[1] A sve to iz ukazivanja veličanja prema Allahu, azze ve dželle, Njegovim imenima i svojstvima.

[2] Ova negacija sadrži potvrđenu zabranu, a Allahovo lice je svojstvo Njegovog bića, onako kako to priliči Njegovoj veličini i uzvišenosti, tako da znamo šta ono znači u osnovi, ali potpuno značenje ili kakvoća, to prepuštamo samo Onome koji to zna, azze ve dželle, Onome koji je opisan njime, no, mi potvrđujemo u samom startu bez ikakvog poređenja ili negiranja onako kako je rekao Uzvišeni: "**Ništa nije kao On! On sve čuje i sve vidi.**"

"...osim Džennet"– jer je Džennet nešto najveće što se može tražiti, pa je zbog toga zabranjeno moliti Allaha, približavajući se Njemu, azze ve dželle, samim Njim, Njegovim licem, svojstvom od Njegovih svojstava, ili nekim Njegovim lijepim imenom, za nešto od prezrenih i niskih stvari, nego Ga moramo tim osobinama moliti za nešto najveće što možemo dobiti, kao što je Džennet ili nešto što ulazi u tu blagodat ili što proizilazi iz nje, a sve to kako bi pitanje odgovaralo sredstvu preko kojeg molimo, i ovo je značenje ovog poglavlja, a to je da je veličanje Allahovih, azze ve dželle, svojstava od obaveznih produkata tevhida.

MES`ELE:

1. Zabranjeno je moliti Allaha Njegovim licem za nešto osim za Džennet;
2. Potvrđivanje lica kao svojstva.

56. POGLAVLJE O "DA JE..."[1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَاهُنَا﴾

"Da smo se za bilo šta pitali" - govore oni -, "ne bismo ovdje izginuli." (Ali-Imran, 154.)

I rekao je:

﴿الَّذِينَ قَالُواْ لإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُواْ لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا﴾

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj su govorili: 'Da su nas poslušali, ne bi izginuli.'" (Ali-Imran, 168.)[2]

U Sahihu je došla predaja od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Drži se onoga što ti koristi, traži pomoć od Allaha i ne malaksavaj. A ako te nešto zadesi nemoj reći: 'Da sam to uradio, bilo bi tako i tako,' nego reci: 'Allah je

---

[1] Pisac je naveo ovo poglavlje jer mnogi prigovaraju za kader sa strane njihovih dijela, misle da ako bi uradili neke stvari da bi stanje bilo drugačije, a Allah, azze ve dželle, je odredio djelo i njegov produkt, i sve je to u skladu s Njegovom, azze ve dželle, mudrošću.

[2] Reći: "Da sam, da je... " za neko djelo koje se desilo u prošlosti je zabranjeno, haram, a dokaz za to je što je upotreba "da sam, da je..." od osobina munafika, a ta činjenica upućuje da je dotično djelo haram.

odredio i uradio je onako kako je htio', jer zaista, "da je" otvara šejtanovo djelo."[1]

MES`ELE:

1. Tumačenje dva ajeta iz sure Ali-Imran;
2. Jasna zabrana izgovaranja "*da je*" ako te nešto pogodi;
3. Pojašnjenje tog pitanja da se tim riječima otvara šejtanovo djelovanje;
4. Upućivanje na lijep govor;
5. Naređivanje držanja za ono što donosi korist uz traženje pomoći od Allaha;
6. Zabrana onoga što je suprotno tome, a to je slabost.

---

[1] Zabrana koja je došla u ovom hadisu podrazumijeva da je djelo haram, a također, ako bi je osoba upotrijebila, ona bi time oslabila i umanjila sposobnost svome srcu.
Činjenje ovog djela zabranjenim - haramom, vraća se na ono što je proizilazilo upotrebom "da je" i sličnih izraza od žaljenja za prošlošću, a što se tiče upotrebe "da je" za budućnost, ako bi bilo u dobru uz želju za onim što je kod Allaha, azze ve dželle, od potpomaganja na činjenju uzroka za to dobro, onda bi to bilo dozvoljeno. Međutim, ako bi to bilo iz oholosti ili veličanje samog sebe, onda to ne bi bilo dozvoljeno, jer bi u tome bila jedna vrsta vladanja kaderom.

57. ZABRANJENO JE PSOVATI VJETAR [1]

Od Ubeja b. Ka`ba, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ne psujte vjetar.[2] Kada vidite nešto što ne volite, vi recite: 'Allahu naš, zaista Te mi molimo za dobro ovog vjetra, dobro koje u sebi nosi i dobro koje mu je naređeno. A tražimo utočište kod Tebe od zla ovog vjetra, zla koje u sebi nosi i zla koje mu je naređeno.'"

Tirmizi je rekao da je ovaj hadis vjerodostojan.

---

[1] Psovanje vjetra je isto kao i psovanje vremena, u suštini, vraća se na uznemiravanje Allaha, azze ve dželle, jer, On je Taj Koji upravlja vjetrom kako hoće.
Ova zabrana upućuje da je to djelo haram, a to psovanje biva njegovim grđenjem i proklinjanjem, dok u psovku ne ulazi ako bismo za njega rekli da je žestok, ili ako bismo ga opisali onim svojstvima u kojima se nalazi zlo po onoga na koga on dođe.

[2] Ovo upućuje da Allah, azze ve dželle, šalje vjetar kako hoće, i odvodi ga od koga želi, jer je vjetar potčinjen Njegovoj, azze ve dželle, naredbi, pa je zbog toga rekao, sallallahu alejhi ve sellem: *"A kada vidite nešto što ne volite, vi recite: 'Allahu naš! Zaista Te mi molimo za dobro ovog vjetra, i dobro koje u sebi nosi, i dobro koje mu je naređeno. A tražimo utočište kod Tebe od zla ovog vjetra, i zla koje u sebi nosi, i zla koje mu je naređeno.'"* Tirmizi je rekao da je ovaj hadis vjerodostojan.

MES`ELE:

1. Zabrana psovanja vjetra;
2. Upućivanje na koristan govor kada osoba vidi nešto što ne voli;
3. Ukazivanje da je vjetar potčinjen;
4. Nekada mu bude naređeno dobro, a nekada zlo.

58. POGLAVLJE O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الأَمْرِ مِن شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ﴾

"Mislili su o Allahu ono što nije istina, kao što pagani misle, i govorili su: 'Imamo li mi ikakva udjela?' Reci: 'O svemu odlučuje samo Allah!'" (Ali-Imran, 154.)[1]

Rekao je Uzvišeni:

﴿الظَّانِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ﴾

"...koji o Allahu zlo misle – neka zlo njih snađe!" (El-Feth, 6.)

---

[1] Od Allahove potpunosti i savršenosti u Njegovom rububijjetu, imenima i svojstvima, jeste da On ne radi ništa a da iza toga ne stoji potpuna mudrost, a mudrost u tome jeste da On, azze ve dželle, stavlja stvari na njihova mjesta koja potpuno odgovaraju lijepim ishodištima, pa je zbog toga obavezno misliti o Njemu samo ono što je istina, a sve to zbog Njegove potpunosti, i sve to sa strane Njegove potpunosti i savršenosti u mudrosti, milosti i pravdi, a da se ne misli o Njemu ružno iz čega bi proizišla manjkavost. Tako su mislili u doba džahilijjeta, što je opet suprotno osnovama tevhida u nekim situacijama, ili je suprotno potpunom tevhidu, i oni su bili ubijeđeni, ili im je padalo na um – pored toga što su bili mušrici – da Allahova, azze ve dželle, djela nisu onakva kakva bi trebala biti, potpuna, što je Allah, azze ve dželle, i pojasnio kada je rekao: **"Imamo li mi ikakva udjela?"** U njihovim riječima je bilo poricanje mudrosti, ili poricanje kadera.

Rekao je Ibn-Kajjim u vezi prvog ajeta: "Ovo mišljenje je protumačeno kao da On, azze ve dželle, neće pomoći Svoga Poslanika i da će njegova stvar iščeznuti. Također je protumačeno da ono što ih je pogodilo nije bilo u Allahovoj odredbi niti od Njegove mudrosti. Protumačeno je i kao poricanje mudrosti, pa kao poricanje kadera, te kao poricanje upotpunjavanja Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, misije, kao i da će ga Allah uzdići iznad svih vjera. Sve je to zlo mišljenje na kojem su bili munafici i mušrici, a koje je spomenuto u suri El-Feth. Ovo mišljenje je zlo jer se misli o Allahu, azze ve dželle, onako kako ne treba i kako ne priliči Njegovoj mudrosti, hvali i istinitom obećanju. Ko bude mislio da će On prepustiti neistini da pobijedi istinu trajnom pobjedom u kojoj će istina iščeznuti, ili negira da je u svemu tome bila Njegova odredba, ili ako bi porekao da je Njegova odredba radi potpune mudrosti na kojoj treba da bude hvaljen, nego, prosto tvrdi da je to samo obično htijenje, onda bi to bilo mišljenje onih koji su pronevjerovali. Pa, teško li se od vatre onima koji budu nevjerovali. Većina ljudi misli o Allahu ružno u onome što se tiče lično njih kao i u onome što radi s drugima, a od toga se sačuva samo onaj ko spozna Allaha, Njegova imena i svojstva, kao i šta sve proizilazi iz Njegove mudrosti i hvale. Pa neka dobro povede računa o ovome onaj ko je pametan i koji savjetuje samog sebe. Neka se Allahu pokaje i neka od Njega traži da mu oprosti zlo mišljenje prema svome Gospodaru. A ako bi provjeravao kod nekih bi našao kako previše zahtijevaju od kadera, kore ga i govore kako je trebalo biti tako i tako. Neki to čine mnogo, a neki malo. Provjeri i samoga sebe da li si čist od toga.

Pa ako se spasiš od toga, spasio si se od velike nesreće, a ako ne, ja te onda ne vidim spašenoga. [1]

[1] Spomenuo je Ibn-Kajjim da su prethodnici protumačili zlo mišljenje koje zastupaju džahili s jednim od tri značenja, a svako od njih je ispravno: poricanje kadera, poricanje mudrosti te poricanje Allahove, azze ve dželle, pomoći Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, Svojoj vjeri ili Svojim dobrim robovima.
Razlog ovakvog mišljenja jeste nepoznavanje onoga što Allah, azze ve dželle, zaslužuje, kao i onoga što je Allah stavio u obavezu od sabura, smirenosti i slično od vadžiba.
Mnogi se spase ove nagativnosti u vanjštini, ali u njihovim srcima se nalazi mišljenje svojstveno džahilijjetu, kao i loše ubjeđenje. Zbog toga je obavezno svakom vjerniku da očisti svoje srce od svakog mišljenja prema Allahu koje je zlo, te da nauči Allahova, azze ve dželle, imena i svojstva, kao i uticaj toga u Allahovom carstvu, sve dok u njegovom srcu ne ostane ubjeđenje da je Allah, azze ve dželle, istina, da je Njegovo djelo istina i pravda, pa čak i kada bi bio pogođen najvećom nedaćom.

MES`ELE:

1. Tumačenje ajeta iz sure Ali-Imran;
2. Tumačenje ajeta iz sure El-Feth;
3. Obavještenje da ta pojava ima svoje vrste koje se ne mogu pobrojati;
4. Od toga se ne sačuva niko osim ko bude spoznao imena i svojstva te bude spoznao samog sebe.

59. ŠTA JE DOŠLO O PORICATELJIMA KADERA [1]

Rekao je Ibn-Omer: "*Tako mi Onoga u čijoj ruci je duša Ibn-Omera, kada bi neko od njih imao zlata koliki je Uhud, zatim ga udijelio na Allahovom putu, Allah ga ne gi od njega primio sve dok ne povjeruje u kader.*"[2] Zatim je to potvrdio Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem riječima:

---

[1] Kader je Allahovo praiskonsko znanje o stvarima, njihovo zapisivanje u Levhi Mahfuz, opšte Njegovo htijenje te stvaranje pojedinaca i njihovih svojstava, u što ulazi također i stvaranje djela koja čine robovi i to na osnovu Njegovih riječi: "Allah je Stvaralac svega" – i robova i njihovih dijela, te se ne kaže ni za koga da je mu`min sve dok se ne povinuje i ne bude vjerovao u sve četiri stvari, jer tekstovi upućuju na to.
Neke vrste poricanja kadera izvode svoga počinioca iz tevhida i islama, i to biva ako bi osoba negirala Allahovo praiskonsko znanje o stvarima, ili ako bi porekla Allahovo zapisivanje tih stvari u Levhi Mahfuz; dok su neke vrste bid`at – novotarija koja je u suprotnosti s potpunim tevhidom, i to biva ako bi porekao opšte Allahovo htijenje, ili opšte stvaranje.
[2] Rekao je Ibn-Omer: "Tako mi Onoga u čijoj ruci je duša Ibn-Omera, kada bi neko od njih imao zlata koliki je Uhud, zatim ga udijelio na Allahovom putu, Allah ga ne gi od njega primio, sve dok ne povjeruje u kader." - Zašto? Pa upravo iz razloga što Allah, azze ve dželle, ne prima dobra djela osim od muslimana, a ko porekne kader i ne bude vjerovao u njega, on nije ni musliman, niti će šta biti od njega primljeno, pa makar udijelio zlata koliko je brdo Uhud.
"Zatim je to potvrdio Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: '*Iman je da vjeruješ u Allaha, i Njegove meleke, i knjige*

"Iman je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, knjige Njegove, poslanike Njegove, Sudnji dan i da vjeruješ u kader, njegovo dobro i zlo."

Bilježi ga Muslim.

Od Ubadeta b. Samita se prenosi da je rekao svome sinu:

"O sinko moj, nećeš osjetiti slast imana sve dok ne budeš znao da ono što te je pogodilo nije te moglo zaobići, a ono što te je zaobišlo nije te moglo ni pogoditi. Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: 'Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Potom mu je rekao: 'Piši!' Pa je reklo: 'Gospodaru moj, a šta da pišem?' Rekao je: 'Piši šta će se sve desiti do Sudnjega dana.' O sinko moj, čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: 'Ko umre na nečemu mimo ovoga, on nije od mene.'"

U predaji koju bilježi Ahmed stoji: "Prvo što je Uzvišeni Allah stvorio bilo je pero. Rekao mu je: 'Piši!' Pa je u tom času proteklo sve što će biti do Sudnjega dana."

U predaji koju bilježi Ibn-Vehb stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

Njegove, i poslanike Njegove, i Sudnji dan, i da vjeruješ u kader, njegovo dobro i zlo." – Dobro u odnosu na sina Ademovog kao i zlo u odnosu na njega. A što se tiče Allahovog, azze ve dželle, djela, pa sva Allahova, azze ve dželle, djela su dobra jer su u potpunoj suglasnosti s Njegovom velikom mudrošću.

"Pa ko ne bude vjerovao u kader, njegovo dobro i zlo, Allah će ga spaliti vatrom."[1]

U Musnedu, kao i u Sunenima je predaja od Ibn-Dejlemija u kojoj stoji da je rekao: "Došao sam kod Ubeja b. Ka`ba pa sam mu rekao: '*Pri meni je nešto u vezi kadera. Obavijesti me nečim, ne bi li ga Allah odagnao iz moga srca.' Rekao je: 'Kada bi udijelio zlata koliki je Uhud, ne bi ga Allah od tebe primio sve dok ne povjeruješ u kader i dok ne budeš znao da ono što te je pogodilo nije te moglo promašiti, a ono što te je promašilo nije te moglo ni snaći. Ako bi umro na nečemu mimo toga, bio bi od stanovnika vatre. Svi su me ovako obavijestili od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.*" Hadis je vjerodostojan, bilježi ga Hakim u svome Sahihu.

[1] Ovo je zbog činjenice što je određivanje stvari već završeno, a od imana u kader jeste vjerovanje da te je Allah, azze ve dželle, ostavio da sam biraš, i da nisi ni na šta primoran, jer je odgovornost već pala na insane.
"Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: *'Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Rekao mu je: 'Piši!' Pa je reklo: 'Gospodaru moj! A šta da pišem?' Rekao je: 'Piši šta će se sve desiti do Sudnjega dana.'"* – U ovom dijelu hadisa je dokaz za stepen pisanja, a riječi: *"Prvo što je Allah stvorio bilo je pero"* – znače, po najispravnijem mišljenju kod učenjaka koji se bave utvrđivanjem tačnih činjenica: Onda kada je Allah stvorio pero, dakle, odnosi se na vrijeme, a što se tiče prvog stvorenja, to je Arš – Allahovo prijestolje.

MES`ELE:

1. Pojašnjenje obaveze vjerovanja u kader;
2. Pojašnjenje načina na koji vjerujemo u njega;
3. Propadanje djela one osobe koja ne vjeruje u njega;
4. Obavještenje da niko neće osjetiti slast imana sve dok ne povjeruje u njega;
5. Spominjanje prvoga što je Allah stvorio;
6. U tom času je proteklo sve što će se desiti do Sudnjega dana;
7. On će, sallallahu alejhi ve sellem, biti čist od onih koji ne budu vjerovali u njega;
8. Praksa ispravnih prethodnika da svaku nejasnoću uklanjaju pitajući učenjaka;
9. Učenjaci su odgovorili onim čime su uklonuli njegovu nejasnoću, a to na način što su govor pripisali samo Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.

60. ŠTA JE DOŠLO O SLIKARIMA [1]

Od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Rekao je Uzvišeni Allah: 'A ko je veći nasilnik od onoga koji hoće da stvara kao što Ja stvaram? Pa, neka stvore trun, ili neka stvore zrno, ili neka stvore ječam.'"

Bilježe ga Buharija i Muslim.[2]

Oni bilježe od Aiše, radijallahu anha, da je Allahov Poslanik,sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Ljudi koji će biti najžešće kažnjeni na Sudnjem danu su oni koji budu imitirali Allahovo stvaranje."[1]

---

[1] Znači, od prijetnje, a slikar je onaj ko oblikuje nešto na osnovu poznatog izgleda.
Slikanje se dijeli na dvije vrste:

1. Imitiranje i oponašanje Allahovog stvaranja, pod Njegovim imenom i svojstvom;
2. Slikanje kao sredstvo za činjenje širka, jer je širk mnogih mnogobožaca bio preko slika, pa je od potpunosti tevhida što slike nisu dozvoljene, jer je slika jedno od mušričkih sredstava koja su koristili u svojim ibadetima.

[2] Allah je pojasnio njihovu nemoć, a to što neko misli da stvara kao što Allah čini, to je samo plod njegove mašte, a u stvarnosti, niko nije u stanju stvoriti kao što Allah stvara, pa je zbog toga postao od onih koji oponašaju Allaha, azze ve dželle, i to je razlog koji ga je učinio da bude najvećim nasilnikom.

Oni također bilježe predaju od Ibn-Abbasa da je rekao:

"Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: 'Svaki slikar će u vatru. Svakoj slici koju bude naslikao udahnuće se duša kojom će biti mučen u Džehennemu.'"[2]

Od njega bilježe i predaju koja ima stepen merfua:

"Ko naslika sliku na dunjaluku, biće mu naređeno da u nju udahne dušu, a to neće biti u stanju."[3]

Muslim bilježi predaju od Ebu-Hejjadža da je rekao:

"Rekao mi je Alija: 'A zar da te ne uputim na ono na što me je uputio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve

---

[1] Imitiranje u slikanju ili kiparstvu biva velikim kufrom u dva slučaja:

1. Da napravi nekog kipa znajući da će biti obožavan, i ovo je čisti kufr prema Allahu, azze ve dželle;
2. Da naslika neku sliku i izjavi da je ona bolja od Allahovog, azze ve dželle, stvaranja, i na ovu vrstu se odnosi prethodni hadis; u njega ulaze i oni koji budu imitirali slikanjem uopšte (kao onaj ko bi slikao svojom rukom, ili ko bi isklesao neku statuu) nekih stvari koje ga ne bi izvele iz vjere, ali je to ipak veliki grijeh, a počinioc dotičnog djela je proklet i zaprijećeno mu je vatrom.

[2] Riječ *"duša"* upućuje da je on naslikao nešto što je posjedovalo dušu – čovjeka ili životinju, pa je zbog toga prijetnja i usmjerena na ovu vrstu slikanja.

[3] Ovo iz razloga što je duša samo Allahovo, azze ve dželle, vlasništvo.

sellem, da ne ostaviš ni jednu sliku, a da je ne izbrišeš, niti uzvišen kabur a da ga ne poravnaš.'"[1]

MES`ELE:

1. Strogo ophođenje prema slikarima;
2. Skretanje pažnje na uzrok, a to je ostavljanje lijepog odnosa prema Allahu, azze ve dželle, što se uzima iz riječi: "***A ko je veći nasilnik od onoga koji hoće da stvara kao što Ja stvaram?***";
3. Skretanje pažnje na njegovu moć, kao i na njihovu nemoć, što se vidi iz riječi: "***Pa, neka stvore trun, ili neka stvore ječam***";
4. Jasan iskaz da će oni biti najžešće kažnjeni;
5. Allah će stvoriti onoliko duša koliko slikar bude naslikao slika, koje će mučiti slikara u Džehennemu;
6. Biće mu naređeno da u njih udahne duše;
7. Naredba njihovog brisanja ako se nađu.

[1] U ovom hadisu je skrenuta pažnja na drugi razlog zbog čega je slikanje haram, a to je činjenica što je ono od sredstava širka. Način na koji se dokazuje ovaj propis jeste što je u hadisu povezano brisanja slike i poravnavanja uzdignutog kabura, tako da je zbog tog spoja ostanak slike također jedno od sredstava i puteva ka širku.

61. ŠTA JE DOŠLO O MNOŠTVU ZAKLINJANJA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَاحْفَظُوٓا۟ أَيْمَانَكُمْ﴾

"A o zakletvama svojim brinite se!" (El-Maida, 89.)

Od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: 'Zakletva je uzrok brze prodaje neke robe, ali otklanja berićet od zarađenog.'

Bilježe ga Buharija i Muslim.[2]

Od Selmana se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Trojici se Allah neće obratiti niti će ih očistiti i njih čeka bolna kazna: starcu koji blud čini,[1] oholom

---

[1] Mnoštvo zaklinjanja se ne podudara s potpunim tevhidom, jer onaj u čijem srcu tevhid bude potpun, ili blizu toga, on neće uzimati Allaha, azze ve dželle, stalno u svojim zakletvama, tj. u zakletvama kojih je svjestan, a što se tiče zakletve koja je kao poštapalica, za nju nema smetnje, iako je bolje i pohvalnije da mu`min očisti svoj jezik i srce od mnoštva zaklinjanja u vidu poštapalica u svakodnevnom govoru.

[2] Uzrok te činjenice jeste što je to neka vrsta kazne jer nije učinio ono što je bio dužan učiniti od Allahovog, azze ve dželle, veličanja.

prosjaku i čovjeku koji uzme Allaha kao svoju robu: ne kupuje ništa a da se ne zakune, niti šta proda a da se ne zakune."

Bilježi ga Taberani s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

U Sahihu se bilježi od Imrana b. Husajna, radijallahu anhu, da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Najbolji od mog ummeta su moja generacija, zatim ona poslije njih, zatim ona poslije njih, zatim ona poslije njih.' Rekao je Imran: 'I ne znam je li nakon svoje generacije spomenuo dvije ili tri?' 'Zatim će doći nakon vas narod koji će svjedočiti, ali njihovo svjedočenje neće biti traženo, i varaće i neće im biti ništa dato na povjerenje, i zavjetovaće se, ali neće izvršavati ono što obećaju. Oni će biti debeli.'"

U njemu je došla predaja i od Ibn-Mes`uda da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Najbolji ljudi su moja generacija, zatim oni poslije njih, zatim oni poslije njih. Onda će doći narod u kojem će svjedočenje nekog od njih prestići njegovu zakletvu a zakletva će prestizati njegovo svjedočenje."

---

[1] Riječ je o osobi koja je ostarjela i koja je osijedjela, a srce joj je još uvijek vezano za blud.

"Oholom prosjaku i čovjeku koji uzme Allaha kao svoju robu: ne kupuje ništa a da se ne zakune, niti šta proda a da se ne zakune."– Iz ovoga se jasno vidi da je pokuđen onaj ko uzme Allaha kao svoju robu, a uz to on čini i jedan od velikih grijehova.

Rekao je Ibrahim: "Udarali su nas zbog svjedočenja i davanja prisege dok smo bili mali."[1]

MES`ELE:

1. Oporuka o čuvanju zakletvi;
2. Obavještenje da je zakletva uzrok brze prodaje neke robe, ali da otklanja berićet;
3. Žestoka prijetnja onome koji niti šta proda, niti šta kupi, a da se ne zakune;
4. Skretanje pažnje da grijeh biva velikim bez ikakve potrebe;
5. Kuđenje onih koji se kunu, a da se to od njih ne traži;
6. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, pohvaljivanje prve tri ili četiri generacije, kao i spominjanje onoga što će se desiti nakon njih;
7. Kuđenje onih koji svjedoče, a da se to od njih ne traži;
8. Prethodnici su tukli djecu zbog svjedočenja i davanja prisege.

[1] Iz ovoga se vidi koliko su ispravni prethodnici vodili računa o odgoju svoje djece i potomaka kada je u pitanju veličanje Allaha, azze ve dželle.

62. ŠTA JE DOŠLO U VEZI ALLAHOVE GARANCUE I GARANCUE NJEGOVOG VJEROVJESNIKA [1]

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿وَأَوْفُواْ بِعَهْدِ اللّهِ إِذَا عَاهَدتُّمْ وَلاَ تَنقُضُواْ الأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا﴾

"I ispunjavajte obaveze na koje ste se Allahovim imenom obavezali i ne kršite zakletve kad ste ih tvrdo dali..." (En-Nahl, 91.)[2]

Od Burejde se prenosi da je rekao:

"Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postavio nekoga za zapovijednika vojske ili izvidnice, oporučio bi mu posebno bogobojaznost i da bude dobar prema muslimanima koji budu s njim, a zatim bi rekao: 'Ratujte s Allahovim imenom na Allahovom putu! Ubijajte one koji ne vjeruju u Allaha! Ratujte i ne uzimajte ništa prije podjele plijena. Ne varajte, niti

---

[1] Dakle, o Allahovom obećanju zaštite, kao i zaštiti koju je obećao Njegov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.

[2] Ove obaveze su protumačene kao ugovori koji budu među ljudima, a protumačene su i kao zakletve, tako da je obavezno izvršiti ono što se dogovori, kao i zakletvu iz veličanja prema Allahu, azze ve dželle, jer, ko se zakune Allahom, to znači da je on potvrdio izvršenje onoga na šta se obavezao Allahom, azze ve dželle, pa ako bi to pronevjerio, ili prekršio ugovor, to bi tada značilo da on ne veliča Allaha, azze ve dželle, onakvim načinom od kojeg bi se bojao da ne uradi ono što je obavezan prema Allahu od izvršenja obećanog uz zakletvu, tj. to bi ga veličanje Allaha stalno bodrilo da što bolje izvrši zadanu riječ.

masakrirajte i ne ubijajte djecu. Kada sretneš svoga neprijatelja od mušrika, pozovi ga u jedno od troje – ili neka izabere jednu od tri solucije – , pa šta god da izaberu primi to od njih. Zatim ih pozovi u islam, pa ako ti se odazovu, primi to od njih. Onda ih pozovi da se presele iz svojih domova u domove muhadžira – oni koji su učinili hidžru, i obavijesti ih ako to budu učinili imaće isto što i muhadžiri i biće im obavezno isto što i muhadžirima. Ako odbiju iseljenje, onda ih obavijesti da će biti u istom propisu kao i muslimanski beduini. Nad njima će se sprovoditi Allahov, teala, propis, neće dobiti ništa od ratnog plijena osim ako se budu borili s muslimanima. Ako sve to odbiju, onda im ponudi džizju, a ako pristanu, primi je od njih i odustani od njih. Ako odbiju, zatraži pomoć od Allaha i ubijaj ih. Kada budeš opsjedao one koji su u utvrdama pa zatraže od tebe da im daš Allahovu garanciju i garanciju Njegovog Vjerovjesnika, ti im ne daj Allahovu garanciju i garanciju Njegovog Vjerovjesnika, ali im daj svoju garanciju i garanciju svojih drugova, jer, da prekršite vašu garanciju i garanciju vaših drugova lakše je nego da prekršite Allahovu garanciju i garanciju Njegovog Vjerovjesnika. A kada budeš opsjedao one koji su u utvrdama, pa zatraže od tebe da im presudiš po Allahovoj presudi, ti im nemoj suditi po Allahovoj presudi, nego im presudi po svojoj presudi, jer ti ne znaš hoćeš li prema njima uraditi po Allahovoj presudi ili ne?"

Bilježi ga Muslim.[1]

[1] Hadis jasno upućuje na veličanje Allaha, azze ve dželle, tako što rob neće dati ljudima Allahovu garanciju, niti garanciju Njegovog

MES`ELE:

1. Razlika između Allahove garancije, garancije Njegovog Vjerovjesnika i garancije muslimana;

2. Uputstvo ka činjenju djela koje nosi manju opasnost;

3. Riječi: ***"Ratujte s Allahovim imenom na Allahovom putu!"***;

4. Riječi: ***"Ubijajte one koji ne vjeruju u Allaha!"***;

5. Riječi: ***"Zatraži pomoć od Allaha i ubijaj ih"***;

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali im daje svoju garanciju. U ovome je veliko upozorenje pripadnicima tevhida i onima koji traže vjersko znanje i brinu se za njega, a također i ljudi znaju da su oni krenuli tim putem - da im ne izmakne nikakva riječ ili djelo koje bi uputilo na njihovo nepridržavanje ovog znanja, tako da je potrebno da stalno budeš svjestan da ljudi gledaju u tebe – a pogotovo u ovom vremenu koje je puno nejasnoća i smutnji – jer oni gledaju u tebe kao onoga koji nosi sunnet i tevhid, pa se ne ophodi prema njima osim na način iz kojeg se vidi veličanje Gospodara, azze ve dželle, i iz kojeg će Ga i oni veličati kada te vide kako to ti radiš, i ne krši svoje zakletve, niti Allahove garancije, i ne budi kukavica u svjedočenju ili međuodnosima, jer će to umanjiti uticaj znanja i vjere koju nosiš.

6. Razlika između Allahove presude i presude učenjaka;

7. Ashab sudi po potrebi, ali ne zna da li je donio presudu jednaku Allahovoj ili ne.

63. ŠTA JE DOŠLO O ZAKLINJANJU ALLAHOM [1]

Od Džundub b. Abdullaha, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Rekao je čovjek: 'Tako mi Allaha, Allah neće oprostiti toj osobi.'[2] Pa je rekao Allah, azze ve dželle: 'Ko se to

---

[1] Zaklinjanje Allahom biva na dva načina:

1. Na način oholosti, gordosti i naprasitosti, tako da sam sebi daje pravo nad Allahom i da će Allah presuditi po njegovoj presudi. Ova situacija je suprotna potpunom tevhidu, a može da se kosi i sa njegovom osnovom.
2. Da se zakune Allahom iz poniženja prema Njemu, pokornosti, potrebe i siromaštva prema Allahu, azze ve dželle, i za ovo je došao hadis: *"Ima Allahovih robova koji kada bi se za nešto zaklelo Allahom, On bi mu to uslišao."*– a sve je to zbog njegovog lijepog mišljenja prema Allahu, azze ve dželle.

[2] Ovo stoga što je ta osoba bila veliki grješnik, pa se je uzoholio dotični pobožnjak i vidio je samog sebe kao velikoga, te je pomislio da je zbog svoga ibadeta prema Allahu, azze ve dželle, dostigao toliki stepen da može raspolagati Allahovim djelima i da Allah neće odbiti nikakav njegov zahtjev. Ovo je u suprotnosti sa stvarnim obožavanjem, pa ga je Allah, azze ve dželle, kaznio i rekao: *"Ko se to oholi nada Mnom."* – misli se na zaklinjanje iz oholosti, pa je oprostio nepokornome, a poništio je pobožnjakova djela. Sve ti to

oholi nada Mnom pa da ne oprostim toj osobi? Zaista sam mu Ja oprostio, a uništio sam tvoje djelo.'"

Bilježi ga Muslim.

U hadisu od Ebu-Hurejre stoji da je onaj ko je izgovorio te riječi bio pobožnjak, a Ebu Hurejre je rekao: "Izgovorio je riječ koja mu je upropastila i ovaj i budući svijet."

MES`ELE:

1. Upozorenje od oholosti prema Allahu;
2. Svakom od nas vatra je bliža od kajiša naših papuča;
3. Džennet je isto tako blizak;
4. U njemu je dokaz za riječi: "*Čovjek nekada izgovori neku riječ...*" (do kraja);
5. Nekada čovjeku bude oprošteno iz razloga koji je od najnepoželjnijih stvari za njega.

---

govori kolika je stvar ne veličati Allaha, azze ve dželle, i kolika je stvar suprotstaviti se Allahovoj jednoći, subhanehu ve teala.

64. NE TRAŽI SE OD ALLAHA DA SE ZAGOVARA KOD NEKOG STVORENJA [1]

Od Džubejra b. Mut`ima, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Došao je neki beduin Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekao: 'O Allahov Poslaniče, sallallahu alejhi ve sellem, duše su iznurene, djeca su ogladnjela i propali su imetci, pa zamoli svoga Gospodara da nas opskrbi kišom. Zaista, mi od Allaha tražimo da se zauzme kod tebe, i od tebe da se zauzmeš kod Allaha.'[2] Pa je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Subhanallah! Subhanallah!' Nije prestao izgovarati te

---

[1] Ne smije se Allah, azze ve dželle, uzimati kao neko sredstvo kojim bi se približilo nekom stvorenju, jer bi to bilo u suprotnosti s potpunim tevhidom.

[2] Riječi ovoga čovjeka upućuju da su Allaha uzimali kao posrednika kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi Poslanik molio za njih; a nema sumnje da je Allah daleko Veći od svega toga, jer je stvorenje jadno i nisko u odnosu prema Gospodaru, azze ve dželle.
"Pa je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Subhanallah! Subhanallah!' - i nije prestao izgovarati te riječi" – ponavljao ih je kako bi pokazao Allahovu veličinu i čistoću od onoga što je beduin spomenuo, kao i Njegovu svetost od bilo kakve manjkavosti ili zlog opisa, kao i od svakog lošeg mišljenja o Njemu, azze ve dželle.
"Sve dok se to nije vidjelo na licima njegovih drugova, zatim je rekao: 'Teško tebi! Znaš li ti ko je Allah? Allah je Veći od toga! Ne traži se od Allaha da se zagovara ni kod koga!'"

riječi sve dok se to nije vidjelo na licima njegovih drugova, zatim je rekao: 'Teško tebi! Znaš li ti ko je Allah? Allah je Veći od toga! Ne traži se od Allaha da se zagovara ni kod koga!' I spomenuo je hadis."

Bilježi ga Ebu-Davud.

MES`ELE:

1. Neodobravanje onome ko kaže: "*Mi od Allaha tražimo da se zauzme kod tebe*";
2. Njegova promjena koja se vidjela na licima njegovih drugova;
3. Nije mu prigovorio za riječi: "*Od tebe tražimo da se zauzmeš kod Allaha*";
4. Skretanje pažnje na značenje: "*Subhanallah*";
5. Muslimani su od njega tražili da moli za kišu.

65. ŠTA JE DOŠLO O VJEROVJESNIKOVOM, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, ČUVANJU GRANICA TEVHIDA I ZATVARANJU PUTEVA ŠIRKA

Od Abdullaha b. Eš-Šihhira, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Otišao sam sa delegacijom Benu-Amira do Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa smo rekli: 'Ti si naš gospodin - starješina.' Pa je rekao: 'Gospodin - Starješina je Allah, tebareke ve teala.'[1] Mi smo rekli: 'Najbolji si od nas u dobru i najveći u zasluzi.' A on je rekao: 'Kažite to ili dio toga što ste rekli, i neka vas šejtan ne zastupa.'"

---

[1] Iz ovih riječi se da zaključiti, nakon što znamo da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prvak i gospodin svih Ademovih potomaka, da je htio da sačuva granice tevhida, kao i da zatvori sve puteve koji vode ka širku, od kojih je svakako i pretjerivanje u riječima.

Ako bi neko oslovio nekoga ovom riječju – gospodine (u značenju da je on starješina ili gospodar), kao i kada bi je pripojio nekoj grupaciji, ne bi bilo dozvoljenim. A učenjaci su spomenuli da ovu riječ nije dozvoljeno upotrebljavati na način iz kojeg bi se shvatila sveobuhvatnost, pa zbog toga vidiš one koji čine širk posredstvom nekih evlija, kao što to rade sa Bedevijem, veličaju ovu riječ – sejjid (gospodin), i mnogo je koriste, a stalno misle pri njenom izgovoru na Bedevija.

Bilježi ga Ebu-Davud s vjerodostojnim lancem prenosilaca.[1]

Od Enesa, radijallahu anhu, se prenosi da su neki ljudi rekli:

"O Allahov Poslaniče! O najbolji od nas i sine najboljeg od nas, gospodine naš i sine gospodina našega." Pa je rekao: "O ljudi, kažite to što ste rekli i neka vas šejtan ne zavede. Ja sam Muhammed, Allahov rob i poslanik. Ne volim da me dižete iznad moga stepena kojeg mi je Allah, azze ve dželle, dodijelio."

Bilježi ga Nesai s dobrim lancem prenosilaca.[2]

---

[1] Zatim su ga počeli hvaliti u lice, što je šejtanovo djelo, a sve to kako bi porastao u svojim očima, nakon čega bi mu došlo poniženje, jer ko se udalji od riječi "la havle ve la kuvvete illa billah" (nema moći niti snage osim sa Allahom), i ko ne bude prezirao dušu, te se udalji od poniznosti i pokornosti koje Allah zna iz njegovog srca, on će se poniziti neočekivano.

[2] Ono što su rekli o Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je istina, ali je on zatvorio vrata kako ne bi neko ušao na njih ako bi on prešutio njihovo djelo, pa bi onda veličali nekoga, nakon čega bi šejtan došao i onome koji veliča i kojeg veličaju, te bi učinio njihova srca vezanima za tu osobu sve dok ne bi počinili širk i sve dok ga ne bi počeli veličati na način koji nije dozvoljen za njega. Ovo poglavlje je kao pravilo za zatvaranje svih puteva koji vode ka širku.

MES`ELE:

1. Upozorenje ljudi od pretjerivanja;

2. Šta treba reći osoba kojoj se kaže: "*Ti si naš gospodin*";

3. Riječi: "*I neka vas šejtan ne zastupa*" - iako nisu rekli ništa do pravu istinu;

4. Riječi: ***"Ne volim da me dižete iznad moga stepena."***

66. ŠTA JE DOŠLO O RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA:

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾

"Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati."
(Ez-Zumer, 67.)

Od Ibn-Mes`uda, radijallahu anhu, se prenosi da je došao neki židovski učenjak kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekao:

"O Muhammede! Mi smo našli da će Allah staviti nebesa na prst, zemlje i drveće na drugi prst, vodu na treći, vlažno tlo na četvrti, a ostala stvorenja na peti prst, a zatim reći: 'Ja sam vladar.' Pa se nasmijao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tako da su mu se vidjeli krajnji kutnjaci u znak potvrde onoga što je rekao židovski učenjak. Zatim je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio:

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾

"Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu biti u Njegovoj šaci stisnuta."' (Ez-Zumer, 67.)

U Muslimovoj predaji stoji:

"Planine i drveće na prst, zatim će ih zatresti i reći: 'Ja sam Vladar, Ja sam Allah!'"

U Buharijinoj predaji stoji:

"Staviće nebesa na prst, vodu i vlažno tlo na drugi, a ostala stvorenja na treći prst."

Bilježe ga Buharija i Muslim.

Muslim bilježi predaju od Ibn-Omera koja ima stepen merfua:

"Allah će saviti nebesa na Sudnjem danu, zatim će ih uzeti u Svoju desnu ruku, a onda će reći: 'Ja sam Vladar! Gdje su silnici? Gdje su oni koji su se oholili?' Zatim će smotati sedam Zemalja i uzeti ih u Svoju ljevicu a onda će reći: 'Ja sam Vladar! Gdje su silnici? Gdje su oni koji su se oholili?'"

Prenosi se od Ibn-Abbasa da je rekao: "Nije sedam nebesa i sedam zemalja u šaci Milostivoga ništa drugo do kao gorušica u šaci nekoga od vas."

Rekao je Ibn-Džerir da mu je pripovijedao Junus da ga je obavijestio Ibn-Vehb, a ovoga Ibn-Zejd koji je čuo od svoga oca da je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

"Nije sedam nebesa u Allahovoj stolici – Kursijju, ništa drugo do kao sedam dirhema koji se bačeni u okruglu ravnicu."

Rekao je da je kazao Ebu-Zerr:

"Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: 'Nije Kursijj u odnosu na Arš ništa drugo do kao željezni obruč bačen u prostranu pustinju na Zemlji."

Od Ibn-Mes`uda se prenosi da je rekao: "Između dunjalučkog neba i onoga koje slijedi je pet stotina godina. Između svakog neba je pet stotina godina. Između sedmog

neba i Kursijja je pet stotina godina. Između Kursijja i vode je pet stotina godina, a Arš je iznad vode, a Allah je iznad Arša; ništa Mu nije skriveno od vaših dijela." Bilježi ga Ibn-Mehdi od Hammada b. Seleme, on od Asima, od Zerra, od Abdullaha. Na sličan način ga bilježi i Mes`udi od Asima, od Ebu-Vaila, od Abdullaha. Ovo je rekao hafiz Zehebi, rahimehullah, i rekao je: "On ima više puteva."

Od Abbasa b. Abdul-Muttaliba, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Znate li koliko ima između neba i Zemlje?' Rekli smo: 'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.' Rekao je: 'Između njih je rastojanje od pet stotina godina. Rastojanje između svaka dva neba je pet stotina godina i debljina svakog neba je pet stotina godina. Između sedmog neba i Arša nalazi se more, a između najnižeg i najvišeg njegovog dijela je kao između neba i Zemlje. Allah, subhanehu ve teala, je iznad svega toga i ništa Mu nije skriveno od dijela Ademovih sinova."

Bilježi ga Ebu-Davud i drugi.

MES`ELE:

1. Tumačenje riječi: ﴿ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾

"A čitava Zemlja će na Sudnjem danu biti u Njegovoj šaci stisnuta";

2. Ove znanosti i njima slične su bile kod Židova koji su bili u Njegovom, sallallahu alejhi ve sellem, vremenu i nisu ih poricali, niti su ih lažno tumačili;

3. Kada je židovski učenjak to spomenuo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, on je potvrdio istinitost toga što mu je rekao, pa je sišao Kur`an koji je sve to potvrdio;

4. Njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, smijanje kada mu je židov spomenuo ovo veličanstveno znanje;

5. Jasan govor koji potvrđuje postojanje dviju ruku, kao i da će nebesa biti u desnoj, a Zemlje u lijevoj ruci;

6. Jasno nazivanje druge ruke lijevom;

7. Spominjanje silnika i onih koji se ohole na tom mjestu;

8. Riječi: "*Kao gorušica u šaci nekoga od vas*";

9. Veličina Kursijja u odnosu na nebesa;

10. Veličina Arša u odnosu na Kursijj;

11. Arš je jedno, a Kursijj i voda nešto drugo;
12. Koliko ima između svaka dva neba;
13. Koliko ima između sedmoga neba i kursijja;
14. Koliko ima između kursijja i vode;
15. Arš je iznad vode;
16. Allah je iznad Arša;
17. Koliko ima između neba i Zemlje;
18. Debljina svakog neba je pet stotina godina;
19. More koje se nalazi iznad nebesa, razdaljina između njegove dvije krajnje tačke (od površine do dna) je pet stotina godina, a Allah, azze ve dželle, najbolje zna.

Neka je hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova i neka je Allahov selam i salavat na našeg prvaka Muhammeda, njegovu porodicu i drugove.[1]

---

[1] Završio je vođa ovog da`veta, Šejhul-islam, ovu knjigu ovim poglavljem - veličanstvenom završnicom, jer ko bude znao u stvarnosti šta je ovo poglavlje sve obuhvatilo od Njegovih svojstava, azze ve dželle, on neće moći a da Mu se ne ponizi u potpunosti, te da iskaže svome Gospodaru ogromnu pokornost.
"Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati" – tj. oni Ga nisu veličali u potpunosti, jer da su Ga veličali onako kako Ga treba veličati, ne bi obožavali nikoga pored Njega.
Ako budeš malo više razmislio o svome Gospodaru, Veličanstvenome, Mudrome, Opisanom svojstvima slave, a On je, azze ve dželle, iznad Arša, naređuje i zabranjuje, u Svome prostranome carstvu, u kojem je Zemlja jedno od najmanjih stvorenja u odnosu na ona velika, obasipa Svojom milošću i

blagodatima koga hoće, otklanja muku od koga hoće. On je, subhanehu, Vlasnik blagodati i dobra, pa vidiš Allahova, azze ve dželle, djela u nebesima, i vidiš obožavanje koje čine meleki na nebesima kako su okrenuti ka ovom velikom poglavlju, zatim vidiš Allaha, Slavnoga,Veličanstvenoga, Opisanoga ovim velikim carstvom, obraća se tebi – o bijedni i niski čovječe – pa ti naređuje da Ga obožavaš, što je ujedno i tvoja čast kada bi ti samo to osjetio, i naređuje ti da Ga se bojiš, što je ujedno i tvoja čast kada bi ti samo to znao, i naređuje ti da Mu budeš pokoran, što je ujedno i tvoja čast kada bi ti samo o tome razmislio.

Jer, zaista, ako budeš znao Allahovo pravo, i spoznaš Njegova svojstva, i šta sve posjeduje od opšte veličine u Svome biću u svojstvima, naći ćeš da nisi u stanju učiniti ništa više do da Mu se potpuno povinuješ, azze ve dželle, i to iz svoje volje, te da se pred Njim poniziš i da Mu se okreneš u pokornosti, kao i da Mu se približiš onim što On voli.

Ako budeš čitao Njegov govor, čitaćeš govor Onoga ko ti se njime obraća, naređuje ti i zabranjuje preko njega, i tada se kod tebe javlja poštivanje i veličanje koje nisi posjedovao do tada, pa je zbog toga od uzroka učvršćivanja imana u robovom srcu, kao i veličanja Gospodara, azze ve dželle, svakako i razmišljanje roba, pa razmišlja o nebeskim i zemaljskim carstvima, onako kako mu je naredio Allah, azze ve dželle.

SADRŽAJ